BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Kazenberger, Kilian,

Liber Vitae, Seu Compendiosa Expositio Litteralis in Sacram Regulam S. P. Francisci Seraphici, Ordinis Fratrum Minorum Fundatoris Iuxta Declarationes Summorum Pontificum Nicolai III. & Clementis V. & Probatorum Doctorum Expositiones, per breves Quaestiones & claras Responsiones concinnata, Ad Usum et Praxin Fratrum Ordinis Minorum, Voventium Regulam S.

Augustae Vindel. ; Oeniponti 1761

H.mon. 726 h
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10030802-6
VD18 15326802

H. mon. 726 h

<36626483410010

<36626483410010

Bayer. Staatsbibliothek

LIBER VITÆ,

SEU

Compendiosa Expositio Litteralis

In Sacram Regulam

S. P. FRANCISCI SERAPHICI,

ORDINIS FRATRUM MINORUM FUNDATORIS,

Juxta Declarationes

Summorum Pontificum Nicolai III. & Clementis V. & Probatorum Doctorum Expositiones, per breves Quæstiones & claras Responsiones concinnata,

Ad Usum & Praxin

Fratrum Ordinis Minorum, Voventium Regulam S. P. Francisci Seraphici observare ad Litteram.

AUTHORE

P. F. KILIANO KAZENBERGER,

Ord. S. P. Francisci Fratrum Minorum Recollectorum, SS. Theologiæ Lectore Jubilato, & Provinciæ Argent. seu Superioris Germaniæ Ex-Provinciali.

Permissu Superiorum.

Augustæ Vindel. & Oeniponti, Sumptibus Josephi Wolff, 1761.

Tel 170/670

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Quicunque hanc Regulam ſe-
cuti fuerint, Pax ſuper illos,
& Miſericordia S *Paulus*
Apoſtolus Epiſt. ad Galat. c. 6.
v. 16.

SERAPHICO

Patri Nostro

SANCTO

FRANCISCO,

Ordinis Fratrum Minorum

FUNDATORI,

Regulæ ejusdem Ordinis

PROMULGATORI,

Perfectissimo ejusdem Regulæ

OBSERVATORI,

Humillissime, Devotissime, Demissime,

D. D. D.

Ab ejusdem Filio &

F. KILIANO KAZENBERGER,

in Conventu Dettelbacensi ad Divam Virginem Mariam Dolorosam Miraculosam, Anno,

Quo

Laudetur JESUS Christus salus nostra in æternum.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

DEDICATIO.

Sancte Pater Noster

SERAPHICE FRANCISCE!

AD Stigmatizatos Pedes Tuos adgeniculatus, *Tibi* offero Regulam tuam Seraphicam, quam Tu ipsemet appellâsti *Librum Vitæ* (quiâ *Evangelicam in se vitam* continet, & *ad vitam perducit æternam*) ejusque brevem Expositionem litteralem: Tu hanc Regulam à Filio DEI eam dictante accepisti, qui eandem im-

impreſſis à ſe Tibi quinque Stigmatibus, quaſi tot Sigillis obſignavit, & ex iis manante ſanguine ſubſcripſit; qui quoque eandem à Te, & à Tuis Fratribus Minoribus *ad Litteram* obſervari voluit. Expoſui eandem Regulam tuam *ad Litteram*, & quantum potui, ad mentem Tuam, Tu corrige, ſi qúid erratum, vel contra mentem Tuam expoſitum fuit. Hæc unica fuit mea Mens in hujus Tuæ Regulæ Expoſitione, ut nos Tui Fratres Minores eandem Mentem tuam melius intelligeremus, ejusdem vota, præcepta & obligationes firmius menti noſtræ imprimeremus, & eandem in quotidiana praxi juxta mentem tuam perfectius obſervemus;

quatenus ſic *Veri Fratres Minores, ferviđi Imitatores, Chriſti JEſu Cohæredes, & DEI altiſſimi in Cœleſti Gloria Hæredes, ac Filii* efficeremur; Quod Nobis ipſe DEUS Pater, unigenitusque ejus Filius, cum ſancto Spiritú Paraclito, per interceſſionem glorioſiſſimæ Deiparæ Virginis MARIÆ, & Tua merita, ac ſacra ſtigmata concedere dignetur.

Amen.

Laus ſit Franciſco, Laus ſit ſine fine MARIÆ, ſit tibi Laus JESU. Laus tibi Trine DEUS.

Appro-

Approbatio Censoris.

HÆc Expositio in Regulam Seraphici Patris Francisci utiliter in lucem prodit. Augusti. Vind. 10. Decembris 1733.

Franc. Jos. de Handl, SS. Theol. Lic. Ser. & Rev. Princ. & Episc. Augusti. Consil. Eccles. Maj. Pœnitentiarius & Librorum Censor, nec non Insign. Eccles. ad S. Maur. Can. & Paroch.

Imprimatur H. S.

Ex Vic. Aug. die 12. Dec. 1733.

Gerardus Guilielmus à Dollberg., Vicarius Generalis mppria.

Facultas & Licentia

Reverendiſſimi Patris Commiſſarii Generalis.

Virtute præſentium licentiam facio Adm. Rev. in Chriſto Patri P. Kiliano Kazenberger, SS. Theologiæ Lectori Jubilato, Provinciæ noſtræ Argentinæ ſive Cermaniæ Superioris Ordinis Fratrum Minorum Recollectorum quondam Miniſtro Provinciali ac Patri Perpetuo, libellum à ſe compoſitum, à propriis Theologis ad id ſpecialiter deputatis examinatum & approbatum, cujus titulus eſt: Liber Vitæ &c. *typo publico committendi cæteris ſervatis aliàs de jure ſervandis.*

Dabam Monaſterii Weſtphaliæ ad S. Antonium de Padua 21. *Julii* 1733. *ſub meo Chyrographo officiique Sigillo Minore.*

Fr. Codefridus Stüve, Ord. Fr. Min. Strictioris Obſervantiæ, Nationis Germano-Belgicæ Commiſſarius Generalis mppria.

FA-

FACULTAS

Adm. Reverendi P. Miniſtri Provincialis.

LIber *Vitæ*, *ſeu Compendioſa Expoſitio Litteralis in Sacram Regulam S. P. Noſtri Franciſci* ab Admodum Reverendo Patre P. Kiliano Kazenberger, SS. Theologiæ Lectore Jubilato, ac Provinciæ Argentinæ ſeu Germaniæ Superioris Ex-Miniſtro Provinciali & Patre Perpetuo juxta Declarationes Apoſtolicas ad mentem ſanctiſſimi Fundatoris noſtri fideliter elaborata, à duobus Admodum Reverendis Provinciæ Patribus ac Theologis reviſa, & apprime laudata, ut ſervatis de reliquo ſervandis per typum in lucem prodeat, hiſce licentiam

tiam concedo, ac eandem omnibus ejusdem Sacræ Regulæ Profeſſis ſingulariter commendo

Dabam in Conventu noſtro Campolyciano die 21. Auguſti, 1733.

Fr. Bonifacius Schmid, Provinciæ Argentinæ ſeu Superioris Germaniæ Miniſter Provincialis mppria.

CEN-

CENSURA THEOLOGICA I.

LIbellum, cui Titulus, *Liber Vitæ*, ab Admodum Reverendo Patre P. Fr. K-liano Kazenberger Ordinis Fratrum Minorum, S. P. N. Franciſci Recollectorum, SS. Theologiæ Lectore Jubilato, ac Provinciæ Argentinæ ſeu Germaniæ Superioris Ex-Miniſtro Provinciali & Patre Perpetuo, magno labore, compendioſe, ſolide tamen & clare, conformiter ad Declarationes Apoſtolicas elaboratum, diligenter perlegi, & cum nihil bonis moribus, aut Sacræ Catholicæ Fidei adverſum repererim, omnibus vero Seraphicam Regulam profitentibus, quos ad puram ſanctæ Regulæ obſervantiam, & ad æternæ vitæ librum ſecuriſſime dirigit, ſperem fore gratiſſimum, & utilem, ac ideo etiam publica luce cenſeo dignum. Datum Sefflingæ, 26. Julii 1733.

Fr. Nathanael Schefferle,
ejusdem Ordinis & Provinciæ Lect. Emeritus, Ex-Provincialis, & Sororum S. Claræ Sefflingæ Confeſſarius.

CEN-

CENSURA THEOLOGICA II.

DE Mandato Admodum Reverendi P. Miniſtri Provincialis Provinciæ Argentinæ ſeu Superioris Germaniæ P. Bonifacii Schmidt attente perlegi *Librum Vitæ, ſeu Compendioſam Expoſitionem Litteralem in Sacram Regulam Seraphici Patris Noſtri Franciſci*, ab Admodum Reverendo Patre P. Kiliano Kazenberger, SS. Theologiæ Lectore Jubilato, ac Ex-Provinciali laconice conſcriptam; in qua quia non tantum nihil reperi, quod adverſaretur veræ fidei, aut bonis moribus ſed potius verum zelum Seraphicum, quo contendit ſub ſtylo plano & claro omnes ejusdem Profeſſionis Alumnos ac Confratres excitare ac inflammare ad exactam ſanctæ Regulæ Profeſſæ obſervantiam juxta intentionem Inſtitutoris Seraphici Patris Noſtri Franciſci, & ad limam Declarationum Summorum Pontificum ac ſenſa ſatiora ſcriptorum Ordinis, ideo prælo dignißimam Judico. Dabam in Conventu Noſtro Bambergenſi ad Sanctam Annam, 10. Auguſti, 1733.

Fr. Quintilianus Welz, *Guardian. Emerit. & Ex Provincialis ejusdem Provinciæ & Confeſſarius Monialium ad S. Claram Bambergæ.*

LIBER

LIBER VITÆ,

SEU

Compendiosa Expositio Litteralis.

In sacram Regulam

S. P. FRANCISCI SERAPHICI,

Ordinis Fratrum Minorum Fundatoris.

PROLOGUS.

QUandoquidem *Ecclesiastes cap.* 5. dicat: *Si quid vovisti DEO, ne moreris reddere, displicet enim ei infidelis & stulta promissio; Sed quodcunque voveris, redde; multoque melius est non vovere,*

quam poſt votum promiſſa non reddere; ideo, cum Nos Fratres Minores, qui vovemus Regulam S. P. N. Franciſci obſervare ad litteram, obligemur, etiam vota noſtra Domino DEO reddere, & teneamur Regulam noſtram obſervare ad litteram, ne noſtra Profeſſio DEO diſpliceat tanquam infidelis & ſtulta promiſſio; Nemo autem Regulam vovere, aut obſervare valeat, quam non intelligit; ideo, inquam, ad meliorem Regulæ noſtræ Seraphicæ Intelligentiam & Obſervantiam, hanc compendioſam Ejusdem expoſitionem litteralem, pro Fratribus Novitiis, & Profeſſis noſtri Ordinis Seraphici concinnavi ex Declarationibus Summorum Pontificum Nicolai III. & Clementis V. & probatorum Doctorum expoſitionibus. Ad quod faciendum etiam me permovit tum voluntas Superiorum; tum illud, quod *P. Marchant noſter in Quæſtionibus Proœmialibus in noſtram Regulam, Quæſt. 5. in fine* ſcribit, nimirum; *Advertant, qui vel rariſſime, vel nunquam Regulam aut Libros de Regula tractantes evolvunt. Advertant, qui irriſionibus, & obloquiis ſub titulo ſcrupuloſorum Regulam obſervantes perſequuntur. Moneantur, qui Theologiam, & Scientiarum Academias profitentur, & in neceſſaria Regulæ ſuæ ſcientia rudes & indocti ſunt; Moneantur, qui alios docere tenentur, quia parvuli multi petierunt panem, nec fuit, qui frangeret eis. Gemant illi, qui noluerunt*

runt intelligere, ut bene agerent, qui dixerunt DEO: Recede à nobis, ſcientiam viarum tuarum nolumus. Antequam autem ipſam Regulæ noſtræ expoſitionem aggrediar, aliquas Quæſtiones Proœmiales præmitto. Itaque ſit

QUÆSTIO I.

Quænam Regula à Fratribus Minoribus ſit obſervanda.

NOtandum, quod Seraphicus Pater noſter S. Franciſcus in Eccleſia Catholica tres Ordines inſtituerit, nimirum *primum* Fratrum Minorum, *ſecundum* Clariſſarum, ſeu pauperum Dominarum, *tertium* de Pœnitentia, ſeu Pœnitentium, ſicuti canimus in ejus officio: *Tres Ordines hic ordinat, primumque Fratrum nominat Minorum, pauperumque fit Dominarum medius, ſed Pœnitentium tertius ſexum capit utrumque.* Pro primo autem ſuo Ordine, nimirum Fratrum Minorum compoſuit *duas Regulas*, uti conſtat ex Hiſtoria vitæ ejus, & Annalibus noſtri Ordinis. *Priorem* quidem prolixiorem viginti trium capitulorum Anno Chriſti 1210. quam Innocentius Papa III. vivæ vocis oraculo approbavit. *Poſteriorem* vero compendioſiorem ex duodecim tantum Capitulis conſtantem, quam ipſi Chriſtus Dominus in

Monte Palumbo dictavit, & Honorius Papa III. Anno Domini 1223. Pontificatus sui Anno octavo per Bullam confirmavit; & à Fratribus Minoribus observari voluit. Hoc notato.

Respondeo: Fratres Minores tenentur observare Regulam S. P. N. Francisci posteriorem ex duodecim tantum Capitulis constantem, quam Honorius Papa III. per Bullam confirmavit. Ratio est: quia Fratres Minores hanc tantum observare vovent; siquidem in sua Professione dicunt: *Voveo & promitto DEO omnipotenti, Beatissimæ Virgini Mariæ, Beato Francisco, & omnibus Sanctis, & tibi Pater, toto tempore vitæ meæ observare Regulam Fratrum Minorum per Dominum Honorium Papam confirmatam, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate.* Et hæc unica Regula est in usu & vigore in Ecclesia ex summorum Pontificum Decretis, & hujus expositionem litteralem faciendam aggredimur, communiterque vocatur *Prima Regula S. Francisci*, nimirum respective *ad Regulam S. Claræ*, quæ data est *secundo Ordini Pauperum Dominarum seu Clarissarum*, & *tertiam Regulam datam tertio Ordini de Pœnitentia, seu Tertiariorum.*

Sub hac *prima Regula S. Francisci* nunc militant tres distincti Ordines, nimirum *Ordo Fratrum Minorum Regularis observantiæ* (sub quo comprehenduntur etiam Discalceati, Reformati & Recollecti, quia habent

unum

unum Miniſtrum Generalem) deinde *Ordo Fratrum Minorum Capucinorum*, & denique *Ordo Fratrum Minorum Conventualium*, qui omnes dicuntur *Fratres Minores primæ Regulæ*, *ſeu primi Ordinis S. P. N. Franciſci*, cum hoc tamen diſcrimine, quod Fratres Minores Regularis Obſervantiæ & Capucini voveant & ſervent Regulam primam S. P. N. Franciſci ad litteram, ſine Privilegiis relaxativis. Fratres vero Minores Conventuales voveant & ſervent illam Privilegiis Pontificiis relaxatam.

QUÆSTIO II.

An hæc Regula Fratrum Minorum ſancti Franciſci ſit perfectiſſima?

RESpondeo *affirmative.* Ratio eſt: tum quia S. P. N. Franciſcus, *Opuſculorum ſuorum Tomo 2. de Laudibus Regulæ*, vocat eam, quod ſit *Liber vitæ*, *ſpes ſalutis*, *Arrha Gloriæ*, *Medulla Evangelii*, *Via Crucis*, *Status Perfectionis*, *Clavis Paradiſi*, *Pactum Fœderis æterni.* Tum quia Nicolaus Papa III. *in Decret. Exiit*, *qui ſeminat*, *de verborum ſignificatione in* 6. de hac Regula ait: *Hæc eſt apud Deum & Patrem munda & immaculata Religio, quæ deſcendens à Patre luminum, per ejus Filium exemplariter & verbaliter Apoſtolis tradita, & demum per Spiritum ſanctum Beato*

Franciſco, & cum ſequentibus inſpirata, totius in ſe quaſi continet Teſtimonium Trinitatis. Et à Clemente V. in Decreto: Exivi de Paradiſo, vocatur *Cœleſtis vitæ forma.* Tum quia hæc Regula à Chriſto Domino fuit dictata S. P. N. Franciſco, uti atteſtantur imprimis noſtri Ordinis Seraphici Annales communiter, uti videre eſt apud noſtrum *P. Lucam Waddingum ad Annum Domini* 1223. *Honorii Papæ* 8. *Religionis* 16. *num* 10. Ubi refert, quod cum S. Franciſcus ductus eſſet à Spiritu ſancto (aſſumpto F. Leone, & F. Bonitio) in Montem Columbæ, ſive Rainerii, prope Reate, ad hanc Regulam componendam: commotione facta per Fratrem Eliam inter Miniſtros: quaſi inobſervabilem ſanctus Franciſcus illis Regulam concinnaret, venerunt ſimul ad montem, ut ſuis humanis allegationibus virum ſanctum ab incepto opere revocarent. Verum de hac commotione ſancto Patre conquerente apud Dominum, cum animi perturbatione nonnulla, Chriſtus in lucida nube apparens hæc intulit: *Homuncio, quid turbaris? quaſi tuum hoc opus eſſet &c. Nonne omnia Regulæ præcepta à me præſcripta? Nonne Tabulæ hæ à me formatæ? Tu duntaxat tenue hujus operis inſtrumentum, & calamus ſcribentis. Novi Ego, quid dictaverim, novi, quid velim præcipere: vires humanæ mihi compertæ ſunt; ſcio, quid poſſim, & quan-*

quantum ego valeo, & volo præſtare ſubſidium. Volo proinde, ut Regula hæc obſervetur ad litteram, ad litteram, ad litteram, ſine gloſſa, ſine gloſſa, ſine gloſſa &c. Confirmat hanc hiſtoriam revelatio facta S. *Birgittæ* à Chriſto, prout refertur *lib.* 7. *Revelationum cap.* 20. ubi hæc Chriſti ad illam verba leguntur: *Iſtius Franciſci Regula, quam ipſe incepit, non fuit dictata, & compoſita ab ipſius humano intellectu, & prudentia, ſed à me ſecundum voluntatem meam: quodlibet enim verbum, quod in ea ſcriptum eſt, à ſpiritu meo fuit ſibi inſpiratum, & poſtea ipſe aliis Regulam illam protulit, & porrexit.* Tum quia S. *Bonaventura Doctor noſter Seraphicus in primum caput Regulæ noſtræ ſcribens*, ait, quod ſit *perfectiſſima*; quia Regula noſtra Seraphica in ſummo gradu vota eſſentialia Religionis complectitur, nimirum *paupertatem altiſſimam tam in communi, quam in ſpeciali*, quæ jure poli, & ſimplici uſu facti ad vitam conſervandam neceſſario contenta eſt: *Obedientiam latiſſimam, profundiſſimamque*, quæ nullis clauditur limitibus, ſed ad omnia licita ſe extendit, quæ non ſunt contra animam, & Regulam noſtram promiſſam: *Caſtitatem fulgentiſſimam*, quæ non tantum maculas vitat, ſed etiam maculæ umbram, & ſuſpicionem, ut ex Regulæ decurſu patebit. Denique quia nulla Regula Ordinum Religioſorum in Eccleſia,

præter tria vota eſſentialia Religionis, habet & continet in ſe tot præcepta ſub peccato mortali obligantia, ſicuti Regula Fratrum Minorum S. P. N. Franciſci, uti iterum ex decurſu hujus Regulæ expoſitionis patebit: Ergo eſt perfectiſſima; maxime, quia in ſe continet Medullam ſancti Evangelii, & Evangelicæ, atque Apoſtolicæ perfectionis, habetque in ſui obſervantia majorem difficultatem, & conſequenter etiam hujus Regulæ noſtræ Seraphicæ obſervatores majus meritum & præmium habere oportet.

QUÆSTIO III.

Quid ſit obſervare Regulam Fratrum Minorum ad litteram, ſeu vivere ſecundum puritatem Regulæ?

NOtandum 1. Quod ſolius Papæ ſit omnes omnium Ordinum & Religionum Regulas approbare, confirmare, & declarare. Ratio eſt: quia is ſolus eſt Vicarius Chriſti Domini, ſucceſſor Petri, totius Eccleſiæ caput, & loquens ex Cathedra eſt infallibilis; ergo ipſius ſolius eſt aliis condere viam perfectionis, & approbare, atque authentice declarare Regulas Ordinum Religioſorum; Quare S. P. N. Franciſcus pro fundamento ſuæ Regulæ,

&

& Religionis posuit obedientiam erga Papam, & Romanam Ecclesiam. Nihilominus, sicuti Doctores possunt declarare, explicare, & interpretari sacram scripturam, sic etiam declarare, & exponere possunt nostram sacram Regulam, uti fecerunt *S. Bonaventura*, *Hugo de Dina*, & alii plures, modo verborum Regulæ sensus, & pura Fundatoris Regulæ intentio simpliciter declaretur, & nullo modo pervertatur.

Notandum 2. Illam dici veram Regulæ expositionem *litteralem*, *seu ad litteram*, quæ ita verborum & dictionum significationem attendit, ut à Legislatoris, & Regulæ datoris intentione non recedat, sed ei conformetur. Ratio est: quia juxta jurisconsultos *intentio Legislatoris est anima legis*, & *codice de lege*, *lege*: *Non dubium*, dicitur: *Non dubium est in legem committere, qui verba legis amplexus, contra legis nititur voluntatem.* His notatis quæritur, an Fratres Minores vivendo secundum Declarationes Pontificum (quas in Regulam nostram ediderunt Nicolaus III. & Clemens V. & continentur in Jure Canonico) & Doctorum probatorum, certi & secuti esse possint, quod suam Regulam secundum suam puritatem ad litteram, & mentem S. P. N. Franci-sci observent?

Respondeo: *Fratres Minores servantes suam Regulam secundum Declarationes summorum Pontificum Nicolai III. & Clementis V. & Doctorum idem cum præfatis Pontificibus sentientium, servant suam Regulam ad litteram, in sua puritate, & ad mentem S. P. N. Francisci.* Ratio est 1. quia Innocentius XI. Bulla: *Sollicitudo Pastoralis*, data Romæ, 20. Novembris, Anno 1679. & in fine hujus expositionis in terminis formalibus afferenda, hoc ita decrevit & declaravit. 2. Quia tunc Regula in sua puritate, ad litteram, & juxta mentem nostri S. P. Francisci servatur, quando juxta eam vivitur secundum verum sensum ab ejus institutore intentum; atqui quando juxta Declarationes summorum Pontificum & Expositorum idem cum ipsis sentientium Regula servatur, vivitur juxta verum sensum ab ejus institutore S. P. N. Francisco intentum, quia Nicolaus III. & Clemens V. in his declarationibus protestantur, quod non aliter velint Regulam explicare, quam juxta piam intentionem S. P. N. Francisci: Ergo Fratres Minores vivendo secundum Declarationes summorum Pontificum, & Doctorum idem cum ipsis sentientium, servant suam Regulam in sua puritate, ad litteram, & mentem S. P. N. Francisci.

Dices: Christus primarius Regulæ dictator è nube Ministris loquens (*ut quæst. præc.*

præc. relatum ex Annalibus Ordinis noſtri) voluit noſtram Regulam obſervari *ad litteram, ad litteram, ad litteram, ſine gloſſa, ſine gloſſa, ſine gloſſa.* Idem voluit S. P. N. Franciſcus in ſuo teſtamento: Ergo.

Reſpondeo, Chriſtum per illa verba: *Ad litteram, ſine gloſſa*, nullatenus prohibuiſſe ſuis in terra Vicariis, ſummis Pontificibus, ne declarationes facerent ſuper Regulam Fratrum Minorum, quæ verum ejusdem ſenſum exponerent; cum nec iisdem prohibuerit declarationes facere ſuper ſacram ſcripturam; Multo minus S. Franciſcus voluit legem ponere ſummis Pontificibus & Eccleſiæ Romano-Catholicæ, ne ſuam Regulam declararent & exponerent; cum in primo ſuæ Regulæ capite promittat ſummo Pontifici, & Eccleſiæ Romanæ obedientiam & reverentiam; ſed Chriſtus, & Franciſcus per illa verba: *Ad litteram, ſine gloſſa*, prohibuerunt Gloſſas extortas & Expoſitiones irrationabiles fieri in Regulam, contra verum ejusdem ſenſum, & contra genuinam mentem & intentionem legislatoris & inſtitutoris Regulæ, & ne tales Gloſſas & expoſitiones puritati Regulæ contrarias Fratres Minores in obſervatione Regulæ ſequantur.

QUÆSTIO IV.

An Fratres Minores voventes observare suam Regulam ad litteram, teneantur esse perfecti?

RESPONDEO: *Fratres Minores voventes observare suam Regulam ad litteram, non tenentur esse perfecti, sed sub mortali obligantur tendere ad perfectionem.* Est *Communissima Doctorum.* Ratio est. 1. Quia status Religionis non est status perfectionis acquisitæ, sed acquirendæ. 2. Quia Fratres Minores voventes observare suam Regulam ad litteram, non vovent, quod velint esse actualiter perfecti, sed quod velint tendere ad perfectionem, per observantiam suorum trium votorum essentialium, & præceptorum in Regula sua contentorum: jam autem vota & præcepta in Regula contenta obligant sub peccato mortali, ut in expositione Regulæ patebit: Ergo Fratres Minores sub peccato mortali tenentur tendere ad perfectionem Religiosam, hoc est, ad observationem suæ Regulæ, votorum & præceptorum in eadem contentorum; uti etiam aperte *Concilium Tridentinum sess.* 25. *de Regularibus & Monialibus cap.* 1. innuit. Hæc autem obligatio tendendi ad perfectionem Religiosam non est distin-

ſta ab obligatione ſervandi Regulam, vota, & præcepta in ea contenta, *juxta communiſſimam Theologorum*; Sicuti in Chriſtiano obligatio tendendi ad perfectionem Chriſtianam non eſt diſtincta ab obligatione ſervandi Mandata DEI & Eccleſiæ, ſed in hac includitur. Et hoc etiam ipſa ratio ſuadet. Nam alias, quoties Frater Minor aliquod votum, vel præceptum ſuæ Regulæ transgrederetur, ſemper duplici peccato peccaret, uno nimirum contra votum vel præceptum Regulæ; altero contra præceptum, ſeu obligationem tendendi ad perfectionem Religioſam, quod aſſerendum non eſt. Ex quo

Infertur, quod Frater Minor non teneatur actu eſſe perfectus, ſed tantum ad id conari teneatur, ut fiat perfectus; & quamvis non teneatur ſemper actualiter tendere ad ipſam perfectionem per actualem continuam voluntatem; quia hoc eſſet moraliter impoſſibile, tenetur tamen habere intentionem & voluntatem ſaltem habitualem tendendi ad perfectionem Religioſam, & propoſitum obſervandi ſuam Regulam, vota, & præcepta in ea contenta, nec aliquando revocare animum in contrarium, ut de ſe patet.

QUÆ-

QUÆSTIO V.

Ad quot, & quænam Frater Minor ſub peccato mortali obſervanda ex ſua Regula teneatur?

NOtandum, quod Frater Minor non teneatur ſub peccato ad omnia obſervanda, quæ in Regula continentur; ſiquidem in Regula continentur aliqua *per modum præcepti & probibitionis*, aliqua *per modum admonitionis*, & aliqua *per modum permiſſionis, & indulti*; itaque Frater Minor transgrediendo illa, quæ continentur in Regula per modum præcepti vel prohibitionis, utique peccat; transgrediendo vero ea, quæ continentur ibi per modum conſilii, permiſſionis vel indulti, non peccat; quia Conſilium, permiſſio, vel indultum non obligant ſub peccato, ut de ſe patet. Hoc notato.

Reſpondeo: Frater Minor ex ſua Regula tenetur præter tria vota eſſentialia, & ſolemnia, nimirum paupertatis, Caſtitatis & obedientiæ, obſervare viginti quinque præcepta ſub peccato mortali, nimirum ſeptem præcepta formalia; duo inhibitoria; quatuor habentia vim præcepti; & duodecim æquipollentia præceptis. Hæc omnia patent ex ſummorum Pontificum Declarationibus, & patebunt ex decurſu & expoſitio-

ſitione Regulæ. Licet enim nonnulli præcepta Regulæ obligatoria multiplicaverint ad *viginti octo*, & alii usque ad *triginta novem*, vel omnino *quadraginta*, tamen in minori numero ad *viginti quinque* poſſunt reduci; ſic in uno præcepto *cap.* 10. *Quod Fratres obediant ſuis Miniſtris in omnibus, quæ non ſunt contraria animæ ſuæ & Regulæ*, includuntur duo, quæ *cap.* 1. & 8. referuntur de obedientia præſtanda ad ſucceſſorem S. Franciſci, ſeu Generalem. Item uno præcepto comprehenduntur *omnia Regulæ jejunia*, quæ ab aliis diſtinctim tria ponuntur. Item uno præcepto comprehenduntur, *quæ ad formam habitus, & ad modum receptionis & profeſſionis pertinent*, quæ in plurima præcepta alii dividunt; & idem eſto judicium de aliis. Ut vero hæc res pateat ad oculum, ſpecificantur omnia præcepta.

VII. Præcepta Formalia.

1. QUod totus Ordo teneatur præſtare obedientiam & reverentiam Domino Papæ, & Romanæ Eccleſiæ. *Cap.* 1. *Regulæ.*
2. Quod Fratres nullo modo Denarios vel pecuniam recipiant. *Cap.* 4. *Regulæ.*
3. Quod Fratres obediant ſuis Miniſtris in omnibus, quæ promiſerunt Domino obſervare. *Cap.* 10. *Regulæ.*

4. Quod

4. Quod fratres non habeant suspecta consortia mulierum. *Cap.* 11. *Regulæ.*
5. Quod non ingrediantur Monasteria Monacharum. *Cap.* 11. *Regulæ.*
6. Quod non fiant compatres virorum vel mulierum. *Cap.* 11. *Regulæ.*
7. Quod Ministri petant unum de sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, qui sit Gubernator, Protector, & Corrector istius fraternitatis. *Cap.* 12. *Regulæ.*

II. Præcepta Inhibitoria.

1. QUod nullo modo liceat fratribus de ista Religione exire. *Cap.* 2. *Regulæ.*
2. Quod fratres nihil sibi appropient. *Cap.* 6. *Regulæ.*

IV. Habentia vim præcepti, etiam obligantia sub mortali peccato, ex Declaratione Pontificum.

1. QUod fratres teneantur recurrere ad Ministros Provinciales pro casibus reservatis. *Cap.* 7. *Regulæ.*
2. Quod fratres habeant unum de fratribus istius Religionis in Generalem Ministrum. *Cap.* 8. *Regulæ.*

3. Quod

3. Quod Miniſtri & Cuſtodes teneantur ſimul convenire in Capitulo Generali pro electione ſucceſſoris Generalis Miniſtri. *Cap.* 8. *Regulæ.*
4. Quod ſi aliquo tempore appareret univerſitati Miniſtrorum Provincialium & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficientem, debeant eligere alium. *Cap.* 8. *Regulæ.*

XII. Æquipollentia præceptis, ex declaratione Clementis V. obligantia ſub peccato mortali.

1. QUod Fratres habeant unam tunicam cum Caputio, & aliam ſine Caputio, qui voluerint habere. *Cap.* 2. *Regulæ.*
2. Quod illi tantum, qui neceſſitate coguntur, poſſint portare calceamenta. *Cap.* 2. *Regulæ.*
3. Quod vilibus veſtimentis induantur. *Cap.* 2. *Regulæ.*
4. Quod Clerici faciant divinum officium ſecundum ordinem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, & Laici dicant *Pater noſter*. *Cap.* 3. *Regulæ.*
5. Quod Fratres jejunent à Feſto omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini, ſanctam Quadrageſimam, Reſurrectio-

nis, & in feriis ſextis totius Anni *Cap.* 3. *Regulæ.*

6. Quod non equitent, niſi manifeſta neceſſitate, aut infirmitate cogantur. *Cap.* 3. *Regulæ.*

7. Quod Miniſtri & Cuſtodes ſollicitam curam gerant pro neceſſitatibus infirmorum, & aliis fratribus induendis. *Cap.* 4. *Regulæ.*

8. Quod Fratres ſerviant Fratribus infirmis. *Cap.* 6. *Regulæ.*

9. Quod Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicujus Epiſcopi, cum ab eo illis fuerit contradictum. *Cap.* 9. *Regulæ.*

10. Quod nullus Fratrum populo audeat prædicare, niſi à Miniſtro Generali hujus fraternitatis fuerit approbatus. *Cap.* 9. *Regulæ.*

11. Quod ubicunque ſunt fratres, qui ſcirent, & cognoſcerent, ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſervare, poſſint, & debeant ad ſuos Miniſtros recurrere. *Cap.* 10. *Regulæ.*

12. Omnia, quæ ponuntur in Regula, quoad formam habitus tam Novitiorum, quam Profeſſorum, & quoad modum receptionis, ac Profeſſionis ſpectantia, in quibus multæ conditiones ſub peccato mortali obligantes comprehenduntur. *Cap.* 2. *Regulæ.* Ex his

Infer-

Infertur 1. Quod Fratres Minores regularis obſervantiæ, Diſcalceati, & Recollecti obſervent Regulam S. P. N. Franciſci ad litteram; quia ſervant tria vota eſſentialia, & prædicta viginti quinque præcepta in eadem contenta, nec poſſunt ullum admittere Privilegium Pontificium Regulæ relaxativum, aut diſpenſationem in Regula, vel conſuetudinem ei contrariam, uti declaravit Urbanus VIII. Bulla: *Sacroſanctum Apoſtolatus:* data Romæ, 1. Octobris, Anno 1625. & Innocentius XI. Bulla: *Sollicitudo Paſtoralis*, data 20. Novembris, Anno 1679. infra poſt expoſitionem Regulæ per extenſum referenda.

Infertur 2. Quod licet in Regula noſtra ſint prædicta viginti quinque præcepta ſub peccato mortali obligantia, hæc tamen (*exceptis tribus votis*) non cadant ſub votum ſic, ut, ſi Frater Minor non jejunet v. g. in die Veneris cadente in quatuor tempora, non peccet duplici peccato, uno contra præceptum Eccleſiæ, & altero contra votum; item ſi Frater minor ſine neceſſitate equitet, vel portet calceamenta, non peccat contra aliquod votum, ſed contra præceptum Regulæ. Ita *Rodriquez, Marchant, & alii apud & cum Kerkhove in expoſitione Regulæ, & ſtatutorum Gener. cap.* 1. § 14. *n.* 16. Ratio eſt: quia *exceptis tribus votis ſolemnibus*, in noſtra Regula, ſi omnia

præcepta eſſent vota, tunc vel eſſent vota ſolemnia vel ſimplicia? non ſimplicia; quia nullum tale in profeſſione emiſimus, non etiam erunt ſolemnia, quia apud nos non dantur, niſi tria vota ſolemnia, videlicet paupertatis, caſtitatis & obedientiæ: ergo non ſunt vota. Nec obſtat, quod Frater minor ſolemniter profitens dicat: *Voveo ſervare regulam Fratrum Minorum &c.* quia juxta *Divum Thomam* 2. 2. *q.* 186. *art.* 9. *ad* 1. Qui vovet Regulam, non vovet ſervare omnia, quæ ſunt in Regula, (*ſcilicet ſub obligatione voti*) ſed vovet vitam Regularem, eſſentialiter conſiſtentem in tribus votis, & ratione hujus vitæ regularis obligat ſe ad obſervanda omnia præcepta, quæ huic vitæ regulari ſunt annexa, ſeu in Regula talis Ordinis continentur, idque ſub obligatione tali, ſub qua in Regula proponuntur, nimirum ſub obligatione præcepti, non autem voti.

Infertur 3. Quod Fratres Minores non teneantur ſub peccato ad teſtamentum S. P. N. Franciſci, niſi in iis, quæ cum Regulæ obligationibus habet communia. Ita declaravit Nicolaus III. *in extravagante: exiit, qui ſeminat.* Rationem vero addit; *quia S. Franciſcus ſine conſenſu Fratrum & maxime Miniſtrorum, quos univerſos tangebat, eos obligare nequivit, nec ſucceſſorem ſuum quomodolibet obligavit, cum non habeat Imperium par in parem.*

Dixi:

Dixi: *ſub peccato*; ob reverentiam enim Seraphici Patris decet ſuos filios illud pro virili obſervare. *Similiter Fratres Minores* non tenentur ſub peccato ad *declarationes ſummorum Pontificum*, niſi in iis, in quibus præcepta DEI aut Regulæ adducunt; nec ſub modis, niſi ſub quibus ad dicta Regulæ vota & præcepta ex vi ſuæ Profeſſionis obligantur; quia Pontifices per ſuas declarationes voluerunt tantum Regulam exponere, non vero nova præcepta imponere; & licet etiam voluiſſent nova præcepta imponere fratribus, fuerunt iterum revocata per *Sixtum Papam IV.* cum omnia præcepta ab obligationibus Regulæ diſtincta, revocavit & caſſavit, ut habetur in Bulla: *Circumſpecta ſedis.* Data Romæ, Anno 1480. Calend. Decembris, Pontificatus Anno decimo.

QUÆSTIO VI.

An obſervantia Regulæ ad litteram, ſeu eſſentialis conſiſtat in indiviſibili?

NOtandum, hic quæri, an intra eandem Regulæ in ſua eſſentia obſervantiam, aliqui melius, alii minus bene, aliqui ſtrictius, alii minus ſtricte Regulam obſervare poſſint, ita tamen, ut omnes extra periculum peccati ſint, & veri Regulæ obſervato-

vatores ad litteram esse censendi sint? Jam ad Quæstionem

Respondeo: *Intra eandem observantiam essentialem regulæ, aliqui perfectius & strictius, alii minus perfecte, & minus stricte possunt dici regulam ad litteram observare, ita tamen, ut omnes sint extra periculum peccati & transgressionis.* Ratio clara est: quia sicut observantia præceptorum DEI, & aliorum votorum, non consistit in indivisibili, sed suos gradus habet, ita etiam executio votorum, & observantia præceptorum cujuslibet Regulæ suam latitudinem habet, intra quam aliqui strictius, alii minus stricte, omnes tamen sine peccato, & transgressione, Regulam, vota, & præcepta in ea contenta observare possint. Ex quo

Infertur, Fratres scrupulosos se frequenter debere continere à judiciis temerariis; quod enim quandoque uni Fratri sufficit, aut convenit, universitati Fratrum nec sufficit, nec convenit, & modus observantiæ unius, etsi gradum eminentem perfectionis non attingat, præcepti tamen latitudinem non egreditur, ut contra præceptum peccetur.

Dices: S. Franciscus vult Regulam servari *ad litteram*; atqui *una* tantum est *littera*: ergo etiam tantum unus est modus observandi Regulam.

Re-

Respondeo cum Corduba, Marchant in expositione Regulæ, & aliis, ly *ad litteram* non debere intelligi *judaice*, id est, *secundum corticem verborum*, sed secundum sensum litteralem principaliter intentum. *Intelligentia enim dictorum* (ut ait *S.* Hilarius) *ex causis est assumenda dicendi; quia non sermoni res, sed rei est sermo subjectus.* Quicunque igitur intentionem principalem per litteram Regulæ significatam non egreditur, Regulam servat *ad litteram*, etsi perfectissimum observandi modum non assequatur.

QUÆSTIO VII.

An ignorantia obligationum Regulæ, voventem ab earum observantia excuset?

NOtandum, quemlibet obligari ad sciendum ea, ad quæ servanda voto se adstrinxit; siquidem nullus servare & adimplere illa potest, quæ ignorat; Etenim finis efficaciter intentus necessitat ad adhibenda media, sine quibus is haberi non potest. Sicuti ergo nullus Christianus excusabitur, si culpabiliter ignoraverit, quæ ad Legem & fidem Catholicam necessario spectant; ita nec Religiosus excusabitur, si culpabiliter obligatoria Regulæ præceptaj ignoraverit. Unde quilibet Frater Minor tenetur laborare, ut sciat obligatoria suæ Regulæ vota, & præcepta. Ut autem hoc fiat, Innocentius XI. Bulla: *Sollicitudo Pastoralis*, data 20.

Novembris 1679. decrevit ſequentia: *Ut autem in ingreſſu Religionis unusquisque de obligationibus, quas aſſumere vult, plene informetur, ſtatuimus, ut nullus recipiatur ad habitum Regularem in eodem Ordine* (nimirum Fratrum Minorum) *niſi prius plene informatus ſit de prædictis præceptis Regulæ obligantibus in conſcientia, & prævia hæc notitia, velit probationem ſubire; nec quisquam admittatur ad profeſſionem regularem, niſi prius examinatus ſit de intellectu Regulæ & Præceptorum ejus juxta prædicta, & deinde immediate ante illam, coram tota communitate fiat ei proteſtatio, quod ad obſervantiam Regulæ cum omnibus ejus præceptis tunc enumerandis & exprimendis obligetur in profeſſione, eamque proteſtationem admittat, & ſub ea profeſſionem faciat.* Jam ad quæſtionem

Reſpondeo: Nullus Frater Minor excuſatur ab obligationibus Regulæ ob quamcunque ignorantiam obligationum ejus. Ratio eſt: quia qui vult vovere ſtatum Fratrum Minorum, ſuppo-nitur etiam voluiſſe vovere obligationes ſtatûs & Regulæ, etſi de illis in ſpeciali non cogitaret, aut non foret inſtructus; ſicuti qui vult eſſe Chriſtianus, hoc ipſo Chriſtianorum legibus & obligationibus ſubjicitur. Ex quo

Infertur, quod licet ignorantia invincibilis & inculpabilis (*qualis tamen in Fratre Minori non poteſt præſumi, cum teneatur ſcire obligationes ſuæ Regulæ*) excuſet à peccato, ta-

men

men ignorantia vincibilis & culpabilis obligationum Regulæ, in Fratre Minore non excuſat eum à peccato. Ratio clara eſt: quia Frater Minor poteſt & tenetur ſcire obligationes ſuæ Regulæ, quemadmodnm Chriſtianus tenetur ſcire neceſſaria fidei, & mandatorum DEI: ergo ſi non ſcit, peccat pro qualitate materiæ & negligentiæ, nimirum, ſi negligentia ſit gravis in re gravi Regulæ, peccat mortaliter; ſi autem ſit negligentia levis, vel in re levi, peccat venialiter. Hinc pulchrè dicit *Hugo de Dina* in Prologo ſuæ expoſitionis: *Non excuſat ignorantia Regulæ Profeſſores ejusdem; ſi quis neſcit, tenetur inquirere diligenter; non ambulat ſimpliciter, qui ambulat inſipienter, unicuique ſuus ſtatus curandus eſt.* Nihilominus plus tenentur ſcire Prælati, Prædicatores, Sacerdotes, quam unus ſimplex Laicus, aut Juvenis Frater Clericus, quamvis & hi ea communiter ſcire tenentur, quæ in Regula ſub peccato mortali ſunt præcepta, & in quorum exercitio occupantur. Hoc advertant Superiores & ſubditi, qui vel rariſſime, vel nunquam Declarationes Regulæ, aut libros de Regula tractantes legunt; ait *Marchant citatus*. Nec juvabit tales ignorantes communis illa excuſatio: *Ego vivo, ſicut alii*; quia in ſua profeſſione non voverunt vivere, *ſicut alii*, ſed voverunt DEO omnipotenti ſervare Regulam Fra-

trum Minorum; quam, ſi non ſervaverint, damnabuntur, etſi vixerint *ſicut alii*, qui eam vel ex ignorantia, vel negligentia, vel malitia non ſervaverunt. *Nunc incipit compendioſa expoſitio litteralis in ſacram Regulam S. P. N. Franciſci*, quæ Regula cum contineatur in Bulla Honorii Papæ III. hinc apponimus totam Bullam ejusdem confirmatoriam.

Bulla
Domini Papæ Honorii III. ſuper Regulam Fratrum Minorum.

HOnorius Epiſcopus ſervus ſervorum DEI, Dilectis Filiis Fratri Franciſco, & aliis Fratribus de Ordine Fratrum Minorum, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem. Solet annuere Sedes Apoſtolica piis votis, & honeſtis petentium deſideriis favorem benevolum impartiri. Eapropter Dilecti in Domino Filii, veſtris piis precibus inclinati, Ordinis veſtri Regulam à Bonæ Memoriæ Innocentio Papa prædeceſſore noſtro approbatam, annotatam præſentibus, auctoritate vobis Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti Patrocinio communimus, quæ talis eſt.

In Nomine Domini.

Incipit Regula, & vita Fratrum Minorum.

Capi-

Capitulum primum.

Regula & vita Fratrum Minorum hæc eſt, ſcilicet Domini noſtri JESU Chriſti ſanctum Evangelium obſervare.

QUÆSTIO I.

An Fratres Minores vi voti, & Regulæ ſuæ teneantur ſub peccato mortali ad omnia in Evangelio contenta?

NOtandum, quod illi ſoli ſimpliciter dicendi ſint *Fratres Minores*, qui Regulam Fratrum Minorum, in ſua puritate voverunt, & obſervant; ſicuti enim ille ſolum vere Chriſtianus eſt, qui baptizatus, Chriſtianam fidem profeſſus eſt, & huic fidei conformem vitam ducit; ſic ſolus ille vere Frater Minor dicendus eſt, qui Regulam & vitam Fratrum Minorum, quam eſt profeſſus, obſervat. Qui autem non obſervat, nomine & habitu ac profeſſione Frater Minor eſt, non autem in re, ope-

opere, & veritate. Voluit autem S. P. N. Franciſcus ſuos filios vocari imprimis *Fratres*, quia etiam Chriſtus Apoſtolos ſuos vocavit *Fratres Joan.* 20. *Vade ad Fratres & dic eis: Aſcendo ad Patrem meum, & Patrem veſtrum*; nimirum ut tanquam Fratres ſeſe invicem diligerent, juxta mandatum Chriſti, *Joan.* 15. *Hoc eſt præceptum meum, ut diligatis invicem, ſicut dilexi vos.* Deinde S. P. N. Franciſcus Fratres ſuos voluit vocari *Minores*, juxta illud Chriſti Domini, *Matth.* 25. *Quamdiu feciſtis uni de his Fratribus meis minimis, mihi feciſtis. Quamdiu non feciſtis uni de Minoribus his, nec mihi feciſtis.* Quod ad litteram Chriſtum intellexiſſe de Fratribus Minoribus, dixit S. P. N. Franciſcus apud *Piſanum in cap.* 1. *Regulæ.* Per hoc etiam S. Pater, juxta S. *Bonaventuram cap.* 6. *vitæ ejus*, voluit indicare, ne ſui Fratres appeterent fieri majores, ſed potius eſſent *omnibus Minores*, & humiliarent ſe in omnibus juxta illud Chriſti, *Luc.* 22. *Qui major eſt in vobis, fiat ſicut minor.* Nec Fratres debent tantum *nomine eſſe Minores, ſed opere, & veritate*, ſiquidem humilitas ita eſt ſtatui Fratris Minoris annexa, ut ſi non ſit humilis, etiam non ſit Frater Minor, cujus eſt humilia amplecti, ſublimia fugere, nulli ſe præponere, &c. Denique S. Pater noſter addidit: *Regula, & vita Fratrum Minorum hæc eſt, ſcilicet*

Domi-

Domini noſtri Jeſu Chriſti ſanctum Evangelium obſervare; volebat enim Chriſtum ſequi in omnibus, adeoque etiam Doctrinam Chriſti in Evangelio contentam volebat ipſe obſervare, & volebat eandem etiam obſervari à Fratribus ſuis, cum in ſe contineat omnem perfectionem & ſanctitatem. Jam autem eſt quæſtio, an Fratres Minores teneantur ſub peccato mortali obſervare omnia in Evangelio contenta, quantum eſt ex vi ſui voti & Regulæ?

Reſpondeo: *Fratres Minores ex vi voti & Regulæ ſuæ non tenentur ſub peccato mortali ad omnia, quæ in Evangelio continentur; ſed tantum ad ea, quæ in Regula, tanquam vota ſolemnia, præcepta formalia, inhibitoria, habentia vim præcepti, & præceptis æquipollentia continentur*, quæ omnia ſpecificavimus ſupra in quæſtione V. Proæmiali. Ita declaravit *Nicolaus III. Decret. Exiit, qui ſeminat. art.* 1. & *Clemens V. Clement. Exivi de Paradiſo, cap.* 1. *& tenent omnes expoſitores.* Ratio eſt: quia, ſi ſanctus P. Franciſcus ſuos Fratres ad plura in Evangelio contenta voluiſſet ſub peccato obligare, tunc plura poſuiſſet in Regula, tanquam præcepta, quod tamen non fecit: ergo. Ex quo

Infertur, quod Fratres Minores ex profeſſione ſuæ Regulæ ad ea tantum Evangelica obſervanda Conſilia ſint adſtricti, quæ in ipſa Fratrum Minorum Regula præceptorie,

ptorie, ſeu ſub verbis æquipollentibus exprimuntur; Cæterorum vero obſervantiam, quæ ſub verbis Monitoriis, Exhortatoriis, Informatoriis, & Inſtructoriis, ſeu quibuscumque aliis continentur, eatenus magis condecet de bono & æquo, eos proſequi, quo imitatores tanti Patris effecti, Chriſti ſemitas arctius elegerunt. *Ita in terminis Nicolaus Papa III. cit.* Sequitur jam in Regula:

Vivendo in Obedientia.

QUÆSTIO II.

Ad quid Frater Minor teneatur ex voto obedientiæ?

NOtandum, quod *obedientia* ſit virtus, quæ hominem facit promptum ad implendum Superioris mandatum. Quare Religioſus ex voto obedientiæ obligatur ad ea omnia, quæ Superior ipſi præcipit ſecundum Regulam & Conſtitutiones ſui Ordinis; quia ad hæc omnia Religioſus per votum obedientiæ ſe obligavit, eſtque hæc obligatio gravis ex genere ſuo; quamvis Superior non cenſeatur ordinarie velle graviter obligare præcipiendo, niſi hanc ſuam mentem *adjunctione termini obedientiæ*, aut

gra-

gravis cenſuræ, vel *alio ſigno* manifeſtet. In dubio autem, an ſubditus in aliquo caſu teneatur obedire, obligatur ad obediendum; tum quia Superior habet jus certum præcipiendi, à quo non deturbatur per dubium ſui ſubditi: tum quia alias ſequeretur confuſio & deſtructio Communitatis, & Regularis diſciplinæ, ſi prætextu dubii ſubditus nollet obedire Superiori. Jam ad quæſtionem

Reſpondeo: *Frater Minor ex ſuo ſolemni voto obedientiæ tenetur obedire ſuo ſuperiori, non tantum in iis, quæ præcipiuntur expreſſe in Regula, ſed etiam in omnibus aliis, ſine ulla exceptione, niſi aliquid præciperetur, quod eſſet contra Deum, aut contra regulam*; uti patet *ex cap.* 10. *Regulæ*, ibi *Præcipio firmiter eis, ut obediant ſuis Miniſtris in omnibus, quæ promiſerunt Domino obſervare, & non ſunt contraria animæ ſuæ, & Regulæ noſtræ.*

Jam ſequitur in Regula:

SINE

SINE PROPRIO.

QUÆSTIO III.

Ad quid Frater Minor obligetur ex voto Paupertatis?

NOtandum, quod Regula per ly *ſine proprio*, intelligat *votum ſolemne Paupertatis*. Per paupertatem autem voto ſolemni promiſſam Religioſus à ſe abdicat rerum temporalium & externarum ſeu bonorum fortunæ dominium, proprietatem, uſumfructus, uſumjuris, ac etiam uſumfacti, independentem à ſui Superioris voluntate & licentia, & contentus eſt ſolo ſimplici uſufacti dependente à voluntate rationabili ſeu licentia Superioris, & quidem *ſolo ſimplici uſufacti rerum moderato, & paupere*, nimirum ſine ſuperfluitate, curioſitate, & pretioſitate rerum, quibus utitur, ſiquidem Concilium Tridentinum *Seſſ.* 25. *de Regularibus cap.* 2. ſtatuit: *Mobilium vero uſum ita ſuperiores permittant, ut eorum ſupellex ſtatui paupertatis, quam profeſſi ſunt, conveniat, nihilque ſuperfluum in ea ſit; nil etiam, quod neceſſarium eis, denegetur.* Jam ad quæſtionem.

Reſpondeo: Frater Minor ex ſolemni voto paupertatis tenetur. 1. *Uti rebus tanquam non ſuis*; quia nullum jus, vel uſum juris in res, vel ad

res

fes habet, quibus utitur, ſed tantum uſum facti. 2. *Tenetur uti rebus de libera Domini uſum concedentis voluntate, & de ſui Superioris rationabili & libero conſenſu, ac licentia explicita, vel implicita*, vel ſi Superior commode adiri non poſſit, *rationabiliter præſumpta.* 3. *Tenetur uti rebus licito ac moderato uſu*, nimirum juxta modos in Regula expreſſos, utpote ſine ſuperfluitate, curioſitate, & pretioſitate rerum, quibus utitur. Ex his

Infertur 1. Quod Frater Minor contra votum paupertatis peccet. 1. Qui utitur rebus tanquam ſuis, vel ſine licentia Domini. 2. Qui ſine licentia Superioris ſui rem quamcunque accipit, retinet, occultat, conſumit, diſtrahit, donat, permutat, &c. etiamſi hoc faceret cum licentia Domini iſtius rei. 3. Qui res ad uſum ſibi conceſſas per negligentiam, vel culpam perire ſinit, amittit, deſtruit, inutiliter conſumit, aut impendit, &c. quia rem pro ſuo libitu deſtruere, perdere, &c. eſt actus dominii, quo caret Frater Minor. 4. Qui à ſuo Superiore per metum, dolum, fraudem, vel importunas preces extorquet licentiam utendi aliqua re; quia talis utitur re ſine rationabili & libero conſenſu Superioris. 5. Qui excedit in uſu rerum ſibi conceſſarum quoad pretioſitatem, curioſitatem vel ſuperfluitatem. 6. Qui res à Superiore ſibi commiſſas negligenter cuſtodit, prodigaliter adminiſtrat,

ſtrat, vel juxta voluntatem Superioris non diſtribuit inter Fratres, vel extraneos. 7. Qui abſcondit clavem, ne Superior quidquam tollat, & ſi quid tollitur, murmurat, conqueritur, &c.

Infertur 2. Quod ad hoc, ut Frater Minor peccet contra votum paupertatis mortaliter, vel venialiter, requiratur tanta quantitas rei, qualis requiritur ad peccatum mortale, vel veniale in furto. Unde etiam acceptiones vel donationes, vel conſumptiones parvæ, ſeu minutæ contra votum paupertatis repetitæ, paulatim coaleſcunt in materiam gravem, & peccatum mortale, ſicut in furtis minutis, quando prædictæ repetitæ acceptiones &c. fiunt rationabiliter invito Domino, vel Adminiſtratore rei; quia tunc ſunt etiam furta: ſi vero non habeant rationem etiam furti, ſed ſolum ſacrilegii contra votum paupertatis, non coaleſcunt in materiam gravem, & peccatum mortale; quia tunc ſolum ſunt peccata ſacrilegii contra votum paupertatis, non autem furti, & propterea ſicut peccata venialia ſacrilegii in aliis materiis non coaleſcunt in peccatum mortale, ſic nec hic. Excipe: *Niſi adeſſet intentio per repetitas parvas acceptiones &c. ſucceſſive accipiendi &c. rem gravem*; vel *niſi ſucceſſive etiam ſine tali intentione congregata per parvas acceptiones materia gravis retineatur.* Ita *Kerckbove in Cap. 6. Reg.*

Reg. n. 13. Ratio eſt: quia in primo caſu Religioſus vult ſine licentia Superioris materiam gravem ſucceſſive acceptare, quod eſt peccatum mortale: in ſecundo vero caſu ſine licentia Superioris rem gravem retinet, quod iterum eſt peccatum mortale. Jam ſequitur in Regula.

ET IN CASTITATE.

QUÆSTIO IV.

Ad quid Frater Minor teneatur ex voto Caſtitatis?

NOtandum, quod Religioſus per votum ſolemne caſtitatis emiſſum, à ſe abdicet omnes venereas cogitationes, delectationes, actiones &c. etiam alias in ſtatu conjugali licitas; hinc non ſolum mortaliter peccat contrahendo matrimonium, ſed matrimonium ipſum etiam eſt invalidum, ut habetur *in Concilio Tridentino Seſſ.* 24. *Can.* 9. Unde caſtitas, quæ ante votum emiſſum ad ſolam virtutem temperantiæ pertinebat, poſt votum emiſſum etiam pertinet ad virtutem Religionis, & ſic violatio caſtitatis in Religioſo duplicem habet malitiam ſpecificam in confeſſione neceſſario exprimen-

dam, nimirum unam luxuriæ *contra caſtitatem*, & alteram ſacrilegii *contra votum*, quod obligat ex virtute Religionis. Jam ad Quæſtionem

Reſpondeo: Frater Minor ex voto ſolemni caſtitatis obligatur abſtinere ab omni delectatione venerea, interna, & externa, qualiscunque illa ſit, ut à turpibus cogitationibus, delectationibus moroſis, deſideriis, conſenſu, item ab actibus externis venereis, ut ab aſpectu, locutione, tactu & ſimilibus, cum aliis utriusque ſexus perſonis, & ſecum ipſo &c. Ratio eſt, quia vovens ſolemniter caſtitatem, ſe obligat ad caſtitatem ſervandam, juxta receptam ab omnibus in Eccleſia ſignificationem hujus nomine *caſtitas:* hæc autem excludit omnes actus contentos: & prohibitos, in - & per ſextum ac nonum præceptum Decalogi: ergo.

Poſt tria vota ſolemnia & eſſentialia, nimirum obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, quæ Frater Minor in ſua profeſſione expreſſe debet Deo vovere, & promittere, ſequitur in Regula?

Frater Franciſcus promittit obedientiam, & reverentiam Domino Papæ Honorio, ac ſucceſſoribus ejus Canonice intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ.

QUÆ-

QUÆSTIO V.

An Fratres Minores ex ſpeciali præcepto teneantur Romano Pontifici, & Eccleſiæ Romanæ obedire ſuper alios Religioſos & Chriſtianos?

NOtandum, quod *omnes Chriſtiani*, teneantur obedire ſummo Pontifici; quia eſt Vicarius Chriſti, Eccleſiæ caput viſibile, ſummus Paſtor omnium fidelium, imo Paſtor Paſtorum. Ultra hoc tenentur *Religioſi omnes ex communi voto obedientiæ* ſummo Pontifici obedire, etiam in his, quæ ſunt ſui Ordinis, & Religionis; quia ſummus Pontifex eſt approbator, & ſupremus Generalis omnium Ordinum & Religionum. Jam ad quæſtionem

Reſpondeo: Fratres Minores præter communem obligationem omnium Chriſtianorum, & præter commune votum Religioſorum, tenentur ex ſpeciali ſuæ Regulæ præcepto, obedire ſummo Pontifici Canonice electo, & ſede vacante, Eccleſiæ Romanæ; ita ut Frater Minor non obediens ſummo Pontifici in materia gravi, *tribus titulis* peccet mortaliter; nimirum. 1. Contra communem omnium Chriſtianorum obligationem. 2. contra communem obedientiam omnium Religioſorum: Et 3. con-

tra promiſſionem ſpecialem à S. P. N. Francisco, tanquam à capite & Fundatore totius Ordinis factam ſummo Pontifici, nomine omnium Fratrum præſentium tunc, & futurorum, per iſtum Regulæ Textum: *Frater Franciſcus promittit obedientiam, & reverentiam Domino Papæ Honorio, &c.* Ita innuit *Clemens V. in Prologo ſuæ Declarationis, & docent omnes expoſitores.* Sequitur ulterius in Regula:

Et alii Fratres teneantur Fratri Franciſco, & ejus ſucceſſoribus obedire.

QUÆSTIO VI.

Quis ſit S. P. N. Franciſci ſucceſſor, cui alii Fratres tenentur obedire?

NOtandum: Per hunc Regulæ textum, præcipi ſub peccato mortali omnibus Fratribus Minoribus, ut obediant S. P. N. Franciſco, nimirum, dum adhuc in vivis fungebatur Officio Miniſtri Generalis, & eo defuncto, ut obediant ejusdem in Officio Generalatus Succeſſori. Jam quæritur, quis ſit verus S. P. N. Franciſci in Officio Generalatus Succeſſor? Ad quod

Re-

Respondeo: Verus Successor S. P. N. Francisci, in Officio Ministri Generalis, simpliciter est solus Minister Generalis, qui Fratres Minores Regularis observantiæ, cum omnibus Congregationibus sibi subjectis, nimirum Reformatis, Recollectis &c. gubernat. Ratio est. 1. Quia ipse continua, & non interrupta serie, à S. P. N. Francisco descendit; & ipsi Fratres de observantia, Reformati, Recollecti, ac Discalceati, veri, & indubitati Fratres Ordinis S. P. N. Francisci, & ejus Regulæ observatores semper fuerunt, ac divina favente gratia sunt futuri, sine aliqua interruptione, seu divisione, à tempore editæ Regulæ per B. Franciscum usque ad præsens. Ita *declaravit Leo X. in Constitutione: Licet alias.* 2. Quia ipse solus vocatur *Minister Generalis totius Ordinis S. Francisci*, juxta Bullam Leonis X. *Omnipotens DEus*, datam Anno 1517. pridie idus Junii. Quo etiam Anno *Sigillum antiquum totius Ordinis*, ipsi ut legitimo successori S. Francisci est assignatum; quæ prærogativæ, cum ipsi ab Anno 1625. per sex ferme annos disputarentur, & impugnarentur, tandem hac causa in plena Congregatione SS. Rituum acerrime discussa, *Sacra Congregatio respondit, Ministrum Generalem de observantia legitime usum fuisse, & uti posse titulo, & sigillo cum inscriptione Ministri Generalis totius Ordinis Fratrum Minorum, & ita servari mandavit die 22. Martii,*

Anno 1631. *fuitque impoſitum perpetuum impugnatoribus ſilentium die* 25. *Aprilis*, *Anno* 1631. Ergo omnes Fratres Minores Regulam ad litteram obſervantes tenentur obedire Miniſtro Generali de obſervantia tanquam vero Succeſſori S. P. N. Franciſci, ex hoc præcepto Regulæ, *exceptis Capucinis* ex indulto Sedis Apoſtolicæ exemptis.

Ex hujus Capituli primi Regulæ expoſitione patet, quod in hoc primo Capitulo contineantur *tria Vota ſolemnia Religionis*, nimirum Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ, & *duo præcepta ſub peccato mortali obligantia. Primum eſt*; quod Fratres Minores ex ſpeciali præcepto deberent ſummo Pontifici, & Eccleſiæ Romanæ obedire: *Secundum*: quod omnes Fratres Minores debeant Miniſtro Generali de obſervantia obedire. Jam ſequitur in Regula:

Capitulum ſecundum.

De his, qui volunt vitam iſtam accipere, & qualiter recipi debeant.

Omnia, quæ in hoc Capitulo ponuntur ad formam Habitus tam Novitiorum, quam etiam Profeſſorum, nec non ad receptionis modum, ac Profeſſionem ſpectantia ſunt à Fratribus ſervanda tanquam obligatoria ſub peccato mortali. Ita declaravit *Clemens V. in ſua extravagante Conſtitutione: Exivi de Paradiſo, cap.* 1. Sequitur nunc Capitulum ſecundum Regulæ.

Si qui voluerint hanc vitam accipere, & venerint ad Fratres noſtros, mittant eos ad ſuos Miniſtros Provinciales, quibus ſolummodo, & non aliis, recipiendi Fratres licentia concedatur. Miniſtri vero diligenter examinent eos de Fide Catholica, & de Eccleſiaſticis Sacramentis.

QUÆSTIO I.

De Receptione Novitiorum ad Ordinem Fratrum Minorum.

NOtandum, quod poſtquam S. P. Franciſcus in primo ſuæ Regulæ Capitulo ſuam Religionem fundaverat ſuper tria firmiſſima fundamenta: nimirum 1. ſuper ſanctum Evangelium D. N. JEſu Chriſti, & ſuper ejus Evangelica Conſilia, 2. ſuper Chriſti in terris Vicarium Romanum Pontificem, & ſanctam Romanam Eccleſiam, & 3. ſuper obedientiam ab omnibus ſubditis firmiter præſtandam Superioribus, in hoc ſecundo Capitulo incipit ſuæ Religioni de ſubjectis ſeu Religioſis & Fratribus qualificatis providere. Quare dicit: *Si qui voluerint hanc vitam accipere*, id eſt, ſi qui non vi, vel metu adacti, non dolo, aut fraude inducti, ſed ex libera voluntate meam Religionem ingredi voluerint, & *venerint ad Fratres noſtros*, manifeſtando eis ſuam bonam voluntatem, *mittant eos ad ſuos Miniſtros Provinciales*; hinc Fratres tenentur tales non retrahere, impedire, vel arcere à noſtra Religione ingrediendâ, ſi idonei ſint; quia hoc foret peccatum mortale contra charitatem proximi, ſi fieret ex odio, vel amore carnali, vel ſine cauſa ſufficiente,

ficiente, ſed tenentur idoneos perſonaliter, ſi commode poſſit, vel per ſupplices litteras mittere ad Miniſtros Provinciales, nec enim poſſunt eos per ſe recipere; cum Novitiorum ad Ordinem receptio ſolummodo ſpectet ad Miniſtros Provinciales, uti ſtatim dicetur. Jam ergo ex præcitato Regulæ textu oriuntur tres Quæſtiones: *Prima eſt:* an Fratres teneantur omnes petentes ad Ordinem admitti, etiam inidoneos, mittere ad Miniſtros Provinciales? *Secunda eſt:* an ſoli Miniſtri Provinciales habeant poteſtatem recipiendi venientes ad Ordinem? *Tertia:* an Miniſtri teneantur venientes ad Ordinem examinare de Fide Catholica, & de Eccleſiaſticis Sacramentis? Ad primam Quæſtionem

Reſpondeo 1. *Fratres non tenentur ad Miniſtros Provinciales mittere illos, qui patenter ſunt inepti ad Ordinem, vel habent certum impedimentum, ratione cujus non reciperentur.* Ratio eſt: quia ubi ceſſat finis, ceſſat etiam ratio operandi propter finem; ſed finis, propter quem debent mitti, eſt, ut recipiantur: Ergo, ſi certum ſit, petentes admitti ad Ordinem, propter incapacitatem, aut certum impedimentum non poſſe recipi ad Ordinem, ceſſat ratio eos mittendi, quia fruſtra mitterentur. Hoc etiam clare indicat *Nicolaus III. in Declaratione Regulæ, Art.* 10. dicens: *Nec indifferenter omnes admittantur ad*

Ordi-

Ordinem, ſed illi tantum, qui ſuffragantibus eis litteratura, idoneitate, vel aliis circumſtantiis, poſſint utiles eſſe Ordini, ſibique per vitæ meritum, ac aliis proficere per exemplum. Si autem Fratres dubitent de alicujus idoneitate ad Ordinem, tenentur illum mittere ad Miniſtrum Provincialem, & huic inſinuare cauſam ſuæ dubitationis; quia ſolius Miniſtri Provincialis eſt judicare, an aliquis ſit idoneus pro Ordine, vel non? Ad 2. Quæſt.

Reſpondeo 2. *Soli Miniſtri Provinciales ex vi Regulæ habent poteſtatem Ordinariam recipiendi Novitios, ſeu perſonas ad Ordinem venientes.* Patet ex verbis expreſſis Regulæ: *Quibus* (id eſt, Miniſtris Provincialibus) *ſolummodo, & non aliis recipiendi Fratres licentia concedatur;* nimirum cuilibet pro ſua Provincia; Per hoc tamen non excluditur *Miniſter Generalis*, quin poſſit recipere Novitios pro toto Ordine; quia Miniſter Generalis totam Provincialium poteſtatem continet. Et quamvis Miniſtri Provinciales habeant poteſtatem ordinariam recipiendi Novitios pro ſua Provincia, & ideo hanc poteſtatem, quantum eſt ex vi Regulæ, aliis committere poſſint; tamen hæc eorum poteſtas à Miniſtro Generali arctari poteſt, uti expreſſe ſtatuit *Nicolaus III. Regulam noſtram declarans art.* 10. his verbis: *Præſenti ſtatuto firmamus, licere non ſolum Generali, ſed etiam Provincialibus Miniſtris, perſonas fugientes à ſæculo in Fra-*

tres

tres recipere, quæ Miniſtrorum Provincialium licentia per ipſum Generalem (ſicut expedire viderit) poſſit arctari. Unde quamvis olim Provinciales interdum committerent aliis poteſtatem recipiendi venientes ad Ordinem, hodie tamen in noſtra Familia id amplius non poſſunt, ut patet *ex noſtris ſtatutis Generalibus cap.* 1. §. 2. *num.* 2. ubi dicunt: *Cum autem (Domino Nicolao III. declarante) Miniſter aut Commiſſarius Generalis poſſint limitare poteſtatem, quam habent Provinciales Miniſtri admittendi Novitios, probibemus, ne Miniſtri Provinciales Guardianis, aut quibuscunque aliis Religioſis bujusmodi facultatem Novitios recipiendi ullo modo committant.* Ex quo infero, *ait Marchant in hunc Regulæ textum,* Miniſtros Provinciales, ubi hoc ſtatutum eſt in vigore, peccare mortaliter, qui poſt ſic arctatam poteſtatem, illam iterum committere præſumunt.

Poſtquam tamen Miniſtri Provinciales Candidatos petentes admitti, ſuſceperunt per ſeipſos ad Ordinem, & miſerunt eos ad Conventus, ubi ſunt Novitiatus, poſſunt Guardianis, vel aliis delegare & committere poteſtatem, præmiſſis præmittendis, tales Candidatos ſacro Habitu noſtro inveſtiendi, & poſt annum Novitiatus rite expletum ad ſacram Profeſſionem admittendi, uti annua experientia conſtat. *Sed eſt Quæſtio:* ſi Miniſter Provincialis commiſiſſet & delegaſſet alicui Patri Guardiano poteſtatem aliquos Candi-

datos

datos investiendi sacro nostro Habitu, vel aliquos Novitios post annum Novitiatus expletum ad sacram Professionem admittendi, & talis Guardianus, nescio ex qua causa, per seipsum tales non investiret, vel ad Professionem non reciperet, sed curaret, ut suus Vicarius præfatos Candidatos investiret, & Novitios ad Professionem reciperet, an talis Investitio & Professio sit valida? *Ad quam quæstionem respondeo negative*, cum *Rodriquez*, *Marchant*, *& Kerckhove in Stat. Gen. cap.* 1. §. 2. *n.* 1. *&* §. 14. *n.* 4. Ratio est: quia Ministri Provinciales habent *ordinariam potestatem* Candidatos investiendi, & Novitios ad Professionem admittendi; non vero Guardiani; adeoque Guardiani habent *tantum delegatam potestatem* Candidatos investiendi, & Novitios ad Professionem recipiendi; atqui habens potestatem tantum delegatam nequit eam subdelegare *juxta Regulam Juristarum*, *qua delegatus nequit subdelegare*, *nisi deiegans id exprimat*: Ergo Guardianus non potuit suo Vicario vel alteri subdelegare potestatem Candidatos investiendi, & Novitios ad Professionem recipiendi, *nisi Minister Provincialis hoc expressérit*) & consequenter Investitio & Professio fuit invalida. Jam ad tertiam Quæstionem.

Respondeo 3. *Quamvis Ministri Provinciales teneantur Novitios personaliter per seipsos (quantum fieri*

fieri poteſt (examinare de Fide Catholica, & Ecclesiasticis Sacramentis, & aliis conditionibus requisitis, per ſe loquendo, uti etiam *Statuta Generalia cap.* 1. §. 2. *num.* 3. hoc declarant; cum recipere ad Ordinem ſit res maximi momenti, à quo bonum Religionis dependet. Nihilominus, quando nullum dubium ſubeſt, quod Candidati ſint bene inſtructi in Fide Catholica, & habeant omnes conditiones requiſitas ad ingreſſum Ordinis, tunc Miniſtri Provinciales non tenentur eosdem examinare. Ita *S. Bonaventura in hunc Regulæ textum.* Ratio eſt: quia examen adhibetur ad rem occultam inveſtigandam: ergo ubi res per ſe patet, fruſtra examen inſtituetur; ſiquidem ceſſante fine præcepti, ipſum etiam ceſſare intelligitur. Jam ſequitur ulterius in Regula:

Et ſi hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & usque in finem firmiter obſervare, & uxores non habent, vel ſi habent, & jam Monaſterium intraverint uxores, vel licentiam eis dederint Auctoritate Diœceſani Epiſcopi, voto continentiæ jam emiſſo, & illius ætatis ſint Uxores, quod de eis non poſſit oriri ſuſpicio, dicant eis verbum ſancti Evangelii, quod vadant, & vendant omnia ſua, & ea ſtudeant pauperibus erogare. Quod ſi facere non potuerint, ſufficit eis bona voluntas. Et caveant Fratres & eorum Miniſtri, ne ſolliciti ſint de rebus ſuis temporalibus, ut libere faciant de rebus ſuis, quidquid

Do-

Dominus inspiraverit eis. Si tamen Consilium requiratur, licentiam habeant mittendi eos ad aliquos DEum timentes, quorum Consilio bona sua pauperibus erogentur.

QUÆSTIO II.

De Conditionibus necessariis, Religionem Fratrum Minorum ingressuris.

NOtandum, quod circa hunc Regulæ textum oriantur quinque quæstiones de conditionibus necessariis volentibus ingredi Religionem nostram. *Prima est*, an debeant esse Catholici? *Secunda*, an uxorati possint recipi? *Tertia*, an teneantur omnia sua bona vendere & quando? *Quarta*, an Fratres possint ab ipsis aliqua bona petere, vel recipere? *Quinta*, quis possit eis consulere circa distributionem suorum bonorum? Ad quæstionem primam.

Respondeo 1. *Ingressus Religionem Fratrum Minorum debet esse fidelis & Catholicus in corde, paratus fidem Romano-Catholicam confiteri ore & opere, usque ad mortem hanc fidem observare, & in ea firmiter perseverare usque in finem*, uti patet ex textu Regulæ. *Ex quo* (inquit S. Bona-

ven-

ventura) *vere patet, quod recipiendi ad Ordinem, debent eſſe parati ad Martyrium.*

Reſpondeo 2. *Ingreſſurus Religionem Fratrum Minorum non poteſt habere Uxorem, id eſt, non debet per conſummatum Matrimonium eſſe obligatus Uxori*; Si vero haberet tantum Matrimonium ratum, vel tantum ſponſalia cum aliqua fœmina, poſſet ingredi Religionem; quia ſecundum ſacros Canones ingreſſus Religionis diſſolvit Matrimonium tantum ratum, ſicut & ſponſalia. *Addit tamen S. Franciſcus*, quod etiam uxoratus Matrimonio conſummato, poſſit adhuc ingredi Religionem, nimirum ſi uxor jam Monaſterium intraverit, & in eo Profeſſionem emiſerit, vel ſi Uxor emiſerit votum caſtitatis, & marito, interveniente auctoritate Epiſcopi, licentiam dederit ingrediendi Religionem, & Uxor ſit talis ætatis, quod de ea non poſſit oriri ſuſpicio incontinentiæ; quæ ætas juxta S. *Bonaventuram hoc loco, non minus ſtabilitate virtutis, quam tractu temporis menſuranda videtur: quia Sap.* 4. *dicitur: Senectus venerabilis eſt, non diuturna, neque annorum numero computata; Cani ſunt ſenſus hominis, & ætas ſenectutis vita immaculata.* Si tamen talis Uxoratus Religionem ingreſſus, ante emiſſam Profeſſionem egrediatur, votum caſtitatis ab Uxore emiſſum, ipſam non amplius obligaret, ſed teneretur ſuo Marito cohabitare; quia Uxorem in tali caſu vovit caſtitatem tantum conditionate, nimirum,

ſi Maritus profiteatur; ſi vero Uxor caſtitatem abſolute voviſſet, teneretur eam, etiam Marito Religionem egreſſo ſervare, ſalvo tamen Jure Mariti.

Sub iſto autem impedimento *juxta* S. *Bonaventuram locó cit.* Omnia alia impedimenta intelliguntur, quæ Profeſſionem Religioſam vel illicitam, vel etiam invalidam reddunt; qualia ſunt: *Ex gravi metu, vel fraude, vel violentia coactum Profeſſionem emittere, morbo contagioſo aut caducô laborare, mancipium eſſe, nondum complevisſe decimum ſextum ætatis annum, ab Hæreticis, vel Judæis intra certum gradum deſcendere, non eſſe legitime natum, aut infamem eſſe* &c. Quæ in Sacris Canonibus, & Bullis Pontificum poſſunt videri, & legi debent.

Reſpondeo 3. *Miniſter Provincialis, vel ejus loco Guardianus tenetur venientibus ad Ordinem recipiendum dicere verba ſancti Evangelii, ut vadant & vendant omnia ſua, & ea pauperibus erogent.* Hoc autem tenetur tantum dicere iis, qui habent aliqua bona, & ea vendere, ac pauperibus erogare poſſunt; alias enim fruſtra hæc verba ſancti Evangelii dicerentur iis, qui vel bona non haberent, vel illa vendere, & pauperibus diſtribuere, & erogare non poſſent. *His autem verbis ſancti Evangelii obedire tenentur ingreſſuri Ordinem, ſi velint in Ordine Profeſſionem emittere*, renuntiando omnibus bonis temporalibus, vendendo illa, & pauperibus erogando, ſi poſ-

ſint,

ſint, adeo, ut ſi Novitius diſponens de rebus ſuis, aliquid ſibi, aut conventui in futurum retineat directe, vel indirecte, in puncto Profeſſionis peccatum mortale incurrat; ſiquidem nec Ordo in communi, nec Frater quiscunque in particulari capax eſt alicujus, etiam minimi Juris in bonum aliquod temporale, etiam unius oboli. Hæc tamen renuntiatio, & diſtributio bonorum temporalium inter pauperes, *non debet fieri ante habitus ſuſceptionem, nec etiam ſtatim poſt habitus ſuſceptionem;* quia jure novo *Concilii Tridentini Seſſ.* 25. *cap.* 16. *de Regularibus*, cautum & decretum eſt, ne à Novitio ulla fieri poſſit renuntiatio actualis bonorum temporalium, etiam in favorem cujuscunque cauſæ piæ, niſi infra duos Menſes ante Profeſſionem. Quæ nihilominus etiam ſic facta nullum habeat effectum, niſi Profeſſione ſecuta; Annullat porro, & caſſat Concilium præfatum omnem renuntiationem aut obligationem aliter factam, etiamſi juramento firmata eſſet.

Quando vero Novitius non poteſt ſua bona temporalia vendere, & dare pauperibus, vel quia nulla habet, vel etiam, quando habet, tamen obſtat rationabilis cauſa, utpote ſi ex illa diſtributione lites, difficultates, odia, ſcandala &c. inter propinquos orirentur, vel quia ipſi Parentes pauperes ſunt, aut licet pauperes non ſint, tamen conſiderato ſtatu, & gradu ſuo, ac familiæ conſtitutione, illis

bonis indigent ad ſtatum ſuum conſervandum, ad debita ſolvenda, ad proles alias honeſte educandas, & promovendas intra ſtatum ſuum &c. tunc poteſt bona ſua relinquere Parentibus, & ſufficit ei bona voluntas, ea pauperibus erogandi, nimirum, ſi commode poſſet. Ad hoc tamen quilibet Novitius tenetur, renuntiare nimirum omnibus bonis temporalibus quæ habet, vel ſi nulla habet, quæ habere poſſet, & à ſe abdicare omne jus, etiam minimum, in quodcunque bonum temporale totius mundi, etiam minimum, ut Chriſtum nudum & pauperem, etiam omnibus rebus temporalibus nudatus & pauper ſequatur. Unde noſter *Marchant in Expoſitione cap.* 2. *Regulæ*, *quæſt.* 14. ait: deteſtandos eſſe illos Novitios, qui ſaltem ſuas veſtes ſæculares non dant, & relinquunt pauperibus; cum vix minus dare poſſint, & relinquere in utilitatem pauperum.

Reſpondeo 4. *Novitii circa diſpoſitionem bonorum ſuorum temporalium debent plenæ libertati relinqui, ut libere faciant de rebus ſuis, quidquid Dominus inſpiraverit eis*; nec ullo modo ſe ingerant Fratres; ſiquidem ſub peccato mortali hic prohibetur Miniſtris & omnibus Fratribus, omnis ſollicitudo, inductio, poſtulatio, & omnis actio, quæ aliquo modo præjudicare poteſt libertati Novitii in diſpoſitione & diſtributione ſuorum bonorum.

rum. Ita declaravit *Clemens V. cap.* 2. dum ait; *Dicimus, omnino debere tam Miniſtros, quam Fratres cæteros à dictis inductionibus ad ſibi dandum, & ſuaſionibus, nec non & à dandis circa diſtributionem Conſiliis abſtinere; cum pro hoc ad timentes Deum ſtatus alterius mitti debeant, non ad Fratres.* Licite tamen poſſunt Fratres à Novitiis libere oblata recipere, ſi quid de bonis ſuis, ipſis, ſicuti cæteris pauperibus, per modum Eleemoſynæ dare velint. Ita declaravit iterum *Clemens V. cit. cap.* addens: *Cavere tamen in acceptione oblatorum talium decet Fratres, ne ex receptorum quantitate notabili, præſumi poſſit ſiniſter oculus contra ipſos.* Ulterius Novitio *jam volenti & determinato Eleemoſynam dare conventui*, licet neceſſitates Conventus declarare, imo unam præ aliis ſuadere, etiamſi ad aliam jam eſſet inclinatus. Similiter Novitio jam volenti & determinato dare aliqua bona pauperibus, indifferenti autem, in quos elargiatur, poſſunt Fratres offerre & commendare aliquos externos veros pauperes, modo importunitas abſit. Quia per iſta nihil præjudicatur libertati Novitii, nec affectus ad res ipſius præſumi poteſt. Ita *Marchant in Expoſitione hujus textus.*

Reſpondeo 5. *Si Novitii petant Conſilium circa diſtributionem ſuorum bonorum, debent Fratres mitere ſeu dirigere eos ad virum aliquem Deum timentem*, qui videlicet nec cupidita[illegible], nec

aliquo reſpectu humano moveatur, *qui vir ſit etiam alterius ſtatus*, hoc eſt, non Frater Ordinis, nec Fratrum Conſanguineus, nec Syndicus Apoſtolicus, aut ſimilis conditionis, ne, ut inquit Clemens V. cit. *Fratres aliquo modo oculum viderentur habere ad bona eorum temporalia, ſed ad ipſos tantum* (intellige Novitios) *divino officio mancipandos*; Per cujus viri deinde Conſilium Novitiorum bona pauperibus erogentur. Sequitur nunc in Regula.

Poſtea concedant eis pannos probationis, videlicet duas Tunicas ſine Caputio, & Cingulum & Braccas, & Caparonem usque ad Cingulum, niſi eisdem Miniſtris aliud ſecundum Deum aliquando videatur. Finito vero Anno probationis recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam iſtam ſemper & Regulam obſervare. Et nullo modo licebit eis de iſta Religione exire juxta Mandatum Domini Papæ; quia ſecundum ſanctum Evangelium, nemo mittens manum ad aratrum, & reſpiciens retro, aptus eſt regno DEI.

QUÆSTIO III.

De habitu & Profeſſione Fratrum Novitiorum.

NOtandum, ex hoc Regulæ textu tres Quæſtiones eſſe reſolvendas. Siquidem quando ingreſſuri noſtrum ſacrum Ordinem, habent omnes conditiones ad ingreſſum requiſitas, voluit eosdem S. P. N. Franciſcus bonis temporalibus ac etiam veſtibus ſæcularibus exutos indui Habitu ſuæ Religionis, de quo eſt *Quæſtio prima:* In quo conſiſtat Habitus Novitiorum? *Secunda Quæſtio* eſt, quando & à quo Novitii debeant recipi ad Profeſſionem? *Tertia*, an emiſſa Profeſſione poſſint iterum de iſta Religione exire?

Reſpondeo 1. Habitus Fratrum Novitiorum conſiſtit 1. *In duabus Tunicis de Panno*, nimirum, *Exteriori & interiori*, *ſine* tamen *Caputio;* quale eſt Profeſſorum; quia horum Caputium non habet aſſutum Caparonem, ſicuti Novitiorum Caputium. Quod autem Novitii præter tunicam exteriorem tamen portent Caputium aliquod, inde provenit; quia modus veſtiendi Novitios ex Regula relictus eſt Judicio Miniſtrorum ſecundum verba Regulæ: *Niſi eisdem Miniſtris aliud ſecundum Deum aliquando videatur.* Quia vero

ipsis aliter visum est, sic ordinatum est, ut Novitii etiam ferant Caputium, sed cum petia ante pectus, ut tamen sit distinctio inter Habitum Novitiorum & Professorum. 2. *In Cingulo*, id est, fune seu chorda communi & rudi. 3. *In Braccis seu Femoralibus*, sive sint de lino, sive de alia materia, juxta S. *Bonaventuram hoc loco.* 4. *In Caparone*, hoc est, petia panni Caputio assuta, & ante pectus dependente, juxta Ordinationem Capituli Generalis Anno 1470 *Nisi Ministris aliud secundum Deum diquando videretur faciendum*, v. g. si Novitus esset Illustrissimæ Nobilitatis &c. posset accedente adhuc alia rationabili causa Minister permittere, ut non portaret Caparonem. S. *Bonaventura & alii Expositores.*

Respondeo 2. *Professio Novitiorum debet fieri completo Anno probationis, & non antea.* Alias esset invalida juxta Concilium Tridentinum & Regulam; si tamen Novitius foret periculose infirmus, posset ex Concessione S. Pii V. summi Pontificis Professionem emittere; sed hæc Professio non foret *absoluta, sed conditionata*, nimirum, si Novitius moriatur, valebit, si autem non moriatur, non valet hæc Professio, nisi finito anno probationis omnino repetatur. Et quamvis iste annus probationis ex vi verborum Regulæ non necessario debeat esse finitus in horis, & momentis, sed sufficiat, ut Profes-

feſſio fiat in die anniverſario, tamen ad evitandas difficultates, cautum eſt in noſtris ſtatutis Generalibus, ut Profeſſio Novitii non fiat, niſi die ſequenti Anniverſarium, ut ſi Novitius v. g. Habitum ſuſceperit die 4. Octobris, Anno 1733. Profeſſionem non emittat, niſi die 5. Octobris, Anno 1734. Poteſt tamen Profeſſio etiam ultra Annum probationis aliquamdiu differri ex rationabili cauſa; ſi tamen Novitius ſit habilis, & idoneus, non poteſt repelli à Profeſſione emittenda; quia fieret ei gravis injuria.

Reſpondeo 3. *Solis Miniſtris Provincialibus competit poteſtas Ordinaria recipiendi Novitios ad Profeſſionem, quam tamen poſſunt committere aliis. Ita conſtans Doctrina Expoſitorum.* Ratio eſt: quia ſoli Miniſtri Provinciales habent ordinariam poteſtatem, ſacro Habitu inveſtiendi venientes ad Ordinem, quam tamen aliis committere poſſunt, ut ſupra dictum: ergo idem dicendum de Profeſſione Novitiorum. Fratres vero nullum habent Jus ad Receptionem Novitiorum ad Profeſſionem: *Ex Statutis tamen noſtris Generalibus Cap.* 1. §. 12. Fratres habent Judicium de Idoneitate Novitiorum, juxta quod tenentur ferre ſuffragium, ut ad Profeſſionem admittantur, vel remittantur; adeo, ut ſub peccato mortali teneantur ferre ſuffragium pro Novitio, ſi alias idoneus judicetur, nec habeant juſtam cauſam denegandi. *Ita habet expreſſe expoſitio bre-*

brevis ſanctorum Patrum. Similiter peccant mortaliter, qui inidoneo, & inepto dant ſuffragium pro Profeſſione. Ratio eſt: quia in priori caſu Novitio inferunt grave damnum; in poſteriori vero caſu Ordinem in re gravi injuſte onerant. Quia vero vota Fratrum reſpectu Novitiorum ad Profeſſionem admittendorum, vel dimittendorum ſunt tantum Conſultiva, utpote quia Fratres nullum jus habent ad receptionem Novitii ad Profeſſionem, ſed Miniſter Provincialis ſolus hoc jus habet; hinc ſi certo conſtaret Provinciali, quod Fratres alicui Novitio inidoneo dediſſent vota ad Profeſſionem, poſſet tamen talem Novitium ab Ordine expellere; & econtra, ſi Provinciali conſtaret, quod Fratres Novitio idoneo negaſſent vota ad Profeſſionem, poſſet tamen illum recipere ad Profeſſionem.

Reſpondeo 4. *Novitius, ſi verus Frater Minor velit eſſe, tenetur in ſua Profeſſione, ſimpliciter, ſine adjecto, & ſine Privilegio promittere Deo & vovere vitam iſtam, & Regulam ſemper usque ad mortem obſervare*, nempe tria vota ſolemnia, paupertatis ſcilicet, caſtitatis, & obedientiæ, & viginti quinque ſub peccato mortali obligantia præcepta, quæ in Regula continentur, & ſupra etiam in Quæſtione Proæmiali quinta ſpecificata ſunt. Ratio eſt: quia totus Ordo ſeu Religio Fratrum Minorum Regularis obſervantiæ in plu-

pluribus Capitulis Generalibus contra omnia Regulæ relaxativa Privilegia, indulta, aut conſuetudines proteſtatus eſt, & Urbanus VIII. Bulla: *Sacroſanctum* cit. & Innocentius XI. Bulla: *Sollicitudo Paſtoralis* cit. omnia ſimilia revocarunt.

Reſpondeo 5. *Novitiis, poſtquam profeſſi ſunt Regulam Fratrum Minorum, ſub peccato mortali prohibitus eſt ab hac Religione exitus, ſive ad ſæculum, ſive ad quamcunque aliam Religionem, teſte S. Bonaventura in Expoſitione Capituli* 2. *Regulæ*; & hoc duplici ex Jure: *Primo*, ivi voti & Regulæ. *Secundo*, ex mandato ſummi Pontificis. Non tamen prohibetur expulſio incorrigibilium, nec tranſitus ad Epiſcopatum, vocante Eccleſia. Jam ſequitur in Regula:

Et illi, qui jam promiſerunt obedientiam, habeant unicam tunicam cum Caputio, & aliam ſine Caputio, qui voluerint habere. Et qui neceſſitate coguntur, poſſint portare calceamenta. Et Fratres omnes veſtimentis vilibus induantur, & poſſunt ea repetiare de ſaccis, & aliis petiis cum Benedictione Dei; quos moneo & exhortor, ne deſpiciant, neque judicent homines, quos viderint mollibus veſtimentis & coloratis indutos, uti cibis, & potibus delicatis, ſed magis unusquisque judicet, & deſpiciat ſemetipſum.

QUÆ-

QUÆSTIO IV.

De Habitu & Vestibus Fratrum Professorum.

NOtandum, circa Habitum, & vestes Fratrum Professorum oriri quatuor Quæstiones: *Prima* est: In quibus vestibus consistat Habitus Fratrum Professorum? *Secunda*: an, & quando liceat calceamenta portare? *Tertia*: Qualis vilitas requiratur in vestimentis Fratrum? *Quarta*: Qualiter debeat fieri repetiatio vestimentorum? Ad 1. Quæstionem.

Respondeo 1. *Habitus (seu vestes) Fratrum Professorum consistit.* 1. *In duabus Tunicis de Panno, una cum Caputio, & altera sine Caputio.* Prima denotat Habitum exteriorem, cui correspondet Caputium, quod potest esse assutum, vel non assutum tunicæ exteriori; quia neutrum in Regula præcipitur; *Altera vero tunica* sine Caputio denotat habitum interiorem, qui sub externo habitu gestatur. Ita *S. Bonaventura in Cap.* 2. *Regulæ.* Et quando objicitur, quod Evangelium *Matth.* 10. Apostolis prohibeat portare duas tunicas: *Respondet S. Bonaventura cit.* Quod, & quando Evangelium prohibet Apostolis fer-

ferre duas tunicas, prohibet ipſis ſuperflua tantum veſtimenta; & quando Apoſtolis unicam tantum permittit tunicam, *nomine unius tunicæ deſignantur veſtes neceſſariæ; unde non habere duas tunicas, eſt non ferre ſuperflua veſtimenta; ſed quia in Religione neceſſarium eſt, exteriorem tunicam in longitudine & latitudine differre ab alia, neceſſarium veſtimentum S. Franciſcus diviſit in duas tunicas, in prima intelligens Exteriorem amictum, ut Fratres Cappa tegantur; in altera omni corpori manifeſte neceſſarium veſtimentum.* Ita S. Bonaventura cit. Porro quamvis ſanctum & pium ſit, una tantum tunica cum Caputio contentum eſſe, utramque tamen ſemper portare licitum eſt, ut patet ex Regula de altera tunica dicente: *& aliam ſine Caputio, qui voluerint habere,* & declaravit Innocentius XI. Bulla: *Sollicitudo Paſtoralis cit.* Figura autem Habitus & Caputii, qua modo utitur Regularis obſervantia, eſt ab Eccleſia, ſeu ſummo Pontifice ordinata & approbata. Patet ex Bulla Joannis XXII. *Quorumdam exigit. Extrav. tit.* 14. *de Verb. ſignificatione cap.* 1. Patet etiam ex mandato Benedicti XIII. Anno 1724. die 8. Septembris, quo voluit, ut Statua Marmorea S. P. N. Franciſci cum eadem forma ac figura Habitus, ab ipſis Patribus de Obſervantia deferri ſolita, quaque univerſus Ordo, prout conſtat ex authenticis documentis, à ſuæ inſti-

ſti-

ſtitutionis primordio uſus fuit, Romæ in Sacroſancta Baſilica Vaticana collocaretur. *Ita Regeſtum Conſtitutionum Pontificiarum à Reverendiſſimo P. Joſepho ab Ebora Curiæ Romanæ Commiſſario Generali editum parte* 1. *pag.* 47. 2. Conſiſtit Habitus Profeſſorum *in Cingulo ſeu fune communi, & femoralibus* de lino, vel alia materia, ſicut diximus ſupra de Habitu Novitiorum. Ita declaravit Innocentius XI. Bulla: *Sollicitudo Paſtoralis cit.* 3. Cum duabus tunicis etiam licitum eſt omni tempore *Mantellum* portare. Ratio eſt: tum quia S. P. N. Franciſcus etiam Mantellum ſeu pallium portavit; tum quia Mantellus non reputatur inter tunicas vel habitum; eoquod ſit amictus tantum honeſtatis, qui pro libitu portatur, & deponitur; tum quia Innocentius XI. Bulla modo citata id declaravit dicens: *Nam aliud quodvis veſtimenti genus ultra prædicta* (intellige: ultra unam tunicam cum Caputio, & aliam ſine Caputio, Chordam, & femoralia) *excepto Mantello ab initio Religionis licito*) *ut induſia, ſeu Camiſiæ, ſudariola, tunicellæ, & ſimilia, ſunt contra Regulam, niſi adſit vera neceſſitas excuſans à præcepto, per Prælatum approbata. Ita Innocentius XI. cit.* Ex quibus.

Infertur 1. Quod Fratres Minores mortaliter peccent. 1. Qui absque diſpenſatione legitima præter duas tunicas portant tertiam, etſi ſit de panno, vel lana. 2. Qui ſine diſpenſatione Camiſias, tunicellas, vel interulas de lana, ſeu laneas portant præter duas tunicas. 3. Qui ſine neceſſitate & diſpenſatione, etiam cum unica tantam tunica, Camiſias lineas, ſive manicatas, ſive truncatis manibus, Induſia, Sudariola, tunicellas &c. de lino ad carnem geſtant; quia hæc portare Fratribus Minoribus non tantum prohibitum eſt ex Regula, ſed etiam ex Jure communi: *Extra de ſtatu Monachorum, c. cum ad Monaſterium.* Ratio horum omnium eſt: tum quia omnia prædicta ſunt contra Regulam, quæ pro Habitu Fratrum Minorum aſſignat duas tantum tunicas, & quidem *de Panno*, *ex nulla vero parte de Lino*, ut patet expreſſe in Habitibus Novitiorum, qui *Panni probationis* dicuntur; Fruſtra enim Novitii in Pannis probarentur, ſi Profeſſi panno veſtiri non deberent. Tum quia Urbanus VIII. Bulla: *Sacroſanctum* cit. & Innocentius XI. Bulla: *Sollicitudo Paſtoralis* cit. id ita expreſſe declaraverunt. *Ex quo etiam ſequitur*, non licere Fratribus Minoribus, præter tunicam exteriorem cum Caputio, & interiorem ſine Caputio, habere tertiam Tunicam mutatoriam in ſuis Celliis. Idem dicendum de femoralibus, Tunicis

exterioribus &c. *duplicibus.* Quando autem Fratribus præter Habitum exteriorem & tunicam interiorem Superiores ex rationabili cauſa permittunt in ſuis Cellis adhuc aliam tunicam interiorem pro neceſſaria mutatione, faciunt juxta Capitulum quartum Regulæ dicentis, ut pro Fratribus induendis ſollicitam curam gerant ſecundum loca, & tempora & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderint expedire, prout ſtatim dicetur.

Infertur 2. Quod Superiores Ordinis poſſint diſpenſare cum Fratribus, ut pluribus, quam duabus tunicis induantur; Item ut poſſint portare Induſia, vel Sudaria de Lino, &c. *Sed penſatis neceſſitatibus, & aliis circumſtantiis, quæ ſecundum Deum & Regulam attendendæ videntur.* Ita declaravit *Nicolaus III. art.* 7. addens ibidem: *Nec per hoc Fratres videntur à Regula deviare, cum etiam in ipſa dicatur expreſſe, quod Miniſtri & Cuſtodes de Infirmorum neceſſitatibus, & Fratribus induendis ſollicitam curam gerant ſecundum loca, & tempora, & frigidas Regiones.* Idem declaravit *Clemens V. in ſua Declaratione cap.* 3. Neceſſitatem ſufficientem ad diſpenſandum in pluralitate tunicarum, aut etiam mutatoriis, ait *P. Marchant hoc loco*, eſſe infirmitatem Fratris, debilitatem, ſenectutem, aut acerbitatem frigoris, imo interdum ne-

neceſſariam honeſtatem, maxime, ubi Fratres ſordidis quibusdam laboribus implicari debent, &c. Neceſſitatem vero ſufficientem ad utendum lineis, ait *P. Kerckhove in Statuta Gener. cap.* 3. §. 11. *num.* 24. Eſſe infirmitatem Fratris, vel ad abſtergendos ſudores, &c. Ne autem quis in hoc fallatur, requiritur Superioris licentia, expreſſa quidem, dum commode peti poteſt; implicita vero & interpretativa, dum Superiorem non habet præſentem, & talis occurrit neceſſitas, ut non dubitet, Superiorem illud conceſſurum, ſi adeſſet. *Ita Kerckhove cit.*

Infertur 3. Quod, quia Bonifacius VIII. *cap. ut periculoſa. Ne Clerici vel Monachi, in* 6. Inhibuit, ne quiscunque demum Religioſus temere habitum ſuæ Religionis dimittat ſub Excommunicatione ipſo facto incurrenda, ut periculoſa Religioſis evagandi materia ſubtrahatur. Hinc etiam Frater Minor ſuum habitum temere dimittens ad periculoſe vagandum, prædictam Excommunicationem incurrit; non vero incurrit eandem, nec peccat, ſi habitum deponat propter infirmitatem, aut ut eum purget, lavet, vel ut tutus per loca infidelium tranſeat, &c. Et quamvis aliqui apud *Kerckhove cit. num.* 9. doceant, quod Religioſus ſine legitima cauſa dormiens ſine habitu Religioſo, omnino nudus in lecto, peccet mortaliter; ipſe tamen *Kerckhove cit.* putat, tantum eſſe ve-

niale peccatum; quia non poteſt oſtendi certum præceptum ſub mortali obligans. Imo *Lezana* apud ipſum cit. à peccato veniali etiam excuſat eos, qui ob aliquam rationabilem cauſam, ſolum tunica interiori & Caputio induti dormiunt. Attamen *Statuta noſtra Generalia* Fratribus ſine Habitu, femoralibus & Chorda dormientibus imponunt pœnitentiam comedendi in terra panem & aquam in ſequenti prandio.

Infertur 4. Quod Fratribus Minoribus liceat Pileos, vel duplicia Caputia in itinere geſtare ad propulſandas aeris incommoditates, pluvias, nives, ardorem ſolis &c. Ita *Marchant & Kerckhove hoc loco.* Ratio eſt, quia iſta inter veſtimenta non computantur, ſed tantum inter itinerantium communia remedia; unde & ſine diſpenſatione feruntur à Fratribus in itineribus. Attamen extra itinera prohibent ſtatuta noſtra Generalia portare Capitegia non cogente neceſſitate; quia S. P. N. Franciſcus Capitegia publice portari à ſuis Fratribus nullatenus ſinebat propter faſtum, & impudentiam, uti refert *Hugo de Dina.*

Reſpondeo 2. *Frater Minor ſub peccato mortali prohibetur calceamenta portare excepta cogente neceſſitate.* Ita declaravit *Clemens V. cap.* 1. Per *Calceamenta* autem in primaria ſignificatione intelliguntur *conſueta pedum operimenta de Corio.* Porro calceamenta portare, ait *Hugo*

de

de Dina, proprie uſum dicit. Ex quo infert *Marchant* hic, per unum diem velut per accidens calceari, item ad Miſſam celebrandam, vel pedes exſiccandos, vel reſtaurandos poſt iter, crepidis, aut ſimilibus uti, non eſſe proprie uſum habere Calceamentorum, nec per Regulam prohiberi. Porro Superiorum Ordinis tantum eſt in Calceamentis portandis diſpenſare, quando adeſt neceſſitas. Ita *Clemens V. cit. c.* 3. nec ulterius poteſt durare diſpenſatio in Calceamentis portandis, quam duret neceſſitas. Quando vero non poteſt peti diſpenſatio à Superiore, utpote quia v. g. abſens eſt, ſufficit ex natura rei cognita rationabilis neceſſitas; diſpenſatio enim hujus neceſſitatis potius *declaratio* nominanda eſt, quam *diſpenſatio*; quod bene notandum eſt. Ex his

Infertur 1. *Crepidas portare per notabile tempus*, etiam eſſe peccatum mortale, ſi fiat ſine neceſſitate, atque diſpenſatione; quia parum differunt à Calceamentis, cum ſint ex Corio, & totum pedem à parte anteriori ambiant. 2. *Portare Soccos panneos* totum pedem ambientes, ſine diſpenſatione, eſt peccatum veniale; quia non ſunt Calceamenta proprie, cum non ſint de Corio; attamen quia pedem operiunt, declaratum eſt ab Urbano VIII. Bulla: *Sacroſanctum cit.* & ab Innocentio XI. Bulla: *Sollicitudo Paſtora-*

lis cit. non licere eos portare ſine cauſa & diſpenſatione Superioris. Ita *Kerckbove hic.* 3. *Portare Caligas truncatas*, Germanice **halbe Strümpff** (quæ non operiunt pedes, ſed crura tantum à poplite usque ad pedem) non eſt prohibitum per Regulam. Ita *Marchant & Kerckbove hic:* quia nullo modo ſunt Calceamenta. 4. *Portare ſandalia* ſive ex Corio, ſive ex ligno, nullum eſt peccatum. Ita *omnes Expoſitores*; ſiquidem Apoſtoli, quibus à Chriſto prohibita erant Calceamenta in pedibus, portarunt ſandalia *Marci* 6. idque etiam Urbanus VIII. Bulla: *Sacroſanctum cit.* Quia nullo modo pedem cooperiunt, ſed tantum plantæ tabellam ſupponunt. 5. Cogentem neceſſitatem ad portanda Calceamenta, *ait Hugo de Dina*, eſſe illam, quam *non carnis prudentia, ſed rationabilis & urgens conciliat cauſa, ut quando debitum impeditur officium, vel ſpirituale, aut temporale timetur diſpendium*; ſine dubio autem requiritur major neceſſitas ad Calceamenta portanda, vel crepidas, quam ad portandos ſoccos panneos vel laneos; quia hi tantum ſub veniali, illa vero ſub mortali prohibita ſunt portari.

Reſpondeo 3. *Frater Minor tenetur ſub peccato mortali vilia veſtimenta portare.* Ita declaravit *Clemens V. cap.* 1. qui *cap.* 3. ſubdit: *Vilitatem autem veſtium tam habitus, quam interiorum tunicarum illam intelligi debere dicimus, quæ ſe-*

cun-

cundum conſuetudinem vel Conditionem Patriæ, debeat quantum ad colorem panni, & pretium, vilitas merito reputari; Non enim quoad regiones omnes poteſt determinatus unus modus aſſignari in talibus; hujusmodi etiam vilitatis judicium Miniſtris & Cuſtodibus ſeu Guardianis duximus committendum, eorum ſuper hoc conſcientias onerantes: ita tamen; quod ſervent in veſtibus vilitatem. Quantum ad colorem Habitus Fratris Minoris, apud omnes in confeſſo eſt, colorem cinereum eſſe magis accommodatum vilitati, & magis honeſtum Religioni. Ex his

Infertur, Fratrem Minorem peccare contra hoc præceptum pro quantitate & qualitate materiæ. 1. Qui pannis induitur pretioſis; nec excuſatur per hoc, quod panni pretioſi longioris durationi ſint; quia Regula non præcipit, ut Frater Minor induatur pannis ſeu veſtimentis *longioris durationis, ſed vilibus.* 2. Qui fert Habitum de lanis tinctis & coloratis textum, vel ex panno delicato & molli confectum, cum Chorda ex candido filo ſplendida, & gracili; *Qui enim mollibus veſtiuntur, in domibus Regum ſunt.* *Matth.* 11. ait Chriſtus.

Reſpondeo 4. *Fratres Minores poſſunt ſua veſtimenta repetiare de ſaccis & aliis petiis ex triplici fine.* 1. Ad majorem paupertatem ſervandam; ne dum veſtimenta ſunt detrita & lacerata, ſtatim nova procurentur, ſed

ut antiqua & Vetera ad ulteriorem uſum repetientur. 2. Ad ſubveniendum debilitati & infirmitati corporis licitum eſt tunicam exteriorem & interiorem repetiare interius & exterius, ad fovendum calorem naturalem, & reſiſtendum frigori in hyeme; in æſtate vero poſſunt petiæ aſſutæ, iterum aufferri. Ita *Hugo de Dina*, *Marchant &c.* 3. Ad majorem veſtimentorum vilitatem, & aſperitatem, & ſæculi deſpectum. Porro licet ſit Regulæ libertas veſtimenta reſarcire & repetiare, tamen modus & forma repetiationis ſervanda eſt intra limites decentis vilitatis & aſperitatis, ſecundum Judicium Superiorum, quibus vilitas & aſperitas veſtimentorum eſt commiſſa à Clemente V. Martino V. & Joanne XXII. *Quorundam exigit* Denique in fine hujus Capituli S. P. Franciſcus admonet ſuos Fratres, ne deſpiciant, aut judicent alios homines, qui mollibus & colloratis veſtibus induuntur, & cibis ac potibus delicatis utuntur, ſed magis unusquisque judicet & deſpiciat ſemetipſum.

Ex hujus Capituli ſecundi Regulæ Expoſitione patet, quod in hoc ſecundo Capitulo contineantur *Quinque* præcepta ſub peccato mortali obligantia: *Primum eſt*; quod nullo modo liceat Fratribus de iſta Religione exire. *Secundum*; quod Fratres habeant unam tunicam cum Caputio, & aliam ſine Caputio,

putio, qui voluerint habere. *Tertium*; quod illi tantum, qui neceſſitate coguntur, poſſint portare Calceamenta. *Quartum*; quod vilibus veſtimentis induantur. *Quintum*; omnia, quæ ponuntur in hoc Capitulo quoad formam Habitus tam Novitiorum, quam Profeſſorum, & quoad modum Receptionis ac Profeſſionis ſpectantia. Ulterius in hoc Capitulo continetur etiam *Libertas* repetiandi veſtimenta de ſaccis & aliis petiis. Denique etiam continetur *Admonitio*, non judicandi aut deſpiciendi alios homines, ſed ſemetipſum. Jam ſequitur in Regula.

Capitulum Tertium.

De Divino Officio, & Jejunio, & quomodo Fratres debeant ire per mundum.

Clerici faciant divinum Officium secundum ordinem sanctæ Romanæ Ecclesiæ, excepto Psalterio, ex quo habere poterunt Breviaria. Laici vero dicant viginti quatuor Pater noster pro Matutino; pro Laudibus quinque; Pro Prima, Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet istarum Horarum septem; pro Vesperis autem duodecim: Pro Completorio septem, & orent pro Defunctis.

QUÆSTIO I.

De Divino Officio Fratrum Clericorum.

NOtandum 1. *Officium Divinum* generatim dicitur, quod sit *Ritus Religiosus externus publica auctoritate Ecclesiæ institutus, & certis personis impositus ad DEum nomine Ecclesiæ colen-*

colendum & orandum. Hujus velut ſpecies ſunt Horæ Canonicæ, Miſſæ, Lytaniæ, &c. Porro *Horæ Canonicæ* ſunt *publicæ ac ſtatæ preces ex ſacrorum Canonum Decreto ab Eccleſiaſticis Nomine Eccleſiæ ad DEum perſolvendæ.* De facto in Eccleſia Romana numerantur *ſeptem Horæ Canonicæ*, nimirum *Matutinum cum Laudibus, Prima, Tertia, Sexta, Nona, Veſperæ, & Completorium.*

Notandum 2. Eccleſiam Romano-Catholicam præcepiſſe ſub peccato mortali omnibus Clericis in aliquo ſacro Ordine conſtitutis, aut Beneficiatis, ut quotidie Horas Canonicas recitent *devote*, hoc eſt, cum debita intentione & attentione, & *ſtudioſe*, hoc eſt, *integre quoad materiam*, & *rite quoad formam.* Ita præcipitur in Concilio Lateranenſi *ſub Innocentio III. Capitulo: Dolentes referimus.*

Notandum 3. Quod *devotio* ſit prompta voluntas exequendi ea, quæ ad cultum divinum pertinent. Ad hanc devotionem neceſſario requiritur *Intentio*, & *Attentio*. *Intentio* formalis eſt actus voluntatis recitandi Horas Canonicas ad laudandum & colendum DEUM, vel ad ſatisfaciendum præcepto Eccleſiæ. *Attentio* vero eſt actus intellectus, quo advertit vel ad verba in Horis Canonicis rite proferenda, vel ad ſenſum verborum, vel ad DEUM colendum, laudandum &c. Intentio & Attentio alia

eſt *Actualis*, qua actu volo laudare DEUM, & actu ad hoc adverto; alia eſt *Virtualis*, quæ ſemel habita, nec revocata, adhuc in virtute ſua durat. Alia eſt *Habitualis*, quæ ſemel habita, & nunquam revocata eſt, tamen in præſenti recitatione Horarum non amplius influit, vel movet. Ulterius attentio alia eſt *Externa*, quæ eſt vitatio & excluſio actionum externarum ex ſua natura intellectum abſtrahentium ab attentione interna ad Horas Canonicas. Attentio autem *Interna* eſt ipſius intellectus ad Horas Canonicas advertentia. His notatis

Reſpondeo: *Fratres Minores Clerici Profeſſi ex vi Regulæ tenentur ſub peccato mortali recitare Horas Canonicas juxta Ritum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ.* Ita declaravit *Clemens V. cap.* 1. Ex quo

Infertur 1. Quod Frater Minor Clericus Profeſſus teneatur recitare Horas Canonicas cum intentione ſaltem implicita & virtuali laudandi DEUM, qualis intentio eſt in eo, qui habet voluntatem ſatisfaciendi ſuæ obligationi, vel recitandi Horas Canonicas, ſicut debet. Imo ſufficere dicunt, animo deliberato accipere Breviarium, ire ad Chorum &c. ita ut interrogatus vere reſponderet, ſe id facere ad recitandas Horas, vel ſatisfaciendum ſuæ obligationi. *Ita communiſſima Theologorum.*

Infertur 2. Quod Frater Minor Clericus teneatur ſub mortali recitare Horas Canonicas

cas *cum attentione externa. Unanimis Doctorum ex cap. dolentes. de Celebr. Missarum.* Hinc peccat mortaliter, qui inter recitationem Horarum Canonicarum, per notabile tempus cum aliis confabulatur, scribit litteras, ludit aleis, vel Chartis, legit Novellas, vel audit Novellas legi &c. Qui vero sub recitatione Horarum Canonicarum habet attentionem externam, *sed non internam*, utpote quia habet voluntarias distractiones, peccat quidem *certo venialiter*, *non tamen mortaliter*, juxta aliquos, quorum ratio est, quia non potest ostendi lex præcipiens sub recitatione Horarum Canonicarum attentionem internam sub peccato mortali. Interim licet hæc sententia solatio esse possit scrupulosis, nullatenus practicanda est cordatis mentibus.

Infertur 3. Fratrem Minorem Clericum peccare mortaliter, qui culpabiliter per unum diem omittit recitare Horas Canonicas, vel earum saltem notabilem partem, nimirum Horam minorem, vel laudes integras, vel similem partem æquivalentem. *Communissima DD. apud Sporer.* Ratio est: quia licet una hora minor respectu totius Officii Divini non videatur esse pars notabilis; attamen secundum se sumpta & spectato fine Ecclesiæ, quæ voluit, ut à Clericis statis diei Horis peculiaris cultus, & ratione peculiaris Mysterii DEO offeratur

(à quo

(à quo fine notabiliter deficit, qui unam etiam Horam minorem &c. omittit) omnino censeri debet materia gravis.

Infertur 4. Fratrem Minorem Clericum, qui in 3. diebus Rogationum & sancti Marci omittit recitare Lytanias Majores, & in die Commemorationis omnium fidelium defunctorum Officium Defunctorum, peccare mortaliter juxta communiorem & veriorem sententiam *apud Sporer hoc loco*. Si vero aliis diebus in Breviario notatis omittat recitare extra Chorum Officium B. V. Mariæ, Psalmos Pœnitentiales & Graduales, Officium Defunctorum, non peccat: Quia S. Pius V. adstrictos Breviario Romano, ab obligatione recitandi prædicta liberavit; siquidem S. Pius V. in Bulla Breviario præfixa, non obligat ad prædicta Officia in Choro recitanda, excepto Officio B. V. MARIÆ, & hoc solum in iis Ecclesiis, in quibus ante publicationem hujus Bullæ, laudabilis fuit consuetudo, præfatum Officium B. V. MARIÆ in Choro recitandi, quæ Bulla Anno 1568. 7. Julii edita fuit.

Infertur 5. Quod Frater Minor peccet tantum venialiter juxta communem sententiam, qui Officium Divinum mutat in aliud, v. g. recitando horas Canonicas de Feria, quando essent recitandæ de festo, vel contra. *Excipitur* 1. nisi Officium Canonicum Dominicæ Palmarum in Paschale mutetur,

quia

quia Alexander damnavit sequentem Propositionem: *In die Palmarum recitans Officium Paschale satisfacit præcepto*, *Excipitur* 2. nisi etiam officium æquale sæpius sine ulla causa mutetur in aliud; hoc enim esset gravis deordinatio contra universalem Ecclesiæ ritum, adeoque peccatum mortale. *Sporer cit.* Porro qui ex errore inculpato in aliquibus Horis erravit, v. g. recitando de Feria, quando erat recitandum de festo, vel econtra, advertens deinde errorem, non debet eum continuare, sed reliquas recitare juxta Officium eo die occurrens, ut in iis saltem se conformet Ecclesiæ, vel communitati, cujus est pars, & observet Legem, quantum adhuc potest. *La Croix lib. 4. n.* 1251.

Infertur 6. Quod Frater Minor invertens Ordinem Horarum Canonicarum absque justa causa, v. g. recitans Vesperas ante Horas Minores, (saltem si fiat extra Chorum) tantum venialiter peccet. Quod si fiat tantum per inadvertentiam, vel ex justa causa, v. g. ut ægro, qui tecum vult recitare Horas Canonicas, satisfacias, nullum erit peccatum; vel si in Choro dicantur Horæ posteriores, v. g. Horæ minores, quando tu necdum recitasti Matutinum, poteris sine peccato cum Choro recitare Horas minores, & finito Choro tuum Matutinum. *Communis DD.*

Infertur 7. Quando Frater Minor non obſervat tempus ad recitandas Horas præſcriptum, peccat venialiter tantum. Attamen extra Chorum ſine peccato poteſt Matutinum cum Laudibus ſequentis diei recitari Veſpere antecedente, finito Completorio, Hora quarta Pomeridiana, vel citius pro qualitate temporis: Prima, Tertia, Sexta, & Nona Canonica recitandæ ſunt tempore Matutino; Veſperæ cum Completorio poſt Meridiem. Unde venialiter peccat, qui Matutinum vel Horas Minores differt ad Veſperum ſine rationabili cauſa, vel qui Veſperas aut Completorium recitat ante meridiem ſine juſta cauſa; *Excepta Quadrageſima*, ubi Veſperæ ante prandium in Choro recitari debent; Extra Chorum tamen poſſunt recitari poſt meridiem abſque ullo peccato. Denique ad vitandum peccatum mortale ſufficit recitare omnes Horas Canonicas à media nocte usque ad alteram mediam noctem, præterquam, quod Matutinum cum Laudibus, uti jam dictum, pridie poſſit anticipari. Quod ſi intra dictum tempus Horas Canonicas non recitaveris, peccaſti mortaliter, etſi nondum ſis Subdiaconus, modo ſis *Frater Minor Clericus Profeſſus*, uti patet ex Regula; non tamen teneris die ſequenti ſupplere, ſeu bis recitare Horas Canonicas; quia ſunt onus affixum diei. Ita *Communiſſima Doctorum*

apud

apud noſtrum P. Patritium Sporer de Horis Canonicis.

Infertur 8. Quod hoc præceptum de recitando Officio Divino ſecundum Ordinem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, non obliget *Fratres Minores in particulari* ad Horas Canonicas *in Choro* recitandas; quia Eccleſia Romana per ſe non adſtringit ſingulas perſonas *in particulari ad Chorum*, niſi eas tantum, quæ ratione beneficii, vel officii adſtringuntur, quales non ſunt Fratres Minores. Verum Religioſi, & conſequenter etiam Fratres Minores, obligantur recitare Horas Canonicas in Choro ex communi ſenſu & expreſſo præcepto Eccleſiæ, uti patet ex *Clementina*, *de Celebrat. Miſſ. cap.* 1. ubi dicitur: *In Eccleſiis Cathedralibus, Collegiatis, & Regularibus devote pſallatur*; quæ obligatio ſine dubio gravis eſt, & ſub mortali obligans; at principaliter incumbit toti Communitati, ſeu Conventui, & ex Officio Superioribus; cui ut ſatisfiat, ad minimum debent eſſe quatuor, vel quinque Religioſi in Choro. *Lege Sporer cit.*

Infertur 9. Quod per *Pſalterium Romanæ Eccleſiæ*, quod in Regula excipitur, intelligatur *Pſalterium Translationis Septuaginta interpretum*, quod eſt peculiare Romanæ Eccleſiæ, & quo Cardinales utuntur, nec extra Urbem Romanam ejus eſt uſus. Ita *fere S. Bonaventura.*

Quæ-

QUÆSTIO II.

De Divino Officio Fratrum Laicorum.

NOtandum, hic inquiri, an Fratres Laici etiam ſub peccato mortali teneantur recitare Pater noſter in Regula præſcripta? Item an teneantur orare pro Defunctis?

Reſpondeo: Fratres Laici tenentur ſub mortali peccato, quotidie recitare Orationes Dominicas in Regula præſcriptas. Ratio eſt: quia Ordo ſic à principio intellexit, declaratumque eſt Auctoritate Apoſtolica per *R. P. Franciſcum de Angelis Miniſtrum Generalem Anno* 1523. Attamen Fratres Laici non tenentur totidem ſalutationes Angelicas addere, quamvis ex pia conſuetudine nunquam deſerenda addant; quia in Regula nulla fit mentio ſalutationis Angelicæ, nec quidquam de ea decrevit Pontificia Declaratio. Ex his

Infertur 1. Fratrem Minorem Laicum omittentem recitare unam Horam Minorem v. g. *ſeptem Pater noſter* pro Completorio, peccare mortaliter, ex eadem ratione, qua in Quæſtione præcedenti diximus Fratrem Mino-

rem

rem Clericum peccare mortaliter, ſi omittat recitare Horam Canonicam minorem. Similiter in Fratribus Laicis ad recitanda ſua Pater noſter requiritur Intentio & Attentio, ſicuti requiritur in Fratribus Clericis ad recitandas ſuas Horas Canonicas; denique ad vitandum peccatum mortale, ſufficit, ſi Fratres Laici *ſua Pater noſter* recitent à media nocte usque ad alteram mediam noctem, præterquam, quod Matutinum cum Laudibus pridie Hora quarta pomeridiana anticipare poſſint, ſicut Fratres Clerici. Et ſi una die non recitaverunt *ſua Pater noſter* ex negligentia, & conſequenter mortaliter peccaverunt, non tamen die ſequenti tenentur omiſſa Pater noſter ſupplere, quia ſunt onus affixum diei.

Infertur 2. Fratres Laicos teneri ad aliquam particularem orationem quotidie fundendam pro Defunctis, quia pro Fratribus Laicis additur in Regula: *Et orent pro Defunctis.* Quæ vero & quanta debeat eſſe illa Oratio, in Regula non ſpecificatur, ait *P. Marchant hic*; unde putat *P. Kerckhove in Expoſitione Regulæ hic*, Fratres Laicos non teneri ſub mortali ad hanc Orationem pro Defunctis. Additum vero id putat *Serena Conſcientia, quæſt.* 43. Ut Laici orent pro Defunctis, quia, *inquit*, tam in Officio diurno, quam nocturno ſemper oratur

pro Defunctis à Clericis; ſed non ſic in Officio Laicorum Fratrum. *Quare noſtra Statuta Generalia cap.* 9. ſtatuerunt, ut pro omnibus Fratribus in noſtro Ordine decedentibus Fratres Laici dicant qualibet Septimana centum Pater noſter cum totidem Ave Maria; & hæc ſi omittantur in una Hebdomada, poſſunt ſuppleri in alia. Sequitur nunc in Regula:

Et jejunent à Feſto omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini; Sanctam vero Quadrageſimam, quæ incipit ab Epiphania usque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus ſub ſancto jejunio conſecravit, qui voluntarie eam jejunant, Benedicti ſint à Domino; & qui nolunt, non ſint adſtricti; ſed aliam usque ad Reſurrectionem Domini jejunent. Aliis autem temporibus non teneantur niſi ſexta Feria jejunare. Tempore vero manifeſtæ neceſſitatis non teneantur Fratres jejunio corporali.

QUÆ-

QUÆSTIO III.

De jejuniis Fratres Minores ex Regula obligantibus.

NOtandum; Aliud esse *Abstinentiam*, aliud esse *jejunium Ecclesiasticum*; siquidem Abstinentia tantum importat Abstinentiam à comedendis carnibus; de cætero in die solius Abstinentiæ potest sumi secunda, imo tertia refectio totalis in cibis Esurialibus, & quidem hora quacunque placita; Jejunium vero *Ecclesiasticum* (de quo est quæstio, ut distinquitur à Jejunio *naturali*, quod est carentia cibi & potus suscepti in stomachum; quale à media nocte requiritur ad suscipiendum SS. Evchariſtiæ Sacramentum) requirit essentialiter duo: Primo: *Abstinentiam à Carnibus, & in Quadragesima ante Pascha etiam abstinentiam ab Ovis & Lacticiniis*, secluso Privilegio, vel consuetudine contraria (*quali de facto gaudemus Germani in omnibus Provinciis superioribus, ob penuriam Ciborum Quadragesimalium præsertim Olei, & Piscium*) idque sub mortali; adeo, ut quoties aliquis in die jejunii comedit carnes in quantitate notabili, toties peccet mortaliter; quia transgreditur præceptum negativum *non comedendi carnes*, quod obligat semper, & pro semper. Si vero comedatur caro in quantitate parva, erit peccatum tantum veniale. *Secundo* jeju-

nium Ecclesiasticum requirit in die jejunii: *unam tantum refectionem totalem moraliter continuatam*, excludendo refectiones iteratas sub peccato mortali, sed probabiliter prima tantum refectione iterata incurrendo. Hæc autem unica refectio totalis in die jejunii permissa, sumi debet *hora undecima meridiana;* quæ tamen determinata hora non est de essentia jejunii Ecclesiastici, sicuti est abstinentia à carnibus, & unica refectio; quare hanc horam etiam notabiliter & sine causa rationabili prævenire est solum peccatum veniale; si autem præveniatur cum causa aliqua rationabili, nullum erit peccatum. *Tertio* tamen in die jejunii præter unam refectionem totalem, ex consuetudine legitime præscripta, licita est etiam *Collatio Vespertina*, quæ quoad *quantitatem* potest ascendere *ad quartam partem Cœnæ ordinariæ*; quoad *qualitatem* vero Ciborum, omnes Cibi, qui in Cœna, in die jejunii possunt comedi, etiam possunt pro collatione vespertina inservire. Ita *communis Doctorum;* potestque etiam sine causa, & sine peccato hæc Collatio vespertina sumi circa meridiem, & circa Vesperam modo sumi totalis refectio. *Ita plures Theologi apud La Croix, & Mastrium*, quia est major mortificatio corporis, in meridie sumere Collationem vespertinam, & Vesperi modo totalem refectionem. De cætero nec in die abstinentiæ, nec in die je-

junii

junii prohibitum eſt bibere *quemcunque purum potum*, v. g. Vinum, Cereviſiam, Aquam, Kaffée, Thè, Chocolatam &c. Excipitur *Lac*, *Mel*, *Juſculum*, *Pultis*, *Amigdalina* & ſimilia, quia non ſunt purus potus, cum per ſe, & ex natura ſua nutriant. Jam quæritur, quibus diebus Fratres Minores ex Regula ſua teneantur ad ſervandum jejunium Eccleſiaſticum.

Reſpondeo: Fratres Minores ex Regula ſua tenentur ſub peccato mortali jejunare 1. *à Feſto Omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini.* 2. *à die cinerum incipiendo usque ad Reſurrectionem Domini.* 3. *Singulis feriis ſextis per totum annum, etſi in feriam ſextam cadat Nativitas Domini*, ex Declaratione Honorii III. *in* 3. *Libro Decretalium titulo* 46. *De obſervatione jejuniorum, cap. ultimo.* Patent iſta eſt Regula & Declaratione *Clementis V. cap.* 1. & 3. Ex his.

Infertur 1. Quod Fratres Minores in præfatis diebus teneantur jejunare juxta morem patriæ, & jejunantium communem formam, ita ut ſi mos Patriæ & jejunantium communis conſuetudo ſit abſtinere à Lacticiniis & ovis, Fratres Minores etiam abſtinere debeant. Si autem communis jejunantium conſuetudo ova & lacticinia non prohibeat, etiam Fratres Minores ab iis abſtinere non debent. *Ita IV. Magiſtri, Marchant, Kerkbove, & plures alii.*

Infertur 2. quod in ſupradictis jejuniorum diebus à Regula præceptis teneantur jejunare Fratres Minores Profeſſi, etiamſi vigeſimum primum ætatis annum nondum compleverint, etſi alii, qui non ſunt Fratres Minores, ad Eccleſiaſticum jejunium non teneantur, niſi poſt completum vigeſimum primum ætatis annum. Ratio eſt; quia Fratres Minores obligat Regula ad jejunandum ſupradictis diebus ſtatim poſt Profeſſionem, cujuscunque ætatis ſint.

Infertur 3. Quod Fratres Minores, etſi à Feſto omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini, & à die Cinerum usque ad Reſurrectionem Domini jejunare teneantur, tamen in diebus Dominicis intra Feſtum omnium Sanctorum & Nativitatem Domini, & intra diem Cinerum & Reſurrectionem Domini, occurrentibus non teneantur jejunare, ſed tantum abſtinere à carnibus obligentur, & poſſint ſe in cibis eſurialibus bina vice totaliter reficere. Ratio eſt: quia nec Eccleſia Catholica in nulla Dominica die per totum annum præcipit jejunium; ſed ad ſummum præcipit abſtinentiam à carnibus in diebus Dominicis, occurrentibus intra Quadrageſimam, à die Cinerum usque ad Reſurrectionem Domini: Ergo.

Infertur 4. Quod Fratres Minores non teneantur ſub peccato jejunare Quadrageſimam ab Epiphania usque ad continuos qua-

dra-

draginta dies. Ratio clara eſt: quia in Regula expreſſe dicitur: *Sanctam vero Quadrageſimam, quæ incipit ab Epiphania, usque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus ſuo ſancto jejunio conſecravit, qui voluntarie eam jejunant, benedicti ſint à Domino, & qui nolunt, non ſint adſtricti.* Qui tamen libere volunt jejunare iſtam ſanctam Quadrageſimam ab Epiphania usque ad continuos quadraginta dies, non debent in diebus Dominicis intra iſtam Quadrageſimam occurrentibus jejunare, ſed tantum abſtinere à Carnibus, & poſſunt in Cibis eſurialibus ſumere ſecundam refectionem totalem. Ratio eſt: quia in priori numero dictum eſt; quod Fratres Minores in Dominicis intra Feſtum omnium Sanctorum, & Nativitatem Domini, & intra diem Cinerum, & Reſurrectionem Domini occurrentibus etiam non debeant ſervare jejunium, ſed tantum abſtinentiam.

Infertur 5. Quod Fratres Minores ex Regula *non teneantur aliis temporibus jejunare*, exceptis tribus ſupra in reſponſione ſpecificatis temporibus, *quæ verba* (ait Clemens V. in ſua declaratione cap. 3.) *declaramus debere intelligi, Fratres Minores non teneri ad jejunium aliis temporibus, præterquam in jejuniis ab Eccleſia conſtitutis. Non enim eſt verisimile, quod vel Inſtitutor Regulæ vel etiam Confirmator abſolvere ipſos intenderit à ſervandis illis jejuniis, ad quæ de communi Statuto Eccleſiæ obligantur*

cæteri Chriſtiani. Quare Fratres præter jejunia in Regula præcepta, tenentur ex præcepto Eccleſiæ etiam jejunare in aliis diebus ab Eccleſia præſcriptis, nimirum *in Vigiliis Sanctorum, & quatuor temporibus, extra jejunium à Feſto omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini, & à die Cinerum usque ad Reſurrectionem Domini, & extra ferias ſextas totius anni occurrentibus.* Ubi tamen ſciendum, quod Fratres Minores *in diebus jejuniorum à ſola Eccleſia, & non à Regula præceptis*, modo teneantur jejunare, quando compleverunt annum ætatis vigeſimum primum, usque ad annum ætatis ſexageſimum completum; quando vero nondum compleverunt annum vigeſimum primum, vel jam ſunt ſexaginta annorum completorum, tunc in diebus jejuniorum à ſola Eccleſia, & non à Regula præceptis, non tenentur ad jejunium, ſed tantum ad abſtinentiam. Ratio eſt: quia etiam cæteri Chriſtiani in diebus jejuniorum à ſola Eccleſia præceptis, non tenentur ad jejunium, ſed tantum ad abſtinentiam, quando nondum compleverunt annum vigeſimum primum; aut jam exceſſerunt annum ætatis ſexageſimum. *Ita Corduba, Kerckhove, & alii, apud Sporer.*

Infertur 6. In Sabbathis per ſe loquendo non eſſe jejunium, ſed tantum abſtinentiam à Carnibus, exceptis Sabbathis, in quæ incidunt Vigiliæ & quatuor tempora, & quæ

ve-

veniunt intra jejunia Regulæ, nimirum intra Festum omnium Sanctorum & Nativitatem Domini, & intra diem Cinerum & Resurrectionem Domini. Per accidens autem in nostra Provincia est laudabilis & antiqua consuetudo diebus Sabbathi in honorem B. V. MARIÆ jejunandi, ejusque observatio est tantum consilii, non præcepti, nec ejus transgressio est ullo modo peccaminosa.

Infertur 7. Quod licet in die jejunii, juxta dicta supra *in Notando*, sit permissa *una tantum refectio totalis*, non tamen debeat esse *una mathematice continua*, sed *una moraliter continua*, absque notabili nimirum interruptione; si enim notabili mora interrumpantur, non una sed duplex refectio esset contra præceptum Regulæ, & Ecclesiæ, ac peccatum mortale. Ab hac tamen una refectione excusat. 1. *Officium*, ut in Monasteriis sunt Lectores mensæ, ejusdemque Ministri, qui ante Mensam licite possunt sumere offam, vel aliquid aliud, tum ad confirmandas vires, ut melius legere ad Mensam possint, eique inservire; tum etiam, quia sumptio hæc prævia censetur moralis inchoatio Cœnæ. 2. *Negotium*; ut si refectione seu Cœna nondum finita ob occurrens negotium v. g. Socium Patris ad infirmum vel agonizantem exeuntis acturus, vel Patrem Concionatorem ad Concionem extra Conventum habendam comita-

turus, vel Horam comprecationis coram Venerabili Sacramento perſoluturus &c. diſcedere à Menſa cogeris, nondum ſatur, ad Menſam ſeu Cœnam confecto negotio reverti poteris ad eam finiendam. *Ita communis DD.*

Infertur 8. Quod in die jejunii juxta ſupradicta præter refectionem unam totalem in Cibis eſurialibus, etiam adhuc liceat ſumere Collationem veſpertinam, nimirum *quartam partem Cœnæ ordinariæ.* Dictum eſt: *Cœnæ ordinariæ*; quia ſi in die jejunii habuiſti Cœnam extraordinariam, & lautiſſimum convivium in prandio, tunc hujus Cœnæ extraordinariæ, in qua nimis multum comediſti, quartam partem comedere non potes ſine læſione jejunii; quia fieret integra ſecunda refectio, quæ tamen prohibita eſt. Videant proinde illi, qui tribus, vel quatuor Horis aſſident conviviis lautiſſimis, & variis ciborum generibus implent ventrem ad nauſeam usque, videant hi, an in collatione Veſpertina non frangant jejunium; ſi velint adhuc comedere quartam partem hujus Cœnæ extraordinariæ, imo etiam ordinariæ.

Infertur 9. Quod *Fratres Minores tempore manifeſtæ neceſſitatis non teneantur jejunio corporali*; uti habet Regula. Neceſſitatem autem manifeſtam definit *Hugo de Dina* ajens: *Neceſſitas*, inquit, *dicitur manifeſta*, *quando*

intel-

intelligenti, vel discreto cuilibet, & maxime Prælato dubia non existit. Proinde in dubiis semper melius est recurrere ad judicium Prælatorum, qui etiam auctoritate sua supplere possunt dispensando, quod in necessitate forte minus manifestum est. Porro necessitas hæc à jejunio excusans, *secundum IV. Magistros* hic, non uno modo, sed pluribus intelligenda est. Contingit enim necessitas comedendi, ratione *ætatis*, aliquando ratione *infirmitatis*, aliquando ratione *laboris*. 1. *Ratione ætatis*, Juvenis Frater Minor *ante vigesimum primum ætatis annum* non est liber à jejuniis Regulæ; est tamen liber à jejuniis à sola Ecclesia & non à Regula præceptis, ita ut in his non teneatur jejunare, sed tantum abstinere à carnibus, uti jam supra diximus. Senex autem Frater Minor post expletum annum ætatis sexagesimum, etiam non tenetur ad jejunium, sed tantum ad abstinentiam in diebus jejuniorum à sola Ecclesia, non vero à Regula præceptis, uti etiam supra diximus. *An autem Frater Minor post sexagesimum ætatis annum completum, in diebus jejuniorum à Regula præceptis teneatur jejunare, vel solum abstinere à carnibus?* Dicunt *Marchant*, *Diana*, & *Sporer Sect. 4. de causa excusantibus à jejunio, num.* 51. quod non teneatur jejunare, sed tantum abstinere à carnibus. Ratio est: quia jejunia in nostra Regula præcepta non sunt vota, sed

præ-

præcepta, juxta dicta *Quæſt. Proœmiali* 5. ad modum præceptorum Eccleſiæ obligantia; Cum autem apud *eundem Marchant*, *Lamas*, & *Sporer cit. num.* 50. Summus Pontifex declaraverit, ſexagenarios completos ad jejunia Eccleſiaſtica non obligari; quia ſenectus ipſa eſt morbus; morbus autem excuſat à jejunio: Ergo etiam Frater Minor poſt ſexageſimum ætatis annum completum non tenetur amplius jejunare, ſed tantum à carnibus abſtinere. Vide *Sporer cit.* qui addit: *Probabilis opinio; non tamen ita conſulenda ſenibus bene valentibus, nec à viginti annis ab ullo vidi practicari, niſi aliunde excuſentur ratione infirmitatis.* 2. *Ratione infirmitatis* excuſantur à jejunio, vel in toto, vel ex parte proportionaliter, omnes ægroti, & à morbo primum reconvaleſcentes, idque pro modo infirmitatis, debilitatis, vel exigentiæ morbi, vel ad ſolam iteratam refectionem, aut etiam ad carnes comedendas, juxta Conſilium prudentis & conſcientioſi Medici, aut alterius boni viri, præſertim Superioris, aut evidentiam ipſius neceſſitatis; quia Regula per jejunium intendit ſolam mortificationem carnis rebellis, non deſtructionem naturæ, aut oppreſſionem. 3. *Ratione laboris gravis*, tam corporalis, quam ſpiritualis, excuſantur à jejunio, qui exercent laborem notabiliter defatigantem corpus,

vel

vel qui agunt grave iter, quod cum jejunio ſine magna difficultate conſiſtere non poteſt; in quo ſibimetipſi quilibet ſit ſincerus & prudens arbiter, aut ſi non poſſit, conſulat alium virum pium, doctum, & prudentem, eique credat, ſe ſubjiciat, ejusque Conſilium humiliter ſequatur. Denique notat hic *P. Kerkhove*, *cum communi*, non requiri majorem neceſſitatem ad non jejunandum in diebus jejuniorum à Regula præceptis, quam in diebus jejuniorum à ſola Eccleſia præceptis. Sequitur nunc in Regula:

Conſulo vero, moneo, & exhortor Fratres meos in Domino Jeſu Chriſto, ut quando vadunt per mundum, non litigent, neque contendant verbis, nec alios judicent, ſed ſint mites, pacifici, & modeſti, manſueti & humiles, honeſte loquentes omnibus, ſicut decet. Et non debeant equitare, niſi manifeſta neceſſitate vel infirmitate cogantur. In quamcunque domum intraverint, primum dicant: Pax huic domui. Et ſecundum ſanctum Evangelium de omnibus cibis, qui apponuntur eis, liceat manducare.

QUÆ-

QUÆSTIO IV.

An Fratres Minores poſſint equitare, Bigare, vel Quadrigare?

NOtandum 1. Quod in præcitato Regulæ textu contineatur 1. *Admonitio S. P. N. Franciſci ad malum fugiendum*, nimirum ut Fratres Minores bini & bini per mundum vadant, ſicut diſcipuli Chriſti, & ſic euntes *non litigent* invicem, multo minus cum extraneis, *nec contendant verbis*, pertinaciter innitentes proprio Judicio, & ſenſui, *nec alios judicent* temerarie aut contemnant, ſed eorum defectus, quantum poſſunt, excuſent. 2. Continetur *admonitio ad bonum faciendum*, nimirum ut Fratres Minores ſint *mites* in verbis, *humiles* corde, *pacifici*, pacem in ſeipſis, & aliis procurantes & conſervantes, *manſueti*, in aliorum defectibus, reprehenſionibus, contumeliis, vel injuriis ferendis, *modeſti*, in inceſſu, in habitu, in geſtu, in ſermone, in moribus, *loquentes omnibus*, *ſicut decet*, nimirum cum debita reverentia & humilitate, dando cuilibet debitum titulum, abſtinendo à verbis inutilibus, vanis, inurbanis, jocoſis, ridiculis, offenſivis, multo magis injurioſis, pungitivis, exacerbantibus, inhoneſtis &c. 3. *Admonitio alia*

ad

ad bonum faciendum, nimirum ut Fratres Minores *in quamcunque domum intraverint*, *primum dicant*: *Pax huic domui*, *vel Dominus det vobis pacem*; quia etiam Christus, quando venit ad suos discipulos, *dixit eis*: *Pax vobis*, *Joan.* 20. Et quia hanc salutationem Christus sancto P. Francisco revelavit; licet vero hæc salutatio non sit in usu apud sæculares, debet tamen esse in usu apud sancti P. Francisci Filios & Fratres. 4. Continetur *libertas Fratrum*, nimirum, ut *secundum sanctum Evangelium*, *de omnibus cibis*, *qui apponuntur eis*, *liceat manducare*, quæ tamen libertas, seu indultum *accommode* est intelligendum; nimirum ut de omnibus cibis, qui apponuntur eis, liceat manducare, nisi præcepto Regulæ vel Ecclesiæ pro illo die ad jejunium vel abstinentiam obligentur. Hinc Fratres Minores extra dies jejunii vel abstinentiæ à Regula, vel Ecclesia præceptos, possunt vesci carnibus existentes extra vel intra Conventus; quia per Regulam eis nullibi prohibetur, imo è contrario indulgetur. 5. Continetur denique etiam *præceptum æquipollens* sub mortali obligans: *Et non debeant equitare*, *nisi manifesta necessitate*, *vel infirmitate cogantur*. Pro cujus intelligentia.

Notandum 2. Quod *equitare* in rigore Grammaticali idem sit ac equo insidendo iter facere, sive equo vehi; vulgo tamen

men equitare dicitur, qui cuivis jumento insidens iter facit. Unde *Hugo de Dina* ait: *Vulgo quoque equitare dicuntur, quicunque animalis cujuslibet evectione utuntur. Sunt qui juxta proprietatem vocabuli illos tantum æstimant equitare, qui equini generis insident animali.* Cum autem S. P. Franciscus prohibuerit suis Fratribus equitare, *duæ afferuntur causæ*: prima est *Humilitas & Austeritas.* Secunda est *paupertas arctior, & Exemplum Christi, atque Apostolorum.* Jam ad Quæstionem

Respondeo: Fratribus Minoribus sub peccato mortali prohibitum est equitare, nisi manifesta necessitate, vel infirmitate cogantur. Ita declaravit Clemens V. cap. 1. Ex quo

Infertur 1. Quod Fratres Minores sub peccato mortali non possint equitare, hoc est, *equo insidendo iter facere, sive equo vebi*; quia hoc in rigore grammaticali, & juxta proprietatem vocabuli est equitare. Et cum hoc præceptum, utpote odiosum, in rigore Grammaticali & juxta proprietatem vocabuli, commode possit intelligi, concludit *Hugo de Dina, & Kerkbove in statuta Gen. cap.* 5. §. 7. *n.* 2. Super hunc Regulæ passum, quod animalibus cæteris vectari, *littera Regulæ minus vetet* ubi dum dicit:

dicit : *minus vetet*, indicat quidem, quocunque alio animali vehi, etiam in Regula prohiberi; ſed non ita ſtricte, ſicut *equo* vehi. Unde.

Infertur 2. Quod alio jumento, quam equo, ſine rationabili cauſa vehi, regulæ quidem contrarietur, ſed non ita ſtricte, ſicut rigoroſe equitare, adeoque minor ad illud, quam ad hoc requiritur caula. *Ita Kerckhove cit. n.* 3. ſubjungens : cum ergo intentio S. Franciſci fuiſſe credatur, potius pompam, quam equitandi neceſſitatem, & utilitatem excludere, putem, quod ſuppoſita aliqua rationabili cauſa, non tam cito in his partibus ſit peccatum contra hoc præceptum, aſino v. g. vehi, quam equo. Pompoſum enim hic non eſt, ſed vile, & contemptum pariens, ſi quis aſino vehatur, & ideo homines civiles, & alicujus utcunque conditionis, aſinis pro vectura non utuntur.

Infertur 3. Quod *quantum eſt ex vi verborum Regulæ*, non ſit Fratribus Minoribus prohibitum bigare, vel quadrigare. Ratio eſt : quia bigare, vel quadrigare, nonniſi valde improprie nomine equitationis intelligi poteſt : Regula autem ſimpliciter intelligenda eſt, prout communi ſenſu ſonat. Ita *Marchant in expoſitione Regulæ ſuper hunc textum.* Dictum eſt : quantum eſt ex *vi verborum Regulæ* : Ex aliis enim titu-

Bayerische Staatsbibliothek München

lis bigatio & quadrigatio prohibita eſt Fratribus Minoribus extra caſum neceſſitatis vel infirmitatis; & quidem. 1. *Ratione ſumptuum*, pro quibus eſſet ad amicos ſpirituales pro pecunia recurrendum; recurrere autem ad amicos ſpirituales pro pecunia ſine neceſſitate, utique eſt peccatum mortale, ut in expoſitione ſequentis Capituli dicetur. Et hoc voluit S. Bonaventura, dum ad hæc verba Regulæ, *Et non debeant equitare*, ſubjunxit: *& per conſequens nec bigare, aut quadrigare, quæ majoris ſunt ſumptus.* Non ait, bigare, aut quadrigare eſſe contra Regulam ex vi hujus præcepti, ſed tantum vult, id Fratribus non licere ratione ſumptuum, ad quos eſſet recurrendum; adeoque ſi gratis detur currus communis, quo ruſtici, aut vulgares homines communiter vehuntur, non videtur Frater Minor peccare, ubi ex cauſa rationabili, etſi non neceſſaria, uteretur biga, vel quadriga; quia ei non prohibetur quoquo modo ab alio vehi; alias nec navi poſſet vehi, maxime ubi ab equis traheretur, prout in fluminibus communiter fieri ſolet; cum tamen Chriſtus cum Diſcipulis, & S. Franciſcus cum Sociis ſæpe navigarint, ſed prohibetur equo vehi ad excludendam ſuperbiam & expenſas. 2. *Ratione ſcandali, & periculi ejusdem, aut ob gravem exceſſum contra humilitatem & vilitatem pauperrimi ſtatus*

Fra-

Fratrum Minorum, prohibita eſt Fratribus Minoribus Bigatio, & Quadrigatio; & propter hæc prohibent noſtra ſtatuta Generalia non ſolum equitare, ſed & bigare, ac quadrigare; quare ſine dubio peccaret Frater Minor mortaliter, qui pompatice per vias publicas more Magnatum & Nobilium in Rheda veheretur, utpote contra honeſtum Fratrum Minorum incedendi morem & auſteritatem, cum ſæcularium admiratione, & ſcandalo. Ita *Kerckhove citatus in ſtatuta Generalia cap.* 5. §. 7. *num.* 5. & 6.

Infertur 4. Quod Fratres Minores poſſint navi vehi etiam non cogente neceſſitate aut infirmitate, *ſi vectio in navi non debeat ſolvi per pecuniam.* Ratio eſt. 1. Quia navi vehi nullo modo eſt equitare. 2. Quia naves communiter inſerviunt divitibus & pauperibus, ſine pompa & ſuperbia. 3. Quia etiam Chriſtus Dominus, ejusque Diſcipuli navi vecti ſunt. Quod autem naves trahantur ab equis, eſt omnino per accidens. Ita *Kerckhove in expoſitione Regulæ hic.* Dictum eſt: *ſi vectio in navi non debeat ſolvi per pecuniam.* Si enim deberet propter vectionem in navi Frater Minor recurrere ad pecuniam, non poſſet, niſi cogente neceſſitate vehi navi; cum Frater Minor non poſſit recurrere ad pecuniam, niſi cogente neceſſitate, ut in ſequentis Capituli quarti Regulæ expoſitione dicetur.

Infertur 5. Quod cauſæ excuſantes equitationem Fratris Minoris à peccato, in Regula exprimantur, nimirum *manifeſta neceſſitas, vel infirmitas.* Manifeſta neceſſitas juxta *S. Bonaventuram* oritur ex triplici capite. 1. *Ratione prolixi itineris*, quod à Pedeſtri, niſi cum ſumma incommoditate, vel probabili periculo infirmitatis tempore debito perfici nequit. 2. *Ratione impediti itineris*, quod à Pedeſtri tranſiri non poteſt, utpote propter aquas, lutum, nives, &c. 3. *Ratione negotii urgentis*, quod premit, & brevi tempore peragi debet; v. g. ad aſſiſtendum agonizanti, ad neceſſarias Confeſſiones audiendas, ad grave malum avertendum &c. ita ut quis vel non poſſit pedeſter tempore opportuno adeſſe, vel nonniſi cum gravi detrimento, & magna incertitudine. Ubi notandum, quod neceſſitas & legitima cauſa, quæ hujusmodi neceſſitatem inducat, debeant ſimul jungi, antequam liceat equitare; ſic, ut nemo pro ſola animi voluptate & recreatione, aut mera libertate ſe committere poſſit itineri, ſciens, aut ſcire debens, ſe illud ſine equitatione perficere non poſſe. Ita Regulæ Expoſitores communiter *apud Kerckhove in ſtatuta Generalia cap* 5. §. 7. *n.* 9. Ratio eſt: quia alias talis nulla manifeſta neceſſitate cogeretur ad equitandum. Altera equitandi cauſa eſt *infirmitas*, quæ tunc ſufficientem equitationi

ni cenſetur præbere cauſam, quando infirmo iter agendum eſt, ſive ut ad locum habitationis, aut obedientiæ pergat, ſeu revertatur, ſive ut ad convaleſcentiam, aut Exercitium pro ſanitate, aut aeris mutatione iter faciat. Interim judicio prudentis Superioris, cui ſtandum eſt in conſcientia, relinquitur examen & determinat'o manifeſtæ neceſſitatis, vel ſufficientis infirmitatis. *Kerckhove cit. n.* 10.

Ex hujus Capituli tertii Regulæ expoſitione patet, quod in hoc tertio Capitulo continentur *Tria Præcepta* ſub peccato mortali obligantia; *Primum eſt*; quod Clerici faciant divinum officium ſecundum ordinem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, & Laici dicant ſua Pater noſter. *Secundum eſt*; uod Fratres jejunent à Feſto omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini, & à die Cinerum usque ad Reſurrectionem Domini, & ſingulis feriis ſextis per totum annum. *Tertium eſt*; quod Fratres non debeant equitare, niſi manifeſta neceſſitate, vel infirmitate cogantur. Ulterius in hoc Capitulo continentur *Tres Admonitiones*; *Prima eſt*; ut quando Fratres vadunt per mundum, non litigent, neque contendant verbis, nec alios judicent. *Secunda eſt*: ut Fratres ſint mites, pacifici & modeſti, manſueti & humiles, honeſte loquentes omnibus, ſicut decet. *Tertia eſt*; ut in quamcunque

domum intraverint, primum dicant: *Pax huic domui.* Denique in hoc Capitulo continentur *Duæ Libertates*; *Prima eſt*; ut ſanctam Quadrageſimam, quæ incipit ab Epiphania usque ad continuos quadraginta dies, qui voluntarie jejunant, benedicti ſint à Domino; & qui nolunt, non ſint adſtricti. *Secunda eſt*; ut ſecundum ſanctum Evangelium, de omnibus cibis, qui apponuntur Fratribus, liceat eis manducare.

Jam ſequitur in Regula.

Ca-

Capitulum Quartum.

Quod Fratres non recipiant pecuniam.

PRæcipio firmiter Fratribus univerſis, ut nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant, per ſe, vel per interpoſitam perſonam.

QUÆSTIO I.

An Fratres Minores nullo modo poſſint recipere pecuniam per ſè, vel interpoſitam perſonam, nec ullum pecuniæ uſum habere?

NOtandum, quod *Pecunia* & *Denarius* in Regula Fratrum Minorum fere Synonima ſint, & pro eodem accipiantur, & in nullo alio inter ſe diſtinquantur, niſi quod nomen *Pecunia* ſit genus & pluribus conveniat, nomen vero *Denarius*, ſit ſpe-

cies & paucioribus conveniat; liquidem omnis Denarius est pecunia; non tamen omnis Pecunia est Denarius; Unde etiam à Nicolao III. & Clemente V. in suis Declarationibus super Regulam pro iisdem sumuntur; imo solo nomine pecuniæ quandoque utuntur, ut patebit legenti declarationes. *Nomine autem pecuniæ vel denariorum* non intelligitur; *Quidquid numerata pecunia æstimari potest*; quia alias Fratri Minori non liceret recipere *Habitum*, *Breviarium*, *cibos*, *&c.* quod falsum est; & tamen hæc omnia numerata pecunia æstimari possunt & solent. Nec 2. intelligitur, *quidquid recipitur eo animo, ut vendatur, distrabatur, aut in aliam rem commutetur*; Quia alias non liceret Fratribus Minoribus acceptare Legatum alicujus domus, agri &c. eo animo, ut per personas idoneas vendantur pro Fratrum necessitatibus, quod tamen permittit *Nicolaus III. in sua Declaratione Regulæ*, *Articulo* 5. sub conditionibus tamen, quibus licitus est recursus ad amicos spirituales, de quo infra. Idem disponit *Clemens V. in sua declaratione*, *cap.* 10. *de Receptione Armorum & Equorum in funeralibus oblatorum.* Imo idem *Nicolaus III. cit. art.* 6. agens *de commutatione mobilium, quæ expedit commutari*, vult talium rerum commutationem fieri auctoritate Ministrorum: ergo tales res non sunt pecunia; cum ex Regula, Ministri nullam au-

auctoritatem in pecuniarum disposítione possint habere. Nec 3. nomine pecuniæ intelligitur, *quod loco Denariorum, vel Nummorum datur*; quia alias non liceret Fratri Minori in mercedem laboris accipere granum, vinum, pannum &c. quod est falsum; cum hoc ipsa Regula permittat; & tamen talia, quæ dantur in mercedem laboris, loco nummorum dantur. Itaque *nomine Pecuniæ & Denariorum* in Regula intelligitur *moneta, publica auctoritate instituta, ad pretium rerum emendarum, seu quatenus est formale instrumentum contractus emptionis.* Ita *P. Marchant hic.* Pecunia enim proprie est medium seu instrumentum contractus emptionis, prout emptio est; nam quod proprie emitur, pretio numeratæ pecuniæ emitur; si autem una res pro alia re detur, non emptio, sed commutatio est. Jam ad Quæstionem.

Respondeo: Frater Minor quiscunque, etiam Generalis & Provincialis, sive Guardianus, sive subditus, sub peccato mortali non potest recipere pecuniam per se, vel per interpositam personam, nec potest ullum pecuniæ usum, etiam simplicem facti habere. Ita Nicolaus III. in sua Declaratione art. 4. dicens: *In ipsa pecunia nihil omnino Fratres juris habeant, nec administrationem, seu dispensationem.* Item Clemens V. in sua Declaratione cap. 4. num. 3. subdens: *denique cum idem Confessor* (S. Fran-

ciſcus) *ſumme affectaverit ſuæ Regulæ Profeſſores totaliter eſſe abſtractos ab affectu & deſiderio terrenorum, & ſpecialiter à pecunia & ejus uſu totaliter expertes, ſicut probat prohibitio de recipienda pecunia, in Regulæ ſæpius repetita.* Idem declaravit Innocentius XI. Bulla: *Sollicitudo Paſtoralis*, in qua ait: *Fratres teneri ad Capitale præceptum Religionis Fratrum Minorum de non recipiendis Denariis per ſe, vel interpoſitam perſonam; aliarum enim rerum neceſſariarum poſſunt Fratres Minores habere uſum, licet non Dominium; Denariorum autem nec Dominium, nec uſum: & proinde quævis contractatio pecuniæ ſeu Denariorum, quæ non ſit pure naturalis, ſeu quæ ſit quovis modo politica, cujuscunque Domini ſint Denarii, ſeu pecunia, Fratribus Minoribus obſervantibus, ſeu de obſervantia eſt omnino prohibita; ac propterea omnes & ſingulas diſpenſationes, & conſuetudines, ſi quæ contra præmiſſa reperiantur, motu, ſcientia, deliberatione & poteſtatis plenitudine, tenore præſentium revocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus.* Hucusque Innocentius XI. *Recipere autem pecuniam ſeu Denarios* dicitur ille, qui quovis modo illam ſive in poſſeſſionem, ſive in uſum quemcunque civilem, vel in auctoritatem acceptat. *Recipere Pecuniam vel Denarios per ſe* eſt immediate & in propria perſona illius poſſeſſionem, vel uſum acceptare. *Recipere Pecuniam vel Denarios per interpoſitam perſonam* dicuntur illi,

qui

qui ſua auctoritate perſonæ alicui committunt, ut denarios ſeu pecuniam recipiat ſuo Nomine vel beneplacito, quovis modo vel aſſervandos, vel expendendos, vel adminiſtrandos, ſive qui talem perſonam ſuo nomine ſic pecunias recipere ſuſtinent, aut conſentiunt. Ratio eſt: quia, quod ab alio fit noſtro nomine, vel auctoritate, à nobis fieri cenſetur. Ex his

Infertur 1. Quod illi Fratres Minores juxta rationem materiæ peccent mortaliter contra hoc præceptum Regulæ 1. Qui velut Domini authoritative mandant, pecuniam apud Syndicum vel aliam perſonam, depoſitam expendi. 2. Qui computum juridicum de pecunia expenſa ab amico ſpirituali, vel Syndico Apoſtolico exigunt. 3. Qui pecuniam apud ſe civiliter deponi permittunt, ut de ea reddere rationem teneantur. 4. Qui clavem Capſulæ, vel Ciſtæ, vel Pixidis, vel Cippi, ubi pecuniæ aſſervantur, retinent, etiamſi ſimiles Capſulæ &c. forent in domo ſæculari. 5. Qui Cippos *in Eccleſiis ad noſtrum Ordinem ſpectantibus* reponunt, vel non aufferunt, & recipiendam pecuniam oblatam, vel qui tempore Nativitatis Domini in præſepibus, vel in Triduo ſacro in ſanctis ſepulchris, vel alias in Altaribus, vel apud miraculoſas imagines, vel ſanctorum ſtatuas aut imagines &c. *in Eccleſiis ad noſtrum Ordinem ſpe-*

ctan-

ſtantibus, vaſcula &c. exponunt ad offerentium pecunias recipiendas, 6. Qui colle-ſturas pecuniæ faciunt per oppida, pagos &c. 7. Qui pecuniam recipiunt in alienum uſum, v. g. ut eam dent alteri, vel in alterius, utpote cognati, vel amici neceſſitatem exponant, vel expendant. 8. Qui pecuniam in ſuas neceſſitates depoſitam, in mutuum dant, vel dari curant, vel ex illa cambium faciunt, vel ad lucrum & intereſſe dari conſentiunt. 9. Qui in ſua Pera, vel Sportula &c. dum ſunt in itinere, pecunias recondunt, ut poſtmodum ſæcularі expendendas tradant. 10 Qui *in Eccleſiis ad noſtrum Ordinem ſpectantibus &c.* conſentiunt pecunias offerri pro Fratribus, vel qui curant pecuniam in ſuis Cellis, vel in loco domeſtico aut extraneo deponi, ex quibus ipſam libere ſumere poſſint, ut poſtea ſæcularem, etiam Syndicum advocent, qui eam accipiat. 11. Qui permittunt, ut in iporum Caputium, Pallium, Sportulam, Saccum, &c. pecunia immittatur, vel recondatur, ut hæc poſtea per alios expendatur. 12. Qui ſine magna neceſſitate & periculo alterius, ſuam, hoc eſt, alterius pecuniam, de loco ad locum transferunt, etſi in aliqua Scatula, litteris, vel Sacculo incluſam, & obſignatam; quia hic eſt Civilis uſus pecuniæ; ſiquidem tales idem faciunt, quod alii Nuntii, vel famuli. 13. Qui

per

permittunt, ut pecunia apud illos deponatur cum conditione & obligatione, ſi deperdatur, illam reſtituendi. 14. Qui litteras Cambiales, ſeu obligatorias accipiunt, quibus demandatur pecunia ipſis numeranda. 15. Qui pecuniam recipiunt Papyro involutam, vel in orbe, vel in ſcutella, &c. pro Miſſis legendis, vel gratis oblatam. Ita *Marchant, & Kerckhove in Expoſitione Regulæ hic.*

Infertur 2. Quod in ſola extrema vel gravi neceſſitate, quando aliter vitæ corporalis neceſſaria non poſſet habere, liceat Fratri Minori per ſe, vel interpoſitam perſonam recipere pecuniam *ad ſimplicem facti uſum tantum, & ſine dominio aut proprietate in illam.* Ita declarat *Nicolaus III. art.* 2. deſumitque hanc conceſſionem & interpretationem *ex Jure Poli, & Naturæ*, quo quilibet quovis modo tenetur vitam ſuam corporalem tueri. *Dictum eſt: ad ſimplicem facti uſum tantum, & ſine dominio aut proprietate in illam*; quia, uti advertit *Hugo de Dina apud Marchant hic*; Item *P. Kerckhove in Statuta Gener. cap.* 1. §. 15. *num.* 11. *& cap.* 3. §. 2. *num.* 36. In tali neceſſitate Frater Minor nullo unquam modo poteſt recipere pecuniam in dominium & proprietatem; nam illius vi Regulæ eſt incapax, nec ulla unquam poteſt eſſe neceſſitas, dominium vel proprietatem pecuniæ acceptandi, *ſed tantum ſimpli-*

citer

citer uſum facti. Talis neceſſitas ſimplicem uſum facti pecuniæ habendi poteſt apud Fratres Minores eſſe tempore perſecutionis inter Infideles Turcas, Hæreticos, &c. Sicuti etiam de facto quandoque eſt apud noſtros Patres Miſſionarios apud Hæreticos &c. de quibus *noſter Marchant in Caput quartum Regulæ textu* 1. *q.* 4. *in Annotatione* ait: *Juxta hanc Regulam Denariorum receptiones limitare, & regulare debent; qui ad Hæreticorum regiones, ut eos convertant, pergunt. Sed videant, ne excedant, & in concupiſcentia accipiant, quod eis ſolo jure poli, & pro naturæ conſervatione permittitur; maxime, ubi jam multi fideles non deſunt, qui eos & veſtire, & alere ſufficienter volunt. Ita Marchant cit.* cui *Kerckbove cit. in Statuta Gener. cap.* 3. §. 2. *n.* 37. ſubjungit: *Videant tales Miſſionarii, an ibi fidelem Syndicum habere non poſſint, videant, an ſit vera neceſſitas, ut per ſe quaslibet res emant, & ſolvant tanquam Patresfamilias; cum illa per alias perſonas plerumque fieri poſſint. Videant, ſitne neceſſitas, quod ipſi pecunias cuſtodiant, & aliis quaſi famulis, aut ancillis tradant expendendas.* Siquidem nec ab Honorio III. nec ab Urbano VIII. nec ab ullo alio Pontifice Miſſionariis Fratribus Minoribus, ſive in terram ſanctam, ſive inter Turcas, ſive inter Gentiles, ſive inter Hæreticos, conceſſus fuit ſimplex facti uſus pecuniæ, niſi quando, & in quantum *urgens neceſſitas eos com-*

compellit; ut loquitur Honorius III. *apud Kerckhove cit.* Idem & eodem modo dicendum de Miſſionariis Fratribus Minoribus inter infideles, quantum ad dimiſſionem Habitus Regularis, & portationem Habitus ſæcularis, nimirum, ut quando & quantum neceſſitas exigit, poſſint exuere Habitum in Regula præceptum, & induere Habitum ſæcularem.

Infertur 3. Quod illi Fratres Minores *non peccent contra Regulam.* 1. Qui pecuniam contrectant mere materialiter, prout eſt aurum, vel argentum, ut inde conficiatur Calix, Medicina, aut quid ſimile. 2. Qui eam tangunt mere per curioſitatem, vel eam de terra ſublevant, ut Domino, ex cujus manibus in eorum præſentia decidit, reddant. 3. Qui pecuniam mere materialiter recipiunt in ſimplicem cuſtodiam, aut de uno loco ferunt ad alium, non in qualitate pecuniæ, ſed mere, ut eſt res ad proximum pertinens. *Sic ait Marchant in cap.* 4. *Reg. textu* 1. *q.* 2. Licet Fratri Minori tempore belli, vel invaſionis, aut ſpoliationis Civitatis permittere ſæculari, ut in Monaſterio (*ſecluſo ſcandalo*) pecuniam deponat, ut ibi aſſervetur; non enim ſervat pecuniam civiliter tanquam depoſitum civile, ſed tantum materialiter, & ut in genere, eſt res ad proximum omnimode ſpectans. Similiter licet Fratri Minori prædonem ſive furem

rem

rem cum pecunia aliena furto ablata fugientem, detinere, pecuniam etiam vi eripere, & Domino furem inſequenti reddere: Quia hæ actiones non verſantur circa pecuniam, ut pecunia formaliter eſt, ſed ut in genere res proximi eſt. Item licet Fratri Minori in itinere per locum latronibus obſitum Burſam amici accipere, & illam materialiter transferre, donec periculum ceſſet. Dictum eſt: *quod tales contra Regulam non peccent.* Quia equidem contra Statuta Generalia faciunt, & licet ipſa non obligent ad peccatum, ſecundum ſpiritum tamen S. P. Franciſci hæc prohibent, qui Fratres ſuos ab omni contrectatione pecuniæ etiam materiali voluit elongatos; Cavendum quoque in præmemoratis actibus à ſcandalo puſillorum, qui omnem pecuniæ attactum & contrectationem putant Fratribus penitus interdictam. Ita *Kerckhove cit. n.* 22. Hinc *Statuta Gen. cap.* 3. §. 2. decernunt: *Quicunque Frater penes ſe pecuniam portaverit, vel in Cella retinuerit, pœna proprietarii puniatur.* Idem ſtatuunt *cap.* 7. §. 3. *de Confeſſariis, qui ſuis pœnitentibus pœnitentias pecuniarias imponunt;* Et *cap.* 3. §. 2. *qui à Confitentibus pecuniam exigunt, vel etiam pro ſeipſis oblatam, vel aliis reſtituendam accipiunt, vel apponi faciunt in Cella, vel alio loco.*

QUÆ-

QUÆSTIO II.

Ad quem ſpectet pecunia Fratribus Minoribus Miſſa, oblata, apud Syndicum Apoſtolicum, vel Amicum ſpiritualem depoſita, vel teſtamento legata, vel ex voto debita?

NOtandum, ex ſupradictis conſtare, quod Fratres Minores in communi & in particulari non ſint capaces alicujus dominii, juris, uſus juris, imo nec ſimplicis uſus facti pecuniæ; quæritur ergo, quis habeat dominium, vel jus in pecuniam, quæ pro Fratrum Minorum neceſſitatibus ſubinde à Benefactoribus offertur, vel pro laboribus Fratrum datur, vel Teſtamento legatur, vel ex voto DEO facto Fratribus promittitur? Ad quod

Reſpondeo 1. Pecunia pro Fratrum Minorum neceſſitatibus oblata, & apud Syndicos aut amicos ſpirituales depoſita, remanet in poteſtate, dominio, & diſpoſitione donantium, donec in licitos uſus ſit expenſa. *Ita declaravit Nicolaus III. articulo 4. & Clemens V. cap.* 4. Si autem ipſi donantes à ſe abdicent dominium talium pecuniarum, vel ſi moriantur donantes, & pecunia ſit apud ſubſtitutos, vel Syndicos depoſita: tunc ſummus Pontifex & Romana

Eccleſia in ſe ſuſcipit dominium ſimilium pecuniarum, & earum Adminiſtrationem per ſuos Syndicos Apoſtolicos faciendam, ea tamen conditione, ut juxta intentionem donantis in determinatam neceſſitatem convertantur. *Kerckhove cit. cap.* 3. §. 2. *n.* 14. *& ſeq.* Patetque ex Bulla Pauli IV. *Ex Clementi ſedis*, data 1. Julii, Anno 1555.

Reſpondeo 2. Dominium pecuniæ (quæ generaliter absque ulla ſpecificatione in neceſſitates quascunque Fratrum convertenda mittitur, maxime, ſi nec nomen donantis exprimatur) cenſetur donans à ſe abdicare, & ipſa in dominium & Adminiſtrationem Eccleſiæ Romanæ tranſire, ut ejusdem nomine à Syndico Apoſtolico adminiſtretur. *Ita Marchant in Relectione Theologica, & Litterali de Legitima Inſtitutione, & uſu Syndicorum Apoſtolicorum ſecundum puritatem Regulæ Fratrum Minorum: fol.* 133. Et iterum patet ex Bulla Pauli IV. modo citata.

Reſpondeo 3. Illa pecunia remanet in proprietate donantium, quando ab illis expreſſe datur, vel offertur pro ſpecifice determinata neceſſitate, v. g. pro emendis pannis, vel pro calice faciendo &c. nam talis pecunia, *donec in res ſpecificatas ſit expenſa*, remanet ſub dominio donantis, *quamdiu vivit*; ſi autem moriatur, tranſit in dominium Romanæ Eccleſiæ; ſicut de pecunia morientis in manu ſubſtitutorum declaravit Nicolaus

III.

III. tranſire in dominium Romanæ Eccleſiæ; ea tamen conditione, & juxta intentionem donantis in determinatam neceſſitatem convertatur. *Marchant*, & *Kerckhove cit.*

Reſpondeo 4. Pecunia in neceſſitates Fratrum titulo Laboritii ſive corporalis ſive ſpiritualis (utpote pro Miſſis, Officiis Divinis, Prædicationibus, ſepulturis &c.) oblata, pertinet ad Romanam Eccleſiam, & ut talis à Syndico recipitur & adminiſtratur. Ratio eſt: quia titulo juſtæ mercedis & compenſationis jure naturali debitæ, talis pecunia confertur, & in laborantes, quatenus capaces eſſe poſſunt, abdicatur; cum autem Fratres Minores non ſint ullo modo capaces pecuniæ; ſint autem capaces uſus rei neceſſariæ per pecuniam illam acquirendæ (*cujus dominium pertinet ad Eccleſiam*) pecunia quidem in dominium Romanæ Eccleſiæ tranſit ut merces pauperibus debita, & uſus rei per Syndicum Apoſtolicum, utpote Procuratorem Domini Papæ ex pecuniis acquiſitæ, Fratribus datur pro labore ex intentione donantis. *Ita Marchant cit. fol.* 135. *& patet ex Bulla Pauli IV. cit.*

Reſpondeo 5. Juxta Bullam Martini IV. quæ incipit; *Exultantes*; pecunia quæ teſtamento pro neceſſitatibus Fratrum relinquitur, mortuo legante, vel teſtatore, ſi voluntatem primam non mutaverit, eſt Ec-

cleſiæ Romanæ à Syndico Apoſtolico, in rem neceſſariam & licitam Fratribus, debet converti. Idem etiam eſt de pecunia, quæ ex rebus ſive mobilibus ſive immobilibus teſtamento pro Fratribus relictis, per Syndicum divenditis conflatur; rationem reddit Pontifex, inquiens: *Ut Fratres ſecundum modos licitos, & congruos ipſi Ordini, relictis ſibi in teſtamentis Eleemoſynis non fraudentur. Kerckhove cit. n.* 18.

Reſpondeo 6. Juxta Declarationem *Nicolai III. art.* 6. Pecunia, quæ acquiritur ex venditione rerum mobilium Fratribus inutilium facta per Syndicum, tranſit in Eccleſiæ Romanæ dominium, pro neceſſitatibus Fratrum modis congruis expendenda. *Ita Marchant, & Kerckhove cit.*

Reſpondeo 7. Qui vovit aliquam pecuniæ ſummam dare pro Conventu Fratrum Minorum, talis reſpectu Fratrum non obligatur; quia Fratres obligationis ſibi factæ, vel juris cujusvis, vel uſus pecuniæ non ſunt capaces, ſic nec eam acceptare poſſunt; talis vovens tamen tenetur DEO ratione voti ad Eleemoſynam faciendam Fratribus eo modo, quo capaces ſunt; & talem Eleemoſynam Fratres acceptare poſſunt. Similiter Teſtamentorum Executores, quando tenentur ad legatum aliquod Fratribus ſolvendum, non tenentur Fratribus, ſed Teſtatori, aut ei, ad quem ſi-

milia

milia legata pia exequi ſpectat. *Ita Marchant in caput.* 4. *Regulæ.*

Reſpondeo 8. Bona Apoſtatarum, quorum uſum ſimplicem facti; ordo noſter poteſt habere, cedunt in uſum Ordinis & Fratrum; quia Papa accepit in ſuum dominium omnia, quorum uſum facti Fratribus licet habere, bona autem alia Apoſtatarum tam mobilia, quam immobilia, quorum uſus facti eſt Fratribus prohibitus, ut ſunt pecuniæ, veſtes ſæculares &c. non cedunt in uſum Ordinis *per ſe*, adeoque illis Fratres non debent ſe intromittere. Ratio eſt: quia cum uſus eorum ſit eis interdictus, multo magis apprehenſio, adminiſtratio &c. ut ex Declarationibus Nicolai III. & Clementis V. conſtat. Dictum eſt: *per ſe*; eum enim talia diſtribui debeant pauperibus per Epiſcopum, vel perſonas, quibus de Jure competit, ipſi poſſunt in utilitatem Fratrum, ea convertere, aut converti facere, & de hoc rogari poſſunt etiam à Fratribus, non tamen ex debito, ſed per modum putæ Eleemoſynæ, *Marchant in caput* 4. *Regulæ.*

QUÆSTIO III.

An Fratribus Minoribus liceat uti Syndicis Apostolicis, & quæ sint horum officia?

NOtandum 1. Quod, quia paupertas Fratrum Minorum est realis abdicatio omnis Juris Politici, cujuscunque rei temporalis, tam quoad rem ipsam, quam quoad ejus usum, tam in particulari, quam in communi, propter Deum. Hinc dominium omnium rerum, quarum usum Fratres Minores possunt habere, vel est penes dantem illa res, vel penes Romanum Pontificem, & Ecclesiam Romanam; ut patet ex *Declarationibus Nicolai III. Clementis V. & Bullis Martini IV. Martini V. Pauli IV. & aliorum.* Similiter dominium, proprietas, & administratio cujuscunque pecuniæ Fratribus Minoribus oblatæ, legatæ, donatæ, pro laboribus datæ, &c. est vel penes dantem, quamdiu illius dominium à se non abdicavit, vel si abdicavit, est pene summum Pontificem: & Ecclesiam Romanam, uti diximus in Quæstione Præcedenti. Hinc oritur Quæstio, qui res mobiles, vel immobiles, Fratribus factas inutiles possit v. g. vendere, & earum precium in necessitates Fratrum expendere? vel quis per pecu-

pecunias Fratribus oblatas, possit pro necessitatibus Fratrum aliquid emere v. g. Pannum pro habitibus, carnes vel pisces pro sustentatione Fratrum &c. Hoc enim ipsi Fratres non possunt; cum non habeant dominium vel jus in prædicta; nec alii homines id facere possunt (*exceptis dantibus, vel offerentibus similes res vel pecunias, quando earum dominium sibi reservarunt*) cum etiam non habeant dominium vel jus in prædicta; hinc quæritur, quis hoc ergo facere possit? Pro quo

Notandum 2. Quod summi Pontifices, Nicolaus III. Clemens V. Martinus IV. Martinus V. & Paulus IV. in suis Bullis *à P. Marchant in Relectione Theologica citata, & à P. Kerckhove in Satut. Gener. cap.* 3. §. 3. Adductis, nihil aliud intendentes, quam puram Regulæ Seraphicæ observantiam conscientiarum puritatem, & quietem, & ut Fratres Minores liberius & quietius divinis vacent obsequiis, atque ut offerentium, donantium, aut in ultima voluntate relinquentium Fratribus Minoribus aliquid propter Deum pia intentio non fraudetur, constituere decreverint pro quolibet Conventu, & loco Fratrum Minorum *Syndicum Apostolicum*, qui nomine summi Pontificis & Romanæ Ecclesiæ administret, vendat, commutet &c. omnes res mobiles, & immobiles: item expendat Eleemo-

ſynas pecuniarias pro Fratrum neceſſitatibus oblatas, legatas &c. Quarum dominium & proprietatem ſummus Pontifex Romanus Chriſti Vicarius, qui eſt Pater omnium, & Fratrum Minorum nihilominus ſpecialis, & Romana Eccleſia in ſe ſuſcepit. Poteſtatem autem nominandi Syndicum Apoſtolicum pro Conventibus & locis Fratrum habent ſoli Miniſtri Generales pro toto Ordine, & Provinciales vel Cuſtodes pro ſuis reſpective Provinciis vel Cuſtodiis ex Bulla Martini IV. quæ incipit: *Exultantes in Domino*; quia etiam pro ſingulis Conventibus poſſunt plures, quam unum Syndicum nominare, prout patet ex Bulla modo citata Martini IV. Hac autem nominatione aut electione facta, transfert Papa & Romana Eccleſia in perſonam ſic nominatam, ſuam Authoritatem; qua poſſit ipſius nomine recipere, & adminiſtrare res Fratrum uſui conceſſas, ſicut & Eleemoſynas pecuniarias pro neceſſitatibus Fratrum oblatas, quæ ad dominium & proprietatem Papæ pertinent, & circa illas facere, quæ Papa mandavit, & eo modo, quo mandavit; ſic ut nominatio Syndici, prout procedit à Miniſtro Generali, vel Provincialibus, vel Cuſtodibus, non ſit Syndici Apoſtolici inſtitutio, quæ ei tribuat Authoritatem, quam habet, ſed ſit mera declaratio, quod Authoritas Papæ ad ſupradicta in talem

lem perſonam à ſe nominatam derivetur. Et ſic, ut patet, Syndicus Apoſtolicus taliter à Miniſtris nominatus, & à Papa inſtitutus nec eſt, nec dici poteſt *interpoſita perſona, aut receptor Fratrum*; quia nec Authoritate Fratrum conſtituitur, nec adminiſtrationem aut electionem habet in res aliquas, quarum jus, vel dominium, ad Fratres pertineret, nec ullam actionem nomine Fratrum exercet, ſed Authoritate ipſius Papæ inſtituitur, & eadem Authoritate, ejusque nomine agit, quidquid agit. Ita *Marchant, & Kerckhove cit.* Jam ad Quæſtionem

Reſpondeo 1. *Fratribus Minoribus licet uti Syndicis Apoſtolicis*, in tantum, quod in neceſſitate conſtituti, poſſint ad illos tanquam Sedis Apoſtolicæ & Romanæ Eccleſiæ Adminiſtratores, recurrere, & amore DEI eos rogare, ut ſuis neceſſitatibus, per res vel pecunias pro Fratrum neceſſitatibus oblatas (quarum dominium dantes à ſe abdicaverunt, & Romana Eccleſia in ſe ſuſcepit) dignentur nomine ſummi Pontificis, & Eccleſiæ Romanæ, ſatisfacere, & providere per emptionem, venditionem, &c. Ita præter quinque ſummos Pontifices in notabili ſecundo adductos, clariſſime declaravit Innocentius XI. Romanus Rontifex cum fama ſanctitatis mortuus, Bulla : *Solicitudo Paſtoralis*, *data* 20. *Novembris*, *Anno* 1679. ejus verba ſunt : *Declarantes tamen*

pariter, quod per præmiſſa non prohibentur in dicto Ordine Syndici Apoſtolici, cum eorum uſus non ſit diſpenſatio in Regula, ſed modus à Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris proviſus pro puriori illius obſervatione, ſive ejusmodi Syndici aſſumantur ad præſcriptum Conſtitutionum Nicolai III. & Clementis V. prædeceſſorum præfatorum, ſive ſecundum diſpoſitionem Conſtitutionum fel. mem. Martini IV. & Martini V. ac Pauli IV. prædeceſſorum pariter noſtrorum, prout illorum uſus in ſingulis familiis, Congregationibus, Reformationibus, aut Provinciis Ordinis prædicti reſpective fuerit receptus. Hanc autem Bullam renovavit, confirmavit, & conſtitutioni ſuæ, quæ incipit: *Alias à fel. Rec.* data die 2. Julii, Anno 1695. inſeruit Innocentius XII. Ratio autem clara eſt: quia Fratribus Minoribus pro ſuis neceſſitatibus ſolvendis, ex ipſa Regula licet recurrere ad amicos ſpirituales ſeu dantes res Fratribus neceſſarias, vel offerentes pecunias, ut hi amore DEI Fratribus neceſſaria procurent per ſolutionem pecuniarum, quarum ſunt Domini (quia ſupponitur, tales amicos ſpirituales ſeu dantes à ſe non abdicaſſe dominium) ergo etiam Fratribus Minoribus licet pro his neceſſitatibus ſublevandis recurrere ad Papam, vel ad hujus ſubſtitutos, nimirum Syndicos Apoſtolicos, ut ex rebus, & pecuniis Fratribus oblatis (quarum dominium dantes à ſe abdicaverunt,

runt, & Papa, atque Romana Ecclesia illud in se susceperit) amore DEI, necessaria Fratribus procurent.

Respondeo 2. *Officia Syndici Apostolici à Papa Romano, pro Conventibus, & locis Fratrum Minorum constituti, esse quatuor: Primum* ipsi à Nicolao III. & Clemente V. in suis Declarationibus concessum, est; quod possit *Nomine Papæ, & Romanæ Ecclesiæ* acceptare, alienare, vendere, distrahere, commutare &c. Res mobiles & immobiles Fratribus oblatas, quarum dominium dantes à se abdicaverunt, & Romana in se suscepit Ecclesia, quando res hujusmodi desinunt esse utiles, vel necessariæ Fratribus; & quod possit recipere pecunias, seu pretia modo dictarum rerum venditarum, vel distractarum, & alias expendere in res Fratribus utiles, licitas & necessarias.

Secundum officium Syndici Apostolici ipsi à Martino IV. Bulla: *Exultantes in Domino*, attributum, est, ut *Nomine Papæ, & Romanæ Ecclesiæ* omnia legata & Eleemosynas Testamento pro Fratrum necessitatibus relictas, tam pecuniarias, quam alias res mobiles sive immobiles recipiat, in Fratrum ipsorum utilitates convertendas, prout eis licet ex Regula, vel declaratione Regulæ, *sicut & quando à Ministro Generali, vel Ministris*

stris Provincialibus, vel aliis Fratribus de assensu eorundem Ministrorum fuerit requisitus.

Tertium Officium Syndici Apostolici ipsi à Martino IV. in præfata Bulla quoque Attributum, est, quod *Nomine Papæ, & Romanæ Ecclesiæ*, prædicta (nimirum legata & Eleemosynas Testamento pro Fratrum necessitatibus relictas tam pecuniarias, quam alias res mobiles sive immobiles) in Judicio contentioso, & extra Judicium possit petere, exigere, alienare, transigere, defendere, &c. Nec non pro immunitatibus, libertatibus, privilegiis &c. Fratrum agere (*secluso tamen omni concursu cooperatione, vel assistentia Fratrum, & remoto scandalo*)

Quartum Officium Syndici Apostolici ipsi à Martino V. & Paulo IV. Bulla: *Ex Clementi Sedis* attributum, est; Ut *Nomine Papæ, & Romanæ Ecclesiæ* res mobiles, & immobiles, Eleemosynas pecuniarias omnes, in utilitatem Fratrum oblatas, pro laboribus datas, legatas, vel relictas, in necessitates Fratrum expendat, *sicut, & quando a Ministro Generali, vel Ministris Provincialibus, vel aliis Fratribus de assensu eorundem Ministrorum fuerit requisitus.* Item quod prædicta omnia etiam in Judicio, & extra Judicium exigere, transigere, defendere &c. Nec non pro Immunitatibus, Libertatibus, Privilegiis &c. Fratrum possit agere (*Secluso tamen omni concursu, cooperatione, vel assi-*

assistentia Fratrum & remoto scandalo) Ex his

Infertur 1. Quod, cum Papa & Romana Ecclesia in se non suscipiat dominium rerum mobilium, immobilium, & Eleemosynarum pecuniariarum, quarum dominium dantes sibi reservarunt; hinc tales dantes, cum sint pleni Domini suarum rerum, possunt eas per se, vel quoslibet à se substitutos administrare, donec in usus Fratrum sint conversæ. Si vero dantes sibi dominium rerum suarum Fratribus oblatarum reservantes, nolint aliquam personam substitutam per se nominare, sed hæc nominari, & præsentari deberet à Fratribus, ordinavit Martinus V. ut Fratres ad pecunias illas expendendas non nominent, nisi Syndicos Apostolicos, quorum fidelitati cætera Conventuum negotia sunt commissa; qui deinde istas pecunias, *non ut Syndici Apostolici, sed ut substituti dantium administrabunt.* At in casu, quo dantes dominium suarum pecuniarum à se abdicaverunt, & Papa illud in se assumit, ipsius Papæ est nominare substitutos: adeoque si Fratres alium tunc nominarent, quam Syndicum Apostolicum, vere contra Regulam peccarent, non minus, quam quando dator pecuniæ dominium ejusdem retinens, eam vellet per se, vel per alios à Syndico distinctos in Fratrum necessitates expendere, & tamen vellent Fratres

ipsum

ipſum ad Syndicum mittere. *Ita Marchant in Relect. Theol. fol.* 107. *& ſeqq. Lerckbove in Statut. General. cap.* 3. §. 3. *n.* 5.

Infertur 2. Quod Papa & Romana Eccleſia in ſuum dominium non recipiat res, & pecunias, Fratribus datas ad ſuperfluitatem, divitias, vel ad Theſaurizationem &c. *uti declarat Nicolaus III. art.* 3. hinc nec Martinus IV. & V. nec Paulus IV. receperunt in ſe dominium omnium rerum, vel Eleemoſynarum pecuniariarum qualitercunque Fratribus oblatarum, ſed *earum ſolum, quæ exiſtente vera præterita, præſenti, vel imminenti neceſſitati offeruntur* ſive liberaliter, ſive pro labore manuali vel ſpirituali Fratrum, ſive Teſtamento, legato, &c. nam niſi talis neceſſitas adſit, Papa res, & pecunias illas in ſuum dominium non recipit, adeoque nec Syndicus eas Nomine Papæ recipere, nec Fratres earum depoſitionem permittere, aut ad eas recurrere poſſunt; adeoque inſtrui debent Syndici Apoſtolici, quod eorum Authoritas ſit à ſummis Pontificibus ſingulariter reſtricta ad modos Regulæ Fratrum congruos, & licitos, quibus omnis ſuperfluitas, Copia, Theſaurizatio &c. manifeſte repugnat. *Marchant, & Kerckhove citati.* Ex quo etiam ſequitur, Syndicos admonendos eſſe, quod non liceat ipſis Eleemoſynas pecuniarias pro Fratrum neceſſitatibus apud ipſos depoſi-

positas, elocare ad censum, seu pro annuo intereſſe, Fratribus, aut ſibimetipſis, nimirum Syndicis applicando; Item quod non liceat ipſis tales Eleemoſynas pecuniarias aliis mutuare, impignorare, vel ſuis propriis uſibus applicare &c. nec ad hæc & ſimilia Fratres licite aut valide conſentire poſſunt. *Similiter inſtruendi ſunt Syndici*, quod, ſi quandoque res pro Fratrum utilitate datas, vel oblatas repetere, defendere, aut exigere in Judicio debeant, id ſolius ſummi Pontificis, vel dantium Nomine faciant; *Nullatenus vero directe, vel indirecte aſſumpto Fratrum nomine, authoritate, vel aſſiſtentia, vel cooperatione in curia ad actus Juridicos, vel qui ſcandalum generare poſſunt.* Pariter inſtruendi ſunt Syndici, ut quando quittantias dare debent, illas *nomine ſuo*, tanquam Adminiſtratores Papæ & Romanæ Eccleſiæ, & Syndici Apoſtolici dent, *nullatenus Fratrum nomine aſſumpto*; quamvis tamen ſcribere poſſint, ſe pro neceſſitatibus Fratrum talem Eleemoſynam recepiſſe. *Denique monendi ſunt Syndici Apoſtolici*, quod, ſi contractus faciant, aut ſpondeant pro aliqua re Fratres concernente, id *non Nomine Fratrum*, ſed ſuo Nomine, & Authoritate Sedis Apoſtolicæ facere debeant. *Marchant citatus in Relect. Theol. folio* 139.

Infertur 3. Quod ſi aliqua Eleemoſyna perpetua, v. g. pro Miſſis legendis, &c. vel gratis

tis Fratribus Minoribus legetur, vel destinetur annuatim præstanda, Syndicus Apostolicus, etiamsi Missæ à Fratribus fuerint lectæ, non possit eam Juridice exigere. Ratio est: quia dum similia legata pro Fratribus relinquuntur, debent Fratres protestari, quod illa recipiant absque ullius debiti Civilis obligatione, & per modum puræ Eleemosynæ: ergo, si Hæres, vel Executor, lapsu temporis illas Eleemosynas amplius dare non velit, non poterit eos Syndicus Apostolicus propterea in jus vocare, sed Fratres obligabuntur petitas Missas, vel Officia annuatim amplius celebrare. Quare Statuta nostra Generalia *cap.* 3. §. 4. decernunt: *Quod si aliqua* (scilicet Eleemosyna perpetua) *nobis fuerit relicta, nullo modo in Judicio exigatur sub pœna proprietarii, à procurantibus, vel exigentibus subeunda.* Ita *Kerckbove in Stat. Gen. cap.* 3. §. 4. *n.* 7.

Infertur 4. Quod licet Martinus IV. & Paulus IV. ut supradictum, statuerint, quod Syndici Apostolici res Fratribus legatas, vel oblatas, & rerum pretium, & alias Eleemosynas nomine Romanæ Ecclesiæ in Fratrum utilitates expenderent, *sicut, & quando à Ministro Generali, vel Ministris Provincialibus, vel aliis Fratribus de assensu eorundem Ministrorum fuerunt requisiti*; hoc nec Regulæ, nec declarationibus Nicolai III. & Clementis V. contrariatur; nam illa requisi-

tio

tio non eſt *Authoritativa*, *& Juridica*, per modum mandati, præcepti, aut ordinationis, ſed eſt *ſolum Conſultiva & directiva* per modum humilis inſtructionis & ſupplicationis, ut nimirum Syndici, qui non tam exacte Regulam noſtram ſciunt, atque neceſſitates Fratrum, ſuis diſpoſitionibus conſcientias Fratrum, ſtatum paupertatis ac Regulam non commaculent, ſed ſe Regulæ & ſtatui Fratrum conformantes, intentionem puram & ſanctam ſummorum Pontificum (*quorum ſunt ſubſtituti*) ſervent. Quod autem Syndici ſint obligati facere cum Eleemoſynis Fratrum, ſicuti Superiores per modum humilis ſupplicationis ab eis requirunt, id non oritur ex eo; quia Superiores ſic requirunt, ſed ſolum ex eo, quia Papa tanquam Dominus Eleemoſynarum Fratribus Oblatarum, ſic mandat ſuis ſubſtitutis, ſcilicet Syndicis ſuis Apoſtolicis, ut faciant, ſicuti Superiores Ordinis requirunt. Ita *Marchant*, *& Kerckhove cit. n.* 8. *&* 9.

Infertur 5. Ex Bulla Martini IV. *Exultantes* & Pauli IV. *ex Clementi Sedis*, quod Miniſtri Provinciales pro ſingulis Conventibus, Reſidentiis, aut locis Fratrum poſſint nominare unum vel plures Syndicos Apoſtolicos ex cauſa rationabili revocare, ſeu ab Officio Syndicatus abſolutos declarare, & alios ſubrogare, ſeu nominare.

Infertur 6. Quod inſtitutio Syndicorum Apoſtolicorum à ſummis Pontificibus facta, & officia eisdem attributa, non ſint contra puritatem Regulæ Fratrum Minorum, nec diſpenſatio in Regula, ſed modus pro puriori Regulæ obſervantia à Sede Apoſtolica proviſus; hoc patet ex eo. 1. Quia Paulus IV. in Bulla: *ex Clementi ſedis*, & Innocentius XI. in Bulla: *Sollicitudo Paſtoralis*, hoc expreſſe aſſerunt, & atteſtantur. 2. Quia ſummi Pontifices, *tanquam Patres Fratrum Minorum ſpeciales* potuerunt aſſumere, & aſſumpſerunt dominium omnium terum pro neceſſitatibus Fratrum oblatarum (quarum dominium dantes à ſe abdicaverunt) Et hoc *ex triplici capite*; 1. Quia, ut ait *Nicolaus III. Non eſt perſona, in quam loco Dei congruentius hujusmodi rerum dominium transferatur, quam ſedes præfata (Apoſtolica) vel perſona Romani Pontificis Chriſti Vicarii, qui eſt Pater omnium, & Fratrum Minorum nibilominus ſpecialis* 2. Ne, ut ait Nicolaus III. cit. *talium rerum ſub incerto videatur eſſe dominio.* 3. Ut *Hæredum cupiditas legitimis ictibus feriatur, ne pia defunctorum deſtituatur intentio, ac ipſi Fratres pauperes opportunis auxiliis non fraudentur. Ita iterum Nicolaus III. art. 5.* Et conſequenter ſummi Pontifices poſſunt de rebus pro neceſſitatibus Fratrum oblatis diſponere ad ſuum beneplacitum, & mandare, ut per ſuos ſubſtitutos nimirum Syndi-

cos

cos Apoſtolicos, nomine Sedis Apoſtolicæ, & Romanæ Eccleſiæ vendantur, diſtrahantur, commutentur, in Judicio vel extra Judicium repetantur, ac in Fratrum neceſſitates expendantur & convertantur; *modo Fratres ad eos non recurrant, niſi habeant veram neceſſitatem præteritam, præſentem, vel imminentem, nec Fratres ſe immiſceant ulli actui adminiſtrationis pecuniæ, vel contractui, auctoritative aut miniſterialiter, intra vel extra judicium; neque dent quittantias juridicas de accepta pecunia; licet teſtari poſſint, pecuniam pro neceſſitatibus Fratrum datam, à Syndico eſſe receptam. Ita Marchant, & Kerckhove cit.* Jam ſequitur in Regula:

Tamen pro neceſſitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis, per amicos ſpirituales, Miniſtri tantum & Cuſtodes ſollicitam curam gerant, ſecundum loca, & tempora, & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderint expedire; eo ſemper ſalvo, ut, ſicut dictum eſt, denarios, vel pecuniam non recipiant.

QUÆSTIO IV.

Quid ſit recurſus ad amicos ſpirituales, & quibus Fratribus Minoribus iſte recurſus liceat?

NOtandum 1. Quia S. P. N. Franciſcus ſuis Fratribus *in Capitulo quarto ſuæ Regulæ textu primo*, omnem, etiam ſimplicem facti uſum pecuniæ prohibuit, & tamen ſine pecunia, omnibus Fratrum neceſſitatibus ſatisfieri non poſſit; hinc in ſecundo textu Capituli quarti Regulæ ordinavit & præcepit ſpecialem modum providendi neceſſitatibus Fratrum *per amicos ſpirituales*, qui mediante pecunia, dictarum neceſſitatum ſolutionem faciant, absque eo, quod Fratres quovis modo pecuniam recipiant. *Amicus autem ſpiritualis* per Regulam intelligitur ille ſolus, qui ex amore Dei, vel benevolentia erga Fratres, ſponte vel rogatus dat pecuniam ad ſatisfaciendum neceſſitatibus, quæ per pecuniam ſolvi debent, ſive ſit dans, ſive ſubſtitutus dantis, aut ſubſtituti Depoſitarius, aut Nuntius. Ex quo patet, quod *Syndicus Apoſtolicus* vi Syndicatus non ſit amicus ſpiritualis Fratrum juxta Regulam.

Ra-

Ratio eſt : quia Syndicus Apoſtolicus eſt à Papa inſtitutus, & Nomine Papæ & Romanæ Eccleſiæ omnia ſua officia ſupra enumerata peragit, & res Fratribus datas, oblatas, legatas &c. adminiſtrat, vendit &c. Amicus autem ſpiritualis non eſt à Papa inſtitutus, nec Nomine Romanæ Eccleſiæ pecuniam ſolvit, ſed Nomine proprio, ex amore Dei vel Fratrum, propriam pecuniam dat ad ſolutionem neceſſitatum Fratrum; *Syndicus tamen Apoſtolicus quandoque etiam eſt amicus ſpiritualis Fratrum*, quando vel ſuam propriam pecuniam dat ad ſolvendas neceſſitates Fratrum, vel quando eſt ſubſtitutus dantium pecunias pro Fratrum neceſſitatibus (*qui dantes adhuc reſervarunt ſuæ pecuniæ dominium*) & illas pecunias in neceſſitates Fratrum expendit. Hoc tamen maxime advertendum, *quod amicus ſpiritualis non ſit perſona interpoſita, per quam pecunia recipi probibetur in Regula.* Ratio eſt: quia illa dicitur perſona interpoſita, quæ nomine Fratrum reciperet pecunias, eorum auctoritate, & beneplacito expendendas; atqui amicus ſpiritualis, ſive ſit donans, ſive ſubſtitutus vel depoſitarius, nullatenus Nomine Fratrum, aut eorum auctoritate, & beneplacito recipit, aut expendit pecunias: Ergo amicus ſpiritualis non poteſt dici perſona Fratrum interpoſita.

Notandum 2. Quod recurſus ad amicos ſpirituales juxta Regulam nihil ſit aliud, quam *Procuratio actualis ſolutionis vel emptionis rei neceſſariæ, quatenus mediante pecunia per perſonas idoneas fieri debet.* Dictum eſt. 1. *Quod ſit Procuratio actualis*, ad excludendam ſolutionem vel emptionem ſpontaneam, quæ nulla requiſitione Fratrum fit; v. g. ſi aliquis Benefactor proprio motu, & devotione dicat Patri Guardiano: *Ego omnia Pharmaca, quæ à Pharmacopola accipietis pro infirmis, volo ſolvere, vel totum vinum pro Miſſis per annum &c.* Non eſt recurſus ad amicos ſpirituales; quia non eſt Procuratio, ſed nuda acceptatio ſpontaneæ oblationis. Dictum eſt. 2. *Solutionis, vel Emptionis*; quia Fratres mendicantes panem butyrum, candelas, &c. etſi donantes emant, vel eos ad vendentes mittant, recurſum ad amicos ſpirituales, prout Regula intelligit, non habent, ſed puram mendicationem; ſiquidem mendicatio nihil eſt aliud, quam rei (*excepta pecunia*) in ſua ſpecie Procuratio, non habendo reſpectum, ſitne illa res apud dantem, an vero (quod per accidens ſit) per pecuniam ab ipſo dante acquiri debeat; recurſus vero ad pecuniam per amicos ſpirituales per ſe includit intentionem ſolutionis vel emptionis, ut mediante pecunia per illos fiat. Similiter laboravit v. g. Frater Minor in vinea, vel horto alicujus Civis;

di-

dicit ille Civis, ut in mercedem laboris accipiat pro ſe & ſuis Fratribus carnes in macello, aut pannum apud Mercatorem pro decem aureis; hic non eſt reputandus recurſus, de quo in Regula, ſed pura acceptatio pretii laboris; nec debent Fratres ſibi formare ſcrupulum, quaſi pecuniam receperint; aliud eſt enim valorem unius aurei in aliqua ſpecie acceptare, aliud aureum recipere. Jam ad Quæſtionem.

Reſpondeo; Ex littera præciſa Regulæ, ſoli Miniſtri & Cuſtodes poſſunt recurrere ad amicos ſpirituales pro neceſſitatum congrua ſolutione facienda mediante pecunia; Ex ſenſu tamen & mente S. Franciſci, tum Guardianis, tum aliis, talis Procuratio committi poteſt. Ita declaravit *Nicolaus III. art.* 7. Unde modo Guardianis tanquam Prælatis, & in eorum abſentia, Vicariis ex Officio, aliis autem Fratribus interdum ex ſpeciali commiſſione talis Procuratio committitur. *Ita omnes Expoſitores.* Cavendum tamen, ne particularibus hæc cura ſine gravi cauſa committatur, ne detur proxima occaſio transgrediendi. Si tamen Miniſtri, & Cuſtodes, ac Guardiani non provideant Fratrum neceſſitatibus, peccant mortaliter, uti declaravit *Clemens V. cap.* 1. Et ſi ſint veræ neceſſitates, & ſit notabilis Prælatorum negligentia, ſine peccato poſſunt Fratres ſibi providere per recurſum ad amicos ſpirituales

les ſervatis modificationibus Declarationum. Ita *ſerena conſcientia, & Marchant in Expoſitione Regulæ in Caput IV. titulo* 3. *quæſt.* 1. Ex his.

Infertur, quod ad recurſum ad amicos ſpirituales non requiratur neceſſario, ut Frater Minor dicat ad amicum ſpiritualem: *Eme mihi has imagines, vel Roſaria &c.* Sed etiam ille Frater Minor recurrit ad amicum ſpiritualem pro ſolutione facienda per pecuniam, qui verbis implicitis intendit amicum ſpiritualem permovere ad hoc vel illud emendum, vel ſolvendum pro Fratre; v. g. ſi Frater dicat ad aliquem Patronum: *Ecce in hoc loco, vel in hac domo venduntur pulcbræ imagines, Roſaria, Numiſmata &c. libenter haberem aliquas, vel aliqua*, cogitans implicite, & ſub verbis tectis, Permovere Patronum, ut ſibi emat ſimiles imagines, Roſaria, &c. talis Frater indirecte recurrit ad amicum ſpiritualem pro ſolutione pecuniaria. Similiter Frater Minor petit ab aliquo Benefactore aliquam rem in ſpecie, v. g. centum imagines &c. cum autem Benefactor eandem rem in ſpecie non habeat, dicit ad Fratrem: *Placetne vobis, ut iſtam rem emam, quam petitis, vel alteri dem pecuniam ad illam vobis emendam?* Et ille Frater explicite, vel implicite annuat; tunc talis Frater cenſetur recurrere ad pecuniam per amicos ſpirituales ſolvendam. Aliud foret, ſi bonus

ami-

amicus propria ſponte diceret ad Fratrem Minorem; *Exſpectate parum, vadam, & pro vobis emam pro tribus florenis imagines;* tunc talis Frater jam poteſt exſpectare, usque dum prædictæ imagines ſint emptæ, & licite poteſt eas accipere; quia non recurrit ad pecuniam, ſed acceptat Elemoſynam à Benefactore proprio motu, & ſine ulla requiſitione Fratris emptam, & oblatam. *Kerckbove hic.*

QUÆSTIO V.

Quando, & pro qualibus neceſſitatibus liceat Fratribus Minoribus recurrere ad amicos ſpirituales pro faciendâ ſolutione pecuniaria?

NOtandum, quod S. P. Franciſcus in Regula duas tantum ſpecificet neceſſitates, pro quibus fieri poſſit recurſus ad amicos ſpirituales. Sic patet ex textu Regulæ: *Tamen pro neceſſitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis Miniſtri tantum & Cuſtodes ſollicitam curam gerant.* Sub iſtis tamen duabus neceſſitatibus in Regula expreſſis comprehenduntur omnes aliæ neceſſitates Fratrum iſtis ſimiles. Ita expreſſe declaravit *Clemens V. cap. 4. §. porro, num. 2.* Quæ-

ritur ergo, qualis, & quanta debeat eſſe neceſſitas, pro qua liceat recurrere ad amicos ſpirituales pro procuranda ſolutione pecuniaria ?

Reſpondeo : Ex Regula, & Declarationibus ſummorum Pontificum, quinque conditiones debet habere neceſſitas, pro qua liceat recurrere ad amicos ſpirituales pro procuranda ſolutione pecuniaria, quas Conditiones ſtatim adducemus, & explicabimus. Itaque

Prima Conditio eſt.

UT *ſit neceſſitas vera*; vera autem neceſſitas eſt, quando res procuranda eſt ita neceſſaria, ut ſine aliquo detrimento majoris boni ſpiritualis, vel temporalis, perſona particularis, vel communitas, illa carere non poſſit. Porro hæc neceſſitas non debet eſſe *abſoluta*, vel *extrema*, vel *ſtricta*, ſed requiritur & ſufficit *neceſſitas rationabilis* & *accommoda*, nimirum, quæ ex conſideratis & perpenſis colligenda & definienda eſt *circumſtantiis*. 1. *Perſonarum*; utpote, quia Frater eſt infirmus, ſenex, debilis, vel quia functus eſt Majoribus Officiis Ordinis, & ideo pluribus indiget, quam alii; vel ſi ſit perſona ſæcularis, vel Benefactor Ordinis, cui ex charitate & gratudine tenemur exhibere condecentem Hoſpitalitatem. 2. *Lo-*

co-

corum; ſiquidem locus inducit neceſſitatem recurrendi ad amicos ſpirituales, quia eſt inſalubris, aeris intemperati &c. vel quia habet incolas tenaces & illiberales, quique non dant Eleemoſynas in ſpecie, vel quia Conventus indiget reparatione, Eccleſia ornamentis, &c. 3. *Temporum*; quia Fratres pluribus indigent tempore infirmitatis, quam tempore ſanitatis, tempore Hyemali, quam tempore Æſtivali, tempore Jejunii, quam alio tempore, quo carnibus veſcuntur. 4. Occupationum; pluribus enim indiget, & melioribus, qui ex itinere continuo defatigatur, quam qui domi quietus manet; item qui ſtudiis gravioribus, Prædicationibus, Lectionibus quotidie vacant, quam qui ſimilibus non occupantur; & infinita ſimilia, quæ prudenti Judicio ſunt expendenda; ex quibus etiam pendent plurimorum dubiorum reſolutiones. Quod autem ad licitum recurſum ad amicos ſpirituales requiratur & ſufficiat *neceſſitas rationabilis & accomoda*, patet ex verbis Regulæ, quæ poſtquam limitavit neceſſitatem *ſecundum loca, & tempora & frigidas regiones*, addidit: *Prout neceſſitati viderint expedire.* Neceſſitas vero, quæ & Judicio, & opinioni operantium, & expedientiæ relinquitur, non eſt ſtricta & rigoroſa, ſed accomoda. Porro, cum neceſſitas accommoda dicat Ordinem ad uſum; uſus autem ſit duplex, nimirum *arctus*, &

mo-

moderatus; ſciendum, quod uſus arctus obliget Fratres tantum in iis, quæ in Regula exprimuntur, ut in veſtimentorum vilitate, tunicarum paucitate, Carentia Calceamentorum, &c. Uſus vero moderatus in cæteris obligat, quæ ſtricte in Regula non exprimuntur, juxta S. *Bernardinum in Epiſtola Miſſa ad familiam Italiæ Anno* 1440. 31. *Julii*, in qua ait: *Non tenentur Fratres ad alium arctum uſum rerum, quam qui in Regula particulariter exprimitur, ut ſatis patet per Clementem V. in ſua Declaratione §. ex prædictis; quinimo, ut claret ex Declaratione Nicolai III. §. porro, ſecundum Regulam & omnimodam veritatem moderatus uſus rerum ad vitæ ſuſtentationem, & officiorum ſui ſtatus Executionem (præterquam, quod de pecunia dicitur) conceſſus eſt Fratribus.* Ex his

Infertur 1. Quod, cum Fratres ex Regula teneantur vilibus indumentis indui, non poſſint recurrere ad amicos ſpirituales pro Panno ſubtili aut pretioſo &c. item cum in Regula Fratribus prohibeatur uſus rerum ſuperfluarum, curioſarum, & pretioſarum, hinc pro talium procuratione non poſſunt ſine peccato recurrere ad amicos ſpirituales; ſi tamen ſit vera neceſſitas recurrendi ad amicos ſpirituales, v. g. pro cibo, aut potu, poſſunt Fratres ſine peccato, relicta re viliori, recurrere ad Cariorem, v. g. relictis leguminibus, ad carnem,

re-

relicta cerevisia ad vinum, relicto lardo ad gallinam comparandam. Ratio est : quia Fratres ex Regula non tenentur ad usum arctum in cibo & potu, & consequenter, licet Fratres possent sustentare vitam pane, aqua, leguminibus &c. ad hoc non tenentur, sed possunt suæ necessitati satisfacere per præstantiorem cibum & potum, modo maneant intra terminos usus rerum præscripti in Regula; alias sequeretur, quod Fratres non possent pro victu recurrere ad amicos spirituales, nisi pro pane & aqua; quia his in rigore homo vivere potest; nec pro vestitu possent recurrere, nisi pro panno vilissimo, quod est contra omnem sensum omnium expositorum, qui asserunt, vilitatem in indivisibili non consistere, *Ita Marchant. in cap. 4. Reg.*

Infertur 2. Judicium de Quidditate, Qualitate, & Quantitate necessitatis, pro qua liceat ad amicos spirituales recurrere, residet penes Ministros, Custodes, & Guardianos. Ita textus Regulæ; *sicut* (ait) *necessitati viderint expedire*; similiter & Declarationes. Idem docet *S. Bernardinus in Epistola citata* scribens : *In omnibus dubiis, quæ non possunt indubitanter declarari, subditi tenentur stare Judicio Prælatorum suorum*, 23. *q.* 1. *c. quid culpatur : Et propterea agentes contrarium sunt transgressores obedientiæ, & bene à Superioribus Censura Ecclesiastica, aut alia convenienti pœna castigentur.*

Se-

Secunda Conditio eſt.

UT *ſit neceſſitas præterita, præſens, vel imminens, & non tantum futura. Neceſſitas præterita* dicitur, quando quærenda eſt apud amicos ſpirituales ſolutio pro rebus jam emptis, vel acquiſitis. *Præſens neceſſitas* eſt rei indigentia in præſenti, ita quod non detur locus exſpectationi, & hanc *Nicolaus III. art.* 4. vocat *neceſſitatem, quæ pro tempore occurrit. Imminens neceſſitas* eſt, quæ jam de propinquo apparet, & quaſi, incipit eſſe, ſive brevi prævidetur certitudinaliter eventura. Dupliciter vero neceſſitas imminere dicitur. 1. Quando, etſi non ex toto, tamen ſecundum ſui partem jam incipit eſſe, v. g. ſi incipiat murus cadere, & ruinam minetur in Conventu, vel ſi incipiant neceſſaria Fratribus in victu deficere. 2. Quando necdum incipit quidem, certitudinaliter tamen eventura eſt, maxime, ſi proviſio requirat temporis tractum; ut juxta Nicolaum III. quando libri ſunt ſcribendi, vel ædificia ad uſum habitationis conſtruenda, vel panni in locis remotis emendi. *Neceſſitas autem tantum futura* dicitur, quæ *in eventu ſuo vel certitudinem non habet, vel niſi poſt multum temporis*, cum tamen ei provideri poſſit in inſtanti, quando eveniet; aut brevi ſaltem tempore. Dictum eſt;

quæ

quæ in eventu ſuo certitudinem non habet, ut, quia æque poteſt non contingere, ſicut contingere, eſſe vel non eſſe; velut, ſi quis procuraret pecuniam deponi, quia forte infirmus fiet, vel quia annona, & bella timentur &c. Dictum eſt etiam: *vel nonniſi poſt multum temporis*; quando enim res procuranda neceſſario tractum temporis annexum non habet, ſed breviſſimo tempore acquiri poteſt, tunc cenſetur neceſſitas tantum futura, & peccat mortaliter juxta rationem materiæ, qui permittit, vel procurat deponi pecuniam pro tali neceſſitate. Sic peccat, qui anno præcedenti procurat deponi pecuniam, ut in anno ſequenti emi curet cibum pro Fratribus. Porro, quod Fratribus *pro neceſſitate tantum futura* non liceat recurrere ad amicos ſpirituales, patet ex ipſa Regula, quæ præcipit, ut Fratres ad amicos ſpirituales recurrant pro neceſſitate vera, quæ autem eſt tantum futura neceſſitas, non eſt vera neceſſitas, ſed tantum aut eſſe poteſt, aut erit. Ex his

Infertur, quod neceſſitas, pro qua licet recurrere ad amicos ſpirituales, debeat eſſe *determinata in ſe*; alias non poteſt dici vera neceſſitas præterita, præſens, vel imminens in ſingulari & in ſe, ſed tantum in confuſo futura, & velut determinanda; non eſt tamen neceſſarium, quod *in mente procurantis Fratris ſit determinata*; modo enim vera

in-

digentia ſubſiſtat, non eſt neceſſarium, ut ad unam procurans ſe determinet, utpote quia plures adſunt, v. g. Guardianus indiget panno, vino, tela, pharmacis, cibis, reſtauratione ædificiorum &c. ſufficit, ut in genere apprehendat, ſe veras neceſſitates habere, etſi ſe non determinet ad hanc vel illam, quia variæ ſunt, nec omnes ita determinate concipi poſſunt. Et pecunias pro ſimilibus neceſſitatibus depoſitas, *Nicolaus III. art.* 5. vocat *Eleemoſynas indifferentes*, non quod indifferentes ſint ad Eleemoſynam ſimpliciter, ſed ad has, vel illas neceſſitates in individuo. Contra Regulam igitur pecant, qui pecunias indifferenter deponi permittunt vel procurant, ubi neceſſitas in ſe determinata non eſt, ita ut poſtea modo laborent, ut inveniant, in quod impendant. Unde tunc demum nova ædificia excogitant, aut veterum immutationes, aut amplificationes, ornamenta ſuperflua &c. ut nomina ſua vocent in terris ſuis. Ita *Marchant. cit.*

Ter-

Tertia Conditio eſt:

UT *tempore, quo recurritur ad amicos ſpirituales, ceſſent Eleemoſynæ indifferentes, ex quibus ſolutio pro neceſſitatibus fieri poſſit.* Tribus autem fere modis ceſſant Eleemoſynæ, nimirum. 1. Quando de facto nullæ adſunt. 2. Quando, etſi adſint, pro aliis tamen certis neceſſitatibus determinatæ ſunt. 3. Quando, etſi indifferentes etiam depoſitæ adſint, ſunt tamen aliæ neceſſitates, quæ etiam pro tempore per illas expediendæ ſunt. Hinc peccant, qui Eleemoſynis prædictis modis non ceſſantibus, ad amicos ſpirituales recurrunt; illi autem peccant amplius, qui jam determinatas Eleemoſynas pro hac neceſſitate habent, & nihilominus pro eadem adhuc vel deponi permittunt, vel procurant Eleemoſynas pecuniarias; vel qui ſolutionem rei v. g. feneſtræ, vel caſulæ &c. prius jam factam, per poſteriorem adhuc procurationem quaſi refundunt. Cæterum, ubi plures ſunt neceſſitates, omnes veræ, vel præteritæ, vel præſentes, vel imminentes, quibus non ſufficiunt Eleemoſynæ depoſitæ, poteſt Superior curare, ut ſatisfiat priori, vel poſteriori, ex Eleemoſynis depoſitis, & pro aliis, pro quibus non ſufficiunt Eleemoſynæ, ad amicos ſpirituales

recurrere; neceſſitati tamen magis urgenti, v. g. ſi infirmus hoc inſtanti egeat pharmaco, tenetur Superior ſtatim ex depoſitis Eleemoſynis, ſatisfacere.

Quarta Conditio eſt:

UT *res per amicos ſpirituales procuranda, non ſit commode mendicabilis*; tunc autem res dicitur incommode mendicabilis, quando non poteſt mendicari, niſi cum multa diſtractione, diſcurſibus, indevotione, vel detrimento boni ſpiritualis; commode vero mendicabilis contra dicitur, quando ſine aliquo gravi incommodo, per humilem mendicationem obtineri poteſt. Quando igitur res commode mendicari poteſt, per amicos ſpirituales mediante pecunia procurari non poteſt. Ratio eſt; quia tunc non eſt vera neceſſitas recurrendi ad amicos ſpirituales; cum alio modo res commode haberi poſſit. Idem dicendum, quod pro re aliqua ad amicos ſpirituales recurri non poſſit, quando per oblationem liberalem, vel per laboritium commode haberi poteſt; quia militat eadem ratio.

Quin-

Quinta Conditio eſt:

UT *neceſſitas ſit Fratrum, & non aliena.* Neceſſitas propria ſeu Fratrum, & non aliena dicitur illa, quæ eſt *vel Fratrum in perſona, vel eorum cauſa & occaſione, &* non ſæcularium, vel perſonarum alterius ſtatus. Ratio eſt: quia quæ alterius neceſſitas eſt, non eſt noſtra neceſſitas; atqui Regula dicit, quod *pro neceſſitatibus Fratrum* liceat recurrere ad amicos ſpirituales: ergo non pro alterius neceſſitatibus. *Per Fratres* autem intelliguntur non tantum, qui ſunt ſubditi, aut de familia Superioris, qui Eleemoſynam procurat, ſed etiam hoſpites iter agentes, aut quilibet Ordinis Fratres, qui ad noſtram curam, vel charitatem aliquo modo pertinent. Dictum eſt: *Quæ eſt vel Fratrum in perſona, vel eorum cauſa & occaſione*; quia quæ Fratrum cauſa & occaſione neceſſitas eſt, *propria Fratrum* dici debet, & non aliena, v. g. ſæcularis in opere Conventus laborans ex charitate erga Fratres, decidit per Scalam, & fregit pedem, poteſt Superior Conventus, recurrere ad amicum ſpiritualem pro ſolutione Medicaminum, & Chyrurgi; quia illa neceſſitas occaſione Fratrum eſt orta, *Marchant. cit.* qui addit; quod, *quia Regula obligationes juris naturalis & divini tollere non poteſt*; hinc ſi

Fratri Minori occurrat pauper in gravi neceſſitate conſtitutus, cui nemo ſuccurrit, poteſt autem Frater Minor illi ſuccurrere per Benefactores & eorum Eleemoſynas etiam pecuniarias, tunc talis Frater Minor poteſt huic pauperi curare provideri per Eleemoſynas etiam pecuniarias procuratas, & amore DEI collatas, *modo Frater Minor eas nullatenus recipiat, nec in uſum, nec in authoritativam diſpenſationem, nec extra terminos obedientiæ legitimæ.* Tali modo etiam Frater Minor ex Jure naturali & divino tenetur ſuccurrere parentibus in gravi neceſſitate exiſtentibus; item laborare pro ſolutione debitorum in ſæculo contractorum &c. Ad hæc tamen Frater Minor non tenetur ex ſua Regula; quia talis neceſſitas non eſt Fratrum propria, ſed aliena.

QUÆ-

QUÆSTIO VI.

Qualis modus ſit obſervandus in recurſu ad amicos ſpirituales, & Syndicos Apoſtolicos pro neceſſitatibus Fratrum mediante pecunia ſolvendis?

Notandum, quod Fratres Minores pro ſuis neceſſitatibus mediante pecunia ſolvendis poſſint recurrere vel *ad amicos ſpirituales*, ut amore DEI, nomine proprio, mediante ſua propria pecunia velint per ſe, vel per ſuos ſubſtitutos providere neceſſitatibus Fratrum; *vel ad Syndicos Apoſtolicos*, ut nomine Papæ & Romanæ Eccleſiæ velint ſuccurrere neceſſitatibus Fratrum ſolvendis, ex pecuniis Fratribus oblatis, legatis, donatis, vel datis pro laboribus &c. quarum dominium & adminiſtrationem Papa & Romana Eccleſia in ſe ſuſcepit. Jam quæritur, qualis modus debeat obſervari in recurſu ad amicos ſpirituales, & Syndicos Apoſtolicos pro neceſſitatibus Fratrum mediante pecunia ſolvendis? Ad quod

Reſpondeo: Modus in recurſu ad amicos ſpirituales vel Syndicos Apoſtolicos pro neceſſitatibus Fratrum mediante pecunia ſolvendis, obſervandus eſt ſequens:

1. Quod ille, qui recurrit, *debeat eſſe Superior*, quovis tandem nomine appelletur, utpote Miniſter, Cuſtos, Guardianus, Præſes, vel Vicarius in abſentia Guardiani, aut certe ſubditus ex Commiſſione Superioris expreſſa, vel probabiliter præſumta, vel in caſu, quo Superior notabiliter negligens eſſet in neceſſariis procurandis. *Marchant. in 4. cap. Regulæ.*

2. Quod ille, qui recurrit, neceſſario attendere debeat (idque ſive ſit Eleemoſyna pecuniaria legata, vel liberaliter oblata, vel petita) ut rei, pro qua recurrit, *habeat veram neceſſitatem, præteritam præ entem, vel imminentem, ſitque neceſſitas propria Fratrum, & ceſſent Eleemoſynæ indifferentes, de quibus alias ſolutio commode fieri poſſet, nec res hujusmodi procuranda, ſit commode mendicabilis*; Deficiente enim una ex his conditionibus, non licet aut Eleemoſynam pecuniariam petere, aut legatam vel oblatam acceptare, aut deponi permittere. *Ex quo ſequitur*, quod Fratres ſubditi tuta conſcientia non poſſint à Superiore petere aliquam rem mediante pecunia per amicum ſpiritualem procurandam, cujus non habent veram neceſſitatem, nec poſſint tali re mediante pecunia procurata uti, niſi in vera neceſſitate ejusdem rei; ſi enim Superior tuta conſcientia non poteſt mediante pecunia procurare aliquam rem, niſi in & pro vera ne-

ceſſi-

ceſſitate ſua & ſubditorum: ergo nec ſubditi tuta conſcientia poſſunt à Superiore petere procurationem alicujus rei mediante pecunia faciendam, niſi illa res ſit vere neceſſaria, nec poſſunt tali re ſic procurata uti tuta conſcientia, niſi in & pro vera neceſſitate.

3. Quod ille, qui recurrit, *caveat, ne ſcienter permittat plus deponi, quam neceſſitas, pro qua deponitur, exigat.* Quod ſi plus depoſitum fuerit, in reliquo nihil juris, aut uſus habeat ſine novo Donantis conſenſu; ſed quod ſuperfluit ad Donantem redit.

4. *Si neceſſitas per ipſum amicum ſpiritualem, ſeu dantem facile expediri poſſit, & ipſe ita velit, nullatenus recurrens in alias manus deponi permittat*; Si vero Dans voluerit deponere, ſeu per aliùm ſolutionem fieri, ſi habeat notitiam perſonæ fidelis, per quam neceſſitas expediatur, & velit illam impendere, nullatenus Fratres aliquem præſentent; *unde nec aliquem ad hunc effectum expreſſe ſecum ducant.*) Sin vero notitiam perſonæ non habeat, aut certe per aliam perſonam Fratribus magis familiarem, utpote Syndicum, neceſſitatem expediri velit, talis perſona præſentari & nominari poterit à Fratribus. Quod ſi neceſſitas tractum temporis habeat annexum, & per diverſas manus, pecuniæ tranſire debeant,

id fiat ex conſenſu expreſſo, vel interpretativo Donantis.

5. *Recurrens Frater Minor pro neceſſitatibus mediante pecunia ſolvendis, non tenetur determinate ſpecificare neceſſitates Fratrum*; ſi enim plures neceſſitates ſint, aut plurium neceſſitatum ſolutio apud Creditorem eundem ſit facienda, ſufficit plures neceſſitates in genere inſinuare, & rogare, ut ſatisfiat. *Marchant. cit.*

6. Si Eleemoſyna pecuniaria à Dante ſit determinata ad certam perſonam, vel ad certum locum, vel ad certam neceſſitatem, non poteſt à ſubſtituto, nec à Fratribus applicari alteri perſonæ, loco, vel neceſſitati, ſine expreſſo vel interpretativo conſenſu Dantis. *Hoc clare patet ex Declarationibus Pontificum.* Notandum tamen eſt, quod ut Eleemoſyna cenſeatur determinata ad hunc Conventum, non ſufficiat, quod à Fratribus talis Conventus petatur, ſed requiritur, quod pro talibus Fratribus petentibus expreſſe & præciſe donetur; Ratio eſt; quia (*ut bene docet Corduba*) Fratres non petunt Eleemoſynam, niſi ſecundum voluntatem Superiorum; & Dantes non intendunt dare Eleemoſynam, niſi ad intentionem petentium Fratrum, & Superiores non aliter volunt à Fratribus peti Eleemoſynas, niſi pro ſuo Conventu, vel ſi non indigeat, pro aliis Conventibus ejus-

ejusdem Provinciæ, mediante consensu Ministri Provincialis transmittendas. *Et ex his patet, quid dicendum de iis, qui frumentum, oleum, lanam, linum &c. in tanta abundantia mendicant, ut non tantum sibi sufficiant, sed etiam aliis Conventibus in satis magna Copia communicare possunt.* Respondetur enim, posse Guardianos, & Fratres de consensu expresso vel tacito Ministrorum, talia non solum pro se, sed etiam cum intentione aliis Conventibus communicandi, mendicare, & consequenter de consensu præfato communicare. Nec in hac parte, de Dantium intentione dubitandum est, aut scrupulose requirendum; quia illa sæpius dantur pro mercede laboris; Prædicationum, Confessionum, officiorum &c. atque ideo liberæ Superiorum dispositioni relinquntur. *Marchant. in caput. 4. Regulæ.*

7. Si quis amicus dicat Fratri Minori: paratus sum, vel volo in vestras necessitates expendere centum aureos, quandocunque indigueritis, tunc licet Fratri Minori acceptare hanc oblationem Eleemosynæ pecuniariæ; quia hoc modo nec pecuniam acceptat, nec ad illam recurrit, sed tantum gratam habet istam voluntatem, sine ulla obligatione. Si autem quidam amicus dicat Fratri Minori: *Ecce hic sunt centum aurei numerati, quos pro vestris necessitatibus assigno & offero*: Ad hanc voluntariam

oblationem non licet recurrere, niſi ſubſiſtente vera neceſſitate, & tunc nonniſi tanquam ad Eleemoſynam voluntariam.

8. *Quod Fratri Minori non liceat in via ſecum habere Burſarium, vel amicum ſpiritualem,* qui nomine Fratris Burſam gerat, & pecuniam adminiſtret, quia talis Burſarius eſſet vere interpoſita perſona Fratris, tam in receptione, quam in adminiſtratione pecuniæ contra Regulæ manifeſtam prohibitionem; licet tamen Fratri Minori, ſuppoſita vera neceſſitate præſenti, vel imminenti, ac poſitis omnibus conditionibus in priori quæſtione requiſitis ad recurſum, ac ſeclu-ſo ſcandalo, ſecum habere in via amicum ſpiritualem, ſive ſit Donans principalis, ſive ejus ſubſtitutus, qui nomine proprio, vel Donantis Eleemoſynas pecuniarias expendat, & ad quem, recurſum habeat, ita inſinuat *Clemens V. in Declaratione Regula, cap.* 4. *n.* 2. Et ratio clara eſt; ſi enim domi in Conventu, ſuppoſitis conditionibus requiſitis, licet recurrere ad amicum ſpiritualem pro ſolvendis neceſſitatibus Fratrum; cur hoc non liceret in via?

9. Non licet Fratribus per perſonas à ſe deputatas, vel aſſumptas, collectas pecuniarias procurare fieri, vel quascunque perſonas colligentes pro Fratribus pecuniariam Eleemoſynam comitari, multo minus per ſeipſos Eleemoſynas pecuniarias colligere.

gere. *Marchant cum communi.* Ratio eſt: quia etiamſi Fratres in re ita ſe gererent, ut in iſtis pecuniis nullum jus haberent, actus tamen ille ex genere ſuo male ſonat, & ſpeciem mali habet ex eo. 1. Quod pro accipienda pecunia à Fratribus præſentantur Donantibus perſonæ, non præhabita ſingulorum donantium voluntate. 2. Quod quamcunque ſummam pecuniariam indifferenter recipiant, ſeu deponi permittant. 3. Quod ratione comitivæ videantur aliquid in iſta pecunia prætendere, & collecta pecuniaria non tantum in neceſſitates Fratrum, fieri putetur. 4. Quod proteſtationes debitæ, fieri non poſſint. Ab illis itaque omnino eſt cavendum. Unde etiam *Clemens V. cap.* 4. ait: *Quo circa quæſtus omnis pecuniæ, ac oblationum pecuniarum receptio, in Eccleſiis, vel alibi, Cippi, vel trunci ordinati ad offerentium vel donantium pecunias reponendas, nec non quicunque alius recurſus ad pecunias, ſeu habentes ipſas, qui per Declarationem prædictam* (ſcilicet Nicolai III.) *non conceditur, hæc, inquam, omnia ſunt eis ſimpliciter interdicta.* Ex quo infertur, etiam Cippos, truncos, oblationes pecuniarum & collectiones, eſſe *ab Eccleſiis noſtris* removendas; etſi enim non ſint pro nobis, nec nullo noſtro interventu fiant, tamen eoquod in locis noſtris etiam pro Confraternitatibus fiant, ſcandalizare plures poſ-

ſunt,

sunt, à quo cavere tenemur. *Ita Marchant in cap. 4. Reg.*

10. Quando Fratres Minores per loca, collectas seu mendicationes rerum, quibus in specie utuntur, ut Candelarum, Butyri &c. faciunt, comitantibus eos viris sæcularibus, ad onera portanda, vel domos demonstrandas, non licet Fratribus consentire, ut aliqui, qui res in specie non habent, pecunias viris comitantibus committant ad res dictas emendas, nisi res in ista quantitate esset omnino necessaria, ut ad illam mediante pecunia, recursus fieri deberet; in quo casu liceret Fratri mendicanti dicere, se Candelas, Butyrum &c. non pecunias mendicare; in potestate autem donantis esse, quovis modo ei providere, & per quemcunque vellet; tunc si persona bene informata alteri committeret, non maculantur Fratres, si aliunde omnis materia scandali tollatur. Quare etiam Fratri mendicanti liceret, rogare offerentem, ut viro se comitanti pro labore solvat; modo bene informetur, quod sit pro labore viri comitantis, & non pro Fratribus. Ratio est: quia, ut suppono, necessarium est viro solvere pro labore; ergo etiam ad offerentem amicum pro solutione recurrere. *Marchant. cit.*

11. Non licet Fratribus Minoribus mutuare pecuniam cum obligatione Juridica satis-

ſatisfaciendi, ut expreſſe declaravit *Nicolaus III. art.* 4. licet tamen occurrente neceſſitate, ceſſantibus aliis Eleemoſynis pecuniariis, Fratri Minori amicum rogare, ut velit rem occurrentem neceſſariam interim ſolvere, & quod velit fideliter procurare, ut pecunia æquivalens ab alio amico ſpirituali ei refundatur. Ita *Nicolaus III. cit.* quia eſt *duplex* quaſi recurſus ad amicos ſpirituales, qui in neceſſitate eſt licitus; *Primus* ad ſolutionem anticipatam rei; *Secundus* ad ſolutionem anticipatæ ſolutionis.

12. Fratres Minores in recurſu ad amicos ſpirituales pro procuranda neceſſitatum ſuarum ſolutione pecuniaria, debent corde, verbo, ſignis, & omnibus aliis circumſtantiis oſtendere, ſe in dicta pecunia nihil omnino juris habere, & hoc etiam amicis ſpiritualibus & Syndicis Apoſtolicis, qua poterunt, honeſtate, ſignificent; & ſemper humiliter amore Dei rogent amicos ſpirituales & Syndicos Apoſtolicos, ut velint ſuis neceſſitatibus per ſolutionem pecuniariam providere. Nec Fratres contra amicos ſpirituales, aut Syndicos Apoſtolicos, *in judicio vel extra, actionem, proſecutionem, aut aliquod jus inſtituere poſſunt, qualitercunque in commiſſione & adminiſtratione Eleemoſynarum pecuniariarum ſe habeant; licet tamen Fratribus ſuas neceſſitates inſinuare ac ſpecificare,*

vel

vel exponere amicis spiritualibus & Syndicis Apostolicis, ac eos rogare, ut solvant; possunt etiam eos exhortari, ac inducere, quod fideliter in re commissa se habeant, & animæ suæ saluti in commissa sibi executione provideant; ita tamen, quod ab omni ejusdem pecuniæ administratione seu dispensatione, & contra prædictas personas actione, seu prosecutione Fratres abstineant omni modo. Ita Nicolaus III. *in sua declaratione art.* 4.

Ex hujus Capituli quarti Regulæ Expositione patet, quod in hoc quarto Capitulo contineantur *duo præcepta* sub peccato mortali obligantia; *Primum* est; quod Fratres nullo modo Denarios vel pecuniam recipiant per se, vel interpositam personam. *Secundum* est; quod Ministri & Custodes pro necessitatibus Fratrum sublevandis teneantur per amicos spirituales sollicitam curam gerere. Jam sequitur in Regula.

Ca-

Capitulum quintum.

De modo laborandi.

Fratres illi, quibus gratiam dedit Dominus laborandi, laborent fideliter & devote, ita, quod excluso otio animæ inimico, ſanctæ Orationis & Devotionis ſpiritum non extinquant, cui debent cætera temporalia deſervire.

QUÆSTIO I.

An ſit aliquod ſpeciale præceptum in Regula, laborandi opere manuali?

NOtandum, quod S. P. N. Franciſcus in hoc Capitulo commendet ſuis Fratribus laborem ad excludendum otium animæ inimicum, & ideo dixit: *Fratres illi, quibus gratiam dedit Dominus laborandi, laborent fideliter & devote &c. Per gratiam laborandi*, intelligit *S. Bonaventura in hoc caput Regulæ*, vires corporis, vel habitum artis acquiſitum, & habilitatem, etiam artem acquirendi. Et quia quidam habent gratiam

tiam etiam spiritualiter laborandi, quidam corporaliter, omnibus dans Regulam Generalem, vult S. P. N. Franciscus, ut quisque gratia sibi data utatur. Quia vero in hoc Capitulo præcipue agitur de labore corporali seu manuali, hinc inquiritur, an sit speciale præceptum Regulæ, laborandi corporaliter? Ad quod

Respondeo: Nullum est præceptum speciale in Regula, laborandi manibus. Ratio est. 1. Quia hujus præcepti non facit mentionem *Nicolaus III.* nec *Clemens V. in suis Declarationibus.* 2. Quia si hoc esset præceptum, omnes obligaret; sed *Nicolaus III. in sua Declaratione art.* 8. Eximit à labore manuali, vacantes litteris, seu studiis, ac Prædicationibus, item contemplativos & orationi notabiliter addictos, item divinis officiis, & Ministeriis impeditos: Ergo non est *præceptum speciale Regulæ laborandi corporaliter*; sed est præceptum divinum naturale, in quantum otiositatem excludit; unde non plus obligat Fratrem Minorem, quam alium Christianum; quia enim otium est pulvinar diaboli, & multam malitiam docuit otiositas; hinc jure naturali & divini, quilibet tenetur vitare otium; unde Fratres, qui desidiose vel otiose, vivunt, juxta rationem otii & desidiæ, peccant, & frequenter in peccata gravissima dilabuntur. Ex his

Infer-

Infertur 1. Quod Fratres, ut bene laborent, debeant laborare *fideliter*, &, *devote*, Fideliter *quoad proximum*, ut ei fidem ſervent, in cujus gratiam laborant; & devote, *quoad Deum*, ut in laborando mentem ſuam elevent ad Deum per bonam intentionem, ex amore ejusdem procedentem, & in Executione operis ſeu laboris ſervent diſcretionem & modeſtiam, atque ſilentium, ne in ſeipſis ſpiritum orationis & devotionis extinquant, cui debent cætera temporalia deſervire. Magnum igitur vitium eſt, propter labores corporales, aut etiam ſpirituales, negligere opus Dei; Novit enim fidelis ſervus & prudens nunc Mariæ, nunc Marthæ officio, Domino miniſtrare; unde nullus vel ſtudio, vel alicui Exercitio ſic ſe dare debet, ut tamen Horis competentibus, orationi tam Vocali, quam mentali non inſtet, juxta Exemplum Chriſti, qui poſtquam de die prædicaverat, pernoctabat in Oratione Dei. Jam ſequitur in Regula:

De mercede vero laboris pro ſe, & ſuis Fratribus corporis neceſſaria recipiant, præter Denarios vel pecuniam, & hoc humiliter, ſicut decet ſervos Dei, & paupertatis ſanctiſſimæ Sectatores.

QUÆSTIO II.

Quæ corporis neceſſaria Fratres Minores pro mercede laboris recipere poſſint?

NOtandum, melius & Regulæ conformius eſſe, labore proprio neceſſaria conquirere, quam oſtiatim mendicare juxta illud *Pſalm.* 127. *Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & bene tibi erit*, & juxta Exemplum Apoſtolorum, & Antiquorum Patrum, & ipſius S. P. N. Franciſci. Porro Fratribus Minoribus non tantum pro labore corporali, ſed etiam ſpirituali licet recipere, tanquam ſtipendium, corporis neceſſaria juxta illud 1. *Cor.* 9. *Neſcitis, quoniam qui in ſacrario operantur, quæ de ſacrario ſunt, edunt, & qui Altari deſerviunt, cum Altari participant? ita & Dominus ordinavit, qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere.* Jam ad Quæſtionem

Reſpondeo: Fratres Minores pro mercede laboris poſſunt recipere victum, veſtitum, infirmorum neceſſitates, habitationem congruam Fratrum, proviſionem eorum, quæ ad ſtatus ſui officia peragenda, neceſſaria ſunt. Patet ex terminis neceſſitatis corporalis; non tamen pro mercede la-

laboris poſſunt recipere *Denarius vel pecuniam*; nam Regula addit: *præter Denarios vel pecuniam*, in quibus verbis tamen non continetur ſpeciale præceptum ultra præceptum Capituli quarti Regulæ. *Marchant in cap. 5. Reg.* Ex his

Infertur 1. Quod Fratres Minores non poſſint paciſci Pactione Civili ſeu Politica de mercede ſui laboris, ſive corporalis, ſive ſpiritualis, ſicuti manifeſte indicat S. P. N. Franciſcus per addita ſequentia verba: *Et hoc humiliter, ſicut decet ſervos Dei, & paupertatis ſanctiſſimæ Sectatores*; quaſi diceret: Non Jure aliquo Politico, velut ex debito mercedem recipiant, ſed humiliter per modum Eleemoſynæ. Ratio vero eſt; quia Fratres Minores ſunt incapaces omnis Juris Politici ad quamcunque rem: ergo & ad mercedem. Poſſunt tamen Fratres Minores humiliter petere, quod jure naturali debetur, in mercedem, absque obligatione Civili: quia juxta S. Scripturam: *Dignus eſt operarius mercede ſua*; & quamvis Frater Minor non ſit capax obligationis mutuæ; ſæcularis tamen jure naturali divino obligatur mercedem pauperis non defraudare.

Infertur 2. Ad pecunias datas pro Miſſis, Concionibus, Officiis divinis, ſepulturis &c. pro Fratrum neceſſitatibus, vel oblatis pro laboribus corporalibus, Fratres non poſſe re-

recurrere, niſi eo modo, quo diximus in præcedenti Capitulo licere recurrere ad amicos ſpirituales. Ubi advertendum, Syndicos Apoſtolicos non poſſe exigere in Judicio, quæ pro Miſſis, Sepulturis, Exequiis &c. jure communi conſtituta ſunt, *niſi talia vi teſtamenti Fratribus legata eſſent.* Ratio eſt: quia Fratres Minores ſunt incapaces talis juris; ſed talia modis ſuæ Regulæ congruis per modum tantum Eleemoſynæ recipere poſſunt. Accedit, quia talium ſtipendiorum pro celebratis Miſſis, Officiis divinis &c. debitorum, debitores ſunt adhuc Domini: ergo nondum devoluta ſunt in dominium Papæ aut Romanæ Eccleſiæ; conſequenter nec Syndicus Apoſtolicus ea exigere poteſt in Judicio. Idem dicendum de vino, frumento, pecunia, &c. quæ pro laboribus annuis ſunt à Principibus, vel Civitatibus conſtituta Fratribus Minoribus. Dictum eſt: *niſi talia teſtamento legata eſſent*; Hæc enim Papa, ut communis Pater pauperum mandat per Syndicos Apoſtolicos requiri, ne Defunctorum piæ intentiones defraudentur; tunc autem Syndicus cenſetur requirere nomine Papæ & non nomine Fratrum.

Infertur 3. Quod Syndicus Apoſtolicus poſſit libros, imagines, picturas & ſimilia à Fratribus elaborata vendere & eorum pretium

tium in neceſſitates Fratrum expendere; quia talia à Fratribus elaborata cedunt in dominium Papæ. Quare etiam licet Fratribus ſimilia elaborare, ut diſtrahantur, & eorum pretium in ſuas neceſſitates convertatur. *Marchant cit.* qui addit *dubio tertio*, non licere curare emi aliquam materiam, ut in illa Fratres operentur, & demum per Syndicum artefacta pretio divendantur, quia intervenit quoddam genus negotiationis contra puritatem vitæ Fratrum Minorum. Denique pro Habitibus Ordinis, in quibus ſæculares defuncti quandoque ex devotione ſepeliuntur, naturali gratitudine, nullo æſtimato pretio, licet recipere compenſationem. In his porro omnibus, quæ ſupradicta ſunt, cavendi ſunt abuſus eorum, qui cum ſæcularibus paciſcuntur pro Miſſis celebrandis, qui contractus diverſos faciunt vendendo, emendo, contrahendo &c. ratione laborum vel operarum ſine timore Dei, & Regulæ conſideratione, & juxta materiæ, aut ſcandali qualitatem, plurimis peccatis mortalibus ſe intricant. Ita *Marchant cit. in cap.* 5. *Regulæ in fine.*

Ex hujus Capituli quinti Regulæ Expoſitione patet, quod in hoc quinto Capitulo *non contineatur aliquod præceptum novum*; ſiquidem præceptum non recipiendi Denarios vel pecuniam pro mercede laboris, jam con-

tinetur in quarto Regula Capitulo. Quare omnia in hoc quinto Capitulo contenta, ſunt bona Conſilia, & Admonitiones ad bonum faciendum, & malum fugiendum, præſertim, *ut Fratres fideliter, & devote laborent*, ita quod excluſo otio animæ inimico, ſanctæ Orationis & Devotionis ſpiritum non extinquant. Jam ſequitur in Regula:

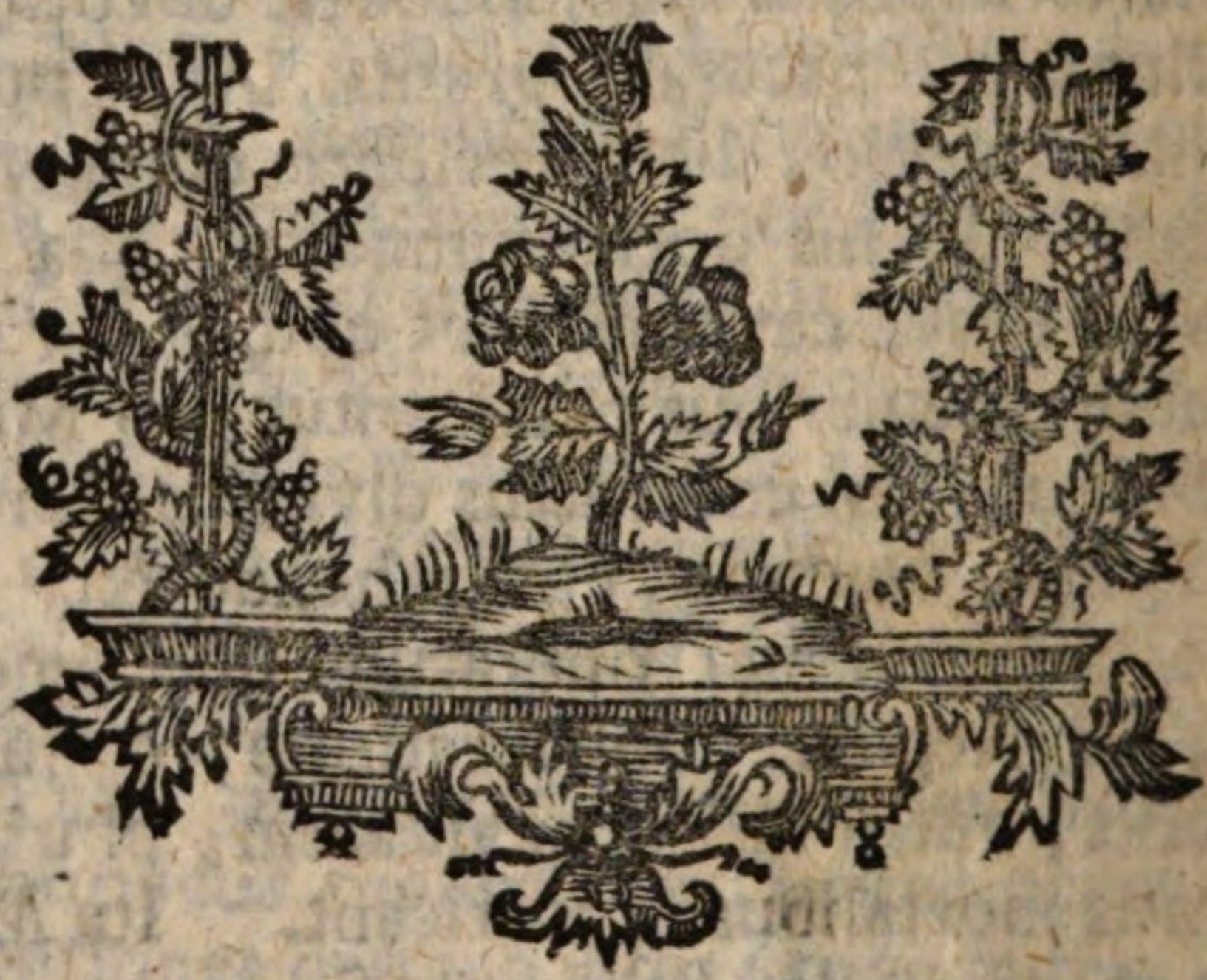

Ca-

Capitulum ſextum.

Quod Fratres ſibi nihil appropient, & de Eleemoſyna petenda, & de Fratribus infirmis.

Fratres nihil ſibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem.

QUÆSTIO I.

An Fratres Minores nec in communi, nec in particulari poſſint ſibi appropriare aliquam rem, aut ejus uſum?

NOtandum. 1. Paupertatem Fratrum Minorum definiri, quod ſit *realis abdicatio omnis Juris Politici cujuscunque rei temporalis, tam quoad rem ipſam, quam quoad ejus uſum, tam in particulari, quam in communi,*

propter Deum. Dicitur 1. *Realis abdicatio*, ad excludendam ſolius ſpiritus, ſeu affectus paupertatem. Dicitur 2. *Omnis Juris Politici*, ad excludendum *Jus Naturæ ſuæ Poli*, quo quilibet homo poteſt & tenetur uti rebus neceſſariis ad Conſervationem ſuæ vitæ. Huic Frater Minor non poteſt renuntiare; quia eſt Jus Divinum naturale obligans omnem hominem. Dicitur 3. *Cujuscunique rei temporalis*; quia Frater Minor eſt capax Juris Rei Spiritualis & bonum Spiritualium, Meritorum, Bonorum Operum, Indulgentiarum, &c. Item Frater Minor retinet jus in ſuam vitam & membra, in ſuum honorem & famam, in ſcientias ſuas & artes; *juxta noſtrum Kerckhove in Statut. Gen. cap.* 3. §. 5, *num*, 11. Probabile eſt, quod Religioſus ſit ſuorum propria manu ſcriptorum Dominus, ac de iisdem ad libitum diſponere poſſit; & ſi Superior hoc ei prohibeat, peccabit Religioſus contra faciendo, non quidem contra paupertatem, ſed contra obedientiam. Dicitur 4. *Tam quoad rem ipſam, quam quoad rei uſum*; ſiquidem *Nicolaus III. in Declaratione Regulæ art.* 2. ait, *in rebus temporalibus conſiderari poſſe proprietatem* (quæ eſt jus, ſeu poteſtas libera, qua quis de re ſua poteſt diſponere ad libitum & commodum proprium, vendendo, donando &c.) *Poſſeſſionem* (quæ eſt detentio rei, corporis, animi, & juris Adminiculo) *Uſum-*

Uſumfructus (qui eſt jus utendi & fruendi re aliena, ſalva rei ſubſtantia) *jus utendi* (ſeu uſum juris, qui eſt jus utendi re aliena, ſalva ejus ſubſtantia) *Et ſimplicem facti uſum* (qui eſt actualis uſurpatio rei alienæ de licentia Domini, qui poteſt eam ad libitum revocare nec juridicam defenſionem habet, nec repetitionem) & *ultimo*, nimirum ſimplici uſu facti, *tanquam neceſſario egeat, licet primis carere poſſit vita mortalium, nulla prorſus poteſt eſſe profeſſio, quæ à ſe uſum neceſſariæ ſuſtentationis excludat.* Dicitur 5. *Tam in particulari, quam in communi*, ut excludatur paupertas aliorum Religioſorum, quæ in communi jus & dominium rerum, tam in ſe, quam earum uſu ſibi acquirere poteſt & acquirit. Dicitur 6. *Propter Deum*, ut excludatur paupertas involuntaria hominum hujus ſæculi, qui vel ex caſu, vel negligentia & pigritia propria, vel ex malitia & malignitate aliorum &c. nihil habent, & poſſident.

Notandum 2. Hanc paupertatem Fratrum Minorum modo explicatam eſſe *in Evangelio à Chriſto & Apoſtolis practicatam.* Ita *Nicolaus III. in Declaratione Regulæ art.* 2. ubi decernit: *Dicimus, quod abdicatio proprietatis hujusmodi omnium rerum, tam in ſpeciali, quam etiam in communi, propter Deum, meritoria eſt, & ſancta, quam & Chriſtus viam perfectionis oſtendens verbo docuit, & Exemplo firmavit.*

Nec quisquam ex his insurgat erroneè, quod taliter propter Deum proprietatem omnium abdicantes, tanquam homicidæ sui, vel tentatores Dei, vivendi discrimini se committant; sic enim seipsos committunt Divinæ Providentiæ in vivendo, ut viam non contemnant Provisionis humanæ; quin vel de his, quæ offerentur liberaliter, vel de his, quæ mendicantur humiliter, vel de his, quæ conquiruntur per laboritium, sustententur, qui triplex vivendi modus providetur in Regula expresse. Quam Declarationem Nicolai III. sicut & Clementis V. (*post Joannem XXII. qui fuit eis contrarius in aliquibus non pertinentibus ad fidem aut mores totius Ecclesiæ*) confirmârunt Martinus V. Paulus IV. Eugenius IV. Nicolaus V. Gregorius XIII. & Alexander VI. & derogârunt Constitutioni extravaganti Joannis XXII. *Ad Conditorem Canonum*, & aliis extravagantibus materiam prædictam concernentibus, uti attestatur noster *P. Henrix Summæ Theologicæ parte* 3. *tract.* 2. *disp.* 4. *quæst.* 3. *num.* 49. His notatis

Respondeo: Fratres Minores nec in communi, nec in particulari possunt habere ullum jus, dominium, proprietatem, possessionem, usumfructus, aut usum juris, rei alicujus temporalis, sed tantum simplicem facti usum, dependentem semper à libera voluntate Domini concedentis ipsis usum rei ad nutum revocabilem. Hinc nullus Frater Minor de ulla re temporali totius mundi cum veritate, & proprie potest dicere:

Hæc

Hæc res eſt mea in particulari, vel in communi; cum in nulla re temporali ullum jus, nec ad rem temporalem, ullum jus habeat. Ita declaravit *Nicolaus III. Articulo* 2. *& Clemens V. in cap.* 5. *ſuarum Declarationum ſuper Regulam.* Nec obſtat, quod aliqui auſi ſint dicere, ſimpliccm uſum facti non eſſe ſeparabilem à dominio, vel jure &c. Siquidem uſus ſimplex facti, ſeu uſus rei dependens à libera voluntate Domini, & ad nutum revocabilis, eſt ſeparabilis, imo eſt actu ſeparatus in Fatribus Minoribus ab omni Dominio, Proprietate, Poſſeſſione, Jure Civili, Uſufructus, & uſu juris, etiam in rebus unico actu conſumptibilibus. Ratio eſt 1. *Quia Nicolaus III. & Clemens V. citati hoc declaraverunt.* 2. quia Religioſi ſolemniter Profeſſi cujuscunque Religionis, in particulari non habent Dominium, aut Jus Civile, aut uſum juris in cibos, quos manducant, in potum, quem bibunt, in veſtes, quibus induuntur, &c. Sed habent harum rerum ſimplicem facti uſum dependentem à libera voluntate ſuorum Prælatorum ad nutum revocabilem; idem eſt de ſervis proprie dictis, qui utuntur cibis & veſtimentis à ſuis Dominis conceſſis ſine ullo Jure Civili in illa. Sic etiam Fratres Minores utuntur cibis, veſtimentis &c. de licentia & libera voluntate Dominorum offerentium, quæ tamen ab his ad nutum eſt re-

revocabilis, quamdiu tales res non ſunt conſumptæ. 3. Quia Dominium, Proprietas, Uſus juris &c. in ſua eſſentia dicunt jus independens & irrevocabile ab alio; nam ſunt poteſtas libera diſponendi de re aliqua, vel ea utendi, ad proprium libitum & commodum, ſine reſpectu aut dependentia ad alienam voluntatem, nec eſt ad nutum revocabilis; & inſuper includit duo, nimirum poſſe defendere rem civiliter contra quemcunque invaſorem, & poſſe rem in Judicio & extra Judicium repetere à detentore; atqui ſimplex facti uſus eſt actualis uſurpatio rei alienæ, dependens ab aliena voluntate, ſcilicet Domini ad cujus nutum eſt revocabilis, nec habet annexam Juridicam Defenſionem, aut Repetitionem; Ego uſus ſimplex facti eſt ſeparabilis, & actu ſeparatus à Dominio, Proprietate, Uſu juris &c. In Fratribus Minoribus, qui utuntur rebus nullam ex ſe, & per ſe in illis ſibi vendicantes aut defenſionem Juridicam & Civilem, aut ſimilem repetitionem; licite autem utuntur, quia de licentia & voluntate Domini utuntur ad nutum revocabili, quousque res conſumpta fuerit. Ex his

Infertur 1. Quod Dominium rerum, quarum ſimplicem facti uſum Fratres Minores poſſunt habere, ſicut in earum Proprietas, Uſus juris &c. ſit vel penes Dantem, ſive con-

concedentem, si sibi dominium &c. reservaverit, vel si à se abdicaverit, est penes Papam, & Ecclesiam Romanam; sicuti declaravit *Nicolaus III. art.* 3. Ubi non tantum de utensilibus, libris, mobilibus &c. sed etiam de locis emptis, oblatis &c. distincte exemplificat, si secus donantes, aut offerentes non exprimant; imo ubi etiam Donantes aliud expresserunt quoad domos & loca habitationis Fratrum, nihilominus Papa assumit in se Dominium & Proprietatem Ecclesiæ, Oratorii, & Cæmeterii. *Ita Nicolaus III. cit.*

Infertur 2. Quod Fratres Minores possint licite & valide habere *Privilegia Spiritualia, vel quasi spiritualia*, quæ bona temporalia non contingunt. Ratio est; quia virtus paupertatis abnegat tantum possessionem bonorum temporalium, ut ex Evangelio constat; nam etiam Christus Apostolis similia Privilegia largitus est, qui eos & prædicare, & baptizare, & infirmitates curare, & à peccatis absolvere, in universum orbem misit. Ex quo sequitur, quod Fratres Minores possint habere sequentia Privilegia spiritualia, nimirum, jurisdictionem ad Prædicandum, ad Confessiones audiendas, Sacramenta administranda, & Indulgentias lucrandas, ad exemptionem ab Ordinariorum potestate; item quod possint habere Privilegia sepulturarum, habendi Ecclesias,

Cam-

Campanas, Oratoria, Cæmeteria, &c. Item quod in Eccleſiis ſuis in diebus Dominicis & Feſtivis ſæculares Miſſam audire poſſint; item, quod ipſorum Eccleſiæ & Monaſteria gaudeant Jure Aſyli; item quod Fratres non teneantur ſolvere gabellas &c. Item quod in certis locis poſſint Eleemoſynas colligere, Prædicare &c. Siquidem Fratres Minores communicant in Privilegiis Spiritualibus cum omnibus aliis Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, modo Profeſſioni Regularis obſervantiæ non ſint contraria. Ita expreſſe conceſſit Clemens VII. Bulla: *Dum fructus uberes.* Similiter Fratres minores retinent jus & dominium in ſuam famam, honorem &c.

QUÆ-

QUÆSTIO II.

Quarum rerum uſum ſimplicem facti poſſint habere Fratres Minores, & an in ſimplici uſu facti poſſit eſſe Proprietas; Item ad quem Arctum uſum rerum Fratres Minores teneantur?

Notandum 1. Quod Fratribus Minoribus per Regulam expreſſe prohibitus ſit uſus *quinque rerum.* 1. Abſolute & ſine Exceptione *Denariorum & Pecuniæ*, ex Capitulo 4. Regulæ. 2. *Uſus Calceamentorum* extra neceſſitatem. 3. *Uſus Veſtimentorum Pretioſorum.* 4. *Uſus equorum* extra caſum manifeſtæ neceſſitatis, & 5. *Uſus Procuratorum ad pecunias*; ſiquidem ex Capitulo 4. Regulæ Fratres non poſſunt recipere pecunias per ſe, vel per *interpoſitam perſonam*, hoc eſt, *Procuratorem* &c.

Notandum 2. Ex Declarationibus Pontificum *alia quinque deducuntur Fratres Minores obligantia ſub peccato mortali*, in uſu, & ſpectantibus ad paupertatem. *Primum eſt*, de non habendis & non utendis redditibus annuis. *Secundum eſt*, de non aſſiſtendo in Curiis & Proceſſibus. *Tertium eſt*, de non ha-

habendis Eccleſiis valde magnis, & Exceſſivis, nec habendis Vaſis, aut Paramentis Eccleſiaſticis pretioſis vel ſuperfluis. *Quartum eſt*, de non acceptandis aut habendis hortis ſuperfluis, de non habendis Granariis, aut Cellariis ſine evidenti neceſſitate, de non habendis Agris, Vineis, Pratis, domibus, &c. extra Conventus, vel Reſidentias ſuas, de non ædificandis aut admittendis ædificiis ſumptuoſis. *Quintum eſt*, de non acceptandis Hæreditatibus aut Teſtamentorum Executionibus. Ita *Clemens V. in Declaratione Regulæ, Capit.* 5. *& ſeqq.* Quæ *quinque* non ex præcepto Pontificio, ſed ex circumſtantiis & adjacentibus Regulæ prohibentur; quia vel eſſentiæ ſtatus Fratrum Minorum contradicunt, vel ſcandalum generare nata ſunt contra paupertatem, vel modos in Regula expreſſos: ac *Primo* quidem *redditus*, *annui*, *Granaria*, & *Cellaria*, providentiam certam in futurum habent contra ſtatum Ordinis Fratrum Minorum, & Capitulum ſextum Regulæ. *Secundo aſſiſtere in Curiis*, & *Proceſſibus* jus quoddam, & Repetitionem Juridicam dicit contra paupertatem. *Tertio habere Eccleſias exceſſivas*, *Vaſa & Paramenta pretioſa*, ædificia ſumptuoſa, hortos ſuperfluos &c. Altiſſimæ paupertati contrariatur, & ſuperfluitatem, curioſitatem, ac pretioſitatem (quæ ſunt contra Regulam) includit.

De-

Denique acceptare hæreditates, & teſtamentorum Executiones, dicit Jus politicum ac pecuniæ nonnullam diſpoſitionem ordinarie habet, quæ utique ſunt contra Regulam, & Paupertatem Fratrum Minorum.

Notandum 3. Uſum pauperem, & arctum, vel non Pauperem, non includi in Eſſentia Paupertatis. Ita expreſſe declaravit *Clemens V. in Declaratione Regulæ, cap.* 11. dum ait: *Dicere autem, ſicuti aliqui aſſerere probibentur, uſum pauperem includi, vel non includi ſub voto Evangelicæ Paupertatis, præſumptuoſum & temerarium judicamus.* Uſus tamen Pauper multum confert ad Perfectionem & Decorem Evangelicæ Paupertatis. Quare Eſſentiali Paupertati, Regula Fratrum Minorum nonnullos Arctos Uſus addidit ſub præcepto. Cum autem tempore Clementis V. multum diſputaretur inter Fratres, de Obligatione, vel non Obligatione ad Arctos & pauperes Uſus, *Clemens V. præfatus, in Declaratione Regulæ, cap.* 11. Hanc diſputationem & dubitationem Fratrum reſolvit ſequentibus formalibus: *Valentes itaque Nos Conſcientiarum dictorum Fratrum providere quieti, & bis altercationibus finem dare, declarando dicimus, quod Fratres Minores ex Profeſſione ſuæ Regulæ ſpecialiter obligentur ad Arctos Uſus ſeu Pauperes, qui in ipſorum regula continentur, & eo Obligationis modo, ſub quo continet, ſeu ponit Regula dictos uſus* &c. In reliquis vero

in Regula non expreſſis, uſus moderatus rerum, tam ad vitæ ſuſtentationem, quam ad Officiorum ſtatus ſui Executionem neceſſariarum, ſecundum Regulam conceſſus eſt Fratribus juxta *Declarationem Nicolai III. art.* 2. ubi dicit: *Quin imo neceſſariarum rerum tam ad vitæ ſuſtentationem, quam ad Officiorum ſui ſtatus Executionem (excepto, quod de pecunia infra ſubjungitur) moderatus Uſus ſecundum eorum Regulam, & veritatem omnimodam conceſſus eſt Fratribus, quibus rebus Fratres licite uti poſſunt.* Et quia moderatio uſus attendi debet juxta qualitatem perſonarum, varietatem locorum & temporum, conditiones, & alios occurrentes circumſtantias, ſuperfluitas, curioſitas, vel pretioſitas faciliter nequit diſcerni; Hinc per ſubditos non poteſt, nec debet judicari, aut diſcerni, ſed per Miniſtros, Cuſtodes, Guardianos, vel eos, quibus ab illis committitur, qui de talibus ſecundum conſcientias eorum obligantur diſcrete judicare & diſponere. Quod ſi in quibusdam locis Fratrum, aut Conventibus, ſit ſuperfluitas, pretioſitas aut curioſitas rerum, ex eis non vitiantur Fratres, niſi ſolum conſentientes, vel inducentes, vel ſi ad eorum Officium pertinet, vel quicunque alii, ſi poſſint commode reſiſtere, vel legitime non reſiſtentes; non autem alii, qui dictis rebus utuntur ob aliquam neceſſitatem, vel ſcandali evitationem;

nem; *Et propterea*, ai *S. Bernardinus in ſua Epiſtola* §. 4. *Clemens V. licet decreverit ædificia nimis ſumptuoſa non convenire ſtatui Fratrum Minorum, tamen præcepit ſub pœna Excommunicationis, quod dicta loca Fratres non relinquerent abſque Sedis Apoſtolicæ licentia ſpeciali.* Jam ad Quæſtionem

Reſpondeo: *Fratres Minores poſſunt habere Moderatum Uſum ſimplicem facti omnium rerum neceſſariarum de libera Domini Uſum concedentis voluntate, & de ſuorum Superiorum rationabili & voluntario conſenſu, exceptis illis decem rebus, in Notando* 1. & 2. *adductis, & expreſſis.* Ità declaraverunt *Nicolaus III. exiit, qui ſeminat*; & *Clemens V. Exivi de Paradiſo.* Dictum eſt: *de ſuorum Superiorum rationabili & voluntario conſenſu*; Siquidem dicendum, quod *etiam in ſimplici facti Uſu alicujus rei poſſit committi peccatum proprietatis*, nimirum, quando Dominus retinens Dominium ſuæ rei, ejus tamen uſum concedit Fratri Minori, & Frater Minor utitur tali re ſine licentia ſui Superioris, vel eam conſumit, deſtruit, vel edonat ſine licentia ſui Superioris, talis Frater Minor committit peccatum proprietatis. Ratio eſt: quia peccatum proprietatis conſiſtit in eo, quod Religioſus aliquam rem accipiat, retineat, alienet, donet, conſumat &c. contra voluntatem Superioris vel ſine licentia Superioris; atqui: ergo. Ubi *Herincx parte* 3. *Summæ*

Theol. tract. 4. *disp.* 5. *quæst.* 9. *num.* 85. Notat, quod peccatum proprietatis in Religioso *ordinarie* sit etiam peccatum furti; tamen si concedens Religioso usum rei, velit retinere Dominium, & Religiosus utatur tali re sine licentia Superioris sui, Religiosus committit peccatum Proprietatis, non vero furtum, quia talem rem usurpat non invito, sed volente Domino: Econtra si Religiosus consentiente suo Superiore, usurparet res alienas invito Domino, committeret furtum, & tamen non esset Proprietarius. Denique si Religiosus cum licentia sui Superioris uteretur rebus, quarum usum Dominus ipsi concessit, ad Usus Vanos & superfluos, talis Religiosus peccaret quidem contra votum paupertatis, quæ superfluitatem prohibet, non tamen committeret furtum, nec peccatum Proprietatis; quia licentia à Superiore concessa ad utendum rebus superfluis, non est quidem rationabilis, & licita; attamen est valida. Iita *Herincx loco citato*, *num.* 94. Ex his

Infertur, Quod totus Ordo Fratrum Minorum, certo, indeterminate, & irrevocabiliter non possit alicui Fratri Minori concedere usum alicujus rei, multo minus recursum ad pecuniam; quia talis modus dicit quandam Proprietatem & Jus utendi, quod plane repugnat statui Fratrum Minorum. Imo nullus Superior in Ordine Minorum po-

poteſt indeterminate & indiſtincte permittere alicui Fratri Uſum librorum, Utenſilium &c. aut recurſum ad Eleemoſynas pecuniarias, etiamſi id revocabiliter faceret. *Marchant cit.* Ratio eſt: quia exponeret ſubditum manifeſto periculo, peccandi mortaliter, eſſetque occaſio propinqua multarum transgreſſionum &c. *Et hæc fuit cauſa totalis pene ruinæ in Religione noſtra, dum Superiores cuilibet Fratri ſuam particularem proviſionem reliquerunt.* Poſſunt tamen Superiores alicui Fratri determinate, & revocabiliter concedere Uſum determinatum librorum, utenſibilium aliquorum, imo & permittere recurſum in neceſſitate ad pecuniam pro certa, & determinata neceſſitate; ipſius Fratris depoſitam, ſervatis moderaminibus Regulæ & Declarationum Papalium; quia hoc in Regula non prohibetur expreſſe. *Sed non expedit bono Religionis, Superiores talia concedere;* quia in omni Religione bene reformata, communitas omnium rerum eſt quaſi quoddam vinculum totius Religionis, & fundamentum Paupertatis ac Regularis obſervantiæ; unde S. P. N. Franciſcus noluit Fratres ſuos alicujus rei uſum peculiare habere, præter neceſſaria veſtimenta & Breviarium. *Marchant. cit.*

QUÆSTIO III.

An Fratribus Minoribus liceat emere, vendere, commutare, mutuare, donare, &c.?

NOtandum, pro Regula Generali, quod omnis actus in contractibus, qui nullam dicit obligationem Civilem, Proprietatem, aut pecuniæ usum, Fratribus Minoribus licitus sit. Sic igitur in Emptione. 1. Licet sine obligatione ulla Civili, pretium æstimare, & de pretio, naturali Judicio, convenire. 2. Licet fidelitate naturali se obligare ad procurandam per licita media solutionem. 3. Licet per personas idoneas solutionem actu procurare, servatis Conditionibus ad recursum per amicos spirituales faciendum necessariis. *Non licet vero.* 1. Se ad rei pretium solvendum Civiliter obligare. 2. Non licet rei proprietatem vel dominium per talem contractum acquirere, sed tantum nudum simplicem facti Usum. 3. Non licet per se, vel per alium sua Auctoritate solutionem facere. Jam ad Quæstionem

Respondeo 1. *Non licet Fratribus Minoribus, in rigore emere.* Ratio est: quia emere in rigore est contractu Civili, rem aliquam, mediante pretio pecuniario, sibi com-

comparare; atqui Fratres Minores nec ſunt capaces pretii pecuniarii, nec proprietatis alicujus rei: Ergo non licet eis per ſe, vel per perſonam interpoſitam *emere in rigore*; lato enim modo licet Fratribus emere, prout emere dicit: *De pretio convenire, ſolutionem rei per perſonas idoneas procurare, uſum ſimplicem rei ſibi acquirere.* Unde quidquid emitur pro Fratribus, non fit nomine Fratrum, ſed Dantes ſeu Amici ſpirituales faciunt hoc nomine proprio, & Syndici Apoſtolici, nomine Papæ, & Sedis Apoſtolicæ; Et acquiſitio rei non fit Fratribus, ſed vel Dominis Ementibus, vel Romanæ Eccleſiæ.

Reſpondeo 2. *Fratribus Minoribus non licet vendere in rigore.* Ratio eſt; quia vendere in rigore eſt aliquam rem in alicujus Dominium & proprietatem transferre, accepto pro illa pretio pecuniario. Sed Fratres Minores non ſunt capaces juris, vel Dominii transferendi, cum nullum habeant; nec poſſunt pecuniam recipere: ergo non poſſunt *vendere in rigore*; attamen licet eis naturali Judicio rem æſtimare, & velut de rei pretio naturaliter absque obligatione convenire; item licet rogare, ut res per perſonas idoneas, v. g. per Syndicos Apoſtolicos vendantur. Hinc *Nicolaus III. art.* 6. declaravit, quod Libri & Mobilia Fratrum, quorum Dominium ad Eccleſiam

Romanam pertinet, per Syndicum Apostolicum vendi possint & debeant, & pecunia vel pretium à Syndicis Apostolicis recipi, & in eorum necessitates expendi debeat. Idem declaravit *art.* 5. *de legatis*, v. g. Domo, Agro, Vinea &c. quæ legantur Fratribus, ut per personas idoneas vendantur. Idem declaravit *Clemens V. cap.* 10. de Equis, Armis &c. quæ in funeralibus offeruntur. Similiter *Martinus V. declaravit*, quod omnes res etiam immobiles, quæ Fratribus desinunt esse utiles, possint per Syndicum Nomine Romanæ Ecclesiæ, vel nomine Donantium (*si sibi Dominium reservaverint*, *& consenserint*) æstimato pretio vendi, & in res magis utiles necessarias Fratribus pretium earum impendi. Imo licet Fratribus nonnulla recipere, & procurare eo animo, ut vendantur, vel distrahantur per idoneas personas, ex Declarationibus *Nicolai III. art. V. & Clementis V. cap.* 10 Ille enim permittit testamento legata recipi & vendi, & pretium in necessitates Fratrum per Syndicum impendi. Hinc vero nempe Clemens V. idem disponit de receptione Equorum, & armorum in funeralibus oblatorum. Sed semper subintelligendum, similia licere, tantum in Casibus, quibus licet ad pecuniarias Eleemosynas recurrere, nimirum * *vera*, *præterita*, *præsenti*, *vel imminenti necessi-*

ceſſitate; in qua Fratres etiam poſſunt quælibet mendicare, procurare, recipere, ut per perſonas idoneas vendantur, & pretium in res Fratribus neceſſarias expendatur. Quia in tali neceſſitate poteſt fieri recurſus ad Amicos ſpirituales per viam pecuniæ: Ergo multo magis ad res, quæ pecuniæ non ſunt. *Marchant cit. tit.* 3. *q.* 4.

Reſpondeo 3. *Commutatio ſeu Permutatio* (qua una res datur pro alia ſine interveniente pecunia) Triplex eſt, *Civilis*, *Naturalis*, *& miniſterialis*; *Civilis* eſt, qua una res pro alia, æſtimato pretio, cum obligatione Civili utrimque præſtatur. Hæc non eſt licita Fratribus Minoribus, quia ſunt incapaces Juris aut obligationis Civilis. *Commutatio naturalis* eſt, qua naturali gratitudine res utrumque velut invicem communicantur, v. g. Si unus pauper mendicatum panem det alteri pauperi pro mendicata carne. Hæc eſt licita Fratribus Minoribus, quia nullum Jus Civile dicit ex parte Fratris Minoris, ſed ſimplicem uſum facti: ſiquidem Frater Minor commutans non transfert Dominium rei commutatæ, extra Ordinem in alium, ſed Dans talem rem commutatam, ſi Dominium ſibi reſervavit, vel Papa, transferunt talis rei Commutatæ Dominium in alium extra Ordinem; Nec Frater Minor accepit Dominium rei, quam pro Commutata accepit, ſed Papa.

Commutatio *Miniſterialis* eſt, quando perſona, quæ in rem plane nullum jus habet, alterius nomine, dat unam rem pro alia; hæc commutatio pure Miniſterialis, eſt etiam Fratribus Minoribus licita; quia jus nullum politicum in rem Commutatam dicit; unde res mobiles, libri, & hujusmodi Fratrum Minorum, cum expedit illa diſtrahi, poſſunt per Generales, Provinciales, Guardianos, & alios de eorum licentia, intra & extra Ordinem, nullo interventu Syndici Apoſtolici Commutari Commutatione Miniſteriali, Authoritate Dantium vel ſummi Pontificis; cum hoc diſcrimine, quod cum dans rei Dominium ſibi reſervavit, Commutatio fieri non poſſit ſine ſuo explicito conſenſu, ſi commode peti poſſit. Nullus enim de re alterius ſine ipſius conſenſu diſponere poteſt; At ſi Dans rei Dominium non reſervavit, & Eccleſia Romana illud aſſumpſit, commutari poteſt etiam nullo Syndici interventu. Sic enim expreſſe declaravit *Nicolaus III. art. 6. Commutatione rerum mobilium.* Sicuti enim Papa dat Fratribus licentiam donandi vilia, & parum valentia extra Ordinem ſine interventu Syndici, licet per talem donationem Dominium tranſeat in recipientes; quia Fratres in donando pure Miniſterialiter ſe habent, ſic idem de Commutatione rerum dicendum. Aliud eſt de Emptione,

&

& Venditione etiam Ministeriali Fratribus illicita; quia in eis intervenit pecunia, cujus Usus Fratribus est plane interdictus. Ex quo

Respondeo 4. *Licere Guardianis, & aliis Superioribus ad id à suis Ministris facultatem habentibus commutare extra Ordinem* (si non obstet expressa prohibitio Donantis) telam, vel lanam pro panno, frumentum pro Vino, vel Cerevisia, aut quid simile pro re sibi magis utili, etiam æstimatio pretio vel valore, idque sine scitu Syndici. Ratio est: quia hic intervenit nudum Ministerium sine aliquo Jure, & receptione pecuniæ; & similia Fratribus Donantes in Eleemosynam intendunt, ut iis utantur modo sibi commodo & utili. Similiter licet uni Guardiano commutare ea, quibus abundat in suo Conventu, pro iis, quibus abundat alter Guardianus in suo, v. g. si uni superfluat Butyrum, & alteri frumentum, possunt unum commutare pro alio. Pariter Fratres possunt aliqua mendicare, ut sic commutentur, modo adsit vera necessitas. *Marchant in cap. 6. Reg. tit.* 3. *q.* 5. Quando vero in nostris Statutis Generalibus cap. 3 §. 3. dicitur: *Non liceat Fratribus aliquid commutare sine Syndico*, intelligitur de Commutatione Civili.

Respondeo 5. *Non licet Fratribus Minoribus res aliquas elocare Civiliter, vel taliter mutare, impignorare, commodare, debita contrahere, &c.* Quia similia important aliquam obligationem Civilem, cujus Fratres sunt incapaces, omnia tamen modo enumerata, quatenus dicunt solam fidelitatem humanam, & æquitatem naturalem, Fratribus Minoribus licent, modo non interveniat usus pecuniæ, & absit scandalum, *juxta Expositores passim.* Syndico tamen Fratrum Minorum Apostolico licet res aliquas ipsorum usui deputatas, pro *aliquo brevi & determinato* tempore, quo eis utiles esse non possunt, elocare, & pretium in necessarios usus convertere. *Marchant cit. q. 6.* Dictum est: *pro aliquo brevi tempore* &c. non enim potest in longum tempus aut perpetuum; quia haberet rationem census vel redditus, quorum incapaces sunt Fratres.

Respondeo 6. *Fratres Minores de licentia suorum Superiorum, possunt donare (Donatione naturali, non Civili)* intra Ordinem, quæ ipsorum usibus licita sunt; quia hujusmodi Donatio intra Ordinem est tantum simplicis usus facti translatio de licentia Superiorum, quibus talis rei Administratio naturalis commissa est, imo licet Fratribus Minoribus, de legitima licentia suorum Superiorum, ex Commissione Summi Pontificis, vilia, aut parum valentia extra Ordinem dare.

dare. Ita expreſſe *Nicolaus III. art.* 6. *de Largitione Victum*; ſed adjunctis ſequentibus Conditionibus. 1. *Ut res, quæ datur, ſit mobilis.* 2. *Ut non ſit pecunia.* 3. *Ut ſit vilis, ſeu parum valens.* 4. *Ut Judicium de Valore, & Valore, à Capitulo Generali, vel Provinciali feratur.* 5. *Ut Donatio fiat cum licentia data à Superiore Ordinis, etiam Guardiano, vel Præſide loci.* Attamen, pro rebus parvis & ſæpe neceſſariis ſufficit juxta *Hugonem de Dina* Generalis Superiorum licentia; imo tacitus Superiorum conſenſus, quando ſcilicet Superiores ſciunt, & non contradicunt, imo libenter annuunt, videtur ordinarie ſufficere. Ita *Kerckhove in Stat. Gen. cap.* 3. §. 5. *n.* 13. Ex quo ſequitur, *quod graviter peccent.* 1. Qui pretioſa aliis donant. 2. Qui ſine licentia Superioris donant aliis imagines &c alia à Benefactoribus oblata, cum mandato illa elargiendi, quibus volunt, fingentes, ſeu dicentes eſſe Dominorum donantium, & de horum voluntate, diſtribui; Non attendentes, quod diſtributio hujusmodi ſine licentia Superioris Ordinis tanquam proprietaria, ex vi Regulæ ſit ipſis prohibita.

Reſpondeo 7. *Licet Fratribus Minoribus, dare ſuis Operariis in partem mercedis frumentum, Butyrum, Victum &c.* ex æquitate, & gratitudine naturali, non vero ex *Pactione Civili* (*hæc enim ſolis Syndicis Apoſtolicis*

cis licet) Ratio eſt; quia qui dant cibum vel frumentum &c. Fratribus, non cenſentur ita reſtringere ad Fratres, quin, qui laborant cum Fratribus, ex eis comedere poſſint. Jam ſequitur ulterius in Regula:

Sed tanquam Peregrini & Advenæ in hoc Sæculo, in Paupertate & Humilitate Domino famulantes, vadant pro Eleemoſyna confidenter: Nec oportet eos verecundari; quia Dominus pro nobis ſe fecit pauperem in hoc mundo.

QUÆSTIO IV.

An Fratres Minores teneantur mendicare oſtiatim, nec poſſint habere annuos redditus, aut legata in teſtamentis recipere, aut Proviſiones annuas facere &c.?

NOtandum, Quod S. P. N. Franciſcus, poſtquam ſuos Fratres expropriavit, & exſpolavit omnibus rebus temporalibus, monet eosdem, in hoc ſæculo tanquam *Peregrini*, & *Advenæ*, *in Paupertate & humilitate Domino famulentur*; Sicuti enim Peregrini in via ad Patriam, non habent propriam habitationem, nec locum, nec moras trahunt, nec prægravant ſe rebus

ſecum

ſecum portandis, ſed continuo ad Patriam ſuſpirant, & tendunt; ſic etiam Fratres Minores nihil in hoc mundo proprium habentes, nec ulla re temporali ſe onerantes, ſemper ad Cœleſtem Patriam deſiderare ac tendere debent. Quia tamen ad vitam ſuſtentandam rebus quibusdam temporalibus indigent; hinc S. P. Franciſcus loco pecuniæ, quæ à furibus aufferri poteſt, ſuggeſſit illis certum medium, vitam ſuſtentandi, dicendo: *Vadant pro Eleemoſyna confidenter. Nec oportet eos verecundari; quia Dominus pro nobis ſe fecit pauperem in hoc mundo*; nam ipſemet mendicavit, juxta *S. Bernardum*, & *S. Bonaventuram*, oſtiatim panem in illo triduo, quo manſit non advertentibus ſuis Parentibus in Jeruſalem; item apud Zachæum mendicavit hoſpitium, apud Samaritanam mulierem aquæ hauſtum &c. Sic etiam Fratres Chriſti Minores non debent Verecundari, in Mendicando imitari DEI Filium, ſed debent vadere pro colligenda Eleemoſyna, confidentes in infinitam & Omnipotentem Bonitatem, Miſericordiam & Fidelitatem JESU Chriſti, DEI & Domini noſtri promittentis *Luc.* 18. *cap. Amen dico vobis: Nemo eſt, qui reliquit domum, aut Parentes aut Fratres, aut Uxorem, aut Filios propter Regnum Dei, & non recipiat multò plura in hoc tempore, & in ſæculo futuro vitam æternam*, & *Marci* 10. *cap.*

Amen

Amen dico vobis: Nemo est, qui reliquerit domum aut Fratres, aut Sorores, aut Patrem, aut Matrem, aut Filios, aut agros propter me, & propter Evangelium, qui non accipiet Centies tantum, nunc in tempore hoc, domos & Fratres & Sorores, & Filios & Agros, cum persecutionibus, & in sæculo futuro vitam æternam. Quod oculis videmus impletum in Ordine nostro Fratrum Minorum; quia per tot annos, quibus jam stetit; nullus Frater Minor in publica inopia & fame, tempore belli & Persecutionis, etiam apud Hæreticos, Turcas, Gentiles, & Barbaros, fame mortuus est, sicut tamen alii homines plures mortui sunt; sed ad conservandam vitam, semper sufficientem Eleemosynam amore DEI accepit. Hoc notato quæritur, an Fratres Minores teneantur ad mendicationem? Item an liceat Fratribus Minoribus annuos redditus habere, legata in testamentis relicta recipere, Provisiones annuas facere de Vino, frumento, &c.

Respondeo 1. *Fratres Minores ad aliquam mendicationem tenentur*; ut declaraverunt Summi Pontifices, *Nicolaus III. Clemens V.* qui refutant, ut illicita omnia, quæ Fratres Minores ita à Mendicatione separarent, ut possent sine quotidiana Mendicatione vitam transigere. Ratio fundamentalis est:

quia

quia cum in rebus nihil Juris habere poſſint Fratres Minores, res quibus utuntur, debent tanquam puram Eleemoſynam recipere. Dictum eſt: *ad aliquam Mendicationem tenentur*; Non enim videntur Fratres Minores ſtricte teneri ad Mendicationem, quæ fit *Oſtiatim*, ſed generaliter ad Mendicationem, qua ea, quæ quovis modo ipſis donantur, ut mendici recipiunt; bene enim mendicat, qui oblata quotidie ut Mendicus recipit; bene mendicat, qui ad mercedem ſuo labori debitam recipiendam nonniſi ut Mendicus accedit; bene etiam mendicat, qui ut mendicus panem oſtiatim quærit & accipit.

Reſpondeo 2. *Non licet Fratribus Minoribus habere annuos redditus, vel quæ ad naturam redditus accedunt.* Ita *declaravit expreſſe Clemens V. cap.* 6. & 8. Ratio eſt: quia hæc contradicunt noſtræ Altiſſimæ Paupertati, & Mendicitati. Dictum eſt: *vel quæ ad naturam redditus accedunt*, uti ſunt Oves, Boves, Apiaria, Columbaria &c. quæ fructum aliquem reddunt, & hæc omnia prohibentur; tum quia aut Mendicitatem tollunt, aut quandam certitudinem præbent, quæ ambo ſunt contra noſtrum ſtatum; nam ita S. P. N. Franciſcus abſtulit à nobis rerum Proprietatem, ut relinqueret incertam Mendicationem. Quidquid igitur aut aliquid certi inducit, aut Mendicationem tollit, eſt contra Regulam.

Reſpondeo 3. *Fratres Minores non poſſunt inſtitui Hæredes Ita Clemens V. cap.* 6. Poſſunt tamen Fratres legata in teſtamentis recipere, ſi modo Fratribus licito relinquantur. *Ita Nicolaus III. art.* 5. Licitus autem ille modus in quatuor potiſſimum conſiſtit: 1. Ut per modum puræ Eleemoſynæ fiat ſine ullo Jure Fratrum. 2. Ut res, quæ teſtamento relinquitur, vel uſibus Fratrum cedere poſſit in ſe, vel ex Commiſſione teſtatoris in rem Fratribus utilem & neceſſariam converti poſſit, ſive ſint Denarii, ſive Pecunia. v. g. ut cum relinquit domum vel vineam, ut vendatur, & pretium in Fratrum neceſſitates expendatur. 3. Ut per tale legatum Mendicitas Fratrum non tollatur, aut certe gravem jacturam non patiatur. 4. Ut ex magna quantitate accepta, non poſſit præſumi fieri in fraudem Hæredum, aut præſumi oculus ſiniſter adverſus Fratres. Ita *Clemens V. cap.* 6. Quod ſi Fratribus legatum relinquatur, nulla adjecta Conditione, cenſebitur modo licito Fratribus eſſe relictum, ita ut nec legans merito, nec Fratres ipſi effectu relicti fraudentur. Si vero legans ex ignorantia aliquam Conditionem Fratribus illicitam apoſuerit, poſſunt Hæredes aut Executores, vel Epiſcopus ut Pauperum Pater, illam mutare; quod ſi non mutaverint, Fratres à tali legato abſtineant neceſſe eſt. *Nicolaus III. cap.* 5.

Re-

Reſpondeo 4. *Quamvis Marchant in Caput* 6. *Regulæ, textu* 2. *titu'o unico, quæſt.* 1. *Dubio* 4. doceat, quod Fratres Minores non poſſint acceptare legata perpetua, *etiam per modum puræ Eleemoſynæ, & cum debita Proteſtatione,* v. g. pro Vino in Eccleſia neceſſario, vel pro Cera, vel pro Oleo, vel pro aliis neceſſitatibus Fratrum ſingulis annis occurrentibus; tamen *Kerckhove in Statut. Gener. cap.* 3. §. 4. *n.* 3. *cum Rodriquez & Corduba* docet, quod Fratres Minores poſſint ſalva Regula, & Paupertate ac Declarationibus Pontificum, acceptare legata perpetua, pro neceſſitatibus Fratrum facta, *per modum puræ Eleemoſynæ, & cum debita proteſtatione.* Ratio eſt: quia aliquis Benefactor, quamdiu vivit, poteſt annis ſingulis dare pro Eleemoſyna Fratribus decem florenos v. g. pro ſuis neceſſitatibus: Ergo etiam moriens poteſt ſuum Hæredem obligare, ut poſt mortem ex bonis relictis, ſingulis annis det Fratribus decem florenos pro ſuis neceſſitatibus. Quod confirmare videntur noſtra *Statuta Generalia cap.* 3. §. 4. dum dicunt: *Quod ſi relinqui contingat legata perpetua aliquibus perſonis, ſive Hoſpitalibus, vel alicui Reipublicæ, aut aliis domibus, ea lege, quod teneantur Fratribus præſtare ſingulis annis certam Eleemoſynam, ſive omnino gratis, ſive ut ipſi Fratres dicant certa Officia, vel Miſſas: Guardianus faciat P[illegible]eſtationem* (cujus forma ibidem

proponitur n. 6.) *ei, qui teſtatoris voluntatem implere tenetur, quod ad illas Eleemoſynas nullum jus habeant ex vi legati, nec poſſint obligari ad illa Officia vel Miſſas. Si tamen iſta Proteſtatione facta, Hæres, vel Executor ex ſua libera voluntate voluerit dare Eleemoſynas illas, & committere dicta Officia vel Miſſas, tunc Fratres tuta conſcientia poſſunt Eleemoſynas hujusmodi recipere.* Intellige: ſi habeant veram neceſſitatem, pro qua juxta ſupradicta, licet eis recurrere ad Amicos ſpirituales pro ſollicitanda ſolutione pecuniaria. Quod ſi tamen Hæres vel Executor lapſu temporis illas Eleemoſynas amplius dare non velit, non poterit propterea eos Syndicus Apoſtolicus vocare ad Judicem (*uti expreſſe Statuta Generalia cit. prohibent ſub pœna proprietarii*) ſed nec Fratres obligabuntur dicta Officia vel Miſſas amplius celebrare. Si tamen per multiplicata talia legata Perpetua, tolleretur ab aliquo Conventu Mendicatio, non liceret ea acceptare, quia eſſent contra noſtrum Statum & Paupertatem, ut ſupra diximus de redditibus annuis non recipiendis. Quare Statuta Gener. citata præſcribunt: *Ne ullus Frater perſonam aliquam ad Eleemoſynam perpetuam Ordini noſtro exhibendam inducat.*

Reſpondeo 5. *Fratribus Minoribus non eſt per ſe illicitum, nutrire unum vel alterum porcum, unum Bovem, unam aut alteram Ovem ad Ma-*

etan-

ſtandam, ad aliquod tempus, pro aliquo ſublevamine rationabili, vel congrua neceſſitate; quia hoc non præjudicat Mendicitati & incertitudini vitæ Fratrum Minorum. Aſt Nutrire Oves, Boves, porcos, habere Apiaria &c. Quaſi ad fructificandum, vendendum, vel etiam in Numero & quantitate, quibus notabiliter Mendicitas & Paupertas imminueretur, eſt contra Regulam, ut notat *Corduba*, *Marchant*, *& alii*; idque ſive fiat per Fratres, ſive per Sæculare.

Reſpondeo 6. Non licet Fratribus Minoribus Proviſiones aliquas facere, niſi tunc tantum, cum eſſet multum credibile ex jam expertis, quod non poſſent vitæ neceſſaria aliter invenire. Ita *Clemens V. cap.* 9. Neceſſitas autem iſta faciendi Proviſiones, ſeu habendi Granaria, aut Cellaria &c. Relinquitur Miniſtrorum & Cuſtodum ſimul & ſeparatim in Adminiſtrationibus & Cuſtodiis, cum Guardiani & duorum Diſcretorum de Conventu Sacerdotum & Antiquorum in Ordine Fratrum Conſilio, & Aſſenſu, eorum ſuper hoc Conſcientiis ſpecialiter oneratis. Ita *Clemens V. cit.* qui etiam ponit tres Conditiones neceſſarias ad hujusmodi Proviſiones faciendas. 1. *Ut non ſit timor levis, ſed aliquo experimento res conſtet.* 2. *Ut non tollant Mendicationem quotidianam.* 3. *Ut fiat de Miniſtrorum & Cuſtodum, cum Guardiani &*

duorum Discretorum Sacerdotum Judicio. Jam sequitur ulterius in Regula:

Hæc est illa Celsitudo Altissimæ Paupertatis, quæ vos Charissimos Fratres meos Hæredes & Reges Regni Cœlorum instituit, Pauperes rebus fecit, virtutibus sublimavit. Hæc sit Portio Vestra, quæ perducit in terram viventium; Cui Dilectissimi Fratres totaliter inhærentes, nihil aliud pro Nomine Domini nostri JESU Christi in perpetuum sub Cœlo habere velitis.

QUÆ-

QUÆSTIO V.

In quo conſiſtat Celſitudo Paupertatis Fratrum Minorum?

NOtandum, Quod cum S. P. N. Franciſcus ſuum Ordinem & Fratres ſuos in Altiſſima paupertate fundaverit, jam adducat Motiva & rationes, quibus ſui fratres moveantur & inflammentur ad hanc Altiſſimam paupertatem corde amandam, ore prædicandam & opere exercendam. *Primum Motivum* eſt; quia Altiſſima Paupertas Fratres Minores facit *Hæredes & Reges Regni Cœlorum*; Hæredes quidem juxta illud *Matth.* 5. *Beati Pauperes Spiritu, quoniam ipſorum eſt regnum Cœlorum. Reges vero regni Cœlorum*, juxta illud *Matth.* 19. *Amen dico vobis, quod vos, qui ſecuti eſtis me, in regeneratione, cum ſederit Filius hominis in Sede Majeſtatis ſuæ, ſedebitis & vos ſuper ſedes duodecim, judicantes duodecim tribus Iſraël. Secundum Motivum eſt*; quia Altiſſima Paupertas Fratres Minores *Pauperes rebus fecit, virtutibus ſublimavit*, abſtulit ipſis res & divitias temporales, quæ pluribus fuerunt cauſæ ruinæ temporalis, & perpetuæ; Econtra virtutibus tanquam veris & ſpiritualis di-

vitiis ditavit; ſiquidem Altiſſima Paupertas Mater eſt omnium virtutum; ſiquidem ex ea pullulat amor Dei, & Spes in Dei Providentiam, Humilitas, Temperantia, Caſtitas, Obedientia, Manſuetudo, Amor proximi, Patientia, fortitudo, Pœnitentia, Oratio &c. *Tertium Motivum eſt;* quia *perducit in terram viventium*, juxta illud *Matth.* 19. *Omnis, qui reliquerit domum, vel Fratres, aut Sorores, aut Patrem, aut Matrem, aut Uxorem, aut Agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit.* Quare monet S. P. N. Franciſcus, ut ſui Fratres huic Altiſſimæ Paupertati totaliter inhærentes, nihil aliud pro Nomine Domini Noſtri JESU Chriſti in perpetuum ſub Cœlo habere velint. Jam ergo quæritur, in quo Celſitudo hujus Altiſſimæ Paupertatis conſiſtat? Ad quod

Reſpondeo: Celſitudo paupertatis Fratrum Minorum conſiſtit in Tribus, ratione quorum ſuper omnem Paupertatem aliorum Religioſorum recte dicitur Altiſſima. Primo, in omnimoda abdicatione omnis Dominii, vel Juris, tam ad rem, quam ad uſum rei, tam in particulari, quam in communi, ita ut nec Uſum ſimplicem facti Pecuniæ poſſint habere. *Secundo*, in Uſu arcto & paupere, tenentur enim, ut ſupra dictum, ad arctos Uſus, qui in Regula exprimuntur, & ad pauperes & moderatos Uſus in illis, quæ

non

non exprimuntur. Unde Uſus dives, qui forte Religioſis aliis eſt permiſſus, Fratribus Minoribus eſt prohibitus. *Tertio*, Celſitudo paupertatis conſiſtit in eo, quod Fratres Minores omnia, quibus utuntur, recipiant, eisque utantur ut Mendici, nihil, ut debitum (quamvis pro mercede laboris) recipientes, ſed ut pauperes ſtipam Mendicantes; nec poſſint plura recipere gratis oblata, aut pro laboribus data, aut Mendicare, quam neceſſitas requirat. Jam ſequitur in Regula:

Et ubicunque ſunt, & ſe invenerint Fratres, oſtendant ſe domeſticos invicem inter ſe, & ſecure manifeſtet unus alteri neceſſitatem ſuam; quia ſi Mater nutrit & diligit Filium ſuum Carnalem, quanto diligentius debet quis diligere, & Nutrire Fratrem ſuum ſpiritualem? Et ſi quis eorum in infirmitatem ceciderit, alii Fratres debent ei ſervire, ſicut vellent ſibi ſerviri.

QUÆSTIO VI.

An Fratres Minores teneantur ſub peccato mortali ſervire ſuis Fratribus infirmis, ſicut vellent ſibi ſerviri?

NOtandum, Quod poſtquam S. P. N. Franciſcus pro Fundamento ſui Ordinis poſuit Paupertatem, incipit ſuis Fratribus commendare fraternam erga ſeſe invicem charitatem, in neceſſitatibus, & infirmitatibus ſuis præſertim, quia ſi non foret charitas inter Fratres, & Frater non adjuvaretur à Fratre, quilibet cogeretur in ſuis neceſſitatibus ſibimet ipſi providere; per quod paupertatis obſervantia in Ordine periret, & corrueret; Quare Sanctus P. Franciſcus inter ſuos Fratres expedit perfectam charitatem & veram, non fictam, non tantum in linqua, & verbis, ſed in Corde, Opere, re, & veritate, juxta Exemplum Chriſti dicentis ad ſuos Apoſtolos: *Hoc eſt præceptum meum, ut diligatis invicem, ſicut dilexi vos. Joannis* 15. *Cap.* Ad quam ſuis Fratribus perſuadendam affert hanc rationem: *Quia ſi Mater nutrit, & diligit Filium ſuum Carnalem, quanto diligentius debet quis diligere,*

&

& nutrire Fratrem ſuum ſpiritualem? Siquidem Mater diligit & nutrit ſuam prolem ex amore naturali tantum, quia ipſius Caro & Sanguis eſt; At Frater Minor debet ſuum Fratrem Spiritualem (qui propter DEUM ipſius Frater in Ordine factus eſt) diligere, & ei benefacere ex amore ſupernaturali propter DEUM, quia Creatura & Filius DEI, Cohæres & Frater Chriſti eſt. Unde quæritur, *an Fratres Minores ſub peccato mortali teneantur ex Regula, ſuis Fratribus infirmis ſervire, & quidem etiam in morbis contagioſis, ſicut vellent ſibi ſerviri?* Ad quod

Reſpondeo affirmative. Ita declaravit *Clemens V. cap.* 1. Et patet ex hoc Capitulo Regulæ dicentis: *Si quis eorum in infirmitatem ceciderit, alii Fratres debent ei ſervire, ſicut vellent ſibi ſerviri*; atqui quilibet Frater vult ſibi ſerviri in morbis etiam Contagioſis à Fratribus aliis: ergo. Hoc tamen præceptum primo obligat Superiores, ut cum effectu curent ſuis Fratribus infirmis adminiſtrari *omnia neceſſaria, temporalia*, nimirum Medicinas, Victum, Veſtes, lectum &c. & *ſpiritualia*, nimirum, Sacramenta Pœnitentiæ, Viatici, Extremæ Unctionis. Quod ſi Superiores, & ab eis conſtituti infirmarii negligentes forent in cura infirmorum Fratrum, tunc omnes Fratres ſub peccato mortali tenentur ſervire infirmis Fratribus,

ſicut

ſicut vellent ſibi ſerviri. Quando autem per alios debite ſervitur infirmis, non debent alii huic Curæ incumbere. Porro Regulæ Expoſitores addunt, Superiores vel Infirmarios in Cura infirmorum negligentes, non tantum contra Regulam, ſed etiam Jus Divinum naturale peccare mortaliter. Ex his

Infertur, quod licet S. P. N. Franciſcus *cap.* 4. *Reg.* mandaverit Superioribus, ſollicitam curam gerere pro neceſſitatibus infirmorum, & *cap.* 6. *Reg.* præceperit Fratribus, ut ſerviant ſuis infirmis Fratribus; tamen *cap.* 10. *Regulæ* monet etiam omnes Fratres, *habere patientiam in infirmitate*; contra quod delinquunt. 1. Qui ad minimas indiſpoſitiones, aut debilitates ſeſe dejiciunt, quaſi animam Exhalaturi, pro Medicis inſtant, & Pharmacopolis, atque illico ab omni deſiſtunt Religioſo Exercitio. 2. Gravius delinquunt, qui in ſuis infirmitatibus pretioſiora & abundantioſiora exquirunt, quam deceat ſtatum pauperum. 3. Graviſſime peccant, qui infirmitatum prætextu ſine debita licentia ſibi appropriant Electuaria, & ſimilia per modum Medicinalium remediorum contra Ordinarias infirmitates. Neceſſaria non denegabunt, nec denegare poſſunt Superiores; ſed proprietaria eorum receptio & reſervatio prohibetur per Regulam, uti & uſus eorum

non

non neceſſarius. Ita *Kerckhove in Statuta Gener. cap.* 4. § 6. *num.* 5. *& ſeqq.*

Ex hujus Capituli ſexti Regulæ Expoſitione patet, quod in hoc ſexto Capitulo contineantur *duo præcepta* ſub peccato mortali obligantia. *Primum* eſt, *quod Fratres nihil ſibi approprient. Secundum* eſt, quod *debeant ſervire Fratribus infirmis, ſicut vellent ſibi ſerviri.* Ulterius in hoc Capitulo continentur *Tres Admonitiones* ad bonum faciendum: *Prima* eſt, ut Fratres pro Eleemoſyna vadant confidenter, & non verecundentur. *Secunda* eſt, quod Fratres Paupertati totaliter inhærentes, nihil aliud in perpetuum ſub cœlo habere velint. *Tertia* eſt, quod ubicunque ſe invenerint Fratres, oſtendant ſe domeſticos invicem inter ſe, & ſecure manifeſtet unus alteri neceſſitatem ſuam.

Jam ſequitur in Regula:

Ca-

Capitulum septimum.

De Pœnitentia Fratribus peccantibus imponenda.

Si qui Fratrum, instigante inimico, mortaliter peccaverint, pro illis peccatis, de quibus Ordinatum fuerit inter Fratres, ut recurratur ad solos Ministros Provinciales; teneantur prædicti Fratres ad eos recurrere, quam citius poterunt sine mora.

QUÆSTIO I.

Quinam Casus, seu peccata in Ordine sint reservata?

Notandum 1. Ex vi Regulæ reservationem Casuum seu peccatorum pertinere ad Capitula Generalia, vel Provincialia, ut patet ex textu Regulæ: *Pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter Fratres, ut recurratur ad solos Ministros Provin-*

cia-

ciales &c. Ex vi muneris Paſtoralis tamen Miniſter Generalis in toto Ordine, & Provinciales in ſuis Provinciis habent poteſtatem reſervandi Caſus ſeu peccata; quia dicti Prælati habent poteſtatem *quaſi Epiſcopalem* in ſuos ſubditos, *ut communiter docent Doctores*; Guardiani autem non poſſunt ſibi reſervare Caſus, ſiquidem eorum poteſtas, cum non ſit quaſi Epiſcopalis, in hac re eſt coarctata, & reſtricta in Capitulo Generali, Anno 1526. Aſſiſii celebrato. Modo vero *poſt Decretum Clementis VIII de Reſervatione Caſuum, pro Regularibus editam Anno* 1593. Non poſſunt Miniſtri Generales, & Provinciales *pro ſe* reſervare Caſus, niſi in Decreto Clementis VIII. expreſſos; nam ita hoc Decretum ſtatuit. Dictum eſt, *per ſe*; quia in Præfato Decreto Pontifex ait: *Si quod aliud præterea peccatum grave pro Religionis conſervatione, aut pro conſcientiæ puritate reſervandum judicabitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut Provincialis in Provincia, matura diſcuſſione & aſſenſu.*

Notandum 2. Quod ex Præfato Decreto Clementis VIII. Superiores Regulares poſſint pro Caſibus reſervatis in dicto Decreto expreſſis, atque etiam pro aliquibus gravibus delictis in eo non expreſſis taxare pœnitentias aliquas graves, ſecretas tamen, &

quæ

quæ ſecreto peragi poſſunt, quas teneantur Confeſſarii imponere.

Notandum 3. Quod vi hujus ſeptimi Capituli Regulæ, ab initio naſcentis Religionis non reſervabantur, niſi *peccata publica*, & conſequenter Fratres pro tunc tantum pro peccatis publicis reſervatis tenebantur ad Miniſtros recurrere; ſiquidem *Regula tantum loquitur de peccatis publicis.* 1. Quia Fratres, quando inciderunt in aliquod peccatum reſervatum, debebant ſtatim perſonaliter ad Miniſtros Provinciales recurrere, etiamſi in loco remoto morarentur: adeoque cauſa, nimirum peccatum reſervatum, debebat conſtare Superiori Conventus, à quo recedebant, conſequenter debuit eſſe publicum; alias Fratres debuiſſent ſe graviter infamare, ſi peccatum fuiſſet occultum, ad quod non tenebantur. 2. Quia ſuum peccatum debebant manifeſtare Miniſtro etiam non Sacerdoti, ad quod etiam non obligabantur, niſi fuiſſet peccatum publicum. 3. Quia hoc declaraverunt Gregorius IX. & Innocentius IV. Hinc Fratres ex vi Regulæ non tenebantur pro peccatis reſervatis occultis ad ſuos Miniſtros recurrere. Aſt modo Fratres non tenentur perſonaliter accedere Miniſtros pro publicis peccatis reſervatis; quia illud præceptum pendebat *ab Ordinatione Fratrum in Capitulis*, ut conſtat ex ver-

verbis Regulæ: *Pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter Fratres &c.* atqui modo non eſt ordinatum, ut Fratres *perſonaliter* vadant ad Miniſtros pro peccatis publicis reſervatis: ergo. Si autem de novo ordinaretur hoc, tunc utique Fratres tenerentur iterum pro peccatis publicis ad Miniſtros perſonaliter recurrere ex hoc præcepto Regulæ; vi cujus etiam non poſſunt reſervari niſi peccata mortalia, ut patet ex illis verbis: *Si qui Fratrum inſtigante inimico mortaliter peccaverint* &c. Jam ad Quæſtionem

Reſpondeo: Caſus communiter in Ordine reſervati ſunt omnes illi, & ſoli, qui in ſupradicto decreto Clementis VIII. comprehenduntur, ſuntque undecim ſequentes:

I. Veneficia, Incantationes & Sortilegia.

II. Apoſtaſia à Religione ſive habitu dimiſſo, ſive retento, quando eo pervenerit, ut extra ſepta Monaſterii, ſeu Conventus fiat egreſſio.

III. Nocturna ac furtiva è Monaſterio ſeu Conventu egreſſio, etiam non animo Apoſtatandi facta.

IV. Proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale.

V. Lapſus carnis voluntarius opere conſummatus.

VI. Occiſio aut Vulneratio ſeu gravis percuſſio cujuscunque perſonæ.

VII. Malitiosum Impedimentum aut retardatio, aut apertio litterarum à Superioribus ad Inferiores, & ab Inferioribus ad Superiores.

VIII. Juramentum falsum in Judicio Regulari, seu legitimo.

IX. Procuratio, Auxilium, seu Consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non secuto.

X. Falsificatio manus aut Sigilli Officialium Monasterii, aut Conventus.

XI. Furtum de Rebus Monasterii, aut Conventus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.

His Casibus Reservatis addiderunt nostra Statuta Generalia Barchinonensia adhuc duos, nimirum.

XII. Pollutiones voluntarias procuratas, &

XIII. Inobedientiam contumacem; dicimus autem inobedientiam contumacem, quando quis trina monitione præmissa, factis congruis intervallis, per diem naturalem inobediens perseverat.

Sequitur jam horum Casuum brevis explicatio.

Primus Caſus Reſervatus.

Veneficia, Incantationes, Sortilegia.

PEr *Veneficia* intelligitur omne malefi-cium, quod per adhibitionem rerum naturalium, ſignorum, ligaminum & ſimilium aliquis inficitur, intoxicatur, occiditur, alteratur, ſive, quo alicui quovis modo arte dæmonis nocetur, ut Venenis, radicibus, Poculis Amatoriis, cibis, ſignaturis, characteribus, & id genus, quibus Venefici, & Sagæ utuntur. *Marchant in cap. 7. Reg.*

Per Incantationes intelligitur Uſus certorum verborum, quibus mediante ope Dæmonis quis facit mirabilia. *Kerckhove in Stat. Gener.*

Per Sortilegia intelligitur uſus ſortium vel figurarum ad aliquid occultum præteritum, vel futurum cognoſcendum ope dæmonis. *Kerckhove cit. n. 8.*

Secundus Casus Reservatus.

Apostasia à Religione sive habitu dimisso, sive retento, quando eo pervenerit, ut extra septa Monasterii seu Conventus fiat egressio.

PEr *Apostasiam*, *quæ est Casus Reservatus*, intelligitur hìc Apostasia proprie dicta, quæ sit discessio temeraria & illicita Religiosi valide professi à Religione, quam professus est, *animo non revertendi ad illam, vel aliam*, sive habitus Religionis dimittatur, sive non. Ita communiter Doctores apud *Kerckhove cit. n.* 10. Dicitur 1. *Animo non revertendi illam &c.* ut excludantur illi, qui tantum exeunt, ut ad tempus vagentur, cum proposito aliquando revertendi, qui quidem juxta jus commune non sunt dicendi Apostatæ, sed fugitivi; Ex Constitutionibus tamen nostræ Religionis tales tanquam Apostatæ puniuntur, & Excommunicationem incurrunt, quamvis isto Casu non comprehendantur. Dicitur 2. *Ut extra septa Monasterii, seu Conventus fiat egressio*, per quæ septa intelligitur totus circuitus Monasterii, comprehendendo in eo hortum, Nemus, Rus, &c. Monaste-

rio

rio annexa, muris, ſepibus, at alio modo munita. Qui tamen uno aut paucis paſſibus exiret extra ſepta Monaſterii, animo vere Apoſtatandi, etſi mortaliter peccaret, non incurreret hunc Caſum reſervatum; quia brevi reverſus non dicitur receſſiſſe. *Cap. Divortium.* 21. *diſt.* 1. *de Pœnit.* Eſt tamen, Caſus reſervatus Apoſtatare è domo, vel loco ubi Fratres extra Conventum morantur, vel è domo alicujus ſæcularis, vel in itinere. *Kerckhove cit, n.* 3.

Tertius Caſus Reſervatus.

Nocturna ac Furtiva è Monaſterio ſeu Conventu Egreſſio, etiam non animo Apoſtatandi facta.

AD incurrendum hunc Caſum Tria requiruntur: 1. Ut ſit *Egreſſio Nocturna*, quæ eſt illa, quæ fit ab Hora poſt occaſum ſolis usque ad horam ante ortum ſolis, vel circiter. 2. Ut *ſit furtiva*, nimirum, quæ ſit ignorante Superiore, ſeu ſine ejus licentia, etiamſi aliqui Religioſi ejus ſint conſcii. 3. Ut *ſit Egreſſio è Monaſterio, ſeu Conventu*; per Monaſterium autem ſeu Conventum intelligitur totus cir-

circuitus Monaſterii, ſicuti in priori Caſu reſervato diximus. Hinc Egreſſio ſine animo Apoſtatandi facta ex Hoſpitiis, & ſimilibus locis, quæ non ſunt formales Conventus, in quibus proinde Clauſura locum non habet, non eſt Caſus hic reſervatus; quia licet ſit quædam vagatio ſine licentia, non tamen eſt violatio Clauſuræ, quæ proprie reſervatur in hoc caſu, ſi ſit nocturna & furtiva. *Kerckhove ſit. n.* 19.

Quartus Caſus Reſervatus.

Proprietas contra votum Paupertatis, quæ ſit peccatum mortale.

PEr *hunc Caſum* non intelligitur omne illud, quod contra votum paupertatis eſt peccatum mortale; ſed ſolum illud, quod habet *annexam proprietatem contra votum Paupertatis:* Proprietas autem hæc in eo conſiſtit, quod Religioſus aliquid accipiat, retineat, alienet, conſumat &c. ſine licentia Superioris. *Ita communiter omnes.* Ut autem proprietas contra votum Paupertatis ſit peccatum mortale, requiritur tanta quantitas, quanta requiritur in hominibus ad conſtituendam materiam peccati mortalis

talis furti. Ita *Marchant.* & *Kerckhove cit. n.* 25.

Quintus Caſus Reſervatus.

Lapſus carnis voluntarius opere conſummatus.

PEr hunc Caſum intelligitur Copula carnalis cum quocumque vivente habita cum Emiſſione ſeminis intra vas; quamvis alii per hunc Caſum etiam intelligant pollutionem, cum & hæc in ſua ſpecie ſit lapſus Carnis opere conſummatus. Noſtra tamen Statuta Generalia pollutionem ſeparatim & ſpecialiter reſervarunt, uti patebit Caſu 13. Reſervato.

Sextus Caſus Reſervatus.

Occiſio, aut Vulneratio, ſeu gravis percuſſio cujuscunque perſonæ.

PEr *Occiſionem* intelligitur voluntaria & injuſta actio, qua anima hominis *ex utero nati* ſeparatur à corpore. Dicitur: *ex utero nati*, ut hic Caſus diſtinquatur ab alio de *Abortu*; quia licet procuratio Abortus fœtus animari ſit homicidium, non tamen eſt occiſio hominis ex utero nati, ſed naſcendi;

ſcendi; comprehenditur tamen occiſio hominis *Exciſi ex utero. Kerckhove cit. n.* 34. Per *Vulnerationem* intelligitur injurioſa & gravis humanæ Carnis inciſio. *Per gravem Percuſſionem*, ut à vulneratione diſtinquitur, intelligitur non omnis, quæ ſit peccatum mortale, ſed quæ grave nocumentum Corpori inferat, ut eſt debilitatio membri, effractio dentis, magna Contuſio &c. per ly *cujuscunque perſonæ*, intelligitur quicunque homo vivus, maſculus, fœmina: ſæcularis, Eccleſiaſticus, Hæreticus, paganus &c. Imo etiam ſeipſum vulnerans, aut percutiens incidit in hunc Caſum. *Kerckhove cit. num.* 37.

Septimus Caſus Reſervatus.

Malitioſum Impedimentum, aut Retardatio, aut Apertio litterarum à Superioribus ad Inferiores, aut ab Inferioribus ad Superiores.

PEr *malitioſum impedimentum* intelligitur Retentio & Interceptio litterarum facta ex malitia, ita quod illæ non poſſint pervenire ad manus eorum, ad quos dirigun-

tur. Per *Retardationem* intelligitur dedita opera malitioſe officere, ne litteræ debito tempore perveniant ad eum, ad quem mit-

tun-

tuntur. *Per Apertionem* intelligitur fractio Sigilli, ſeu illius ligaturæ, quæ Epiſtolam claudit, ne legatur. *Per litteras à Superioribus ad Inferiores, aut ab Inferioribus ad Superiores* intelligitur, quod, ut quis hunc Caſum incurrat, debeant eſſe litteræ proprii ſui Prælati ad ſuum ſubditum, aut econtra. Nomine autem *Superiorum* hic intelliguntur Generales, Provinciales, Guardiani, Vicarii in Capite, qui nimirum habent poteſtatem Guardianorum, Commiſſarii Generales, Viſitatores, dum Actu viſitant. Igitur incurrit hunc Caſum, qui tales litteras vel malitioſe impedit, vel retardat, licet non aperiat, vel qui malitioſe aperit, etſi eas non legat, nec impediat, nec retardet, vel iterum ſubtiliter claudat, ut patet per disjunctionem *aut*; ſufficit enim, quod unum ex his tribus fiat.

Kerckhove cit. n. 43. & 45.

Casus Octavus Reservatus.

Juramentum falsum in Judicio Regulari, seu legitimo.

PEr *Juramentum falsum*, ut sit Casus reservatus, hic intelligitur Mendacium in Judicio Regulari seu legitimo jurejurando firmatum. Per Judicium autem *Regulare* intelligitur Judicium, cui Præsidet Regularis, vel habens Jurisdictionem in Regulares, estque de causis Regularibus, vel personas Regulares concernentibus. Per Judicium *legitimum* intelligitur illud, quod fit coram Judice competente, & servato juris Ordine (saltem quoad substantiam) juridice interrogante, *sive sit Judex Regularis, sive non*; v. g. si Regularis rogatus à Judice Ecclesiastico, ut in causa aliqua testari velit, & talis Regularis cum legitima sui Superioris licentia testetur, at falsum juret, incurrit hunc Casum Reservatum. *Kerckhove cit. n.* 47.

Ca-

Casus Nonus Reservatus.

Procuratio, Auxilium, seu Consilium ad Abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non secuto.

PEr *Abortum* intelligitur intempestiva humani fœtus ex utero ejectio, *Per Procurationem* Abortus, ut sit Casus reservatus, intelligitur Applicatio Studiosa alicujus medii ad ejiciendum fœtum animatum ante tempus, *etiam effectu non secuto.* Per *Auxilium* intelligitur opem præstare, & Cooperari abortui. Per *Consilium* intelligitur suasio, hortatio, vel instigatio ad hoc malum. Per *fœtum animatum* intelligitur fœtus anima rationali imbutus. *Per effectum non secutum* intelligitur, quod vel fœtus non occidatur, vel ante debitum tempus non ejiciatur. Hunc Casum reservatum incurrit etiam mandans; quia comprehenditur sub illis verbis; *Procuratio vel Auxilium.* Ita *Bordonus & Bassæus apud Kerckhove cit. n.* 52.

Ca-

Casus Decimus Reservatus.

Falsificatio manus, aut Sigilli Officialium Monasterii, aut Conventus.

PEr *Falsificationem* hic intelligitur immutatio veritatis; unde falsificare scripturam est immutare sensum, quem scriptura ab aliquo confecta habet, in alium diversum cum malitia, & dolo. Per *Manum* intelligitur non solum subscriptio, quæ scripturam authenticat, sed etiam tota scriptura, cum & hæc dicatur manus scribentis. Per particulam *aut* insinuatur, ad hunc Casum incurrendum sufficere, quod vel falsificetur manus, vel sigillum: sic ut alterutrum sufficiat. Per *Sigillum* intelligitur signum illud, quod Officiales Monasterii qua tales suis scripturis apponere, vel imprimere solent ad dignoscendum, quod tales scripturæ sint ipsorum. *Per Officiales Monasterii aut Conventus* intelliguntur Generales, Provinciales, Guardiani, & quicunque alii, quibus particulare datur sigillum, quo scripturam publicam sigillare, & conficere solent pro Interesse Monasterii, quales in aliquibus Monasteriis sunt Procuratores &c. *Kerckhove cit. n. 56.*

Ca-

Casus undecimus Reservatus.

Furtum de rebus Monasterii seu Conventus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.

PEr *Furtum* intelligitur acceptio rei alienæ, Domino, vel Administratore rationabiliter invito; quia licet nostri Superiores, & totus noster Ordo nullius rei Dominium aut jus habeat, Fratres nostri tamen furtum committere censentur, quoties aliquid de rebus Conventus invitis Superioribus furripiunt; quia id faciunt vel Papa (ad quem res Conventus quoad Dominium pertinent) invito, vel Dante (qui sibi Dominium reservavit) invito, & semper faciunt invitis Superioribus, quibus à Papa vel Dantibus dispensatio rerum est commissa. *Per Res Monasterii, seu Conventus* intelliguntur illæ juxta *Kerckbove in Statut. Gen. cap.* 6. §. 22. *n.* 61. & 68. Quæ nostris Superioribus in utilitatem Conventus datæ sunt dispensandæ. Item res, quæ ad Usum particularem Fratrum à Superioribus concessæ sunt. v. g. libri, Rosaria, imagines, &c. vel alicujus Fratris viventis vel mortui manuscripta, Conciones, &c. quia hæc omnia censentur Res Conventus. Per *quantitatem, qui sit peccatum mortale* intelligi-

ligitur illa, quam supra ad Casum quartum assignavimus, quam pro hoc Casu undecimo & Casu quarto reservato *P. Marchant.* judicat esse florenum; in esculentis autem & poculentis duplo majorem requirit *Kerkhove cit. n.* 28.

Casus duodecimus Reservatus.

Pollutiones voluntariæ Procuratæ.

PEr *Pollutionem voluntariam Procuratam*, quæ sit Casus reservatus, intelligitur voluntaria Emissio seminis extra concubitum, procurata per aliquem actum externum, mortaliter in genere luxuriæ peccaminosum, ad quem ipsa Emissio seminis nata est sequi. Ita *communiter omnes.* Unde non incurrit hunc Casum, qui polluitur ex nimio potu & crapula, ex lectione non necessaria rerum venerearum, ex delectatione morosa in cogitationibus venereis, ex turpi somnio &c. Etsi ista eo fine adhibeantur, eveniat pollutio, & quis in pollutionem inde ortam consentiat. *Kerckhove cit. n.* 71. Ratio est: quia non est procurata *per actum externum, in genere luxuriæ mortaliter peccaminosum.* Nec incurrit hunc casum *qui in alieno cor-*

pore

pore procurat pollutionem; tum quia Statuta Generalia, ſi voluiſſent hunc Caſum comprehendere, eum expreſſiſſent; tum quia reſervatio Caſuum utpote odioſa eſt reſtringenda; tum quia iſte Caſus eſt de raro contingenti. Econtra incurrit hunc Caſum, qui polluitur per tactus alienos, vel aſpectum partium inhoneſtatum alterius hominis &c. Ratio eſt: quia talis pollutio eſt vere procurata ab eo, qui patitur pollutionem, & quidem per actum externum in genere luxuriæ mortaliter peccaminoſum.

Caſus decimus tertius Reſervatus.

Inobedientia contumax.

Decimus autem (addunt Statuta Generalia) *Inobedientiam contumacem, quando quis trina monitione præmiſſa, factis congruis intervallis, per diem naturalem inobediens perſeverat.* Hinc ut inobediens hunc Caſum reſervatum incurrat, requiritur 1. ut trina monitio, & quidem à Prælato præmittatur. 2. Ut trina illa monitio fiat per debita temporis intervalla, ut interim ſubditus

ditus poſſit ſe recolligere, & ſe ad obediendum diſponere. 3. Ut quis maneat inobediens per diem naturalem, ſemper ſpatium viginti quatuor horarum. 4. Ut id, quod præcipitur, ſub formali obedientia, & ſit in materia ſufficienti ad ſic ſub peccato mortali per obedientiam præcipiendum. *Ita Kerckhove cit. num.* 74. Ex quibus

Infertur, Præfatos Tredecim Caſus eſſe Reſervatos, etiamſi non ſint Actus publici, modo ſint Externi, & peccata mortalia; Unde pro eorum abſolutione tenentur Jure Divino Fratres accedere ad habentem poteſtatem ab iisdem abſolvendi; de quo ſit

QUÆSTIO II.

Ad quos teneantur recurrere Fratres Minores pro obtinenda Abſolutione à Caſibus reſervatis?

NOtandum, Quod à peccatis, ſeu Caſibus reſervatis nullus poſſit abſolvere, niſi ſit Sacerdos: Quia ſolus Sacerdos in ſua Ordinatione, accipit poteſtatem à peccatis abſolvendi. Imo etiamſi aliquis ſit Sacerdos, ac etiam Confeſſarius ſæcularium,

non

non tamen poteſt Fratres Minores abſolvere valide, aut licite à peccatis mortalibus, multo minus à reſervatis, extra Caſum neceſſitatis, niſi habeat Approbationem & Jurisdictionem in eosdem à Superioribus eorumdem Fratrum Minorum; quia Clemens Papa VIII. Bulla: *Romani Pontificis*, data Romæ, 23. Novembris, Anno 1599. Pro omnibus tam Fratribus, quam Monialibus omnium Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, revocavit Bullam Cruciatæ, & alia omnia Particularia indulta quoad Articulum Electionis Confeſſariorum extra Ordinem, & ſubdit: *Sed noſtræ intentionis exiſtere, quod iidem Fratres & Moniales, quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, ſeu Confeſſionis Adminiſtrationem, diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubjecti ſint, Apoſtolica auctoritate præſentium tenore, perpetuo declaramus; eis tamen Prælatis, ut in uſu hujusmodi poteſtatis ſe cum ſubditis benignos, & faciles exhibeant, præcipimus, ac mandamus. Hucusque Clemens Papa VIII.* Jam ad Quæſtionem

Reſpondeo 1. *Poteſtatem abſolvendi à Caſibus in Ordine Noſtro Seraphico reſervatis habet Generalis reſpectu totius Ordinis, Provincialis reſpectu ſuæ Provinciæ, Cuſtos reſpectu ſuæ Cuſtodiæ, Guardianus reſpectu ſui Conventus*, & etiam Fratrum hoſpitum ad ſuum Conventum adventantium; Vicarii etiam ac Præſidentes, Guardianis abſentibus, eandem poteſtatem habent, modo

in fraudem non exspectetur absentia Guardiani. Ita *Statuta nostra Generalia cap.* 6. § 22. Hanc potestatem habent etiam illi Confessarii, quibus à Ministro Provinciali est delegata, ut de se patet. Quare si aliquis Frater Minor instigante inimico peccatum reservatum commiserit, tenetur sub peccato mortali recurrere ad unum ex modo dictis habentem potestatem in reservata pro absolutione obtinenda.

Respondeo 2. *Regularium Mendicantium Prælati Generales. Provinciales, & locales possunt suos subditos Regulares, per se, vel per Confessarios Regulares à se deputatos, absolvere ab omnibus peccatis & Censuris publicis & occultis, Papæ reservatis, extra & intra Bullam Cœnæ Domini contentis; & hoc in foro conscientiæ, virtute Privilegiorum ipsis à variis Pontificibus Concessorum. Ita Suarez, Palaus, Fragosus &c.* apud *Antonium à Spiritu Sancto in Directorio Regularium parte* 1. *tr.* 2. *disp.* 1. *Sectione* 1. §. 2. *n.* 31. *& seqq.* Ratio est: quia *S. Pius V. Bulla* 129. *apud Cherubinum Tomo* 2. *inter Bullas hujus Papæ*, concessit Prælatis Cassinensium facultatem absolvendi toties, quoties suos subditos, etiam Novitios, ab omnibus, & quibuscunque peccatis, sententiis, & pœnis, licet fuerint de Casibus Sedi Apostolicæ reservatis, vel de comprehensis in Bulla Cœnæ, sive Crimina sint occulta, sive publica; quam Bullam etiam re-

refert *Peyrinis ad Conſtitut.* 4. *Sixti IV.* Nec eſt revocata, ut docent plures apud *noſtrum P. Felicem Poteſtatem in Examine Eccleſiaſtico Tom.* 1. *p.* 4. *num.* 3401. Siquidem Bulla Cœnæ Domini non exprimit *Prælatos Regulares erga ſuos ſubditos Regulares*, & motivum, ob quod Papa conceſſit tale Privilegium Superioribus Regularibus (*nimirum ad tollendas occaſiones vagandi Regularibus, & ut eorum quies & diſciplina Regularis obſervetur*) ſemper manet, & adhuc intenditur à Summis Pontificibus, etiam poſt editam Bullam Cœnæ Domini.

Reſpodeo 3. Omnes Superiores, quibus Caſus Regularium reſervantur, tenentur Auctoritatem abſolvendi delegare deputatis Confeſſariis, quoties eam ſibi concedendam judicaverit ipſe Confeſſarius poſtulans pro pœnitente. Ita Clemens VIII. in ſuo Decreto citato, ubi ita loquitur: *Non liceat Superioribus Regularium ſubditorum Confeſſiones audire, niſi quando peccatum aliquod reſervatum admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſponte aut proprio motu, id ab eis petierint. Superiores in ſingulis domibus deputent duos, aut tres, aut plures Confeſſarios pro ſubditorum numero majori, vel minori, iique ſint docti, prudentes, ac charitate præditi, qui à non reſervatis eos abſolvant, & quibus etiam reſervatorum abſolutio committatur, quando Caſus occurrerit, in quo eam debere committi, ipſe imprimis Confeſſarius judi-*

caverit. Tam Superiores pro tempore exiſtentes, quam Confeſſarii, qui poſtea ad Superioritatis gradum fuerint promoti, caveant diligentiſſime, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in Confeſſione habuerunt, ad Exteriorem Gubernationem utantur. Licebit tamen Superioribus determinare Pœnitentias graves, quibusdam peccatis, etiam non reſervatis, à Confeſſariis imponendas, quæ ſubditos ab hujusmodi perpetrandis cohibere poſſint. Hucusque Decretum Clementis VIII. Jam ſequitur in Regula:

Ipſi vero Miniſtri, ſi Presbyteri ſunt, cum miſericordia injungant eis Pœnitentiam. Si vero Presbyteri non ſunt, injungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, ſicut eis ſecundum Deum melius videbitur expedire. Et cavere debent, ne iraſcantur & conturbentur propter peccatum alicujus; quia ira & conturbatio in ſe, & in aliis impediunt charitatem.

QUÆSTIO III.

An Miniſtri Provinciales poſſint alicui Confeſſario extra Ordinem delegare poteſtatem abſolvendi ſuos Fratres à peccatis, etiam Reſervatis?

NOtandum, quod poſtquam S. P. N. Franciſcus præceperat ſuis Fratribus, ut pro abſolutione reſervatorum recurrerent ad Miniſtros Provinciales, hìc admoneat Miniſtros Provinciales, ut ſi Presbyteri ſint, cum Miſericordia injungant eis pœnitentiam; Si vero Presbyteri non ſint, injungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, ſicut eis ſecundum DEUM melius videbitur expedire. Ubi recolendum eſt, quod juxta dicta ſupra, in initio Religionis, vi Regulæ, tantum peccata publica Fratrum, reſervabantur; pro quorum ergo Abſolutione Fratres perſonaliter ad Miniſtros Provinciales recurrere debebant, qui, ſi Sacerdotes erant, eos à prædictis peccatis abſolvebant injuncta ſalutari pœnitentia. Si autem Sacerdotes non erant (quia ab initio Religionis pauci Sacerdotes ob defectum Studio-

rum erant in Ordine) debebant Fratres ad alios Sacerdotes Ordinis mittere, qui eosdem injuncta debita pœnitentia similiter absolvebant. Ut autem Ministri Provinciales, ad quos Fratres peccantes pro absolutione recurrebant, sicut & illi Sacerdotes Ordinis, ad quos à Ministris Provincialibus pro Absolutione accipienda mittebantur, essent Misericordes erga Fratres peccantes in Absolvendo, & injungendo Pœnitentiam, exhortatur eos, *ut non irascantur & conturbentur propter peccatum alicujus Fratris*; quia ira & conturbatio in se, & in aliis impediunt charitatem fraternam, misericordiam, compassionem, & confidentiam. Hoc notato

Respondeo: Possunt Ministri Provinciales delegare interdum ex gravi causa Auctoritatem suam Confessario sæculari, vel Regulari alterius Ordinis, ad absolvendum Fratres suos subditos in foro conscientiæ à peccatis etiam reservatis. Ita *Marchant, & Kerckbove in cap. 7. Regulæ.* Ratio est: tum quia Ministri Provinciales ad hoc faciendum nullo jure prohibentur; nam Regula ut jam dictum, de hoc Casu non loquitur, sed de peccatis publicis: tum quia *Clemens V. in sua Declaratione*, recensens omnia præcepta Regulæ, tam formalia, quam inhibitoria, tam æquipollentia, quam habentia vim præcepti, non facit mentionem

de

de Inhibitione Miniſtris Provincialibus facta, ne ſuam Auctoritatem abſolvendi ſuos Fratres poſſint delegare Confeſſario extra Ordinem: tum quia Miniſtri Provinciales reſpectu ſuorum ſubditorum habent poteſtatem & Jurisdictionem quaſi Epiſcopalem: Ergo ſicuti Monialibus ſubditis ſæpe Sacerdotes ſæculares præficiunt in Confeſſarios, ſic etiam ex gravi cauſa interdum poterunt auctoritatem ſuam abſolvendi ſuos ſubditos Fratres, etiam à reſervatis, delegare Confeſſariis ſæcularibus, aut Regularibus alterius Ordinis; idque ſupponunt Decreta Pontificum, quæ Confeſſariis intra & extra Ordinem prohibent, ne audiant Confeſſiones Fratrum invitis eorum Superioribus. Dictum eſt: *Miniſtri Provinciales*; hoc enim Jure non gaudent *Guardiani*, quorum ſicut non eſt approbare Confeſſarios pro Fratribus, ſic nec extra Ordinem delegare. Dictum etiam eſt: *Ex gravi cauſa*; quia ob ſcandalum & circumſtantias non expedit hujusmódi facultatem dare, niſi cauſa ſalutis Fratris ſubditi urgeat.

Ex hujus Capituli ſeptimi Regulæ Expoſitione patet, quod in hoc ſeptimo Capitulo contineatur *unum tantum præceptum* ſub mortali öbligans, nimirum, quod Fratres habentes Caſus Reſervatos teneantur recurrere ad

suos Ministros Provinciales ad eorum Absolutionem obtinendam. Ulterius in hoc Capitulo continentur *duæ Admonitiones: Prima* est, ut Ministri Fratribus peccantibus cum Misericordia injungant Pœnitentiam. *Secunda* est, ne Ministri irascantur, aut conturbentur propter peccatum alicujus Fratris. Jam sequitur in Regula;

Ca-

Capitulum octavum.

De Electione Generalis Ministri hujus Fraternitatis, & de Capitulo Pentecostes.

Universi Fratres unum de Fratribus istius Religionis teneantur semper habere Generalem Ministrum, & Servum totius Fraternitatis, & ei teneantur firmiter obedire. Quo decedente Electio successoris fiat à Ministris Provincialibus & Custodibus in Capitulo Pentecostes, in quo Provinciales Ministri teneantur semper in simul convenire, ubicunque à Generali Ministro fuerit constitutum. Et hoc semel in tribus annis, vel ad alium Terminum majorem, vel minorem, sicut à prædicto Ministro fuerit ordinatum.

QUÆSTIO I.

An Fratres Minores teneantur ſub peccato mortali habere ſemper unum Generalem Miniſtrum, & à quibus debeat eligi?

NOtandum, quod *Miniſter Generalis* ſit ille, qui habet Auctoritatem & Jurisdictionem in totum Ordinem, & in omnes Fratres; vocatur autem à S. P. N. Franciſco *Miniſter & Servus*, quod juxta S. Bonaventuram ſummam humilitatem innuit, *ut* (inquit) *qui dum ſubditus erat, obediebat uni, aut duobus, ſciat ſe in Generalem Miniſtrum electum debere omnium neceſſitatibus obedire.* Vocatur etiam à S. Franciſco Miniſter & Servus *totius Fraternitatis*, ſeu *ſui Ordinis, & Religionis*, quæ *Fraternitas* nihil eſt aliud, quam *Congregatio plurium, à S Franciſco vel ejus Succeſſoribus ordinate deſcedentium, qui Regulam Fratrum Minorum in ſua puritate, ſub eodem S. Franciſco, vel ejus Succeſſoribus voverunt, & obſervare contendunt*; cujus Fraternitatis ſpeciale Symbolum eſt *Altiſſima Paupertas*, de qua S P. N. Franciſcus *apud Piſanum Conformitate* 12. *c.* 15. ait: *Evangelica hæc Pauper-*

pertas noſtri Ordinis eſt fundamentum, cui ſubſtrato primarie ſic omnis ſtructura Religionis innititur, ut ipſius firmitate firmetur, & Everſione funditus evertatur. Quantum itaque Fratres declinabunt à paupertate, tantum mundus declinabit ab eis, & quærent, & non invenient. Si vero Dominam meam paupertatem complexi fuerint, mundus eos nutriet, quia mundo dati ſunt ad ſalutem. Jam ad Quæſtionem

Reſpondeo 1. *Fratres Minores tenentur ſub peccato mortali ſemper habere unum Generalem Miniſtrum de Fratribus iſtius Religionis*, nempe, qui emiſit Profeſſionem in Ordine Fratrum Minorum, quem Miniſtri Provinciales & Cuſtodes obligantur ſub peccato mortali eligere, & cui univerſi Fratres tenentur firmiter obedire. Patet ex textu Regulæ, & communi ſenſu omnium Expoſitorum; Obedientia autem, quæ hic præcipitur ei præſtanda, intelligi debet eodem modo & præcepto, quo in Capitulo primo Regulæ intelligitur, & in Capitulo decimo latius explicabitur; unde hic non eſt ſpeciale præceptum, ſed in idem concurrit. Porro Miniſter Generalis vi Regulæ debet eſſe perpetuus, ut patet ex illis verbis: *Quo decedente*, quæ mortem ſignificant. Ex Ordinationibus vero, & Conſtitutionibus Summorum Pontificum (*quibus omnino obediendum eſt, ut Regulæ Approbatoribus, & totius Eccleſiæ Capitibus*) modo Generales Miniſtri

ſo-

solo sexennio, absque dispensatione, Ordinem regere possunt.

Respondeo 2. *Minister Generalis debet eligi ex vi Regulæ à solis Ministris Provincialibus & Custodibus, seu eorum vices gerentibus.* Patet ex textu Regulæ. Porro *Ministri Provinciales* dicuntur, qui legitime electi vel constituti, Provincias Gubernant. *Custodes* vero antiquitus dicebantur, qui ob amplitudinem Provinciarum, certum numerum Conventuum in *Custodias* redactum, pro majori facilitate regebant. Nunc autem exspirantibus Custodiis, à summis Pontificibus Decretum est, ut in Capitulo Provinciali, vel Congregatione, unus eligatur, qui *Custos Custodum, vel Discretus Discretorum* nominetur, cujus est ad Capitulum Generale cum Ministro Provinciali proficisci, & ad Electionem Ministri Generalis convenire. Dictum est superius: *seu eorum vices gerentes*, ob Commissarios Provinciales, qui Ministris legitime impeditis substituuntur. Cæterum Electio Generalis Ministri debet fieri in loco Capituli Generalis, ubicunque à Ministro Generali fuerit constitutum; & quidem vi Regulæ hæc Electio tantum fieri potest *in Pentecoste*, sive in Sabbatho Pentecostes; uti patet ex textu Regulæ; Ex quo etiam manifestum est, quod Capitulum Generale possit congregari, quoties placuerit Generali Ministro, ita ut Ministri Pro-

vin-

vinciales teneantur ſub peccato mortali convenire. Jam ſequitur in Regula:

Et ſi aliquo tempore appareret Univerſitati Miniſtrorum Provincialium & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficientem ad ſervitium & communem utilitatem Fratrum, teneantur prædicti Fratres, quibus Electio data eſt, in Nomine Domini alium ſibi eligere in Cuſtodem. Poſt Capitulum vero Pentecoſtes Miniſtri & Cuſtodes ſinguli poſſint, ſi voluerint, & eis expedire videbitur, eodem anno in ſuis Cuſtodiis ſemel Fratres ſuos ad Capitulum convocare.

QUÆ-

QUÆSTIO II.

An Ministri Provinciales & Custodes, perspecta insufficientia Ministri Generalis, obligentur sub peccato mortali, eundem deponere, & alium eligere?

NOtandum, ut deponatur Minister Generalis, duo ex vi Regulæ requiri: *Primum* est, ut sit insufficiens ad servitium, & communem utilitatem Fratrum, utpote, quia infirmus, onerosus, impotens &c. *Secundum* est, ut hæc insufficientia constet Universitati Ministrorum Provincialium & Custodum, hoc est, majori eorum parti, ut secundum Jura, exponunt quatuor Magistri. Jam ad Quæstionem

Respondeo; Perspecta insufficientia Ministri Generalis, obligantur sub peccato mortali Ministri Provinciales & Custodes Generalem Ministrum deponere, & alium eligere. Constat ex verbo Regulæ: *Teneantur*, quod obtinet vim præcepti, & ubicunque ponitur in Regula hoc vocabulum: *teneantur*, ut præceptum debet observari à Fratribus. *Ita Clemens V. cap.* 1. Porro quoad celebrationem Capitulorum Provincialium, Regula non obligat sub peccato; cum aperte dicat, quod Ministri &

Cu-

Cuſtodes poſſint, *ſi voluerint*, Fratres ſuos ad Capitulum convocare. Ex Ordinationibus tamen Summorum Pontificum, & Statutorum Generalium, debet ſingulis Trienniis Capitulum Provinciale celebrari, & in eo à Vocalibus novus Provincialis Miniſter eligi.

Ex hujus Capituli octavi Regulæ Expoſitione patet, quod in hoc octavo Capitulo contineantur *Tria præcepta* ſub peccato mortali obligantia. *Primum* eſt, quod Fratres Minores teneantur ſemper habere Generalem Miniſtrum. *Secundum* eſt, quod Miniſtri Provinciales & Cuſtodes debeant eundem eligere in Capitulo Pentecoſtes. *Tertium* eſt, quod ſi viderint eum non eſſe ſufficientem ad ſervitium, & communem utilitatem Fratrum, teneantur alium eligere. Ulterius in hoc Capitulo continetur *una libertas*, nimirum, quod Miniſtri & Cuſtodes, ſi voluerint, poſſint Fratres ſuos ad Capitulum convocare. Jam ſequitur in Regula:

Capitulum nonum.

De Prædicatoribus.

Fratres non prædicent in Episcopatu alicujus Episcopi, cum ab eo illis fuerit contradictum.

QUÆSTIO I.

An Prædicatores Ordinis Fratrum Minorum possint prædicare contradicente Episcopo?

NOtandum, Quod ex vi Regulæ Prædicatores Ordinis Minorum non teneantur approbationem ab Episcopo accipere; quia ex vi Regulæ sufficit, ut Episcopus non contradicat, ut ex textu Regulæ manifestum est. In Concilio Tridentino tamen *Sess.* 5. *cap.* 2. *de Reform.* Decretum est, quod Prædicatores Regulares, ut in Ecclesiis, quæ non sunt sui Ordinis, prædicent, de-

debeant esse approbati ab Episcopis; ut vero in Ecclesiis suorum Ordinum prædicent, debeant ab Episcopo Benedictionem petere; quod Clemens X. confirmavit, dum in Bulla: *Superna magni, Anno* 1670. §. 3. ita statuit: *Regulares, qui in Ecclesiis sui Ordinis prædicare voluerint, teneri ab Episcopo Diœcesano benedictionem petere; prædicare tamen posse, quamvis illam non obtinuerint. Quod si Episcopus Benedictionem nedum non concesserit, sed etiam contradixerit, nec in prædictis quidem Ecclesiis licere Regularibus prædicare.* Jam ad Quæstionem

Respondeo: Nunquam licet Fratri Minori prædicare contradicente Episcopo, sive in Ecclesiis sui Ordinis, sive non sui Ordinis. Ratio patet ex textu Regulæ, quem ad litteram observari mandat *Nicolaus III. cit. art.* 9. Item patet ex Bulla Clementis X. mox citata. Denique *Clemens V. in sua Declaratione cap.* 1. tanquam præceptum æquipollens recenset hoc: *Quod Fratres non prædicent in Episcopatu alicujus Episcopi, cum ab eo illis fuerit contradictum.* Jam sequitur in Regula:

Et nullus Fratrum populo penitus audeat prædicare, nisi à Ministro Generali hujus Fraternitatis fuerit examinatus & approbatus, & ab eo Officium sibi prædicationis concessum.

QUÆSTIO II.

An Prædicatores Ordinis Minorum à solo Ministro Generali possint examinari, & approbari ad Prædicandum?

RESPONDEO 1. *Ex vi Regulæ solus Minister Generalis ordinaria potestate potest Prædicatores approbare.* Patet ex textu Regulæ. Dictum est: *Ordinaria potestate*; potuit enim semper Minister Generalis Commissionem alicui dare seu delegare ad hujusmodi approbationem, cum ejus potestas non sit per hoc præceptum restricta.

Respondeo 2. *Ampliato Fratrum Numero potestas approbandi Prædicatores concessa est à Nicolao III. etiam Ministris Provincialibus cum Deffinitoribus in Capitulis Provincialibus.* Ita expresse *Nicolaus III. in declarat. art.* 9. Ubi advertendum, hoc non licere solis Provincialibus, neque solis Deffinitoribus, sed simul congregatis Ministro Provinciali & Deffinitoribus; nec simpliciter congregatis, sed tantum in Capitulis Provincialibus sub quibus etiam intelliguntur Congregationes vim Capituli habentes. Possunt tamen Ministri Generales revocare, arctare, & suspendere potestatem Provincialium & Deffinitorum in admissione Fratrum ad Prædi-

cationes. Ita expreſſe declarat *Nicolaus III. cit.*

Reſpondeo 3. *Tam Miniſter Generalis quam alii, quibus admiſſio Fratrum ad Prædicationes eſt Commiſſa, tenentur dictos Fratres de idoneitate ad Prædicandum examinare* Conſtat ex textu Regulæ. Non tamen eſt neceſſarium, ut ſupradicti per ſe Fratres examinent, ſed ſufficit, ut per alios ita examinati ſint, ut de eorum idoneitate conſtet; quia hoc modo ſufficienter ſervatur finis præcepti, & alias multiplicato Fratrum numero onus nimis grave eſſet, ſufficit enim, ut idoneitas perſonarum ſufficienter cognoſcatur, ſuper quo conſcientiæ admittentium omnino onerantur. Jam ſequitur in Regula.

Moneo quoque & exhortor eosdem Fratres, ut in Prædicatione, quam faciunt, ſint examinata & caſta eorum cloquia, ad utilitatem & ædificationem populi, annuntiando eis vitia, & virtutes, pœnam & gloriam cum brevitate ſermonis, quia verbum abbreviatum fecit Dominus ſuper terram.

QUÆSTIO III.

Qualiter Fratres Minores debeant prædicare?

RESPONDEO: *Quinque Conditiones requirit S. P. N. Franciſcus in Prædicatione Fratrum Minorum. Prima* eſt: *Ut ſint examinata eorum eloquia*, id eſt, debito ſtudio compoſita, non ex improviſo, temere, aut ſine præparatione & deliberatione prolata, non nova, non ſuſpecta, non erronea. *Secunda eſt: Ut ſint caſta*, non impudica, non ſcurrilia, non otioſa, non riſum provocantia, non ſcandaloſa, ſed pura, ſana, ſincera, honeſta, &c. *Tertia eſt: Ut ſint ad ædificationem, & utilitatem populi*, non ad faſtum ad vanitatem, aut quæſtum prædicantis. *Quarta eſt. Ut annuntient vitia & virtutes, pœnam & gloriam*, id eſt, materiam moralem, & ea, quæ ad vitam bene inſtituendam pertinent. *Quinta eſt: Ut fiant cum brevitate ſermonis.* Eloquia ſint Conciſa, non extravagantia, non longa, aut ſuperflua, quæ audientibus tædium pariant.

Ex hujus Capituli Noni Regulæ Expoſitione patet, quod in hoc Nono Capitulo contineantur *Duo præcepta* ſub peccato mortali obligantia. *Primum eſt*, quod Fratres non præ-

prædicent in Episcopatu alicujus Episcopi, cum ab eo illis fuerit contradictum. *Secundum est*, quod nullus Fratrum audeat prædicare populo, nisi à Ministro Generali fuerit examinatus & approbatus. Ulterius in hoc Capitulo continetur *una Admonitio ad bonum faciendum*, nimirum, ut in Prædicatione sint Examinata & Casta Fratrum Eloquia, ad utilitatem & ædificationem populi, &c. Jam sequitur in Regula:

Capitulum decimum.

De Admonitione & Correctione Fratrum.

Fratres, qui sunt Ministri & Servi aliorum Fratrum, visitent, & moneant Fratres suos humiliter, & charitative corrigant eos, non præcipientes eis aliquid, quod sit contra animam suam & Regulam nostram.

QUÆSTIO I.

An Superiores Ordinis teneantur sub peccato mortali ex vi Regulæ subditos visitare, monere, corrigere &c.?

NOtandum 1. Nomine *Ministrorum sive Servorum* hic intelligi accommode omnes Superiores Curam Animarum & Regimen in Ordine habentes, juxta rationem Curæ ac regiminis sibi competentis auctoritate ordinaria vel delegata. Quamvis enim vocabulum *Ministri* frequentius

tius ſupponat pro *Miniſtro Provinciali*, paſſim tamen etiam ad alios Superiores Ordinis extenditur. Voluit itaque S. P. N. Franciſcus Superiores & Prælatos ſui Ordinis vocare *Miniſtros & Servos* juxta Exemplum Chriſti dicentis *Luc.* 10. *Quicunque voluerit fieri major, erit veſter Miniſter, & quicunque voluerit in vobis primus eſſe, erit omnium ſervus.* Hos itaque Miniſtros, ſeu Superiores ſui Ordinis admonet S. P. Franciſcus ſui Officii, nimirum, ut ſuos Fratres, *viſitent, humiliter moneant, charitative corrigant, neque præcipiant eis aliquid, quod eſſet contra animam ſuam, & Regulam noſtram*, ſed ut præcipiant eis, quæ ſunt juxta animam ſuam, & Regulam noſtram. Pro quo

Notandum 2. Quod Officium Superiorum erga ſubditos ſit *quadruplex*, nimirum *ſubditos viſitare, monere, corrigere, ac eis præcipere. Viſitatio* dicit cognitionem & inveſtigationem neceſſariam & vigilantem, ut ſciat Superior tanquam Paſtor, quid cum grege toto, quid cum ſingulis ovibus agatur, quid eis proſit, quid noceat, quid deſit, quid ſuperfluat, &c. Ipſorum enim Superiorum eſt *Vigilare tanquam rationem reddituri pro animabus ſubditorum*, *Hebr.* 13. *Monitio* dicit exhortationem, quæ fit ad defectuoſos & tepidos, quia ſubditi prius monendi ſunt, quam gravius increpandi, ut paterna monitio deliniat eum, quem amara

correctio dejiceret in Turbationum Barathrum. *Correctio* fit verbis vel pœnitentiarum ſive pœnarum mulctis, quæ ut ſit medicinalis, debet eſſe *in verbo humilitas*, *charitas in affectu*. *Præceptum* tangit regimen & Miniſterium, ut qui monitionibus non ducuntur, præceptis vel prohibitionibus tanquam frænis contineantur. Jam ad Quæſtionem

Reſpondeo 1. *Ex vi Regulæ & ſpeciali ejus præcepto non obligantur Superiores Ordinis ſubditos viſitare*, *monere*, *corrigere*. Ita *Marchant in Expoſitione Reg. cap.* 10 Ratio eſt: quia in iſto textu Regulæ: *Fratres*, *qui ſunt Miniſtri &c. viſitent & moneant &c.* nullum includitur præceptum, uti conſtat ex *Nicolao III. & Clemente V. in ſuis Declarationibus*, qui præcepta, & eorum vim habentia, ſive etiam æquipollentia Regulæ referentes, hujusmodi præcepti non meminerunt.

Reſpondeo 2. *Ex Jure Divino & Naturali Superiores tenentur ſubditos viſitare*, *monere*, *corrigere & præceptis dirigere*; ita ut ſi ex horum Actuum & Officiorum defectu, eorumve negligentia, malum aliquod grave ſubdito, vel relaxatio Ordinis eveniat, aut immineat, juxta rationem mali & periculi peccent mortaliter. Ratio deſumenda eſt ex intrinſeca ratione regiminis, & Curæ animarum, & ex Sacræ Scripturæ veritate. Legantur terribiles comminationes

ad-

adverſus ſpeculatorem conſtitutum ſuper domum Iſraël, *Ezech.* 3. *Si* (inquit Deus) *dicente me ad impium: morte morieris, non annuntiaveris es, neque locutus fueris, ut avertatur à via ſua impia, & vivat; ipſe impius morte morietur, ſanguinem autem ejus de manu tua requiram.* Legantur ſimiliter maledictiones, quæ *Ezech.* 34. congeruntur contra Paſtores Iſraël: *Væ Paſtoribus Iſraël, qui paſcebant ſemetipſos, gregem autem meum non paſcebatis, audite verbum Domini: Ecce ego ipſe ſuper Paſtores requiram gregem meum de manu eorum.* Unusquisque autem Superior & Prælatus eſt domui ſuæ ſeu Conventui conſtitutus *Speculator*, *& Paſtor*, eumque maledictiones illæ manent, ſi ſua negligentia, vel malitia, vel puſillanimitate, vel nimia Clementia, vel reſpectu humano ſubditi Fratres pereant, & diſciplina Regularis, & Regulæ obſervantia detrimentum patiatur. Ex his

Infertur, Quod ſi Miniſter Provincialis viſitet aliquem Conventum Fratrum, & ſicuti tenetur, defectus Fratrum inquirat, hi in conſcientia teneantur defectus aliorum Fratrum, ex amore DEI & proximi, ad conſervandam vitam Regularem, & Regulæ obſervantiam, Miniſtro Provinciali manifeſtare *tanquam Patri*, in qua tamen manifeſtatione juxta *Kerckbove in Statuta Gen. cap.* 6. §. 1. *n.* 16. *& ſeqq.* Fratres

ſubditi tenentur obſervare ſequentia: 1. Quando peccatum Fratris eſt omnino occultum, & nulli nocivum, niſi ipſi ſoli Fratri peccanti, tunc antequam manifeſtetur Superiori, *ut Pauri*, debet prius à Fratre illud ſciente, præmitti correctio fraterna, modo inde æque opportuna ſperetur Correctio Fratris peccantis. 2. Delicta & defectus Fratrum jam Correcti & emendati, de quibus non amplius eſt evidens, vel probabile periculum recidivæ, non poſſunt à ſubditis absque mortali peccato, in re gravi, denuntiari Superioribus. 3. Quando Superior localis Monaſterii poteſt defectus Fratrum ſe ſolo corrigere, & delinquentes à recidiva præcavere, non poſſunt illi defectus manifeſtari Miniſtro Provinciali, aut Generali, tempore viſitationis, niſi conſtet Superiorem localem non fungi in hoc ſuo Officio. 4. Non debent Prælato viſitanti manifeſta i delicta Fratrum, ex mera fragilitate ſemel commiſſa, modo Frater peccans ſit emendatus, nec ſit periculum recidivæ. 5. Nemo tenetur Prælato viſitanti revelare delicta ſuorum Fratrum, quæ tantum ab alio audivit. *Ita Kerckhove cit.* Jam ſequitur in Regula:

Fratres vero, qui ſunt ſubditi, recordentur, quod propter Deum abnegaverunt proprias voluntates. Unde firmiter præcipio eis, ut obediant ſuis Miniſtris in omnibus, quæ promiſerunt Do-

mino

mino observare, & non sunt contraria animæ suæ, & Regulæ nostræ.

QUÆSTIO II.

An Superiores Ordinis possint suis Fratribus subditis imponere præcepta sub peccato mortali obligantia, præter ea, quæ in Regula continentur?

NOtandum, Quod S. P. N. Franciscus hic suos Fratres primo admoneat, ut quando Superiores ipsi aliquid præcipiunt agendum, vel omittendum, sibi in memoriam revocent suam Professionem, in qua libere ex amore DEI voverunt obedientiam præstandam suis Superioribus, & abnegaverunt proprias voluntates, adeoque etiam libere, & ex amore DEI adimpleant obedientiam in sacra Professione promissam; ut vero hanc infallibiliter observent, addidit formale præceptum, dicens: *Unde firmiter præcipio eis, ut obediant suis Ministris in omnibus, quæ promiserunt Domino observare, & non sunt contraria animæ suæ & Regulæ nostræ.* Quod præceptum sine dubio obligat sub peccato mortali omnes Fratres subditos, ut suis Superioribus, nimirum Ministro Generali, Ministris Provincialibus,

bus, Guardianis, Vicariis, &c. obediant in omnibus, *quæ non ſunt contraria animæ ſuæ, & Regulæ noſtræ.* Quare obedientia Fratrum Minorum duobus tantum claudi-tur Terminis, nimirum: *Contra animam*, & *contra Regulam:* In cæteris omnibus, quæ manifeſte aut contra animam, aut contra Regulam non ſunt, obedire tenentur. Illud autem dicitur eſſe *contra animam*, quod vel eſt peccatum mortale, aut veniale, vel incentivum & inclinans ad illud. *Contra Regulam* vero eſt, quod adverſatur præceptis Regulæ, & iis, quæ ſecundum Regulam præcipiuntur. Jam ad Quæſtionem

Reſpondeo: Poſſunt Superiores Fratrum Minorum imponere præcepta obligantia ſub peccato mortali, præter ea, quæ in Regula continentur. Ratio deſumenda eſt ex poteſtate regiminis, & obedientia voventis, eſtque *communis & irrefragibilis Doctrina omnium*, qui de Legibus tractant. *Ad hoc tamen, ut præceptum Superioris obliget ſub peccato mortali, duo Requiruntur: Primum eſt: Materiæ gravitas*; quia poteſtas Superioris ordinata eſt, & rationabilis; adeoque ſicuti Lex juſta eſſe debet, & ut ſub mortali obliget, debet ſupponere materiam gravem, ſic multo magis præceptum Superioris, ut ſub peccato mortali obliget, debet ferri in materiam gravem; materia autem gravis debet penſa-

ri

ri ex circumſtantiis mali, à quo præceptum avertit, non vero ex ſola natura rei; ſiquidem malitia frequentius pendet ex circumſtantiis, quam ex re ipſa: v. g. intrant Fratres domum aliquam ſuſpectam, ex quo ingreſſu vicini ſcandalizantur, poteſt Superior ſub peccato mortali prohibere talem ingreſſum, etiamſi per ſe levis materia videatur; reſpective tamen eſt materia gravis. Similiter ex communi libertate bibendi & comedendi in Civitatibus, Fratres Religioſam diſciplinam relaxaverunt, viles facti ſunt & deſpecti ob notatas inutiles converſationes, ſenſualitates Religioſis non Convenientes, crapulas, libertates &c. Poteſt Superior ſub peccato mortali prohibere, ne quis bibat aut comedat in Civitatibus, ubi habemus Conventus. Et ſic in aliis. *Secundum*, quod requiritur ad hoc, ut præceptum Superioris obliget ſub peccato mortali, eſt *Intentio præcipientis volentis obligare ſub peccato mortali*; ſi enim Superior non velit obligare ſub peccato mortali, utique ipſius præceptum non obligabit ſub peccato mortali; quia præceptum habet ſuam vim ab Intentione præcipientis. Ex eo autem poteſt cognoſci, Superiorem velle ſuum præceptum obligare ſub peccato mortali. 1. Si illud expreſſe ſignificet. 2. Si per obedientiam præcipiat, aut ſub pœna Excommunicationis. 3. Ex ni-

nimia gravitate materiæ : cujus præceptio fere ex natura ſua talem intentionem ſupponat. In caſu vero, quo de Intentione Superioris volentis ſub peccato mortali obligare conſtat, & ſolum dubitatur de gravitate materiæ à ſubditis, hi tenentur obedire, quia præſumendum eſt de Judicio ſufficienti Superioris præcipientis, qui non præciperet ſub peccato mortali, niſi materiam gravem judicaret ; maxime cum Superior ſit in Poſſeſſione Poteſtatis præceptivæ. *Marchant. cit.* Ex his

Infertur 1. Quod à Superioribus poſſint ſubditis imponi *duplicis generis* præcepta, nimirum *per modum ſimplicis mandati & Ordinationis*, vel *per modum Legis & Statuti.* Illa dicuntur præcepta Superiorum *ſimplicis Mandati & Ordinationis* in noſtra Natione Germano - Belgica, quæ vel fiunt à ſolo Superiore v. g. Miniſtro aut Commiſſario Generali, Provinciali, Guardiano &c. Vel à Superiore cum Deffinitorio ſolo ; & hæc obligant juxta Intentionem Superioris illa imponentis, & *tamdiu obligant quamdiu durat Superior illa imponens, in ſuo Officio*, nec ſunt perpetua. Illa vero dicuntur præcepta *per modum Legis & Statuti*, quæ in noſtra Natione Germano - Belgica fiunt à Miniſtro Generali cum conſenſu Capituli Generalis, vel à Commiſſario Generali, vel Provinciali cum aſſenſu Capituli Pro-

vin-

vincialis, quod conſtat ex Deffinitorio & diſcretorio, & hæc præcepta ſunt veræ Leges, & perpetuo obligant, nec exſpirant morte Legislatoris. Quæ omnia patent ex *noſtris Statutis Generalibus cap.* 8. §. 10. dicentibus, num. 2. *Atque adeo declaramus, nullos noſtræ Religionis Prælatos poſſe per ſeipſos ſine Provincialis aut Generalis Capituli conſenſu Conſtitutiones facere, quæ vim Legum habeant, cæteros imposterum obligantium. Poterunt tamen præcepta imponere, quæ pro durante Prælati imponentis Officio vim habent obligandi.* Et tales *veræ Leges* ſunt noſtra *Statuta Generalia, & Provincialia*, quæ tamen non obligant *ſub culpa*, ſed tantum *ſub pœna*, niſi alias Fratres per Jus Divinum & humanum ſub culpa obligentur, & niſi in Statutis Cenſuræ, aut Obedientiæ præceptum ponatur; ajunt namque *Statuta Gener. cit. num.* 9. *Tandem declaramus per hæc Statuta, & alia quæcunque, Fratres non adſtringi ad culpam, niſi alias per Jus Divinum & humanum fuerint obligati, & niſi in ſuis Statutis Cenſuræ, aut Obedientiæ præceptum ponatur.* Præcepta vero per modum *ſimplicis Mandati vel Ordinationis* ſunt Ordinationes Venerabilis Deffinitorii, vel ſolius Miniſtri Generalis, vel ſolius Commiſſarii Generalis, aut ſolius Provincialis &c.

Infertur 2. Quod, licet tria vota eſſentialia & omnia præcepta Regulæ noſtræ *ex*

gene-

genere ſuo obligent ſub peccato mortali, non tamen transgreſſio quælibet votorum aut præceptorum Regulæ ſit peccatum mortale; ſiquidem ſicut in præceptis divinis & humanis v. g. *Levitas materiæ*, *imperfecta advertentia*, *aut ſemiplenus conſenſus &c.* excuſent à mortali, ſic etiam in votis & præceptis Regulæ. *Sic Marchant in cap.* 10. *Reg. textu* 2. *quæſt.* 1. ait: *Quomodo non crederem peccare mortaliter, qui ſine neceſſitate legitima Calceamenta per unam aut alteram horam portaret. Similiter, qui ſine neceſſitate parum ſecluſo ſcandalo equitaret, portare enim calceamenta aut equitare dicunt aliquam moralem Continuationem alicujus temporis. Quomodo etiam crederem, multos modos in recurſu ad pecuniam traditos, non obligare ad mortale, ſi modo ſubſtantia præcepti ſervetur, ut vere Fratres non recipiant pecuniam, nec aliquam in illam Adminiſtrationem vel diſpenſationem, aut uſum habeant. Ita Marchant. cit.*

QUÆ-

QUÆSTIO III.

An Superiores Ordinis possint interpretari præcepta Regulæ, & in eis dispensare?

NOtandum, quod aliud sit *interpretari* præcepta Regulæ, & aliud sit *dispensare* in præceptis Regulæ; nam interpretari præcepta Regulæ nihil aliud est, quam consideratis rebus & rerum omnibus circumstantiis, declarare rationabiliter præcepta Regulæ in singulari Casu non obligare. Dispensare vero in præceptis Regulæ est per Auctoritatem legitimam, præcepta Regulæ obligantia de facto relaxare; unde hæc est distinctio inter *Dispensationem*, & *Interpretationem*, quod Dispensatio Legem obligantem relaxet; Interpretatio vero declaret Legem non obligare. Hoc notato ad Quæstionem

Respondeo 1. *Licet Superioribus præcepta Regulæ Fratrum Minorum interdum interpretari, ut in certis Casibus non obligantia.* Ratio clara est: si enim licet interpretari Leges Naturales, Divinas & Humanas, Ecclesiasticas & Civiles, Cur non Præcepta Regulæ? Hæc tamen Interpretatio debet fundari *in Æquitate Justitiæ*, causæ vero duæ potissimum sunt Æquitatis seu Justæ Interpretationis, nimirum.

rum. 1. *Neceſſitas perſonæ operantis*; ſic ſi Fratres Minor inter Barbaras Nationes, ſine uſu pecuniæ periclitaretur de vita, interpretari poteſt Superior eum mittens, non obligari præcepto de non recipiendo pecuniam. Sic Superior interpretari poteſt, Fratrem morbo laborantem non teneri ad Officium Divinum, pluribus tunicis uti poſſe, calceamenta portare poſſe, equitare poſſe &c. Qui enim hæc in tali Caſu faciunt, diſpenſatione non utuntur, ſed ex Interpretatione præceptum eos in ſimilibus Caſibus non obligat. *Quod valde advertendum eſt propter ignorantias & errores plurimorum*, qui putant, quamcunque calceamentorum Portationem, Equitationem, Uſum plurium tunicarum, comeſtionem in diebus Jejuniorum &c. eſſe diſpenſationem; falſum eſt enim; nam qui in neceſſitate hæc faciunt, nihil contra Regulam faciunt, ſed Jure ſuo utuntur; quia in ſuis particularibus circumſtantiis præcepta Regulæ eos non obligant. Quare dixit *Nicolaus III. in Declaratione Regulæ noſtræ art.* 2. §. *Nec quisquam: ſic nec ipſis Fratribus jure poſi in extremæ neceſſitatis Articulo, ad providendum ſuſtentationi naturæ, via omnibus extrema neceſſitate detentis conceſſa præcluditur; cum ab omni Lege extrema neceſſitas ſit exempta.* Secunda Cauſa æquitatis Juſtitiæ ad Interpretanda præcepta Regulæ eſt *concurrentia alterius præcepti*;

ubi

ubi enim duo præcepta concurrunt, quæ ſimul Executioni mandari non poſſunt, majora debent præponi Minoribus, Naturalia Poſitivis, Divina Humanis ex æquitate. Sic Frater Minor ex præcepto charitatis, aut Juſtitiæ obligatus hìc & nunc ſuccurrere proximo, cui non poteſt ſuccurrere ſalvo Regulæ jejunio, Officio Divino, imo & pecuniæ uſu, non tenetur hìc & nunc dictis ſuæ Regulæ præceptis, ſed tenetur proximo ſubvenire, ſive ſatisfacere præcepto charitatis, ſive Juſtitiæ. Ratio eſt: quia hæc ſunt præcepta divina; præcepta autem Regulæ ſunt humana. Et ad has fere cauſas omnes interpretationes reduci poſſunt. Et quamvis *ex Vi Officii & Muneris ſolus Superior* poſſit Legem interpretari; tamen *in anxietate, ubi Superior non adeſt, & neceſſitas urget operandi*, poteſt quilibet uti Epickeia, ſeu Legem interpretari. Ita *Marchant cit. quæſt.* 3.

Reſpondeo 2. *Poſſunt Superiores Ordinis in aliquibus Regulæ præceptis ex cauſa rationabili diſpenſare.* Ratio eſt: quia diſpenſatio eſt Actus Officii Paſtoralis, quæ eo usque conceditur, quo non eſt per Superiorem reſtricta. Dictum eſt 1. *Ex rationabili cauſa*: quia nullus in votis, aut in Lege Superioris ſine juſta cauſa licite, aut valide diſpenſare poteſt. *Juſtæ autem diſpenſandi cauſæ ſunt duæ.* Prima eſt *Spiritualis utilitas* diſpen-

ſati, vel communis aliorum; v. g. videt Superior Fratrem ſcrupuloſum, qui pluries in die ex ſcrupuloſitate repetit ſuum Officium, & in cæteris totus turbatur, poteſt ob utilitatem Spiritualem ejus cum illo diſpenſare, ut ad quietem & pacem interiorem redeat. Item poteſt Superior quoad utilitatem ſpiritualem aliorum diſpenſare cum Fratre, ne recitet horas Canonicas, quia à mane usque ad Veſperam debet vacare Concionibus, aut Confeſſionibus excipiendis, quibus ſi non vacaret, animæ plurimorum jacturam paterentur. Secunda cauſa diſpenſandi eſt *neceſſitas corporalis* diſpenſati, vel communis aliorum. Sic Superior poteſt diſpenſare cum Fratre, ut Horas Canonicas non recitet, quia corporali valetudini officiunt. Item Superior cum Fratre Infirmario poteſt diſpenſare in jejunio, ut infirmorum neceſſitatibus plene ſatisfacere poſſit. Dictum eſt 2. quod *in aliquibus Regulæ præceptis* Superiores diſpenſare poſſint, nimirum in iis, quæ non concernunt ſubſtantiam & eſſentiam Religionis, aut bonum commune Ordinis, ſed ſolum Fratrum particularem neceſſitatem v. g. quod poſſint portare calceamenta, equitare, habere plures tunicas, non jejunare, non recitare Horas Canonicas &c. *Ita Expoſitores communiter*; ubi tamen Frater diſpenſatus advertere debet, quod diſpenſatio tamdiu valeat, quamdiu cau-

causa dispeniandi durat; qua cessante cessat etiam dispensatio. Si autem Frater ab uno Superiore dispensatus ex rationabili causa, accipiat alium Superiorem, non est necessarium, novam dispensationem à novo Superiore petere, si causa dispensationis ab Antecessore Superiore impetratæ adhuc perseveret. Ita *Portel apud Kerckhove in Expositione Regulæ cap.* 10. *num.* 16. Similiter Frater dispensatus advertere debet, ne ex dispensatione faciat usum; qui enim hodie infirmatur, cras firmior esse potest, & qui hac hyeme coactus fuit calceamenta portare, sequenti potest nudis pedibus ambulare. Addit quoque *Hugo de Dina apud Marchant in cap.* 2. *Regulæ. Attende, quod talia, si quando indulgentur, cum fieri potest, celanda sunt, ne vitæ formam omni Religioso studiose servandam, publicata deforment, & materiam indiscretis judicandi ministrent.*

Respondeo 3. *Etiam dispensationes præceptorum Regulæ, & multo magis statutorum Ordinis, in casu particulari, ex rationabili causa possunt imponi à Superioribus sub præcepto, & impositæ obligant*, v. g. Prævidet Superior, quod Frater infirmus vel scrupulosus valde, ex recitatione Breviarii, incideret in amentiam, vel delirium, potest Superior tali Fratri præcipere, ut omittat recitationem Breviarii. Ratio est: quia dispensatio est actus Pastoralis Officii, non tantum utilis gregi, sed

etiam aliquando neceſſarius: ergo ſaltem, ubi neceſſarius judicatur, poteſt imponi ſub præcepto, & ſubditus obedire tenetur, ne ſe præcipitio ſuperbiæ, & graviſſimis periculis exponat. *Marchant in cap.* 10. *Reg.*

Reſpondeo 4. *Etiam illæ libertates Regulæ per præceptum à Superioribus prohiberi poſſunt, quarum obſervantia aliquando Ordini vel alicui Religioſo non expedit ob rationabilem cauſam.* Ratio eſt: quia ſi in aliqua præcepta Regulæ ex debito Paſtoralis Officii cadat diſpenſatio, multo magis diſpoſitio libertatis ex rationabili cauſa. Iſtius generis libertates ſunt ſequentes: *Quod Fratres repetiare poſſint veſtimenta de ſaccis; quod poſſint, ſi voluerint, duas tunicas habere, quod poſſint de omnibus, quæ apponuntur eis, manducare; quod poſſint, qui voluerint, jejunare jejunium benedictum, quod incipit ab Epiphania, &c.* Secus dicendum de aliis libertatibus. Ex quarum obſervatione nec Religioni, nec alicui Fratri in particulari detrimentum, incongruentia, vel indiſcretio timenda eſt. *Marchant cit.* Jam ſequitur in Regula:

Et ubicunque ſunt Fratres, qui ſcirent, & cognoſcerent, ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſervare, ad ſuos Miniſtros debeant & poſſint recurrere.

QUÆ

QUÆSTIO IV.

Quæ requirantur, ut Frater ſubditus teneatur recurrere ad Miniſtros pro Regulæ obſervantia?

RE*ſpondeo: Duo requiruntur, ut Fratres obligentur recurrere ad Miniſtros: Primum eſt*: ut in loco, in quo morantur, Regulam ſpiritualiter obſervare non poſſint. *Secundum eſt*, ut hujusmodi impoſſibilitatem vere ſciant, & ſine tergiverſatione cognoſcant. His duobus concurrentibus, Fratres ſub peccato mortali tenentur recurrere ad ſuos Miniſtros. Ita *declaravit Clemens V. cap.* 1. Tunc autem Fratres cenſentur non poſſe in aliquo loco *Regulam ſpiritualiter obſervare*, quando ratione loci, vel eorum, quæ in loco ſunt, *quaſi coguntur* contra animam & Regulam peccare, vel propter incentiva ſunt in continuo periculo peccandi, *exempli gratiâ*, ſi in loco ſit prava ſocietas mulierum, vel familiaritas, quæ ſit incentivum peccandi, vel mala ſocietas Fratrum Inhabitantium, & ad peccandum pellicientium, &c. Si tamen periculum peccandi non oriatur ex parte loci, vel perſonarum, ſive occaſionum in loco exiſtentium, ſed tantum ex

fragilitate, vel malitiâ Fratris, cum per ipsum stet, quo minus, vel occasionem tollat, vel peccato resistat, tunc Frater non tenetur ad Ministrum recurrere, nec Minister tenetur illum recurrentem recipere, vel loco mutare, sed sufficit, ut ipsi imponat, ut peccato resistat, vel occasionem, quæ à se dependet, tollat. Multo minus Minister tenetur audire Fratres, qui ex sua levitate, vel malitia fingunt sibi occasiones, ut excutiant frequenter jugum obedientiæ, aut ut suæ sensualitati locum opportuniorem nanciscantur. Nec debet recurrere aut audire Frater ob solam perfectionem supererogatoriam, quam sibi majorem in alio Conventu, vel loco proponeret. Ita *communis Expositorum Regulæ.* Ex his

Infertur, Quod, ubi per Inferiores Ministros, sive Custodes, sive Guardianos mederi potest gravamini Fratris recurrentis, non sit necessarium recurrere ad Ministrum Provincialem. Ita *Hugo de Dina*, dum ait: *Possunt Fratres ad Ministros Provinciales recurrere, quando aliter Inferiorum subsidio Ministrorum non possunt Regulam spiritualiter observare: ac superflue ad majorem Prælatum recurritur; cum per Minorem indigenti æque utiliter subvenitur.* Nec est necesse recurrere *personaliter*, si alias per Nuntium aut litteras sufficienter malo obviari potest. Ita S. *Bonaventura* dicens: *Ad suos Ministros debeant recurrere, &c.*

Re-

Recurrere, inquam, per ſe, vel per Nuntium, forma Statutorum Ordinis ſervato in eundo; quia iſtud debitum non eſt Exemptum ab Obedientia Statutorum. Hæc S. Bonaventura. Jam ſequitur in Regula.

Miniſtri vero charitative & benigne eos recipiant, & tantam familiaritatem habeant circa ipſos, ut dicere poſſint eis, & facere, ſicut Domini ſervis ſuis. Nam ita debet eſſe, quod Miniſtri ſint ſervi omnium Fratrum.

QUÆSTIO V.

Qualiter Miniſtri debeant recipere Fratres ad ſe recurrentes pro Regulæ obſervantia?

RESPONDEO: *Tres Conditiones requirit S. P. N. Franciſcus in Miniſtris Fratres pro Spirituali Regulæ obſervantia recurrentes recipientibus, nimirum ut benigne, charitative & cum familiaritate eos recipiant.* Ita textus Regulæ. *Benignitas* (juxta S. Bonaventuram) *in vultu, charitas in corde, familiaritas in ſermone conſiſtit; ut nimirum benigno vultu, verbis familiaribus, & corde compaſſione pleno eos recipiant, & omnia verba imperium reſonantia & faſtum ſileant, & facta dominatum prætendentia penitus deſerant, Exemplo illius, qui dixit Lucæ 22. Qui major eſt in vobis, fiat ſicut Minor, & qui præceſſor, ſicut Miniſtrator.* Per illa autem verba: *ut dicere poſſint eis, & facere, ſicut Domini ſervis ſuis*, intelligit Regula, quod Superior debeat portare onera, tædia, & infirmitates ſubditorum, & ſic eis ut Dominis ſervire, in Vigiliis & laboribus eorum procurando ſalutem ſpiritualem; *Non eſt autem* (ait S. Bonaventura) *intelligendum verbum, quod ſubditis detur occaſio ſuperbiendi pro nimia humi-*

lita-

litate Miniſtrorum; ne, ſicut dicit Gregorius: dum nimis ſervatur humilitas, regendi frangatur Auctoritas, &c. Servi quidem in iis præcipue, quæ ad ſalutem pertinent animarum, Luc. 22. Ego in medio veſtrum ſum, tanquam qui miniſtrat. Attendant igitur Fratres, qui ſine reverentia, & ſine fronte recurrunt ad Miniſtros ſub ſpecie zeli Regularis obſervantiæ; à parte rei autem nihil quærunt, niſi humanas conſolationes, & ſenſualitates atque effugere Superiorum immediatorum correctiones, quibus tamen indigent; attendant tales, quantam inferant injuriam ſuo Fundatori, & Regulæ. Ulterius dicit Regula:

Moneo vero & Exhortor in Domino JESU *Chriſto, ut caveant Fratres ab omni ſuperbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura, & ſollicitudine hujus ſæculi, detractione & murmuratione; Et non curent neſcientes litteras, litteras diſcere, ſed attendant, quod ſuper omnia deſiderare debent, habere Spiritum Domini, & ſanctam ejus Operationem; orare ſemper ad* DEUM *puro corde, & habere humilitatem & patientiam in perſecutione & infirmitate, & diligere eos, qui nos perſequuntur, reprehendunt, & arguunt; quia dicit Dominus: Diligite inimicos veſtros, & orate pro perſequentibus & Calumniantibus vos; Beati, qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam: quoniam ipſorum eſt Regnum Cœlorum: Qui autem perſeveraverit usque in finem, hic ſalvus erit.*

QUÆ-

QUÆSTIO VI.

An ex Regula prohibeatur Fratribus Minoribus ſtudium litterarum, & præcipiatur Oratio mentalis ?

Notandum 1. Quod S. P. N. Franciſcus hic admoneat Fratres ſuos, ut *caveant ab omni ſuperbia* tam interna in anima, quam externa in verbis, moribus, operibus & converſatione, ne perdant humilitatem Ordini Minorum propriam; *Vana gloria*; ne perdant mercedem æternam ſuorum bonorum operum; *Invidia*; ne devient à fraterna charitate, quam ſibi invicem debent exhibere; *Avaritia*; ne peccent contra votam DEO paupertatem; *Cura & ſollicitudine hujus ſæculi*; ne propriam animarum ſuarum ſalutem, & virtuoſorum operum Exercitium negligant; *Detractione & Murmuratione*; ne inter Fratres excitent rixas, Contentiones & perturbationes, ſed ut in fraterna charitate, Pace & Concordia Conviventes DEO cum hilaritate & alacritate ſpirituali ſervire poſſint.

Notandum 2. Quod S. P. N. Franciſcus ulterius exhortetur Fratres ſuos ad virtutes Fratri Minori maxime proprias, in quibus

bus & ad quas, velut ad ſcopum, tota Regula collimat, videlicet *Spiritum Domini* (id eſt, Spiritum Devotionis, *ut interpretatur noſter Seraphicus Doctor S. Bonaventura*, qui hominem ad omnia quæ ad cultum divinum ſpectant, exequenda facit paratiſſimum) *ſanctam ejus operationem* (quæ eſt conſtans & efficax confortatio ad omne opus bonum exercendum) *Orationem puri cordis, humilitatem, patientiam in perſecutione, & infirmitate, dilectionem inimicorum, & denique perſeverantiam*; quarum virtutum *tres primæ* hominem in interiori perficiunt; *Tres poſteriores* contra tentationes armant; *Ultima*, nimirum *Perſeverantia* coronam imponit, & accipit. His notatis

Reſpondeo 1. *Non eſt præceptum in Regula, quod prohibeat Fratribus Minoribus ſtudium litterarum.* Ratio eſt: quia hoc, quod in Regula ponitur: *Et non curent neſcientes litteras, litteras diſcere*, nec præceptorie, nec ſub verbis æquipollentibus ponitur, nec *à Clemente V.* inter præcepta enumeratur. Quin imo contrarium infert *Nicolaus III. in Declarat. Reg. art.* 2. *ex capit.* 9. *Regulæ*, ubi ex Prædicationis onere Fratribus Minoribus impoſito inquit: *Conſtans eſt, quod hæc ſupponunt ſcientiam, ſcientia requirit ſtudium, Exercitium vero ſtudii convenienter haberi non poteſt ſine uſu librorum.* Ex quo recte infertur, quod, qui Examen Eloquiorum præcipit,

præ-

præcipere ſtudium cenſeatur, ſine quo nec examinata eloquia eſſe poſſunt. Quare illa verba Regulæ: *Et non curent neſcientes litteras, litteras diſcere*, ſunt admonitio S. P. N. Franciſci, ſpecialiter tangens Fratres Laicos, quorum vocatio, cum Studium non requirat, ab eis ſtudendi tentationem procul arcere voluit Pius Pater. *Ita Hugo de Dina, ut unusquisque ſecundum Apoſtolum in qua vocatione vocatus eſt, in eadem permaneat.* Interim tamen hæc S. P. N. Franciſci admonitio etiam tangit Fratres Clericos & Patres, in quantum damnat inordinatum ſtudendi modum, & finem, quo quidam potius ſcire appetunt, & laborant, ut Officia, Privilegia, dignitates in Ordine acquirant, quam ut faciant, quod docent; negligunt divinum Officium, ſpiritum Devotionis, Orationis, Meditationis, humiliationis, Mortificationis, Paupertatis, Obedientiæ &c. propter ſtudium. Unde *Hugo de Dina: Religio ad virtutes potius, quam ad apices vocat; ſi bonus ſtudens vis eſſe, bonitatem & diſciplinam ſcientiæ anteponere ſtude.*

Reſpondeo 2. *Non tenetur Fratres Minor ex præcepto ſuæ Regulæ ad Orationem internam, ſeu mentalem. Marchant cit.* Ratio eſt: quia tale præceptum nec in Declarationibus Nicolai III. nec Clementis V. enumeratur. Ex mente tamen S. P. N. Franciſci, tanquam maximi momenti Conſilio, Frater Minor te-

ne-

netur internæ & mentali Orationi ac Meditationi ſpecialiter ſe dare, ut patet ex verbis Regulæ dicentis: *Super omnia deſiderare debent habere Spiritum Domini, & ſanctam ejus Operationem, orare ſemper ad DEUM puro corde. Et quidem ab eo tempore, quo ſtudium Orationis remiſit, Religio diſperiit, & continuo velut fluxu dilapſa eſt, ait Marchant. cit.* Unde *Ker khove in Statuta Gener. cap. 2. §. 4 n. 3.* docet: *Quia tamen Religioſi omnes ex vi ſuæ Profeſſionis tenentur ſub gravi obligatione tendere ad Perfectionem, maxime per obſervantiam votorum & Regulæ: Oratio autem mentalis ſit præcipuum medium, & moraliter neceſſaria ad hanc perfectionem conſequendam, utpote ſine qua graviſſimas tentationes contra Regulæ obſervantiam exurgentes, moraliter loquendo nemo ſuperat, patet, quod ad hanc Orationem mentalem non raro obligentur Religioſi, & vel maxime Franciſcani, Regulam difficillimam, & viginti quinque præcepta ſub peccato mortali obligantia continentem profitentes; ſiquidem defectu Orationis mentalis videmus Religioſos in ea negligentes ſæpius graviter delinquere, & à perfectione obligante excidere.*

Ex hujus Capituli Decimi Regulæ Expoſitione patet, quod in hoc decimo Capitulo contineantur *duo præcepta* ſub peccato mortali obligantia: *Primum* eſt; quod Fratres teneantur obedire ſuis Miniſtris in omnibus, quæ non ſunt contra animam & Regulam. *Secundum* eſt; quod Fratres, qui ſcirent, ſe

non

non poſſe Regulam ſpiritualiter obſervare, ad ſuos Miniſtros debeant recurrere. Ulterius in hoc Capitulo continentur *ſex Admonitiones*: *Prima* eſt, ut Miniſtri ſuos Fratres viſitent, & humiliter moneant, & charitative corrigant. *Secunda* eſt, ut Fratres ſubditi recordentur, quod propter DEUM abnegaverunt proprias voluntates. *Tertia* eſt, ut Miniſtri Fratres pro ſpirituali Regulæ obſervantia ad ſe recurrentes, charitative, & benigne recipiant, &c. *Quarta* eſt, ut Fratres caveant ab omni ſuperbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura & ſollicitudine hujus ſæculi, detractione, & murmuratione. *Quinta* eſt, ut non curent neſcientes litteras, litteras diſcere. *Sexta* eſt, ut attendant, quod ſuper omnia deſiderare debent habere Spiritum Domini, & ſanctam ejus operationem, orare ſemper ad Deum puro corde, & habere humilitatem & patientiam in perſecutione, & infirmitate &c. Jam ſequitur in Regula:

Capitulum undecimum.

Quod Fratres non ingrediantur Monasteria Monacharum.

Præcipio firmiter Fratribus universis, ne habeant suspecta consortia, vel Consilia mulierum.

QUÆSTIO I.

Quid nomine suspecti Consortii, & Consilii, Fratribus Minoribus probibeatur ex Regula?

NOtandum, Quod Fratri Minori ex vi voti castitatis prohibeatur (*uti in Expositione Capituli primi Regulæ dictum*) omnis impudicitia interna, & externa, ac etiam cujusvis impudicitiæ occasio probabilis, aut incentivum. Ratio est: qui enim prohibet principale, prohibet & Accessorium; & notum est illud Sacræ Scripturæ:

Qui amat periculum, peribit in illo. Unde familiaritates nimiæ cum fæminis, colloquia frequentia, tactus manuum, aſpectus fixi & inordinati prohibentur ex vi voti caſtitatis, ſpecialiter Fratri Minori, præterquam, quod Jure Divino cuilibet ſint prohibiti; ita Frater Minor ſimilibus ſe exponens, non tantum peccet contra DEI præceptum & virtutem caſtitatis, ſed etiam contra votum caſtitatis, & virtutem Religionis. Jam ad Quæſtionem

Reſpondeo: Ex vi Regulæ, cap. undecimo, de vitandis ſuſpectis Conſortiis, vel Conſiliis mulierum, ſpecialiter probibentur Fratribus Minoribus conſortia, vel colloquia mulierum, quæ etſi mala non eſſent, vel etiam ab impudicitia aliena, nihilominus in aliquo, vel aliquibus cauſare ſuſpicionem impudicitiæ nata ſunt. Ratio eſt: quia per hoc ſpeciale præceptum Regulæ aliquid de novo prohibetur, quod alias Fratri Minori non eſt prohibitum; atqui non poteſt eſſe aliquid aliud, quam prædictum Conſortium, quatenus ſuſpicionem generare poteſt: alia quippe ſunt Jure divino, & ex natura voti caſtitatis interdicta, quæ hic repeti non debuerunt. Et ita tenent Expoſitores paſſim, teſte *Marchant. in Expoſitione cap.* 11. *Regulæ.* Ex quo patet, quam *ſublimis ſit caſtitas* promiſſa à Fratre Minore, quamque excedat caſtitatem aliorum Religioſorum; Cæteri enim

vi

vi voti tenentur ſolum vitare ea, quæ caſtitati in ſe officiunt, & impudicitiæ incentivum præbent: Fratres autem Minores etiam eâ, quæ etſi vere ad impudicitiam non moveant, impudicitiæ tamen, aut immunditiæ cujuscunque ſuſpicionem, in alio generare poſſunt, & non tantum Activum, ſed etiam Paſſivum ſcandalum contra caſtitatem vitare tenentur. Et ita notat *S. Bonaventura in hoc cap. Reg.* Ex his

Infertur 1. *Cum S. Bonaventura, Hugone de Dina, quatuor Magiſtris, & alii Expoſitoribus*, illud Conſortium, aut Conſilium mulierum merito ſuſpicionem generare, quod reddunt ſuſpectum. 1. *Locus*, utpote, ſi ſolitarius, ſequeſtratus, aut obſcurus. 2. *Tempus*, utpote nocturnum. 3. *Modus*, ut ſi quis verſetur ſolus cum ſola. 4. *Geſtus*, ut ſi ſit diſſolutio, vel nimia propinquitas ad fæminas. 5. *Actus*, ut ſi aſpectu fixi, & incontinentes ſint, verba diſſoluta, & ſcurrilia, aut immunditiam ſapientia, etſi ſint æquivoca, tactus manuum, riſus effuſi, joci nimis familiares. 6. *Ad ſuſpicionem etiam* (inquit S. Bonaventura) *facit ætas & conditio tam mulierum, quam loquentis.* 7. *Frequentia converſationis, & colloquiorum.* His itaque occurrentibus in toto, vel in parte, Frater Minor juxta rationem ſuſpicionis Majoris vel Minoris, quæ ex ſimilibus naſci poteſt, peccatum mortale, vel veniale

incurrit. Porro *Hugo de Dina* putat, continuationem alicujus familiaritatis poſt Prælati admonitionem eſſe ſufficientem ad ſuſpicionem fundandam; ſiquidem ait: *Eo ipſo quis reddit ſe ſuſpectum, quo diſſuaſum, maxime à Prælatis, non vitat conſortium, negligit enim obedientiam & honeſtatem voluptas.*

Infertur 2. Suſpectum Conſortium aut Conſilium mulierum, non ſolum præſumi *inter præſentes*, ſed etiam *inter abſentes*, *per litteras*; alia enim non minora poſſunt dari impudicitiæ incentiva, ſeu ſuſpicionis objecta & ſigna, imo interdum majora ob ſcribendi modos diverſos, aut diverſarum rerum per internuntios traditionem, aut denuntiationes. Quo ſpectat illud S. Hieronymi ad Nepotianum: *Cavete omnes ſuſpiciones: Crebra enim manuſcula & ſudariola, & faſciolas, & veſtes ori applicatas, & oblatos, ac deguſtatos cibos, blandasque, ac dulces litteras, atque munuſcula, ſanctus amor non habet.* Jam ſequitur in Regula:

Et ne ingrediantur Monaſteria Monachorum, præter illos, quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis.

QUÆ-

QUÆSTIO II.

An Fratribus Minoribus ſit ſpecialiter ex Regula prohibitus ingreſſus in Monaſteria Monialium, & acceſſus ad ea?

NOtandum 1. Quod Nomine *Monaſterii* intelligantur clauſtrum, domus, officinæ interiores, in quibus Moniales ordinarie morantur, & ad quas ſæcularibus non permittitur ingreſſus. Ita *Nicolaus III. art.* 12. Nomine vero *Monacharum* intelliguntur mulieres omnes, quæ ſolemniter Religionem ab Eccleſia approbatam profeſſæ ſunt, & quæ communi vocabulo *Moniales* dicuntur. Ita *Nicolaus III. cit. art.* 12.

Notandum 2. Quod aliquæ Moniales ſervent ſtrictam & Apoſtolicam clauſuram; aliquæ vero non. *Stricta* autem & *Apoſtolica Clauſura*, nimirum à Sede Apoſtolica in Concilio Tridentino Monialibus indicta eſt illa, vi cujus Moniales poſt Profeſſionem ex illa exire non poſſunt, niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda; item quod intra ſepta Monaſterii nemini liceat ingredi ſine Epiſcopi vel Superioris licentia ſub pœna Excommunicationis ipſo facto incurrenda. Ita *Kerckhove in Statuta Gener. cap.* 5. §. 8. *num.* 8. Et diſtinquitur hæc ſtricta & Apoſtolica Clauſura ab alia

ſpecie Clauſuræ, quam quidam Regulares Prælati in Monaſteria ſibi ſubjecta introduxerunt, ſic, & Moniales quidem extra Monaſterii limites ſine licentia ſui Prælati exire non poſſint, & quam non difficulter, etiam ſine urgenti ratione, ipſi concedunt; fæculares tamen promiſcue ad Interiora quædam Monaſterii loca admittuntur, & in iisdem Moniales eos accedunt. Qualiter id practicatur in nonnullis Monaſteriis Abbatibus Ordinis Ciſtercienſis Congregationis Clarevallenſis S. Bernardi ſubjectis. Et hæc Clauſura non eſt ſtricta & Apoſtolica, ſed vocari poſſet *mere Abbatialis*, *Kerckhove cit. num.* 18. Jam ad Quæſtionem

Reſpondeo 1. *Fratribus Minoribus ex Regula ſpecialiter prohibitus eſt ingreſſus in Monaſteria quarumcunque Monialium ſtrictam & Apoſtolicam Clauſuram ſervantium, præter illos, quibus à Sede Apoſtolicâ conceſſa eſt licentia ſpecialis.* Patet ex præmiſſo Regulæ textu: *Præcipio firmiter Fratribus univerſis - - & ne intrent Monaſteria Monacharum, præter illos, quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis.* Quod eſſe præceptum ſub peccato mortali obligans, tenent omnes Regulæ Expoſitores; de quo *Nicolaus III. cit. art.* 12. agens, inquit: *Nos generaliter id eſſe prohibitum de quarumlibet Cœnobiis Monialium reſpondemus, & nomine Monaſterii volumus claſtrum, domos, officinas interiores intelligi, pro*

eo

eo, quod ad alia loca, ubi homines sæculares conveniunt, possint Fratres illi causa Prædicationis, vel Eleemosynæ petendæ accedere, quibus id à Superioribus suis pro sua fuerit maturitate, vel idoneitate concessum. Hucusque *Nicolaus III. in sua Declaratione.*

Ex quo etiam sequitur, quod Fratres Minores non tantum non possint ingredi Monasteria Ordinis S. Claræ, quæ strictissimam habent Clausuram, sed etiam omnium aliarum Monialium strictam, & Apostolicam Clausuram servantium, *etiamsi Episcopus vel Prælatus Regularis, nimirum Superiores talium Monialium, concederent Fratribus Minoribus licentiam ingrediendi similia Monasteria, sicuti aliis sæcularibus, vel Religiosis interdum concedere solent.* Ita *Kerckhove in Stat. Gen. cap. 5. §. 8. num. 30. & apud ipsum Miranda.* Ratio clara est: quia Fratres Minores ex sua Regula, & Declaratione Nicolai III. cit. Non possunt ingredi Cœnobia quarumlibet Monialium strictam, & Apostolicam Clausuram servantium, *præter illos, quibus à Sede Apostolica concessa est licentia specialis*; atqui licentia ingrediendi talia Monasteria, concessa ab Episcopo, vel Prælato Regulari, *non est Fratribus Minoribus à Sede Apostolica specialiter concessa*; alias non fuisset opus Concessione sequenti speciali Sedis Apostolicæ, quam refert *Lantusca in Theatro Regularium, verbo: Clausura*

Monialium, num. 11. *Fratres Minores invitati à Prælatis Eccleſiarum, aut à Prælatis Religioſis, aut Viſitatoribus aliarum Monialium, ad viſitandum earum Monaſteria, vel exercendum aliquod aliud Jurisdictionis munus, cum ipſis intrare poſſunt, dummodo ſi ſubditi ſint, de ſuorum Prælatorum licentia id faciant. Leo X. Conceſſ.* 194. *Bonifacius VIII. Bulla: habet veſtræ;* Quod Privilegium etiam refert Compendium noſtrorum Privilegiorum, verbo: *Ingredi Monaſteria Fratrum, vel Monialium,* §. 32. *& noſter Kerckbove in Stat. Gen. cap.* 5. §. 8. *num.* 30. ubi etiam docet, non eſſe revocatum à Gregorio XIII. per Bullam: *Ubi gratiæ*: Ergo.

Dixi in Reſponſione: *Moniaiium ſtrictam, & Apoſtolicam Clauſuram ſervantium*; ſiquidem multo probabilius eſt, ait *Kerckbove in Statuta Gen. cap.* 5. §. 8. *n.* 3. Fratres Minores non peccare contra Regulam ſuam, ſi ingrediantur etiam ſine legitima cauſa Monaſteria Monialium Clauſuram non ſervantium. Ratio eſt. 1. Quia Regula, dum prohibet *ne Fratres ingrediantur Monaſteria Monialium*, ſtatim addit: *Præter illos, quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis*; atqui licentia, quam concedit Sedes Apoſtolica, tantum eſt pro Monaſteriis, in quibus ſervatur Clauſura: Ergo etiam Regula tantum de Monaſteriis Monialium Clauſuram ſervantium intelligenda eſt. 2.

Quia

Quia *Nicolaus III. cit.* declarans Fratres Minores non posse vi Regulæ ingredi Monasteria quarumlibet Monialium nomine Monasterii intelligit clausstrum, Domos, Officinas interiores, *ad quas homines sæculares non conveniunt*; atqui Monasteria Monialium Clausuram non servantium, non habent Clausstrum, Domos, Officinas interiores, *ad quas homines sæculares sub peccato convenire non possunt*: Ergo de his Monasteriis Monialium non loquitur Regula, vel Papa Regulam declarans. 2. Ex praxi & consuetudine per totum Belgium, ac etiam per Sueviam, qua docti & timorati viri sine scrupulo ingrediuntur loca interiora, utpote Refectorium, Hortum, Operatorium &c. Monasteriorum Monialium Clausuram non servantium: Ergo.

Respondeo 2. *Licet Fratribus Minoribus ingredi Monasteria Monialium, in omnibus, in quibus Apostolica Sedes permittit.* Patet ex hoc Capitulo Regulæ dicentis: *Præcipio &c. ne ingrediantur Monasteria Monacharum, præter illos, quibus à Sede Apostolica, concessa est licentia specialis.* Casus vero concessi ad licitum ingressum in Monasteria Monialium, ad *Tria Capita* reducuntur, nimirum *ob veram necessitatem, gravem utilitatem, Sacramentorum congruam Administrationem.* Sub ratione *veræ necessitatis* ex Privilegiis communibus Summorum Pontificum, & velut ex natura

rei, possunt Fratres Minores ingredi Monasteria Monialium ad incendium extinquendum, latrones expellendos, hostes, & quasvis violentias propulsandas, Phreneticam continendam, infirmæ succurrendum per obsequium necessarium, & alias id genus operas necessarias præstandas. Ratione *gravis utilitatis*; ut pro opere dirigendo, opera, industria, obsequio multum utili præstando, ratione cujus sæcularis intra Monasterium ex Privilegio Apostolico ingredi posset, potest similiter Frater Minor intromitti simili Privilegio. Ratione *Sacramentorum Administrandorum* intrare possunt, quibus competit Confessiones infirmarum decumbentium audire, Eucharistiam, & extremam unctionem Ministrare, & sepelire defunctam Monialem, & tunc intrare possunt sex Fratres cum Officiatore ex Declaratione Pauli III apud *Kerckhove in Statuta Gener. cap.* 5. §. 8. *n.* 46. qui n. 41. docet, quod Confessarii Monialium habeant justam causam ingressus pro Administrandis Sacramentis, non tantum per modum viatici, seu in articulo mortis, sed etiam quotiescunque ex præcepto Regulæ, seu laudabili consuetudine cæteræ Moniales communicare solent, & est aliqua, quæ ad cratem absque dispendio sanitatis venire non valet. Ita *Rodriquez*, additque, idem dicendum, quoties infirma dixerit se Sacramen-

mento Pœnitentiæ indigere. Similiter justa erit ingressus causa, ut Confessarius adsit agonizanti. Quando autem Confessarius ingreditur Clausuram in prædictis Casibus, semper cum Socio Religioso potest intrare; quia sic habet consuetudo. Ulterius Leo X. concessit *in Compendio nostrorum Privilegiorum, verbo ingredi Monasteria.* §. 34. *Authentico vivæ vocis Oraculo non revocato*, quod quando Moniales S. Claræ infirmantur taliter, quod non possint ad Cratem venire ad audiendam Missam, possit pro illo tempore Confessarius earum, vel Prælatus Superior intrare Clausuram ad celebrandam Missam in infirmaria, ne tales Moniales remaneant sine Missa, dummodo Sacerdos ad nulla alia loca, quam ad Altare divertat, nec moretur, nisi tanto tempore, quanto indiget ad celebrandum, nec loquatur, nisi quantum opus est in Missa. In quo Privilegio etiam aliæ Moniales nostri Ordinis communicant. Item *Urbanus IV in Regula S. Claræ cap.* 18. concessit, ut Medicum, vel Chyrurgum, quando ingrediuntur Monasteria S. Claræ ad Medendum &c. Monialibus in necessitate, possint comitari duo Socii de familia Monasterii; loco quorum Confessarius cum Socio Religioso potest eos comitari. Huc etiam pertinet ingressus Superiorum ad visitatio-

tationes faciendas, Capitulum celebrandum &c. *Marchant. in cap.* 11. *Regulæ.*

Respondeo 3. *Nullum est in Regula, aut Declarationibus Pontificum præceptum, quo Fratres Minores arceantur ab Accessu ad Monasteria Monialium.* Ita *Marchant. in cap.* 11. *Reg. & Kerckbove in Statuta Gener. cap.* 5.1 §. 8. *n.* 22. & 23. Ratio est: quia Regula nihil dicit *de Accessu* ad Monasteria Monialium, sed tantum *de Ingressu*; Declarationes autem Pontificum super Regulam non imponunt nova præcepta, sed tantum declarant præcepta in Regula contenta. Ulterius *Marchant. cit. & Kerckbove cit. num.* 24. docent, nullum etiam esse aliud præceptum Apostolicum, aut Ordinis Statutum in vigore, quod universaliter Fratres Minores *sub culpa* arceat ab accessu ad Exteriora Monialium loca. Dictum est: *sub culpa*; nam Fratres Pœnitentiari possunt, quando sine licentia Ministri Provincialis, aut Guardiani accedunt ad loca Exteriora Monialium, vel cum iisdem loquntur. Jam sequitur in Regula:

Nec fiant Compatres virorum, vel mulierum, ne hac occasione inter Fratres, vel de Fratribus scandalum oriatur.

QUÆ-

QUÆSTIO III.

An per hoc præceptum Regulæ, omnis Compaternitas Fratribus Minoribus prohibeatur?

NOtandum, Quod *compaternitas* in duobus contrahatur Sacramentis, nimirum in *Baptiſmo & Confirmatione.* Ita *Theologi & Canoniſtæ.* Porro in quolibet horum Sacramentorum duplex contrahitur compaternitas. *Prima ex parte baptizantis & confirmantis*, quam per actum baptizandi, & confirmandi contrahit baptizans & confirmans cum Patre & Matre baptizati & confirmati. *Secunda ex parte ſuſcipientis ex Baptiſmo & Confirmatione.* Quam ſuſcipiens ſeu Patrinus contrahit per ſuſceptionem Baptizati & Confirmati, cum Patre & Matre Baptizati & Confirmati. Jam quæritur, an utraque compaternitas Fratribus Minoribus ſit prohibita, vel ſola ſecunda?

Reſpondeo: Sola compaternitas ex ſuſceptione Prolis in Sacramentis Baptiſmi & Confirmationis Fratribus Minoribus per Regulæ præceptum ſub peccato mortali probibetur. Ratio eſt: quia hæc ſola ſcandalum generare poteſt, ut in præcepto continetur. Unde Frater Minor non tantum in neceſſitate licite baptizare po-

potest, imo ex charitate tenetur; sed etiam extra necessitatem solemniter baptizare potest, si sit Sacerdos vel Diaconus, & habeat à Parocho Commissionem baptizandi.

Ex hujus Capituli undecimi Regulæ Expositione, patet, quod in hoc undecimo Capitulo contineantur *Tria Præcepta* sub peccato mortali obligantia: *Primum* est: ne Fratres habeant suspecta Consortia, vel Consilia mulierum. *Secundum* est: nè ingrediantur Monasteria Monacharum. *Tertium* est; nec fiant Compatres virorum vel mulierum. Jam sequitur in Regula.

Capitulum duodecimum.

De Euntibus inter Saracenos, & alios Infideles.

Quicunque Fratrum divina inſpiratione voluerint ire inter Saracenos & alios Infideles, petant inde licentiam à ſuis Miniſtris Provincialibus. Miniſtri vero nullis eundi licentiam tribuant, niſi eis, quos viderint eſſe idoneos ad mittendum.

QUÆSTIO I.

Quæ idoneitas requiratur in Fratre Minore, ut ad Infideles mittatur?

NOtandum 1. Quod ſicut S. P. N. Franciſcus prævijs Orationum ſtudijs cœlitus inſtructus, non voluit ſibi ſoli vivere, ſed etiam aliis proficere; ſic etiam

voluerit, quod ſui Fratres in ſua Religione non tantum propriarum quærerent ſalutem animarum, ſed etiam procurarent ſalutem proximorum *per ferventes Prædicationes*, *in cap.* 9. *Regulæ*, *& per Converſionem Infidelium in hoc Capitulo*; Nihilominus ſapientiſſimus P. N. Franciſcus reliquit in libertate Fratrum ſuorum velle ire, vel non ire ad Infideles, etiam poſita inſpiratione Divina; nam inquit: *Quicunque Fratrum Divina inſpiratione voluerint ire inter Saracenos & alios Infideles*; id eſt, qui divinam inſpirationem voluerint ſequi; inſpiratio enim divina in hoc genere per modum Conſilii proponitur, non præcepti; quia autem *S. Joannes Apoſtolus in ſua prima Epiſtola*, *capite quarto* ait: *Chariſſimi*, *nolite omni Spiritui credere*, *ſed probate Spiritus*, *ſi ex Deo ſint*, *quoniam multi Pſeudo-Prophetæ exierunt in mundum*; ideo S. P. N. Franciſcus requirit à ſuis Fratribus, ut quando aliquis talem inſpirationem divinam ſe ſentire judicat, & eidem obtemperare proponit, ſuo Miniſtro Provinciali eandem manifeſtet, & *inde licentiam petat à ſuo Miniſtro Provinciali*; Quodſi vero Miniſter Provincialis deneget ipſi petitam licentiam, non poteſt talis Frater tuta conſcientia pergere ad Infideles, ſub prætextu, quod habeat divinam inſpirationem eundi ad Infideles; ſiquidem Deus nulli dat inſpirationem aliquid

facien-

faciendi contra voluntatem & obedientiam Superiorum, qui ſunt loco DEI. Accedit, quod hoc etiam ſit prohibitum in Jure Canonico, *cap.* 10. *Quam ſit. de Judæis, & cap.* 12. *Cum ex injuncto. De Hæreticis*, nimirum ire ad Infideles ſine licentia Superiorum. Et clare patet ex Regula dicente: *Petant inde licentiam à ſuis Miniſtris Provincialibus.* Quare

Notandum 2. Quod S. P. N. Franciſcus admoneat ſuos Fratres, qui ſunt Miniſtri Provinciales, *ut nullis Fratribus eundi licentiam ad infideles tribuant, niſi eis, quos viderint idoneos ad mittendum.* Nam ſi Miniſtri Provinciales mitterent Fratres ad Infideles, quos inidoneos viderint ad mittendum, tunc peccarent mortaliter contra Jus Naturale, Divinum, & Eccleſiaſticum, ſicuti *Corduba in cap.* 12. *Reg. apud Kerckhove in cap.* 12. *Reg.* *teſtatur.* His notatis ad Quæſtionem

Reſpondeo: Idoneitas in Fratre Minore requiſita, ad hoc, ut inter Infideles mittatur, deſcribitur à Doctore noſtro Seraphico S. Bonaventura ſequentibus verbis: Idonei ſunt robuſti corpore, conſtantes in fide, probati, & ſemper irreprehenſibiliter converſati. Et latius *à Piſano* dicente: *Idoneitas attendenda eſt in litteratura, in perſonæ ſanctitate, Religioſitate & vita, fidei zelo & fervore, mundi abnegatione, ſui perfecta mortificatione, &c.* Ita *Piſanus.* Quæ omnia ſunt vera, relinquenda tamen judicio Superioris

juxta rationem circumſtantiarum & finis, ratione cujus ad infideles vadunt; aliqui enim vadunt, ut doceant, & prædicent; alii, ut Exemplo ædificent; alii, ut ſanctis miniſtrent, & ſpecioſos Evangelizantium Pedes lavent. Ita *Marchant in cap.* 12. *Reg.* Jam ſequitur in Regula:

Ad hæc per Obedientiam Injungo Miniſtris, ut petant à Domino Papa unum de ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector, & Corrector iſtius fraternitatis, ut ſemper ſubditi & ſubjecti pedibus ejusdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſtabiles in Fide Catholica, Paupertatem & Humilitatem, & ſanctum Evangelium Domini noſtri JESU Chriſti, quod firmiter promiſimus, obſervemus.

QUÆSTIO II.

An omnes & ſinguli Miniſtri teneantur petere Protectorem Ordinis?

NOtandum, Quod Auctoritas Cardinalis Protectoris noſtri Ordinis Seraphici, ad tres Caſus per ſummos Pontifices ſit reſtricta nimirum. 1. *In Hæreſi*, quando Fratres, vel Religio noſtra deviarent à vera Fide Romano-Catholica: 2. *In Schiſmate*, quando recederent ab Obedientia Romani Pontificis, vel Eccleſiæ Romanæ. 3. *In Re-*

Relaxatione Religionis, quando declinarent ab Obſervantia Regulæ. Ita Gregorius IX. ut refertur in Compendio Privilegiorum, verbo : *Protector*. Et hoc Decretum innititur verbis Regulæ : *Ut ſemper ſubjecti pedibus* S. *Romanæ Eccleſiæ* (En obedientia contra Schiſmata) *ſtabiles in Fide Catholica* (En unitas fidei contra Hæreticos) *Paupertatem & Humilitatem, & ſanctum Evangelium Domini noſtri JESU Chriſti, quod firmiter promiſimus, obſervemus.* (En Regulæ obſervantia contra Relaxationes) In cæteris omnibus, declarat Gregorius IX. quidquid attentaverint Protectores, irritum eſſe, & inane. Hoc notato ad Quæſtionem

Reſpondeo. Deficiente Generali Miniſtro huic Officio petendi à Papa Cardinalem Protectorem noſtri Ordinis, tenentur ſub peccato mortali Miniſtri, à Summo Pontifice petere Cardinalem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ pro Protectore noſtræ Religionis Seraphicæ. Ratio eſt : quia hoc præceptum ex vi verborum concernit omnes Miniſtros, *& cum hoc præceptum ſit per obedientiam*, utique obligat ſub peccato mortali. Dictum eſt : *Deficiente Generali Miniſtro huic Officio petendi &c.* hoc eſt, ſi Miniſter Generalis non petat à Summo Pontifice Protectorem Ordinis, tunc tenentur Miniſtri Provinciales aliquem petere ; ſi autem Miniſter Generalis aliquem petat, Nomine totius Ordinis, ac primario nomine Provin-

cialium, jam ſatisfactum eſt Præcepto Regulæ, nec tenentur Miniſtri Provinciales petere. Si autem Summus Pontifex nolit dare Protectorem Ordinis noſtri, tamen facta petitione ſatisfactum eſt præcepto. Et ita evenit Anno 1730. ubi Miniſter Generalis petiit à Summo Pontifice Clemente XII. Protectorem Ordinis, qui recuſavit dare, dicens, quod cum ipſe adhuc Cardinalis exiſtens fuerit Protector Ordinis noſtri, ſic etiam jam Papa Creatus velit Protector Ordinis usque ad mortem permanere.

Ex hujus Capituli duodecimi Regulæ Expoſitione patet quod in hoc duodecimo Capitulo contineatur *unum Præceptum* ſub peccato mortali obligans, nimirum, ut Miniſtri petant à Domino Papa unum de ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector & Corrector iſtius Fraternitatis. Ulterius in hoc Capitulo continetur *una Admonitio*, nimirum, quod Miniſtri nullis eundi licentiam tribuant, niſi eis, quos viderint eſſe idoneos ad mittendum. Denique continetur etiam *una libertas*, videlicet, quod Fratres poſſint ire vel non ire inter Saracenos, & alios Infideles.

Jam ſequitur Reliquum Bullæ Honorii III. Confirmatoriæ Regulæ Fratrum Minorum:

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc Paginam noſtræ Confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis

au-

autem hoc attentare præſumpſerit, Indignationem Omnipotentis DEI, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Laterani, Tertio Calendas Decembris, Pontificatus noſtri Anno octavo.

Explicit Regula & Vita Fratrum Minorum.

Sequitur nunc

Sæpius citata in hac Regula Expoſitione,

BULLA

Innocentii Papæ XI. Declaratoria Præceptorum Regulæ Fratrum Minorum, & quod in iisdem, cum Fratribus Minoribus Regularis Obſervantiæ, Reformatis, Diſcalceatis & Recollectis, nunquam adhuc fuerit diſpenſatum.

Innocentius Papa XI.

Ad Perpetuam Rei memoriam.

SOllicitudo Paſtoralis Officii, quo Cathólicæ Eccleſiæ per univerſum orbem diffuſæ regimini divina diſpoſitione præſidemus, Nos urget, atque impellit, ut Religioſorum virorum Ordines, ad Omnipo-

tentis DEI gloriam, & animarum ſalutem ſapienti Pietate, ab hac ſancta Sede Inſtitutos, magnisque in Eccleſiam DEI meritis fulgentes, in ſanctis ac Primævis eorum Inſtitutis confovere, & conſervare, ac anoxiis, quæ Primigeniæ Religioſitatis ſpiritum, atque vigorem extinquere, & relaxare poſſent, tueri, & præmunire, felicibusque illorum in via Mandatorum Domini Progreſſibus conſulere, quantum nobis ex alto conceditur, ſtudeamus. Cum itaque, ſicut accepimus, in pluribus Capitulis Ordinis Fratrum Minorum ſancti Franciſci de Obſervantia Nuncupatorum, & Noviſſime in Valliſoletano, quod Anno 1670. celebratum fuit, unanimi omnium Fratrum Vocalium conſenſu declaratum, ac proteſtatum fuerit, in nullo Regulæ eorundem Fratrum Minorum præcepto eatenus cum Fratribus Minoribus de corpore obſervantiæ, ſive Obſervantes, ſive Reformati, ſive Diſcalceati, ſive Recollecti dicantur, diſpenſatum fuiſſe, nec ipſum Obſervantiæ Corpus ullam unquam admiſiſſe, vel admittere diſpenſationem in Regula, ſed potius velle pro viribus, Divino favente auxilio, illam pure obſervare juxta Summorum Pontificum Declarationes, à Fratribus Obſervantibus, ſeu de Obſervantia in ſuis Statutis Generalibus recompilatis pro Ciſmontanis Anno 1663. & pro Ultramontanis Anno 1621. ac à Re-

for-

formatis, Diſcalceatis & Recollectis in ſuis Particularibus Conſtitutionibus reſpective admiſſas, & receptas: Nos pro majori hujus Proteſtationis firmitate, & ut in Ordine Præfato Status & Regula Fratrum Minorum pure obſervetur, ſingulisque Fratribus Prætextus eam transgrediendi præcludatur, eandem Proteſtationem & Declarationem ſupra expreſſam, harum ſerie, Auctoritate Apoſtolica confirmantes, motu proprio, ac ex certa ſcientia, & matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentium declaramus, omnes & ſingulos Fratres de corpore obſervantiæ dicti Ordinis teneri in conſcientia obſervare Regulam Fratrum Minorum ſancti Franciſci, & Præcepta ejus à felicis recordationis Nicolao III. & Clemente V. Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris Expoſita, & enumerata, ad Normam Conſtitutionum prædictarum reſpective, & ſignanter præter præcepta, quæ non ita frequenter occurrunt, & recitationem Divini Officii, teneri ad jejunia præcepta in Regula, niſi excuſet neceſſitas; ad incedendum ſine Calceamentis, hoc eſt, absque aliquo, quod pedem cooperiat, cujuscunque illud materiæ ſit, niſi adſit vera neceſſitas, à Prælato approbanda; ad non equitandum, niſi infirmitas, vel neceſſitas judicio Superiorum probata excuſet; ad

vilitatem vestium, juxta prædictas Constitutiones respective: ad non utendum pluribus vestimentis, quam illis, quæ Regula præscribit, nempe una tunica cum Caputio, & alia sine Caputio, Chorda, & Femoralibus: Nam aliud quodvis vestimenti genus, ultra prædicta (Excepto Mantello ab initio Religionis licito) ut Indusia, seu Camisiæ, Sudariola, tunicellæ, & similia, sunt contra Regulam, nisi adsit vera necessitas excusans à Præcepto per Prælatum approbata: ac demum teneri ad Capitale præceptum Religionis Fratrum Minorum de non recipiendis Denariis per se, vel per interpositam personam; aliarum enim rerum necessariarum possunt Fratres Minores de corpore Observantiæ hujusmodi habere Usum, licet non Dominium; Denatiorum autem, nec Dominium, nec Usum: & proinde quævis Contrectario pecuniæ, seu Denariorum, quæ non sit pure naturalis, seu quæ sit quovis modo politica, cujuscunque Domini sint Denarii, seu pecunia, Fratribus Minoribus Observantibus, seu de Observantia, est omnino prohibita. Ac propterea omnes & singulas dispensationes, Concessiones, & Consuetudines, si quæ contra præmissa in corpore Observantiæ Ordinis prædicti reperiantur; motu, scientia, deliberatione, & Potestatis plenitudine paribus, earundem tenore præsentium re-

vo-

vocamus, caſſamus, irritamus & annulla-
mus, viribusque & effectu penitus, & om-
nino vacuas eſſe, & perpetuo fore decer-
nimus & declaramus : Declarantes tamen
pariter, quod per præmiſſa non prohiben-
tur in dicto Ordine Syndici Apoſtolici;
cum eorum uſus non ſit diſpenſatio in Re-
gula, ſed modus à Romanis Pontificibus
Prædeceſſoribus noſtris proviſus pro puri-
ri illius obſervatione, ſive ejusmodi Syn-
dici aſſumantur ad præſcriptum Conſtitutio-
num Nicolai III. & Clementis V. Præde-
ceſſorum Præfatorum, ſive ſecundum Di-
ſpoſitionem Conſtitutionum fel. mem. Mar-
tini IV. & Martini V. ac Pauli IV. Præde-
ceſſorum pariter noſtrorum, prout illorum
uſus in ſingulis familiis, Congregationibus,
Reformationibus, aut Provinciis Ordinis
prædicti reſpective fuerit receptus. Ut au-
tem in ingreſſu Religionis unusquisque de
Obligationibus, quas aſſumere vult, plene
informetur, ſtatuimus, ut nullus recipiatur
ad Habitum Regularem in eodem Ordine,
niſi prius plene informatus ſit de prædictis
præceptis Regulæ obligantibus in conſcien-
tia, & prævia hac notitia, velit probatio-
nem ſubire; nec quisquam admittatur ad
Profeſſionem Regularem, niſi prius Exami-
natus ſit de intellectu Regulæ, & Præcepto-
rum ejus juxta prædicta, & deinde imme-
diate ante illam coram tota communitate

fiat ei Proteſtatio, quod ad Obſervantiam Regulæ cum omnibus ejus præceptis tunc enumerandis, & exprimendis, obligetur in Profeſſione, eamque Proteſtationem admittat, & ſub ea Profeſſionem faciat. Quia vero efficacius prædicta obſervandi medium eſt Exemplum Prælatorum ſive Superiorum, ideo ſtatuimus pariter, neminem eligi poſſe in Prælatum ſive Superiorem in Ordine prædicto, qui vitam communem obſervantiæ non ſequatur, hoc eſt, qui frequenter equitat, ſeu infirmitatem, qua ab Obligatione pedibus incedendi excuſetur, habeat; qui Induſiis ſeu Camiſiis aut lineis utatur, apud ſe, vel in lecto, qui Calceatus incedat, qui jejunia Eccleſiæ & Regulæ non obſervet, qui aliquando viſus ſit contrectare pecunias, niſi jam per triennium ſaltem emendatus ſit, qui notabiliter defectuoſus ſit in Aſſiſtendo Communitatibus Chori, Refectorii, & aliis, prout in Conſtitutionibus præſcribitur. Porro Electio illius, qui in omnibus præmiſſis vitam communem non ſequatur, irritanda ſit à Prælato, ſive Superiore Generali, capta Informatione extrajudiciali pro ſua conſcientia, ſine ſtrepitu Judicii, cum Conſilio tamen & aſſenſu trium Fratrum, qui Miniſtri Provinciales, vel ſaltem Definitores Provinciæ ſint, vel fuerint: ipſorum autem conſcientias, ne aut ille expellatur, qui vitam communem

ſe-

ſequatur, aut ille confirmetur, qui eam non obſervet, oneramus. Demum ut omnis occaſio transgrediendi præceptum de non contrectandis Denariis, ſeu pecuniis aſſeratur, omnibus & ſingulis dicti Ordinis Prælatis, ſive Superioribus, in virtute ſanctæ Obedientiæ, ac ſub pœna Privationis ſuorum Officiorum injungimus, ut nulli Religioſo ejusdem Ordinis permittant Adminiſtrationem fundorum, reddituum, aut quarumcunque aliarum rerum, bonorum mobilium, vel immobilium, cujuscunque Domini illa ſint; & ſignanter, ut nulli Religioſorum Ordinis hujusmodi permittatur Adminiſtratio bonorum temporalium alicujus Monaſterii Monialium ſub quovis prætextu, aut nomine, nempe Adminiſtratoris, Syndici, Factoris, Coloni, Superintendentis, Villici, aut alio quovis imaginabili. Decernentes easdem præſentes litteras - - - ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuosque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, &c. Non obſtantibus præmiſſis - - - cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, ut earundem præſentium litterarum transſumptis, ſeu Exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii Publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides ubique locorum, tam in Judicio, quam extra illud habeatur,

quæ

quæ haberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris, die 20. Novembris, 1679. Pontificatus nostri Anno quarto.

Hæc Bulla fuit postmodum Confirmata ab Innocentio XII. Romano Pontifice per aliam Bullam, quæ incipit: alias à felicis Recordationis Innocentio Papa XI. Datam Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 2. Julii, 1695. Pontificatus sui Anno quarto.

Et hæc Scripta sint ad majorem DEI gloriam, S. P. N. Francisci Honorem, & Fratrum Minorum ejus filiorum salutem.

Bayerische Staatsbibliothek München

IN-

INDEX

Capitulorum & Quæstionum, quæ in hac Expositione continentur.

PROLOGUS.

IN *Expositionem Litteralem in Regulam S.P.N. Francisci.* Pagina 1.
Quæstio 1. Quænam Regula à Fratribus Minoribus sit observanda? 3.
Quæstio 2. An Regula Fratrum Minorum S. Francisci sit perfectissima? 5.
Quæstio 3. Quid sit observare Regulam Fratrum Minorum ad litteram, seu vivere secundum puritatem Regulæ? 8.
Quæstio 4. An Fratres Minores voventes observare suam Regulam ad litteram, teneantur esse perfecti? 12.

Qua-

Quæstio 5. Ad quot, & quænam Frater Minor ſub peccato mortali obſervanda teneatur ex ſua Regula? Pagina 14.
Quæstio 6. An Obſervantia Regulæ ad litteram, ſeu eſſentialis conſiſtat in indiviſibili? 21.
Quæstio 7. An ignorantia obligationum Regulæ, voventem ab earum obſervantia excuſet? 23.

Bulla

Bulla Honorii III. ſuper Regulam Fratrum Minorum. 26.

Capitulum I. Regulæ.

Incipit Regula & vita Fratrum Minorum. 27.
Quæstio 1. An Fratres Minores vi voti & Regulæ ſuæ teneantur ſub peccato mortali ad omnia in Evangelio contenta? 27.
Quæstio 2. Ad quid Frater Minor teneatur ex voto obedientiæ? 30.
Quæstio 3. Ad quid Frater Minor obligetur ex voto paupertatis? 32.
Quæstio 4. Ad quid Frater Minor teneatur ex voto caſtitatis? 35.
Quæstio 5. An Fratres Minores ex ſpeciali præcepto Regulæ teneantur Romano Pontifici, & Eccleſiæ Romanæ obedire ſuper alios Religioſos & Chriſtianos? 37.

Quæstio 6. Quis sit Successor S. P. N. Francisci, cui alii Fratres teneantur obedire? Pagina 38.

Capitulum II. Regulæ.

De his, qui volunt vitam istam accipere, & qualiter recipi debeant. 41.
Quæstio 1. De Receptione Novitiorum ad Ordinem Fratrum Minorum. 42.
Quæstio 2. De Conditionibus necessariis, Religionem Fratrum Minorum Ingressuris. 48.
Quæstio 3. De Habitu & Professione Fratrum Novitiorum. 55.
Quæstio 4. De Habitu & Vestibus Fratrum Professorum. 60.

Capitulum III. Regulæ.

De Divino Officio, & Jejunio, & quomodo Fratres debeant ire per mundum. 72.
Quæstio 1. De Divino Officio Fratrum Clericorum ibid.
Quæstio 2. De Divino Officio Fratrum Laicorum. 80.
Quæstio 3. De Jejuniis Fratres Minores ex Regula obligantibus. 83.
Quæstio 4. An Fratres Minores possint equitare, Bigare, vel Quadrigare? 94.

Capitulum IV. Regulæ.

Quod Fratres non recipiant pecuniam. 103.

Quæstio 1. An Fratres Minores nullo modo possint recipere pecuniam per se, vel interpositam personam, nec ullum pecuniæ usum habere? Pagina ibid.
Quæstio 2. Ad quem spectet pecunia, Fratribus Minoribus Missa, oblata, apud Syndicum Apostolicum, vel Amicum spiritualem deposita, vel testamento legata, vel ex voto debita? 213.
Quæstio 3. An Fratribus Minoribus liceat uti Syndicis Apostolicis, & quæ sint horum Officia? 118.
Quæstio 4. Quid sit Recursus ad Amicos spirituales, & quibus Fratribus Minoribus iste recursus liceat? 132.
Quæstio 5. Quando & pro qualibus necessitatibus liceat Fratribus Minoribus recurrere ad Amicos spirituales pro facienda solutione pecuniaria? 137.
Quæstio 6. Qualis modus sit observandus in recursu ad Amicos spirituales, & Syndicos Apostolicos pro necessitatibus Fratrum, mediante pecunia solvendis? 149.

Capitulum V. Regulæ.

De Modo laborandi. 159.
Quæstio 1. An sit aliquod speciale præceptum in Regula, laborandi opere Manuali? ibid.
Quæstio 2. Quæ Corporis necessaria Fratres Minores pro mercede laboris recipere possint? 162.

Capitulum VI. Regulæ.

Quod Fratres nihil sibi approprient, & de Eleemosyna petenda, & de Fratribus infirmis.

Pagina 167.

Quæstio 1. An Fratres Minores nec in communi, nec in particulari possint sibi appropriare aliquam rem, aut ejus usum? ibid.

Quæstio 2. Quarum rerum usum simplicem possint habere Fratres Minores, & an in simplici usu facti possit esse proprietas, item ad quem arctum usum rerum Fratres Minores teneantur? 175.

Quæstio 3. An Fratribus Minoribus liceat emere, vendere, commutare, mutuare, elocare, donare &c. 182.

Quæstio 4. An Fratres Minores teneantur mendicare ostiatim, nec possint habere annuos redditus, aut legata in testamentis recipere, aut Provisiones annuas facere? 190.

Quæstio 5. In quo consistat celsitudo Paupertatis Fratrum Minorum? 199.

Quæstio 6. An Fratres Minores teneantur sub peccato mortali servire suis Fratribus infirmis, sicut vellent sibi serviri? 202.

Capitulum VII. Regulæ.

De Pœnitentia Fratribus Peccantibus imponenda.

206.

Quæstio 1. Quinam Casus seu peccata in Ordine sint reservata? Pag. ibid.
Brevis Explicatio Casuum in Ordine nostro Reservatorum. 211. & seqq.
Quæstio 2. Ad quos teneantur Fratres Minores recurrere pro obtinenda absolutione à Casibus Reservatis? 224.
Quæstio 3. An Ministri Provinciales possint alicui Confessario extra Ordinem delegare potestatem absolvendi suos Fratres subditos à peccatis, etiam reservatis? 229.

Capitulum VIII. Regulæ.

De Electione Generalis Ministri hujus Fraternitatis, & de Capitulo Pentecostes. 233.
Quæstio 1. An Fratres Minores teneantur sub peccato mortali habere semper unum Generalem Ministrum, & à quibus debeat eligi? 234.
Quæstio 2. An Ministri Provinciales, & Custodes perspecta insufficientia Ministri Generalis obligentur sub peccato mortali eundem deponere, & alium eligere? 238.

Capitulum IX. Regulæ.

De Prædicatoribus. 240.
Quæstio 1. An Prædicatores Ordinis Fratrum Minorum possint prædicare contradicente Episcopo? ibid.

Quæ-

Quæstio 2. An Prædicatores Ordinis Minorum à solo Ministro Generali possint examinari, & approbari ad Prædicandum? Pag. 242.
Quæstio 3. Qualiter Fratres Minores debeant prædicare? 244.

Capitulum X. Regulæ.

De Admonitione, & Correctione Fratrum. 246.
Quæstio 1. An Superiores Ordinis teneantur sub peccato mortali, ex vi Regulæ, subditos visitare, monere, corrigere? ibid.
Quæstio 2. An Superiores Ordinis possint suis Fratribus subditis imponere præcepta sub peccato mortali obligantia præter ea, quæ in Regula continentur? 251.
Quæstio 3. An Superiores Ordinis possint interpretari præcepta Regulæ, & in eis dispensare? 257.
Quæstio 4. Quæ requirantur, ut subditus teneatur recurrere ad Ministros pro Regulæ observantia? 263.
Quæstio 5. Qualiter Ministri debeant recipere Fratres ad se recurrentes pro Regulæ observantia? 266.
Quæstio 6. An ex Regula prohibeatur Fratribus Minoribus studium litterarum, & præcipiatur oratio mentalis? 286.

Capitulum XI. Regulæ.

Quod Fratres non ingrediantur Monasteria Monachorum. 273.

Quæ-

Quæstio 1. Quid nomine suspecti Consortii, & Consilii Fratribus Minoribus prohibeatur ex Regula? Pag. ibid.
Quæstio 2. An Fratribus Minoribus specialiter ex Regula sit prohibitus ingressus in Monasteria Monialium, & Accessus ad ea? 277.
Quæstio 3. An per hoc Præceptum Regulæ omnis Compaternitas Fratribus Minoribus prohibeatur? 285.

Capitulum XII. Regulæ.

De Euntibus inter Saracenos, & alios Infideles. 287.
Quæstio 1. Quæ Idoneitas requiratur in Fratre Minore, ut ad Infideles mittatur? ibid.
Quæstio 2. An omnes & singuli Ministri teneantur à Summo Pontifice petere Protectorem Ordinis? 290.
Bulla Innocentii Papæ XI. Declaratoria Præceptorum Regulæ Fratrum Minorum, & quod in iisdem cum Fratribus Minoribus Regularis observantiæ, & Recollectis nunquam adhuc fuerit dispensatum. 295.

In Principio,

Et in fine hujus Expositionis

Laudetur sine fine JEsus Christus in æternum, qui est omnium Primum Principium, & Ultimus

FINIS.